HOREMHEB

Lanetli Firavun

MURAT TETİK

HOREMHEB
LANETLİ FİRAVUN

Musa'nın Gerçek ve Sıradışı Öyküsü

PAROLA YAYINLARI

PAROLA YAYINLARI: 185
Mitoloji: 9

Eser: Horemheb Lanetli Firavun
Yazar: Murat Tetik

Yayın Koordinatörü: Ahmet Üzümcüoğlu
Editör: Celal Coşkun
Kapak Tasarım: Emir Tali
İç Tasarım: Ali Koca
Baskı-Cilt: Çalış Ofset Matbaacılık
Turizm San. ve Tic. Ltd. Sti.
Davutpaşa Cad. Yılanlı Ayazma Sok.
No: 8 Davutpaşa-Topkapı/İstanbul
Tel: 0212 482 83 96

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Sertifika No: 17265
ISBN: 978-605-9011-23-5
1.Basım: Haziran 2014

© Murat Tetik
© Parola Yayınları 2014

Bu kitabın her türlü basım hakları Parola Yayınları'na aittir... Yazarın, çevirmenin, derleyenin, hazırlayanın veya yayınevinin yazılı ve resmî izni olmadan basılamaz, yayınlanamaz, kopyalanamaz ve dijital kopyalar dahil çoğaltılamaz. Ancak kaynak gösterilerek kısa alıntı yapılabilir.

Parola Yayınları
Mareşal Çakmak Mah. Soğanlı Cad. Can Sok. No: 5-A
Güngören İstanbul
Tel: 0212 483 47 96 - Faks: 0212 483 47 97
web: www. parolayayinlari. com, parolakitap.com
e-posta: parolayayin@gmail.com

HOREMHEB
LANETLİ FİRAVUN

Musa'nın Gerçek ve Sıradışı Öyküsü

Murat TETİK

Parola yayınları

MURAT TETİK

1981 yılında Eskişehir'de doğdu. İlk, orta ve lise öğrenimini Eskişehir'de tamamladı. 2002 yılında İzmir Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nden mezun oldu. Bu yıldan sonra çeşitli basın-yayın işlerinde dolaylı olarak görev aldı. 2006 yılında avukatlık stajını tamamladı. Ufoloji, Dinler Tarihi, Arkeoloji, Astronomi, Etimoloji vb. konularla ilgilendi. Bu döneme kadar farklı gazetelerde ve dergilerde yazıları yayınlandı. 2009 yılında, "Nuh'un Gemisi"nin kalıntılarının İda (Kaz) dağlarında bulunduğuna ilişkin teorisi yayınlandı ve bu konuyla ilgili olarak çeşitli devlet kurumlarıyla yazıştı. Murat Tetik, evlidir ve avukatlık mesleğine devam etmektedir.

Paraf Yayınları'nda çıkan kitapları:

- Tanrı'nın Doğumu (2012)

İTHAF

İki Cevat Usta'ya …

Eşsiz araştırmacı ve edebiyatçı Halikarnas Balıkçısı

Cevat Şakir Musa Kabaağaçlı'ya

Emek ve merhamet insanı, babam Cevat Tetik'e,

Maddi ve manevi katkılarından dolayı teşekkür ederim...

Murat Tetik

Bu romanda adı geçen karakterlerin gerçek yaşamla ilgisi vardır.

"Ölünün adından söz etmek, ölüye yeniden yaşam vermektir."

Eski Mısır Yazıtı

BİRİNCİ VİZYON
GEÇMİŞİN SOLUKLARI

BİRİNCİ BÖLÜM
KEHANET

Karanlıkta Yankılanan Ses

Karanlığın içinde bir ses yankılandı. Eski sarayın çıplak duvarları irkildi. Saray tapınağının duvar meşalelerindeki yalın ateş esridi. İçini korku ve öfke bürümüş firavun kendinden geçti. Etrafındaki tüm uşakları odasından kovdu. Derin lacivert gökyüzünde göz kırpan yıldızlar bile firavuna donuk geliyordu. Oysa gözleri, sıcak çöl kumlarının üzerinde dolaşan ıssız yıldızlardaydı. Dakikalar geçti. Gözleri yoruldu. Düşündü. Nasıl olabilirdi? Nasıl olur da böyle bir lanet gerçekleşebilirdi?

Bir ses daha geldi gölgelerden... Adım adım, saray koridorlarından ayak sesleri gibi yaklaşıyordu bilinmeyen. İrkildi, firavun... Korku dolu gözlerle etrafına bakındı ama korkmamalıydı çünkü kendisi bir tanrıydı. İçini kemiren sorular, paslı zincirlerle beynine bağlanmıştı sanki. Sarsılıyordu büyük ve görkemli saray. Beyninin içinde savruluyordu her şey. Karanlığın adımlarını duyabiliyordu. Adımlar, firavunun kalbinde geziniyordu adeta. O kadar yakındı. Korkunç bir çekirge bulutu gibi nefesine çöktü bilinmeyen.

"Atalar ve tanrılar!" diye haykırdı firavun. Ayakları üzerinde titreyen dizleri dünyanın temellerinden söküldüğünü hissetti. Düzgün ve orantılı dudaklarını zorladı. Geniş ve yuvarlak kavisli burnu

sızladı. Çürümüş ceset kokusuyla karışık ıslak keten bezi kokusuydu bu. Dirilip mumyalarını parçalayan cesetler aklına geldi bir anda. Bu son bir umuttu firavun için. Yarım kalan çağrısını tamamladı: "Yardım edin..."

Yardım bekliyordu, zavallı ruhu... Bir yerden yardım bekliyordu. Yıldızların ötesinden Osiris gelir miydi? Ya da kendi adını aldığı Horus, yalnız bırakır mıydı firavunu? "Neden?" diye söyleniyordu sadece. Anlayamadıkları anlayabildiklerinden çoktu. Yeniden sarsıldı firavun. Durdu. Başındaki nemesi çıkardı. "Yoksa ben firavun değil miyim?" diye düşündü. Takma sakalını da çıkarıp fırlattı. Gerçek, ateşte eriyen yağ gibi eriyordu. "Nil'in Efendisi, Aşağı ve Yukarı Nil'in Tek Egemeni ben miyim?" diye sordu. Hilal gibi kıvrımlı kaşları çatıldı. "Bu çok çetin bir gece..." diye söylendi.

Ses yaklaştı, karanlık yaklaştı, ölüm yaklaştı. Adı, karanlık sesteki ölümdü. Kadim çağların öncesinden çıkıp gelmiş bir kehanet olmalıydı. Papirüslere kanla yazılan kehanetlerden... Her şeyi silip süpüren kısır bir rüzgar gibi... Sarsıcı ve derinden... Ölümü diledi firavun ama ölmüş ve yok olmuş olmanın çok uzak olduğunu hissetti nedense...

Akhenaton'un lanetiydi bu. Firavunun gözlerinde canlandı o eski ve kahredici siluet. Akhenaton daha hayattayken, orduda yüksek rütbeli bir askerdi firavun. O zamandan beri düşmandı Akhenaton'a. Firavunların sahte firavunlara düşmanlığı gibi... 18. Hanedanlığın erkek firavunlarının ilk kadın Firavun Hatshepsut'a düşmanlığı gibi...

Ama o zaman, yılan gibi sessiz kaldı yaşananlara... Ne adına? Kim adına? Mısır dindarları adına... Zamanı gelene kadar Akhenaton'un çöl tanrısına tapmalıydı. Ne de olsa Akhenaton ölecekti her ölümlü gibi... O da öyle yaptı, akıllı bir dindar gibi ama Mısır ve tanrıları yaşayacaktı sonsuza kadar.

Uzun yüzündeki çekik gözlerle Akhenaton'un silueti belirdi karanlıkta. Kalın dudakları fısıldadı Akhenaton'un;

"Tüm tanrıların lanetini ayaklarımın altına aldım.

İşte bu lanetli adam... Tanrıların Mısır'daki egemenliğini kıskanan kafir... Tanrı tanımaz lanetli... Tüm sorumlu o... "O lanet herif sorumlu bu başıma gelenlerden." diye düşündü. O değil miydi Mısır İmparatorluğu topraklarında tüm tanrılara tapınmayı yasaklayan? Kutsal efendilerimiz olan din adamlarının aydınlığını halka çok gören? O güzel yontuları kırıp yerle bir eden? Amon'un lanetiyle Mısır'ı dolduran? Aton denilen çöl tanrısını kutsayıp, kaba ve barbar İbranileri ülkeye musallat eden? "Ah Akhenaton! Senin lanetin bu!" diyen gözlerle tükürdü karanlıktaki siluete. "Sen tanrıların lanetini ayaklar altına alamazsın, tanrılar seni ayakları altına alır ey kafir!" dercesine...

O sırada ipekten işlemeli keten gömleğini çekiştirdi firavun... Gülmeye başladı. Delirmişçesine kahkahalara boğuldu. Gözleri döndü. Sulanan gözlerle güldü. "Aptal Akhenaton, en sonunda Amon'un lanetine uğradın ve geberdin! Ardında düzgün bir varis bile bırakamadan! Soyun kesikti çünkü kafirliğinden. Kızların sana yok oluş getirdi Mısır'da. Tuthankhamun, senin başını yedi ve ben, mirasını çölün çakallarına attım. Şimdi de seviniyorum azabın bol olsun, yaşasın cehennem! Yaşasın kafirler için cehennem!"

"Cehennem" dediği an, sarsıntı firavunun odasına ulaştı. Kahkahalara boğulan firavun bir anda kendine geldi. Gözleri sarsıntının etkisiyle faltaşı gibi açıldı. Cariyelerin odalarından kesik kesik kadın çığlıkları yükseliyordu. Sanki kadınlar Nil'in böğrüne savruluyordu. "Nereye saklanabilirim bu düşman karşısında? Nereye? Kim bu gelen?" Beyninin içinde solucanlar gibi kıvrılan sorular vardı firavunun. Düşmanı tanımıyordu. Etkisini ve gücünü bilmiyordu. İbranilerin anlattığı çöl cinleri mi? Bilinmeyen düşmana karşı ne yapılabilirdi? Mısır çağlar boyunca ayakta kaldı çünkü düşmanlarını biliyordu. Ama bu sırtlan heyula? Aşağı Nil'e sokuldukça beliren sırtlan başları gibi... Kızıl ateşin yaladığı kellelerdeki sırıtmaları anımsatan, bu sırtlan gibi beliren düşman kim?

Son bir umut yakardı firavun. Son bir umut... Son umut Amon'daydı. "Saklı olan"da. Saklı olan demek değil miydi zaten Amon? Saklı olan Amon, en zor anında Mısır'ın firavununu korumak için belirecekti kuşkusuz.

"Ben... Ben ki Karnak'ta Amon'u hoşnut etmek için kurbanlar sunan firavun... Amon'a sunduğum adaklarımı ve kurbanlarımı tüm dünya görsün diye ve tarihe geçsin diye duvarlara kazımadım mı Karnak'ta? Tüm dünya ve tarih gördü bunu. Nasıl olur da görmez koca, yüce ve ulu Amon? Son umut olarak Tanrıların Kralı, uzun tüylü tacıyla karanlıklardan belirip firavunun elinden tutacaktı. Onu ve Mısır'ı bu karanlıktan, bu lanetten, bu korkunç sesten kurtaracaktı. "En azından beni yalnız bırakmamalı..." diye düşündü. Son nokta...

Görkemli bir kapı... Firavunun en özel odasını, sarayın en gizli yerini bekleyen bekçi... Büyük altın levhalarla kaplanmış kapı... Koçbaşları ve pelikan figürleriyle süslenmiş ağır metal işlemeli kapı... "Bilinmeyenden gelen" kapıya dayandı. Kapı, büyük gürültüyle zorlandı. Bu daha önce yaşanan depremlere ya da kasırgalara benzeyen bir gürültü gibi değildi. Evet, en az onlar kadar korkunçtu. Ama bu gürültü, sıradan ölümlülerin yüreklerine değil, panteonun en görkemli tanrılarının yüreklerine korku salacak kadar uçsuzdu. Koca bir volkandan yükselen azap bulutları içindeki şimşeklerin kamçı gibi yeryüzünü dövmesi... Ya da simsiyah bulutlarıyla gelen yağmurun göz kamaştırıcı yıldırımlarında göklerin ortadan ikiye ayrılması... Daha kötü ne olabilirdi ki?

Kapı tüm sağlamlığına rağmen kökünden sallandı. Altın menteşeleri yerlerinden oynadı. Kapıyı kuşatan duvarlar çatladı. Gelen her neyse kapıyla birlikte duvarları da sarstı. Firavun artık bittiğini anladı. Son...

Bu son, ölümle biten bir son değildi. Keşke ölüm olsaydı. Herkes bir gün ölecekti. Bir firavun bile tanrı olmasına rağmen ölecekti ama ruh ölümsüzdü inançlara göre. Firavun, lanetin tüm damar-

larını ve ruhunu çepeçevre sardığını hissetti. Artık bilincini bütünüyle yitirdi. Dudaklarından şu eski Mısır duası dökülüverdi:

"Selam Anubis, ölülerin koruyucusu, tanrısal savunucu, yüreklerin tartısı, Ammit'in efendisi, Osiris'in sevgili oğlu, ruhlara ışık, yaşayan kan, sana saygım sonsuz! Ey Anpu, Ey Anubis, sen varsan uğursuz zaman ve yer olamaz..."

Firavunun dudağındaki çağrı, kadim Mısır'da bilinen en etkili dualardan biriydi. Ancak firavun duasını tamamlayamadı.

Firavun, korkudan sendeledi. Ayakları yerden kesildi. Yüz üstü yere kapaklandı. İşte kapı... Gürültüyle yarıldı. İçeriyi güneş gibi gözleri kör eden bir ışık tsunamisi doldurdu. Her nokta aydınlandı. Firavun elleriyle gözlerini kapatmaya çalıştı. Aydınlığın karanlıkla savaşı ancak bu kadar görkemli olabilirdi. Kanlı mücadelelerin yaşandığı meydan savaşlarında iki taraf, az çok karşılıklı direnç gösterirdi. Ancak aydınlık ile karanlık arasındaki savaşta, karanlığın hiçbir gücü yoktu. Karanlık, ışık karşısında asla direnç gösteremezdi. Bugüne kadar da karanlığın aydınlığı yendiğini iddia eden olmamıştı. Bu ışık, firavunun beynini ve yüreğini de kapladı. Firavun, aklından tüm tanrıların ve bütünüyle Mısır'ın silindiğini hissetti. Bir anda aklını kurcalayan kuşkunun artık kuşku olmadığını anladı. Bu var olan bir şeydi. O şey, tahtını yıkacak şeydi.

Bir anda ışık etkisini yitirdi. Bir İbrani, uzun beyaz elbiseleriyle kapıdan içeri girdi. Bu İbrani, Kenan'daki yüzlercesi gibi çobanlık yapan sıradan birine benziyordu. Elindeki asanın yere dokunmasıyla firavun başını kaldırdı. Firavunun gözleri, İbrani'nin gözleriyle çakıştı. Yürekleri delip geçen bakışlar savuran gizemli İbrani, oldukça sinirliydi. Bu sinir bakışlar, kralların tahtını, inançlıların putlarını yıkacak kadar derindi. Firavun, kendini aşağılanmış hissetti. Ancak artık bu durum, firavunun benliği için bir şey ifade etmiyordu. Sinirli İbrani, elindeki asayı kaldırıp yere vurdu ve firavunun gözlerinin içine yok edici bakışlarını fırlattı. Siyah sakalları

arasındaki kalın dudakları oynadı. Sert ve buyruk verici bir ses boşlukta titredi:

"Kemet Ded."[1]

Firavun ise artık sönmüş bir kül gibiydi. Kendini sarsıp yok eden bu İbrani karşısında fısıldadı:

"Mose! Notur Aton!.."[2] sözcükleri ağzında son buldu.

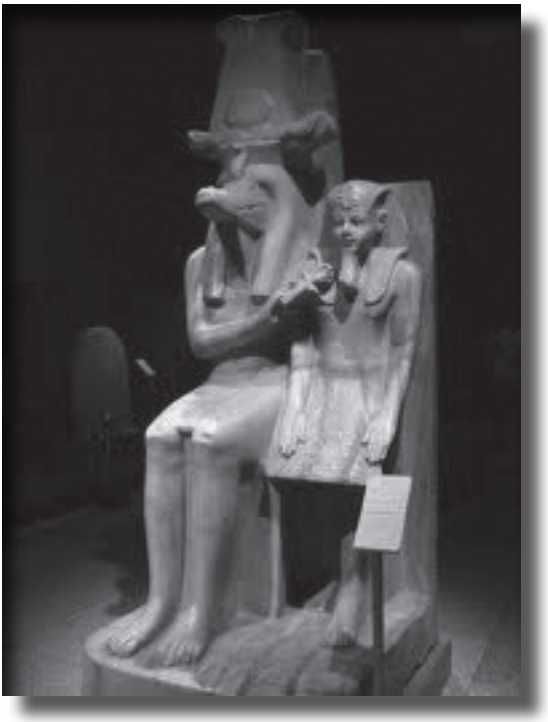
Firavunun karanlığı, aslında aydınlıktı.

Firavun, gözlerini açtı. Her yanı kaskatı kesilmişti. Yatak tamamen ıslaktı. Firavun kan ter içinde uyandı. Güneşin tatlı okşayışlarını yüzünde hissetti.

"Lanet olası bir kabus..." diye düşündü. "Şu İbrani cinleri, peşimi bırakmıyor son günlerde..." diye mırıldandı.

1 "Mısır öldü."
2 "Musa! Tanrı Aton!"

Nil'in Kıyısında

III. Amenhotep, Sobek tarafından kutsal yağla mesh ediliyor...

Öykü nerede başlamıştı? Bilen var mı? Eski Mısır'da öykülerin başlangıçları yoktu. Kehanetler vardı yalnızca ama kimse öyküle-

rin başlangıcını bilmiyordu. Dünyayı kasıp kavuran Mesih inancının kökleri, Nil'in kıyısında filizlendi. Büyük bir kaos, korkunç bir yıkım ve kitlesel ölümlerden hemen sonra bir Mesih belirirdi. Bu kurtarıcı, yokluktan yeni bir düzen kurar ve zavallı insanları kurtarırdı. Bu kurtarıcı bir kraldı. Kutsal yağla yağlanan bir kral... Tarihte ilk Mesih kimdi?

Kadim Nübye'de güçlü kabilelerin şefleri timsah yağıyla yağlandı. Böylece timsah erkek organındaki gücün, timsah yağıyla yağlanan kişiye geçtiğine inanıldı. Gelenek Mısır'a geçtiğinde ilk sözcük ortaya çıktı: "MeSSeH" Timsah Tanrı Sobek, kutsal yağ ile ilk III. Amenhotep'i meshetti.

III. Amenhotep, 18. Hanedanlığın önemli bir firavunuydu. Babası IV. Tuthmose'nin ölümünden sonra MÖ 1386 yılında tahta çıktığında, ülke ne kaosun ne de yıkımın pençesindeydi. Tam tersine III. Amenhotep zamanında Mısır, sanatsal ve uluslararası gücün zirvesine çıktı. İlk Mesih'in oğlu ise çok ilginçtir ki tarihin seyrini tamamen değiştirecek bir firavundu: "IV. Amenhotep ya da bilinen adıyla Akhenaton." Kehanet doğru muydu? Belki de evet!

Mısır'ın görkemli kenti Waset... Bilinen adıyla Teb... Çevresinde kalın duvarlar olmayan açık bir kent olan Teb, diğer uygarlıkların başkentlerine pek benzemiyordu. Buna rağmen görkemli tapınaklarıyla o çağların insanlarını büyüleyen bir kent olan Teb, düş gücünün sınırlarını zorluyordu. O çağda kim olsa bu tapınaklar karşısında hayrete düşüp Mısır tanrılarına saygıyla tapınırdı. Antik çağların bir geleneğiydi bu. Hangi tanrının tapınağı görkemli ve büyük olursa, o tanrının gücü de o kadar artardı. Öyle ki kırsal kesimden gelen kaba ve cahil insanlar için bu tapınaklar, yaşamları boyunca görebildikleri en inanılmaz şeylerdi. Kentliler için bu tapınaklar olağandı. Ancak bazı mistik yerler, kentli ve aydın kimseleri bile baştan çıkaran gizemlerle doluydu.

Böyle bir çağda Tek Tanrı düşüncesi... İlk kez duyanlar için oldukça komik... Ciddi olarak düşünüldüğünde ise oldukça tehlikeli

ve dinsiz bir düşünce... İşte Akhenaton, o dönemde komik ve dinsiz sayılan bir düşüncenin ilk adımını Mısır'da attı. Mısır için ve insanlık için büyük bir adım... Şu anda yeryüzünün her yerinde bilinen Tek Tanrıcılığın bilinen ilk önderi sayılan Akhenaton, kurtarıcı düşüncenin tohumlarını Mısır'ın verimli topraklarına savurdu.

Ama Nil'in kıyısında daha ilginç olaylar oldu. İnanışlara göre Timsah Tanrı Sobek, ilk Mesih'i tahta çıkardı. Oğlu Akhenaton, dünyada ilk Tek Tanrılı dini kurdu. Öldüğünde düşmanları Tek Tanrılı dine çok kızgındı. Akhenaton ve bağlıları için susmanın vakti gelmişti. Sonra Nil'de timsahların cirit attığı sazlıklarda garip bir yolculuk başladı. Belki de bu yolculuk, Aton'un suskunluğunu sonsuza kadar bozacaktı.

Tek Tanrılı din Mısır'ı karıştırdıktan sonra Tell Amarna'da mezara gömüldü. Akhenaton öldükten sonra Tuthankhamun, Teb'i yeniden merkez yaptı. Akhenaton zamanında bakımsız kalan kent, yine Amon rahipleri öncülüğünde onarılmaya başlandı. Bu onarım sürecinde Mısır'ın aşağı halkları olan Kenanlılar, Habeşliler ve İbranilerden ucuz işçiler bulundu. Mısır'da ucuz işçi demek, aslında imparatorluk kölesi demekti. Bu işçiler, III. Amenhotep'in sarayının bulunduğu bölgenin güneyine yerleştirildi. Dayanıksız malzemeyle yapılmış kerpiç konutlarda yaşayan işçiler, her gün karın tokluğuna çalıştırıldı. Amon'un kentine hizmet için Mısırlılarca istihdam edilen kölelerin yaşamı karanlık ve ağırdı. Tabi bir yaşamları varsa... Bu arada bazı işçiler de Teb'in 150 km doğusunda yer alan zengin altın ve bakır madenlerinde çalıştırılmaya zorlanıyordu.

Teb'in güneyinde kalan bu yer, cehennemden farksızdı. Çöl kumlarının kerpiç binaları dövdüğü bu yer, kokuşmuş bir lağım çukuruna benziyordu. Teb'in görkemi altında kalan bu getto, etnik ve ırksal ayrımcılığın çizgilerini kalınlaştırmakla kalmıyor, bu kalın çizgiyi körlerin bile gözlerine sokuyordu. Her sabah erkenden kalkan imparatorluk köleleri, Mısırlı askerlerin çatık kaşları altında tapınaklara ve saraylara akıyordu. Tüm gün boyunca güneşin altında kav-

rulan deriler, kemiklere yapışmıştı. Akşam olduğunda evlerine dönen imparatorluğun prangalı cesetleri, topaklı arpa ekmeği ve sulu bira ile karınlarını doyuruyordu. Bulabilenler fasulye ve mısırı baharatlarla pişiriyor, şanslı olanlar ise arada bir meyve yiyebiliyordu. Her gün kalabalıklaşan köle kitlesi, Mısırlı efendileri düşündürmüyor değildi. Gittikçe artan nüfus karşısında Mısırlılar derhal bir çare bulmalıydı. Bazı yöneticilerin aklına parlak bir fikir geldi. İmparatorluk kölelerinin erkek çocuk yapmaları engellenebilirse doğal olarak nüfus artmayacaktı. İmparatorluğun aldığı doğum kontrol kararı kölelere açıklandı.

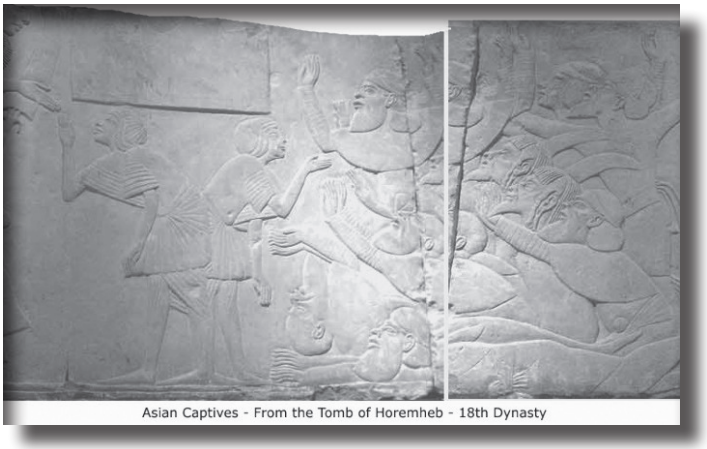
Artık köle kadınlar, Mısırlı askerlerin karınlarını yarmasından korkuyordu. Fısıltılar ve dedikodular tüyler ürperticiydi ama askerler, işçilerin karınlarını yarmıyordu. Amon'un ordusu, İbranilerde erkek bebek bulurlarsa bu bebeğe el koyuyordu. Bebeğin anne ve babasına güzel bir yalan söyleniyordu. "Bebeğiniz, Mısır ordusunda asker olmak için yetiştirilecek." Bu yalana, inanan azdı ama başka çare de yoktu. Zavallı bebekler, askerlerin ellerinde ölüme gidiyordu. Nil, erkeklik organı taşıyan bebek köleleri, Molek'in ateşi gibi yutuyordu. Bu nedenle İbrani kadınlar, cinsel birleşmenin en zevkli anında kocalarını itiyordu. Bazıları ise o kadar şanslı değildi. Kendilerini koruyamayanlar, şişen karınlarını gizlemek için yeni yöntemler geliştiriyordu.

Burası Mısır... Var olmayan tanrıların cenneti, yaşayan insan kölelerin cehennemi...

Krallar Vadisi önünde uzanan çıplak tepeler... Kraliçeler vadisi ve kumların ucu Deyr-el Bahri... Bir deniz, uçsuz bucaksız ve sıcak... Bu kum denizinin yanında uzanan Nil, yananların vahası... Çölde bir serap... Kraliçe vadisinin hemen altında Nil'e bakan düzlükte III. Amenhotep'in sarayı yer alıyordu. Yanında Medine Habu... Kuzeyde I. Seti, II. Ramses'in sarayları yapılmamıştı henüz. Nil'in karşı kıyısında da Luksor ve Karnak yoktu.

On insan boyunda sütunlar uzanıyordu III. Amenhotep sarayının girişinde... Hemen hemen beş insan boyunda yapılan yontular oldukça gerçekçiydi. Kadim çağlardan kalma yarı tanrı firavunların yontuları arasından geçilerek saraya giriliyordu. Saray, kendisine çekiyordu insanları gizemli labirentleriyle... Duvarların ve sütunların gölgelerinde duyulan fısıltılarla... Gücün, gizemin ve büyünün türlü entrikası kasvetli gölgelerde hissediliyordu.

Büyük Karmaşa

Asyalı Esirler - Horemheb'in Türbesi

Güneşin yakıp kavurduğu günde, Teb'de büyük bir karmaşa vardı. Kentin hemen girişinde büyük bir toz bulutu etrafı kapladı. Yollar, askerî araçlarla kapanmıştı. İleri geri hareket etmek olanaklı değildi.

Kalabalığın içinde çok güçlü bir tekerleme durmadan tekrar ediyordu:

"Mew... Mew... Mew..." Yani "Su."

Mısır dilindeki bu sözcüğü, yüzlerce kişi tekrar ediyordu. Koyu siyah sakallı kişilerin yüzlerinde derman kalmamıştı. Saç bantları

terden ıslanan Asyalı esirlerdi bunlar. Çok uzun yoldan gelmişlerdi. Sıcak, açlık ve en önemlisi susuzluk... Hepsinin yüzündeki kan çekilmişti. İtiş kakış oldu aniden. Bazıları yere düştü. Kadınlar, çocuklar, bebekler... Esmer tenli insanlar, korkuyu susuzlukla katık ediyordu.

Ezilenler canhıraş biçimde bağırdı. Kalabalık bir yere yığıldı. Bazı Mısırlı memurlar, esirleri saymak ve kayda almak için oradaydı. Bu sırada bazı tutsaklar görevlilere yalvardı. Görevliler ise yapabilecekleri bir şey olmadığını anlatmaya çalıştı. Kalabalığı çevreleyen askerler ise görevlilere çıkıştı.

"Sakın tutsaklara iyi muamele yapmayın."

Askerler, ellerindeki tahta sopalarla kalabalık içinde yaşanan itiş kakışı engellemeye çalıştı. Ancak sopalar, Asyalı esirlerin başına indikçe kalabalıktaki çığlıklar çoğaldı: "Su!"

Mısırca bildikleri tek sözcük buydu çoğu esirin. Anlamını bilmedikleri bu sözcüğü bir zikir gibi tekrar eden bu kalabalıktan bazıları kendi dilinde bir şeyler de anlatmaya çalışıyordu. Görevliler, ellerindeki papirüslere ince kamışla esir sayılarını yazdı. Bu kalabalıkta oldukça zor bir görevdi bu. İçlerinden iri, genç ve kuvvetli olan erkekler ayrıldı. Bu kişiler Teb'in yakınlarındaki maden ocaklarına gönderilecekti. Kadınlar ve çocuklar ise köle pazarlarında satılmak için başka bir yere götürüldü. Kalabalık, yavaş yavaş erimeye başladı.

Amon tapınağından birkaç rahip de oradaydı. Özellikle Başrahip Parennefer, bu kalabalık içinde sadece küçük çocuklarla ilgileniyordu. Yanındaki rahiplerle birlikte küçük kızları ve oğlanları süzüyordu Parennefer. Tutsaklar arasından seçtiği çocukları tapınağa götüreceklerdi. Bu sefer kalabalık oldukça fazlaydı. "Horemheb, iyi iş çıkarmış." diye mırıldandı. Başrahip, çocukları seçtikten sonra yanındakilerle birlikte tapınağın yolunu tuttu.

Kalabalığı uzaktan izleyen başka birileri daha vardı. Üst rütbeli komutan Horemheb, neşeli gözlerle baktı kalabalığa... Yanındakilere kendini anlatıyordu. Savaş meydanlarında gösterdiği cesareti anlatırken ağzından bal damlıyordu sanki. Horemheb'in çevresini saran diğer komutanlar da aynı heyecanı yaşıyordu. Dallı, Sementawy ve Paramessu, Horemheb'in en sevdiği silah arkadaşlarıydı. Ayaküstü ikram edilen meyvelerden tadan Horemheb, konuşmaya devam etti: "Bu köpeklerin hepsi bize secde etmeli... Ağızlarında ve akıllarında sadece biz olmalıyız."

Paramessu, yumuşak bir biçimde çıkıştı Horemheb'e: "Şiddetin gerçekten korkunç Horemheb... Umarım merhametin de aynı derecede engindir."

"Merhamet? Biz kutsal bir savaştayız, Paramessu. Hangi merhamet? Tanrılar adına asla taviz vermemeliyiz. Yoksa o zaman biz, merhameti düşmanlarımızdan dileniriz. Tanrılar adına sevgi, Tanrılar adına düşmanlık..."

Dallı, söze karıştı:

"Evet, Horemheb haklı... Eğer birilerine merhamet gösterirsek, o anlık yumuşama düşmanın kuvvetlenmesinden başka bir işe yaramaz."

Paramessu ise daha serinkanlıydı:

"Belki haklı olabilirsiniz, din adamları da size uygun fetvalar veriyor ama ben yine de her zaman sağduyudan yanayım. Gevşemeden sağduyu. Yoksa ekilen azap tohumlarının dikenleri ayaklarımıza batar."

Sementawy, kahkahayı patlattı:

"Seni bilmesem, Akhenaton'un fikirleriyle zehirlenmiş birisi derdim, sana!"

Paramessu: "Akhenaton'un canı cehenneme. Ben, kendi felsefemle hareket ederim, başkalarının görüşleriyle değil..."

Sementawy, söze atıldı gülerek:

"Evet, seni de biliyoruz. Güzel kadınların ırzına geçmeden tatlı sözler fısıldarsın sadece."

Grup gülmeye başladı. Kahkaha krizi kesildikten sonra pırıl pırıl kıyafetleri içindeki komutanlar, şaraplarından birer yudum aldı. Horemheb, konuşmaya devam etti:

"Bu seferimde Asya'da bir kadın gördüm. İnanılmazdı. Teni, o kadar büyüleyiciydi ki kendimden geçtim. Yatakta yaptığı numaraları, Mısırlı her kadına da öğretmek gerek..."

"Ne yaptın zavallı kadına? Umarım işini bitirdikten sonra öldürtmemişsindir."

"Yooo... Kesinlikle... Yanımda getirdim. Ne kadar merhametliyim değil mi Paramessu?"

"Oldukça..." diye mırıldandı, Paramessu.

Sementawy, hevesle konuştu:

"Eee sonra?.."

"Sonra kadın tüm bildiği cinsel numaraları yaptı ama dünyada böyle bir şey görmedim."

Sementawy, kızar gibi baktı:

"Bu kadını bir kereliğine istiyorum dostum."

"Ben de karşılığında bir şeyler isterim."

"Sana İbrani bir kadın veririm."

"Hayır, bu sefer azgın bir Arap istiyorum."

"Ama öldürtmeyeceksen..."

"Sana ne kadar merhametli olduğumu söylemiştim."

"Söz ver."

"Söz."

"Haydi erkekleri öldürtmeni anlıyorum da güzel kadınları becerdikten sonra öldürtmek de nereden çıktı, Horemheb?"

"Lanet olası, adam... Ben soyluyum, ileride bir gün firavun olacağım. Benim dokunduğum kadınlara başkasının dokunması beni rahatsız eder."

"Sen firavun olursan, bana hareminin yarısını vermen gerekecek!"

"Yavaş ol, azgın herif. Biraz da kutsal rahiplerin sözlerini dinle."

"Onları hepimiz dinliyoruz zaten."

"Evet... Tanrılar olmasaydı, yeryüzünü bize vermeseydi, şu Asyalılar gibi 'Su... Su...' diye inliyor olacaktık."

"Tanrılar bizi seviyor Horemheb."

Paramessu, Horemheb'e çıkıştı: "Seni daha çok seviyor olmalı."

"Kesinlikle Paramessu, soyluyum, iyi kadınlarla yatıyorum, zaferler kazanıyorum, kimsenin gitmediği diyarları görüyorum, istediğimi yapabiliyorum. Bunları kim yapıyor? Demek ki seçilmiş kişi benim. Tanrılar beni seviyor."

Sementawy, hazır cevaptı. Hemen yapıştırdı espriyi:

"Ne sevmesi, tanrılar sana âşık bence."

"Haydi şerefe." dedi Horemheb. Kadehler zafere kalktı. Uzakta "Su... Su..." sesleri çınlıyordu. Bu çınlama, kadeh çınlamalarına karıştı. Güneş kavuruculuğunu arttırdı. Horemheb, yanındaki siyahi köleyi azarladı:

"Lanet olası, şu fanı adam gibi tut. Güneş, neredeyse beni yakacak." Köle hemen fanı Horemheb'e doğru ittirdi.

Dallı, hafif esrik bir biçimde konuştu:

"Horemheb, saray fetihler karşısında sana büyük bir karşılık vermeli..."

"Dallı, aslında bu fetihler Mısır ve tanrılar için... Karşılığında hiçbir beklenti içinde değilim. Ben Mısır'ı çok seviyorum ve de tanrıları..."

"Çok alçakgönüllüsün Horemheb."

"Tabi ki alçakgönüllüyüm. Kutsal yasalar ne der bilirsin. Kalbin bir kuş tüyü kadar hafif olmalı."

"Umarım, büyük mahkemede senin kalbin de kuş kadar hafif olur Horemheb."

Sementawy, dayanamadı. Yine söze karışıp espri yaptı:

"Hem de serçe tüyü kadar hafif Horemheb'in kalbi."

"Cennet beklentisi içinde değilim ama kutsal yasaya uymak her zaman onurumdur."

Sementawy, gülmeye devam etti:

"Biliyor musun Horemheb? Sana cidden şaşıyorum. Hem bu kadar başarılısın hem de dindarsın. Bu ikisini bu devirde yapmak o kadar güç ki... Hem tanrıları hem de kadınları tatmin ediyorsun."

Kahkahayı patlattı Sementawy...

"Seni çöl çakalı, seni..."

Horemheb, kahkaha atan Sementawy'nin ensesine şamarı patlattı. Sonra ciddi bir tavır takındı:

"Sen ne anlarsın ruhlardan, serseri? O ruhlar, zor anlarımızda bize yardım eder. Atalar ve tanrılar dolaşır çölün kuytularında."

Göklere baktı, Horemheb. Konuşmaya yumuşak bir tonda devam etti:

"Biz, kendi benliğimizi her zaman sınamalıyız. Her zaman... Ruhumuzu zikirlerle arındırmalı, Özümüzü tanrılara açmalıyız. Kalbimiz daima temizlenmeli, kutsal ibadetlerle... Tanrıların buyruklarından asla çıkmamalıyız. O zaman her şey daha güzel ola-

cak. Ruhumuzda derin manevi zevkleri yaşayacağız. Ben Amon'un önünde diz kırıp oturduğumda Amon'un ruhuma dokunduğunu hissederim. O adeta yüreğimi dolduruyor kutsallığıyla."

Derin bir sessizlik oldu. Horemheb, manevi bir irşadın mürşidi gibiydi. Yüzüne derin bir huşu çöktü. Binyılların hikmeti Horemheb'de toplanmıştı, sanki. "Evet, Sementawy," dedi, "Sen dalga geçmeye devam et. Kalbim tüy kadar hafif. Yüreğim, bir serçe kuşunun tüyleri kadar hafif... Çünkü hiçbir ibadetimi aksatmıyorum. Sizler gibi fasık değilim. Sunularımla tanrıları mutlu ediyorum. Sizi de bu yola davet ediyorum. Günahlarınızdan kurtulun. Amon'a sadık bir kul olun. Bu yaşamda ve ötelerde mutlu olun."

"Sen bizi bayağı bir irşad ediyorsun Horemheb."

"Evet, tapınak nurundan siz de yararlanın istiyorum."

"Hepimiz tapınağa geliyoruz ya Horemheb. Daha ne istiyorsun bizden?"

"Sadece tüm ibadetlerinizi yapıp, din büyüklerimize tabi olmanızı istiyorum. Atalarımızın mezarlarına da uğrayın, onlardan feyz alın."

Dallı, Horemheb'in duygusal konuşmasından etkilendi. Sementawy bile gülmesini bıraktı. Dallı, hemen söze girdi:

"Horemheb, haklısın galiba. Günahlarımızdan silkinip kendimize gelme zamanı geldi."

"Kesinlikle, bir de ibadetlerinizi eksiksiz yaptınız mı ruhunuzdaki boşluğun nasıl hemen kapandığını göreceksiniz."

Dallı ve Sementawy, Horemheb'in irşadı karşısında ruhani bir havaya girdiler. Paramessu ise daha uzaktı söylenenlere:

"Horemheb, dindar olmak iyidir. İbadetleri yapmak da... Ancak din adamları sınır tanımıyor buyruklarında."

Horemheb, Paramessu'ya baktı. Gülümsedi:

"Eğer bir gün firavun olursam, seni en yakın adamım yapacağım çünkü sen fasık birisin. Fasıkların şerrinden tanrılara sığınmak için ve seni kontrol etmek için, en yakın adamım yapacağım. O zaman seni zorla tapınağa götüreceğim. İşte yemin olsun tanrılar adına..."

"Umarım, Horemheb. Umarım bir gün firavun olursun, ben de yakın adamın. O zaman tapınağa senden fazla gideceğim."

Sementawy, hemen gülümsedi:

"Horemheb, çok güçlü bir hatipsin. İkna yeteneğin de çok güçlü... Fasık Paramessu, az daha konuşursan askerliği bırakıp rahip olmaya karar verecek."

Horemheb, gülümsedi:

"Paramessu, tanrılar adına savaşan iyi bir fasıktır."

Paramessu, bu söze karşılık verdi gülerek:

"Umarım, öte dünyadaki yargı gününde de bana şefaat edersin, Horemheb!"

"Seve seve, tanrılar adına hepinize şefaat ederim."

Gülümsemeler kahkahalara karışırken gün batıya kaydı.

Ayak Sesleri

MÖ 1330 yılı... Teb'in güneyi... Sıcak bir gün başlangıcı... Yıkık kerpiçler arasından çıkan samanların yere sarktığı duvarlar sabah güneşiyle yanmaya başladı. Tahta bir kapı gıcırdayarak aralandı. İçeriye gölge bir adam sızdı. Yerdeki samanlardan yapılan yatağa usulca basan adam genç karısına fısıldadı:

"Yakobed... Yakobed kalk!"

Adamın gözlerinde sadece korku vardı. "Kalk, haydi." diye ısrar eden adam, kadının kalçasını ayağıyla dürttü. Kadın, dün gece iyi uyuyamamıştı. Aniden korkarak doğrulan Yakobed:

"Ne oldu?" dedi.

Adam aceleci bir tavırla çömeldi. Başını Yakobed'in başına dayadı. Ürkek sesle konuşmaya başladı:

"Rua, Ruben'in çocuğunu şikayet etmiş. Askerler çocuğu almaya geliyor."

Yakobed, geniş dudaklarına elini uzattı ve adeta tıslayarak "Sus" dedi. Bu korkunç bir şeydi. Ruben'in evi çok yakındı. Ya askerler çevrede de arama yaparlarsa? Ya evdeki küçük çocuğu da bulurlarsa? Dün gece Rua, Ruben'den acılı bir dayak yemişti. İntikam hisleriyle dolu olan İbrani Rua, Ruben'in dört aylık erkek çocuğa sahip olduğunu ispiyonlamıştı büyük olasılıkla. Yakobed'in çocuğu

ise henüz üç aylıktı. Gözden uzak bir biçimde üç ay saklamıştı onu. Ama bu durum çok tehlikeliydi.

Yakobed, hızlıca düşündü. Çocuk, evden çıkmalıydı. Mısır askerleri içeri girerlerse hemen bulurlardı zavallı yavruyu. Tehlike geçene kadar çocuğunu uzaklaştırmalıydı evden. Annelik içgüdülerine başvurdu. İçindeki sese kulak verdi. Kanında heyecan akıyordu beyaz tenli İbrani kadının... Kocasına fısıldadı:

"Sakin ol! Sen etrafta dolaş, olanları izle. Şüphe uyandırma. Ben, çocuğu alıp Miryam ile beraber çıkarım ve çocuğu Nil'in kıyısındaki sazlıklara saklarım. Tehlike geçince de eve dönerim."

Güçlü İbrani koca, eşinin mantıklı gözüken planını çaresiz bir biçimde kabul etti. Hemen yerinden fırladı. Mısırlı askerlerin geldiğini görüp toplanan kalabalığın içine daldı.

Yakobed, hızlıca çocuğuna baktı. Eşya ve yemek taşımak için kullanılan eski hasır sepetin içine bebeğini yerleştirdi. Hasır sepetin altı ve çevresi yağmur suyu ve toza karşı ziftlenmişti. Güzel çocuk sevinçle gülümsedi. Ağlamaya ve duygulanmaya bile vakit bulamadı Yakobed. Kanında dolaşan sıcaklığı hissetti. Sıcaklık kalbine ulaştığında, Yakobed'in kalp atışları daha da hızlandı. Nefesi duracak gibiydi.

"Miryam, beni takip et." dedi kızarak...

Koşar adımlarla uzaklaşmaya çalıştı oradan. Çevrede toplanan kalabalığın uğultusunu duyabiliyordu. Sepetin içine biraz da saman yerleştirmişti Yakobed. Bebek görünmesin diye kamufle etmek istemişti sepeti. Miryam, 9 yaşında zayıf bir kızdı. Annesinin heyecanını anlamıştı. Susmuş, ürkmüş ve sinmiş bir biçimde annesinin adımlarına yetişmeye çalışıyordu ince bacaklarıyla.

Çok az ilerledi Yakobed. Cesaretini toplayıp kaçamak bir bakış fırlattı geriye doğru ama adımları sekteye uğramadı. Tersine daha da hızlandı. Uzun ince mızrağı, sarı işlemeli göğüs zırhı ve beyaz peştamalıyla siyahi iri bir asker, kalabalığa bağırıyordu. Yakobed, yı-

kık dökük kerpiç evlerin labirentli sokaklarına daldı. Yanından boz renkli harabeler aktı. Bir an önce Nil'in kıyısına ulaşmak istiyordu. Tek istediği buydu. Belki Nil'in kıyısındaki uzun sazlıklar kendisi için bir güvenli bir sığınma yeri olurdu.

Koşar gibi yürüdü. Arkasına baktı. Kimsenin görmediğinden emindi. Artık koşmalıydı. Arkasında zayıf ve çelimsiz İbrani kızıyla... Kız yetişemedi. Geride kaldı. Yakobed, geriye baktı koş dercesine... Bahçeliklere geldi. Uzun hurma ağaçlarının gölgelerinde yavaşladı. Nil'den gelen ufak kanallarla sulanan bahçelerde meyve ağaçları uzanıyordu. Gölgelerin altından geçerken güven duygusu kapladı yüreğini. Nil'den gelen hafif sabah esintisi yüzüne vurdu genç annenin. Artık uzaklaşmıştı. Yakobed, "Bir iki saat burada otururum. O zamana kadar askerler de gider ve evime dönerim" diye düşündü. Uzun sazlıkların ardında tüm güzelliğiyle Nil gözüktü. Işıltısı gözleri kamaştırıyordu. Sabahın aydınlığı ve neşesi dolanıyordu, Nil'in üzerinde... Akarsu, tam bu bölgede çatallanıyordu. Suyun daha ufak kolları III. Amenhotep'in sarayına doğru sokuluyordu. Nil'in ana kolu ise daha uzaktan akıyordu. Meyve bahçeleriyle Nil'in sazlıkları arasında ufak bir yol vardı. Meyve bahçeleri de taşlarla örülü alçak bir duvarla kuşatılmıştı. Rahat bir nefes aldı Yakobed.

Duvarın kenarına süzüldü. Etrafına iyice baktı. İri siyah gözlerini kıstı, yeniden etrafını süzdü. Emindi, herhangi bir sorun yoktu. Aldığı nefesleri derinleştirdi. Meyve bahçesinin sahipleri de ortalıkta gözükmüyordu. Miryam da annesinin yanına geldi. Rahatlamış Yakobed, Miryam'a:

"Şu yerdeki hurmaları topla da yiyelim." dedi.

Miryam, yere düşen iri hurmaları toplamaya koyuldu. Miryam topladığı hurmaların birini ağzına atıyor, diğerini annesine uzatıyordu. Yakobed, ağzında dağılan hurmaların tadıyla kendine geldi. Kalbinde dolaşan o sıcak kan yok oldu. Göğüslerinin ucundaki sütü hissetti. Çocuğu emzirmemişti bu sabah. Karnı açtı bebeğin ama hiç sesini çıkarmıyordu masum bebek. Üzerindeki samanları temiz-

ledi, bebeğin yüzünü açtı Yakobed. İri göğüslerini bebeğin ağzına dayadı. Masum bebek, sevimli ve minik ağzıyla emmeye başladı annesinin sütünü. Hurma ağaçlarının gölgesinde, kuş cıvıltıları içinde küçük yumuk elleriyle annesinin parmaklarını sıkıca tuttu.

Bir ses duyuldu. Nil sazlıkları ile meyve bahçeleri arasındaki yolda bulunan ufak serçeler, korkuyla zıplayarak uçuştu. Yakobed, minik serçe yüreğindeki hassaslıkla ürktü. Dörtnala gelen bir atlı... Tozu dumana katarak geliyordu. Bir asker olmalıydı. Birisi sorsa ya da şüphelense ne derdi? Elinde bebekle dolaşan genç bir İbrani kadın... Korkuyla duvarın ardına saklandı.

İyice sinmeye çalıştı. İyice... Anne karnındaki çocuk gibi dizlerini içine çekip çömeldi. Miryam'ı kolundan tutup kendine çekti. Sepetle birlikte bebeği de bacaklarının arasına koydu. Atlı, şimşek gibi yaklaştı. Yıkık bahçe duvarının yanından hızlı bir biçimde geçti. Şimşek gibi devinen atlı, duvarın arkasındaki Yakobed'i fark etmedi bile. Ardına toz bulutu katarak uzaklaştı atlı. Yakobed kurtulduğunu sandı.

Tam başını kaldırıyordu ki bir grup insan sesi duydu. Yaklaşıyorlardı atlının geldiği yoldan. Miryam'a eliyle sus işareti yaptı. Dikkat kesildi. Kulaklarını açabileceği kadar açtı. Genç adam sesleriydi duyulan. Yoldan geçen köylüler mi? Mısırlı efendileri taşıyan köleler mi? Bahçe sahipleri mi? En önemlisi askerler olabilir miydi gelenler? Hepsi olabilirdi. Ama tehlike geçmemişti. Yaklaştılar. Ayak sesleri daha muntazam geliyordu. Yürüdükçe metal sesini anımsatan sesler de yaklaştı. Sanki yürüdükçe kınları içindeki kısa kılıçlar kalkanlara dokunuyor ve ses çıkarıyordu. Yakobed yeniden korktu.

Askerler, yıkık duvarın hemen arkasındaydı. "İşte, şimdi yakalandım" diye düşündü Yakobed. "Dikkat etseler nefesimi bile duyulabilirler. Birisi başını uzatsa beni görebilir." diyerek yüreğinden fısıldadı. Nefes almamaya ve kıpırdamamaya çalıştı. Adımlarını sanki Yakobed'in yüreğine basıyordu askerler. Seslerinden ve yürüyüşlerinden kalabalık bir grup olduğu anlaşılabiliyordu. Belki on,

belki on beş kişi... Bu asker grubu, büyük olasılıkla Yakobed'in kaçtığı gettoya gidiyordu. Mahallede kalabalık arttıkça Mısırlı askerler olay yerine sevk ediliyordu. Belki de alınan istihbarata göre tüm evler aranıyordu. Bu nedenle arama yapmak için daha çok asker görevlendirilmişti. Askerlerin geldiği bölgede askerî bir karakol vardı. Bu karakol, işçilerin yaşadığı gettoya yakındı. Yakobed'in saklandığı duvarın hemen önündeki ufak yol, az ileride çatallaşıyor ve meyve bahçelerinin bitiminden gettoya uzanıyordu. Yakobed, Mısırlı askerler önünden geçip giderken konuşulanlara kulak kabarttı. Askerler kendi aralarında konuşuyorlardı. Dediklerine göre işçilerin yaşadığı mahalle çepeçevre kuşatılacak ve Nil'e kadar olan her yer aranacaktı. Sazlıklarda dahil...

Amon rahiplerinin Mısır dinini korumak için aşağı ırklara yaptığı zulüm zaten bilinen bir şeydi. Amon rahiplerine göre Mısır'da köleler de dahil herkes, Mısır'ın tanrılarına boyun eğmek zorundaydı. Bu nedenle herkes ya tam Mısırlı olmalıydı ya da ölmeliydi. Tahta yeni çıkan Tuthankamon, Amon rahiplerine sınırsız özgürlük bahşetmişti. Bu nedenle kölelerin erkek çocukları yok edilerek, Mısırlı inancı ve genleri korunacaktı. Yasa, ilk başlarda ağır biçimde uygulanmadı ama arada işi sıkı tutan rahipler ve yandaş askerler olunca imparatorluğun başkentindeki kıskaç iyice daraldı.

Yakobed işinin kolay olmadığını anladı. Eve dönmek o kadar da kolay değildi. Ne yapacaktı? Ne yapabilirdi? İçindeki ses birden sarstı onu... Korku ve şüphelerin kemirdiği yüreğinde bir ses, sanki ona garip bir çağrıda bulunuyordu. Askerler uzaklaşırken, diğer taraftan yeni bir asker grubu daha yaklaşmaya başladı. Az sonra her yeri askerler kaplayacaktı besbelli. Sazlıklardan evlerin olduğu mahalleye kadar her yer kuşatılacaktı. Gözlerini kapadı. Yüreğindeki sesi dinlemeye karar verdi. "Nil" diyordu... "Nil... Çocuğunu Nil'e bırakmalısın... Nil, çocuğunu kurtaracak."

Atalarının efendisi geldi aklına. İbrahim'e, İshak'a ve Yakub'a ve torunlarına yol gösteren Efendi Tanrı geldi aklına... "Adonay" diye

mırıldandı. Başını kaldırdı... Askerlerin uğultusu, yaklaşıyordu. Hemen karşı sazlıklara geçmeliydi. Duvarın üzerinden hızla atladı. Elindeki sepeti sıkıca kavradı. Miryam'a "Gel." dedi.

Sazlıkların arasında kayboldu. Uzun tek parça beyaz elbisesinin etek uçları, kamışlara takıldı. Adımlarını atarken sazlıktaki otlar kıvrılarak eziliyordu. Fark edilmemeliydi. Daha hızlı olmaya çalıştı. Bir yandan da daha sessiz olmalıydı. Bir hayalet gibi sarktı Nil'in kıyısına. Sesler yakınlaştı. Gözükmemeyi diledi. Elindeki sepete baktı. Bir kere öptü bebeğini. Canı koparılırcasına bıraktı sepeti Nil'e... Düşünecek zaman değildi. Çaresizlik, yüreğinde yankılanan seslerle birleşti. Yoksa bir anne nasıl bırakabilirdi bebeğini? Irmağa nasıl bırakılırdı can parçası? Bu çok zorlu bir sınavdı. Yalnızlık, içinden çekip çıkarılan bir kabus gecesi gibiydi Yakobed'in yaşadığı.

Nil'in üzerindeki hasır sepet hareket etti bilinmeyene... Bebek, sularla ilerliyordu gezegenin tarihini sonsuza kadar değiştirmek üzere. Bilinmeyene yolculukta Nil'in suları deviniyordu yavaşça. Belki o nedenle kutsal kabul edilir Nil... "Kaynağı cennetten çıkar" denilir çünkü Nil'in rotası, gezegenin kaderi için çizilmiştir.

Yakobed, yükünü emanet etti Nil'e. Gökyüzünden izleniyordu olanlar. Hasır sepet ve İbrani çocuk... Geçmişte söylenen bir kehanet gerçekleşti artık. MÖ 2250 civarında yazılmış olan Akkad'lı Sargon'a yorumlanan kadim kehanet, Musa'da gerçek oldu. Tıpkı eski Mısır'da bakireden doğan Horus kehanetinin, çağlar sonra İsa ile gerçekleşmesi gibi... Zaten İsa'nın adı da Yesu değil mi? Eski Mısır'daki "Güneş..." İşte benzer bir kehanet gerçekleşir Mısır'da. Mısır, kehanetlerin doğduğu ve gerçekleştiği yerdi. Kadim kehanet, Musa olarak aktı Nil'de.

Yakobed, bebeği suya bıraktığında rahatladı. Artık askerler bulamazdı bebeğini. Ancak ne olacağını da bilmiyordu zavallı kadın. Belki de su, çocuğu ölüme götürecekti. Yine içindeki sese kulak verdi. Kendisi dikkat çekecekti bebeğini takip etmeye kalksa. Askerler birazdan her yeri kuşatacaktı. Miryam'a dedi ki:

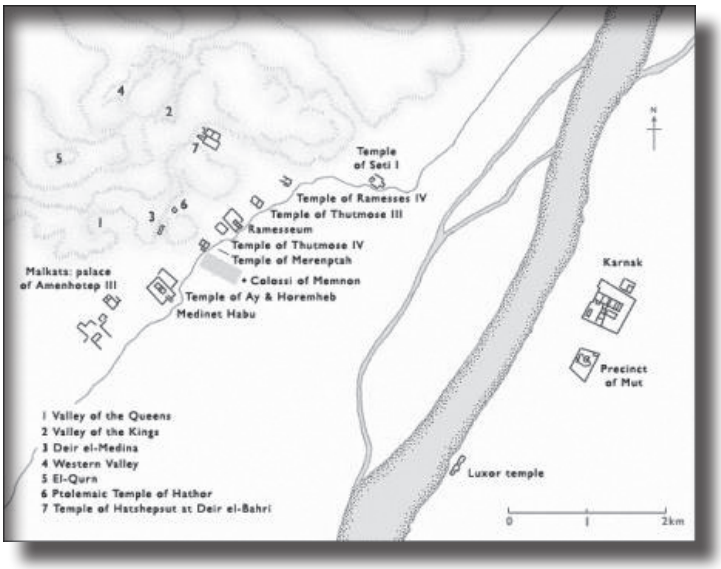
"Sen gözlerinle izle bebeği... Kanal boyunca izle... Nereye gidecek bebek? Adonay, yardımcımız olsun. Ben eve döneceğim. Eğer kıyıya vurursa, al onu başında bekle. Gece gelir, alırız. Ben babana gidip anlatacağım her şeyi... Belki geri gelip bir kayık buluruz ama sakın kaybetme kardeşini... Askerlere de dikkat et!"

Akıllı bir çocuktu Miryam. Soru sormadı, sadece başını salladı, söylenenlerinin hepsini anladı. Yakobed, şüphe çekmemek için sakin adımlarla evinin yolunu tutarken, küçük zayıf kız, Nil kanalı boyunca yavaşça devinen hasır sepete bakıyordu.

Sepet, yavaşça III. Amenhotep'in sarayı yönünde ilerledi. Çok uzak değildi zaten... Güneş tepeye çıktığında kanalın saraya doğru kıvrıldığı açıklıkta bir hareketlenme oldu. Sarayın muhafızları, sarayın dört bir yanını gözetliyorlardı gündüz gece. Bir muhafız, sazlıkların olmadığı açık alanda kanalın saraya yaklaştığı yerde uzaktan fark etti yabancı cismi. Ne olduğu belli değildi ama saray güvenliği çok hassastı. Sarayın çevresindeki kuşlar bile gözetleniyordu güvenlik adına. Üstlerine söyledi muhafız kanalda fark ettiği cismi... Üst rütbeliler hemen konuyla ilgilendi. Dört asker, cismin olduğu yere gönderildi. Dört iri yarı, siyahi saray muhafızı, koca elleriyle beşiğe uzandı. Sepetin içindeki İbrani çocuğu gördüklerinde, neler olduğundan haberleri bile yoktu muhafızların. Şaşkın gözlerle etrafa bakındılar. Birbirlerine "Bu çocuk ne geziyor burada?" diye homurdandılar. İçlerinden biri işaret parmağını kaldırdı. "Biri var, şurada." diye bağırdı. 40- 50 metre ötede sazlıklara doğru koşan ufak bir kız vardı. İri yarı muhafızlardan ikisi hemen fırladı. Küçük kız arkasına baktığında kendisine yaklaşan askerleri gördü.

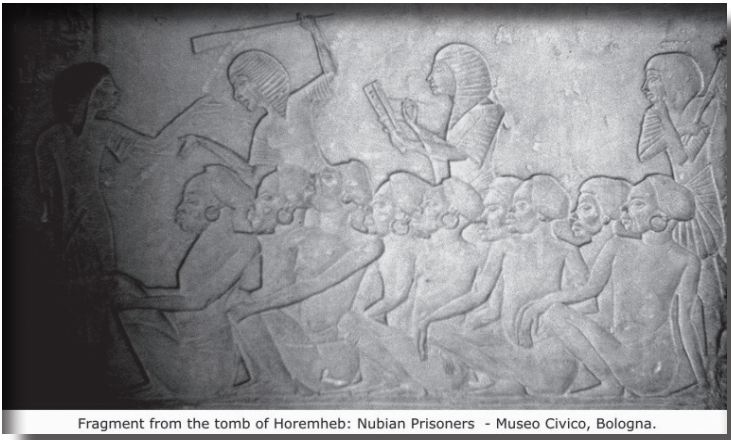
Ufak kızın bacakları adım atamıyordu korkudan. Tüm gücüyle koşmak, oradan uzaklaşmak istiyordu ama sıska bacakları Miryam'ın emrine uymuyordu. Çöl kumlarının bereketli toprakla karıştığı alanda kuvvetsiz adımlarla yere bırakılan ayak izleri... Nefesinin kesildiğini hissetti. Üstüne çaresizlik anında beliren boş vermişlik hali çöktü. Küçük bir ceylan yavrusunun kadere boyun eğişiyle dişi

aslanın ağzına teslim oluşu vardı, Miryam'ın bitkin halinde. Kendini bırakırken yere, güçlü iki el yakaladı sırtından. Muhafız, hemen kavrayıp yukarı kaldırdı Miryam'ı. Şaşkınlıkla donakaldı küçük kız...

Teb kentinin haritası. Musa, Nil'in III. Amenhotep'in sarayına sokulan kanalda saray hizasında bir yerde Mısırlı askerler tarafından bulundu.

Çöldeki Çığlık

Horemheb ordusunun Nübyeli tutsaklara zulmü.

Alaca bir deve, hızla koştu. Rüzgar şiddetlendi. Kumlar, sağa sola savruldu. Kuzeyden gelen bir uğultu... Rüzgarı delip geçen ok...

Alaca deve üzerindeki çıplak siyah adam yere düştü. Ok, yarıya kadar adamın sırtına saplandı. Koyu kızıl kan, çöl kumuna karıştı. Adam inleyerek öldü. Uğultu yaklaştı.

Nil'in uzağında kızgın kayaların üzerindeki kumlar nokta nokta titredi. Parlak sarı tekerlekler, ölümü müjdelercesine döndü. Mısır ordusu, çöl kumları üzerinde erken zaferin sarhoşluğuyla ilerledi.

Güçlü askerlerin omuzlarındaki gergin yaylara oklar sürüldü. Askerlerin esmer omuzlarındaki ıslak ter güneşte parladı. Jilet kadar keskin ve ince ok uçları, diğer binlercesi gibi boşlukta vızladı. Boşluğun bile canı yandı. Ok yağmuru, gökten dolu gibi indi.

Oklardan bazıları, keçi kılından birkaç çadıra vızlayarak saplandı. Ordunun yok etmeye geldiği yerde çığlıklar yükseldi. Boğuk sesli iri ağızlardan ve kalın dudaklardan çıkan korkunun inlemeleri gökte çınladı. Birkaç gövdesi çıplak, siyahi adam ellerindeki mızrakları hızla gelen orduya fırlattı. Cılız mızraklar, şimşek gibi yaklaşan atlı arabalara ulaşmadı bile. Saniyeler geçmeden savaş arabaları, siyahi adamların gövdesini biçti.

Sağa sola koşuşan kalabalığın içine dalan atlılar, dokunduğunu yere yıktı. Dakikalar geçmeden onlarca iri güçlü adamların cesetlerinden akan kanlar, meydanda oluşan kan gölünü doldurdu. Siyahi Nübye erkekleri, acı bir ölüme teslim oldu.

Savaş arabaları durdu. Ellerinde baltalar bulunan askerler, savaş arabalarından indi. Kıl çadırların arasına dalan onlarca Mısırlı asker önüne çıkan her şeye vurdu. Zavallı kadınlar, çadırların içine sığınmıştı.

Az sonra beyaz renkli iki atın çektiği görkemli savaş arabası meydana yanaştı. Beyaz kısa eteği üzerinde altın kaplamalı göğüslük zırhıyla bir adam indi. Gözleriyle etrafı süzdü. Süslü ve işlemeli kınından çıkardığı kısa kılıcı eline alan adam, ayağının altına serilmiş cesetlerin üzerine basarak yürüdü. Sandaletlerine kan sıçradı. Adam, aldırmadan yanındaki korumalarla yürüdü.

Adam, kılıcıyla yerde yatan birkaç cesedi dürttü. Yine ışıldayan gözlerle etrafa baktı. Gür bir sesle yanındaki korumasına buyruk verdi:

"İşaret et adamlarına, tüm erkekleri öldürmesinler. Mısır'a genç ve güçlü adamlar lazım."

Yürümeye devam etti adam. Kıl çadırlardan oluşan mahallenin içine girdi. Diğer yanındaki muhafıza yöneldi yavaşça:

"Bu sefer daha dolgun bir dişi arıyorum."

"Peki, efendim." dedi muhafız ve koştu.

Adam, kıl çadırların kenarında durdu. Bekledi. Az sonra birkaç kişi adama doğru koştu. Bu kez iki asker tarafından sürüklenerek getirilen bir kadın da vardı. Kadın çırılçıplaktı ve hamileydi. Yüzünden çok genç bir kadın olduğu da anlaşılıyordu. Belki 16 belki 17 yaşındaydı genç kadın. Şişkin karnını tutmaya çalışan kadın, çığlıklar atıyordu. Kadının yalvardığı belliydi. Kadını sürükleyen askerler, onu bir çadırın içine soktu. Kadının sesleri hâlâ kulak tırmalıyordu.

Adam, yanındaki muhafızın gözlerine bakarak sırıttı. Keyfi yerine gelmişti anlaşılan:

"Zaferlerin en çok ganimet tarafını severim."

Muhafız da gülümsedi.

Adam içeri süzüldü bir gölge gibi. Kadın yere yatırılmıştı. Elleri yana çakılan iki kazığa bağlanmıştı. Kadın, uzun ve etli baldırlarıyla kadınlık yerinin gözükmesini engellemeye çalışıyordu. Ancak ayakları da iki yana bağlanmıştı. Kadının hareketleri kısıtlanmıştı. Geniş karnının üstüne yayılan memeleri oldukça iriydi. Kadın yalvarır gözlerle adama baktı. Kadın, oldukça kalın dudaklarını bükerek konuştu:

"Lütfen, yalvarırım. Hamileyim. Mısırlı efendi..."

Adam, işaret parmağını dudaklarına götürdü. Kadının konuştuğu Nübye dilinden anlıyordu adam:

"Şşş... Tatlı kadın... Zarar gelmeyecek sana..."

"Lütfen, Mısırlı Efendi..."

"Sadece sevgi vermek istiyorum."

Kadın, adamın sinsi bakışlarından çok korktu. Kendini iyice çekti. Kollarını kıpırdattı. Yerdeki kazıklardan ve iplerden kurtulmaya çalıştı. Adamın niyeti bakışlarından belliydi. Yavaşça kadının yanına süzüldü.

Adam, kadının yanına oturdu. Kalın parmaklarıyla kadının bacaklarına dokundu. Daha sonra kadının siyah tenini okşamaya başladı. Kadın gözlerini kapadı. Çırpındı. İri siyah gözlerinin içinden ılık gözyaşları yürüdü siyah yüzüne. Yuvarlak yüz hatlarından çıplak bedenine aktı yaşlar.

Adamın ise umurunda değildi bu. Azgın şehvetini parmaklarıyla teskin edercesine okşadı kadını. Sonra kadının iri memelerini avuçladı adam. Sonra siyah kıvırcık saçlarını kokladı. Ayağa kalktı adam. Eteğini indirdi. Tüm şehvetiyle kadının üzerine yıkılırcasına çöktü.

Kadın ağlamaya ve çığlık atmaya başladı ama derisi kadar kara olan kaderinden kaçış yoktu. Mısırlı üstün efendide merhamet yoktu. Mısırlı efendi, dakikalarca azgın bir gergedan gibi gidip geldi. Kadın iri beyaz dişleri ve kalın diliyle acısını dillendirdi. Çığlıklar içinde kalmıştı kadın. Ağır ve derindi acısı. Hamile bedenine dokunan pis ve şehvetli eller, onu hırpalamıştı.

Adam, işini bitirdi. Kalktı. Eteğini topladı. Üstünü başını düzeltti. Kadın, adamın gözlerine baktı. Yaşadığı ıstırap, rüzgarla savrulan bir yaprak titrekliği gibi yansımıştı yüzüne. Büyük dudaklarını açtı genç kadın:

"Umarım, lanetlerin en büyüğüyle cezalandırılırsın!"

Adam, bu lafı duyunca aniden sinirlendi. Yüzündeki rahatlama ifadesi silindi. Kadına yanaştı. Çok sert bir tokat attı. Kadın tokadın etkisiyle savruldu. Başı arkaya düştü. Öfkeli bir sesle gürledi adam:

"Kes, kadın! Lanet okuma... Bir zenci, Mısırlı efendiler için yaratılmıştır. Yazgına razı ol!"

Arkasını dönen adam çadırdan çıktı. Çadırın kapısında muhafızlar onu bekliyordu. Muhafızlardan biri adama selam verdi. Saygıyla konuştu:

"Komutan Horemheb, arzu ettiğiniz gibi buyruklarınız yerine getirildi."

"Tamam." dedi adam. Savaş arabasına doğru gitti. İçeriye giren askerler, gelecekte intikam alacak birilerini istemiyordu. Ya da Mısırlı birinin becerdiği kadının başkalarına yâr olması istenmiyordu. Çadırdan korkunç bir inleme yükseldi. Çadırın kenarlarından koyu kırmızı bir kan aktı gitti. Cinselliğin sapkın boyutlarındaki kadın öldürme güdüsünün kutsal ayini kanla kutsandı.

Sütunlar ve Gölgeler

Ankhesenamun: Musa'nın üvey annesi

Miryam, gözlerini açtığında kocaman bir salonun içinde olduğunu fark etti. İlk defa böyle bir yer görmüştü. Güzel tasvirlerle süslenmiş renkli tavan o kadar yüksekti ki burada devler yaşıyor olmalıydı. Kocaman sütunların arkasında binlerce figür bir renk harmonisiyle büyüledi gözlerini. Burası cennette bir yer olabilir miydi? Hani şu babasının anlattığı cennet! Şu kara bakışlı kor-

kunç askerler de olmasa... Bir an şaşkınlıktan sıyrılıp kendine geldi. Bakışlarını gezdirdiği salonda askerlere bakakaldı.

Korktu Miryam. Titriyordu hâlâ. Küçük ve zayıf bileklerini tutan saray muhafızı canını acıtıyordu. Kendini topladı: "Bırak beni..." dedi. Bu iri yarı askerler cehennem zebanilerini andırıyordu. Aslında hırçınlık yapmak istedi. Ancak garip bir suçluluk hissetti. Nil'in kıyısında kardeşiyle birlikte şüpheli bir şekilde yakalanmıştı. Küçük kardeşini elinde tutan saray askeri, hiç de iyi bir insana benzemiyordu. Miryam'ın bildiği bir şey varsa; o da bu adamların küçük kardeşini öldürecekleri gerçeğiydi. "Bir şeyler yapabilir miyim?" diye düşündü. Böyle bir anda hırçınlık yapmak hiç akıllıca değildi. Çünkü bu gözü dönmüş adamlar, Miryam'ı bile öldürebilirdi.

Saray muhafızları bir anda dikkat kesildi. Hızlı adımlarla karşıdan gelen, mavi beyaz çizgileriyle görkemli bir başlık taşıyan kişi, üst rütbeli bir saray muhafızıydı. Canı acıyan Miryam, muhafızın kaba ellerinde kıvranmaya başladı. Üst rütbeli asker, küçük kızı görünce, adamının gözlerinin içine baktı. Adam, komutu anladı. Kızı bıraktı. Miryam'ın kaçmaya cesareti ve gücü yoktu zaten. Üst rütbeli subay, gür bir sesle adamlarına sordu:

"Neler oluyor burada?" İçlerinden en kıdemlisi yanıt verdi:

"Efendim, askerlerden birisi Nil'in saraya doğru yaklaştığı kıyıda bir cisim görmüş, bize haber verildi. Biz de Nil'in kıyısında bir sepet bulduk. Sepetin içinde bir bebek vardı. Etrafa iyice baktık. Sonra bu kızın kaçtığını gördük. Bu kızı da yakalayıp durumu size rapor etmek için buraya getirdik."

Üst rütbeli subay, gördükleri karşısında şaşırdı. Bu küçük çocuk ve bebek sarayda ne arıyordu? Elinde bebeği tutan askere yaklaştı. Subay, bebeği usulca kucağına aldı. Bebek, şaşkın gözlerle etrafa bakıyordu. Bebeğin sarılı olduğu çaputu çıkardı. Bebek çırılçıplak kaldı. Subay, bebeğin beyaz tenine iyice baktı. Kollarına, ayaklarına, başına... Sonra yine askere teslim etti bebeği...

Üst rütbeli subay, bu kez Miryam'a yöneldi. Elini uzatıp kızın saçını okşadı. Subayın gözlerinin içindeki sinsiliği fark eden Miryam heyecanlandı. "Adın ne senin küçük kız?" dedi... Yanıt yoktu. Subay, yavaşça kızın uzun siyah saçlarına, iri gözlerine ve uzun kemerli burnuna baktı. Kalın dudaklarını kıpırdatmadan bekleyen Miryam, ne yapacağını bilemedi.

"Annen baban nerede, küçük kız?" dedi.

Yine ses yoktu. Subay, ciddi bir ses tonuyla adamlarına buyruk verdi:

"Saray boyunca Nil kıyısını kontrol edin. Sarayın içinde ve çevresinde şüpheli olabilecek her şeyi yarım saat içinde tespit edin. Yarım saat sonra durumu bana rapor edin."

Subay yavaşça doğruldu. Sarayın Nil'e açılan büyük girişindeki odasına doğru yöneldi. Tam o sırada askerlerden biri subaya sordu: "Efendim, bu çocukları ne yapalım?"

Subay geriye dönüp bakmadan yanıtladı: "Güney mahallesindeki askerî karakola götürün. İbrani bebeğe gerekli yasal uygulama yapılsın. Küçük kızın ailesi ve bu bebekle bağlantısı araştırılsın." Askerler hep bir ağızdan "Emredersiniz, efendim." dedi.

İri yarı asker yine Miryam'ın küçük bileklerinden kavrayarak çekiştirmeye başladı. Miryam, küçük bedeniyle karşı koymaya çalıştı. Bunun üzerine asker, Miryam'ı havaya kaldırdı. Belinden kavradığı küçük kızı taşımaya başladı. İbrani bebek ise sepetiyle birlikte diğer askerin elinde arkadan geldi. Büyük salondan çıkan dört asker, sarayın Nil'e açılan kapısındaki koridora yöneldi.

Salondan koridora açılan büyük mavi kapıdan geçerken askerin elindeki bebek hareketlendi. Asker, bebeği sakinleştirmek için sepetten çıkardı. Elindeki sepeti diğer askere uzatan muhafız, minik bebeği durduramadı. Ayaklarını kollarını ittirip çırpınarak askerin elinden kurtulmak istiyordu sanki. Tüm bebeklerin vücutlarına rağmen gösterdikleri o güçlü dirençle kıvrandı bebek. Asker, o

kadar cesametine rağmen kuvvetli kollarıyla tutup elinde zapt edemedi küçücük bebeği... Asker, artık dayanamadı. Yavaş bir sesle bebeğe bakıp: "Şişt, sus, lanet bebek!" dedi.

Koridorun tavanları o kadar genişti ki ufak bir ses bile her yandan duyulabiliyordu. Mısırlı mimarlar akustik ses dağılımına önem vererek inşa etmişlerdi III. Amenhotep'in sarayını... Ufak bir fısıltı, çağlayan olup gürlüyordu. Sarayın sükunetini bozmaktan korkan asker, o nedenle fısıldar gibi konuştu bebekle. Buna rağmen ses her yerde çınladı. Diğer asker arkasına bakıp;

"Bir bebeğin hakkından gelemedin." dedi.

Bunun üzerine bebeği tutan muhafız sinirlendi:

"Kes, sesini... Lanet İbrani, susmuyor işte! Şimdi bebeğin kafasını keser, bu kafayı senin ağzına sokarım!"

Diğer asker, alçak sesle gülerek yanıtladı:

"Bir İbrani bebeğe bile gücün yetmiyor."

Asker iyice sinirlendi. Huysuzluk yapan bebeği sağa sola sallamaya başladı. Asker, bebeği o kadar hızlı salladı ki zavallı bebeğin gözleri korkuyla açıldı. Avazı çıktığı kadar bağırıp ağlamaya başladı. Bu ses, o kadar derinden ve o kadar içtendi ki... Tüm saray bebek sesiyle sarsıldı. Sütunların kaidelerinin dibinden başlar çıktı. Saray odalarının ana girişlerindeki muhafızlar, meraklı bakışlarını koridora yönelttiler. Asker, ne yapacağını şaşırdı. Bebeği susturmak istedi. Bebeğin küçük bacağına güçlü bir çimdik attı. Bunun üzerine bebek iyice bağırmaya başladı. Can acısıyla imdat istercesine bağıran bebek, susmuyordu. Dört muhafız, saraydan hemen uzaklaşmak için adımlarını hızlandırdı. Muhafızlar, birbirlerine söylenirken tüm seslerin üzerinde bir ses yankılandı uzun koridorda:

"Muhafızlar, durun!"

Bu ses, uzun koridorun bir ucundan diğer ucuna kadar şimşek gibi çaktı. Dört muhafızın ayakları bu sesle adeta kilitlendi. Dördü

birden askerî nizamla arkaya döndüklerinde, arkada yirmi kişilik bir kalabalık gördüler. Kalabalığın önünde saray muhafızlarından kıdemli birisi vardı. Gür ses, ona aitti. Bu adam, dört askere yine bağırdı:

"Hemen buraya gelin!"

Kalabalık ve muhafız grubu birbirine doğru yürümeye başladı. Dört muhafız, bu kalabalığın Kraliçe Ankhesenamun'un maiyeti olduğunu anladı. Dördü birden heyecanlanıp kaygılanmaya başladı. Sarayın tüm huzurunu kaçıracak biçimde gürültü yapılmasına neden olmuşlardı. Ama bu onların suçu değildi. Bu çocuğun ve bebeğin içerideki büyük salona alınmasını söyleyen saray baş muhafızıydı. Saray içindeki askerî odada yıllık bakım yapılıyordu. Bu şüphelileri, salona götürmek gerekmişti. Askerler, kraliçeye nasıl hesap vereceklerini düşündüler.

Ankhesenamun'un önünde ve arkasında inci gibi kızlar diziliydi. Çok şeffaf giysileri, siyah perukları ve sürmeli gözleriyle masallardaki peri kızlarını andırıyordu bu cariyeler. Süslü saray cariyeleri endamlı bir şekilde yürüdü. İnce beyaz keten örtüler, kızların tüm hatlarını ortaya çıkarıyordu. Özellikle siyahi olan kızlar, hemen göze çarpıyordu. Aralarında süt gibi beyaz olanlar da vardı. Ellerinde ufak sandıklar taşıyorlardı. Kızların önünde uzun boylu üç saray muhafızı yürüyordu. Kraliçe maiyetinin en önünde kraliçenin özel koruma şefi bulunuyordu. Bu sırada bebeğin ağlama sesleri kesilmedi. Bebeğin tiz sesi, cariyelerin yüreklerine dokundu. Bu durum, genç kızların gözlerinden okunuyordu.

Koridorun tam ortasında iki grup karşılaştı. Cariyeler, zarif hareketlerle sağa sola açıldı. Askerler, kenara çekildi. Dört muhafız ise korku ve saygıyla başlarını yere eğdi. Dördü de yan yana sıraya dizilmişti. Dört muhafıza yönelen Kraliçe Ankhesenamun, kalabalığın ortasına yaklaşarak durdu. Gözlerinde öfke ve merhamet vardı. Azarlarcasına bağırdı kraliçe:

"Soysuzlar! Şimdi de sarayda bebek mi öldürmeye başladınız?"

Askerler buzdan yontular gibi donakaldılar. Ne hareket edebildiler ne de yanıt verebildiler. Kraliçe, kararlı bir ses tonuyla devam etti:

"Ver o bebeği!"

Kraliçenin ince bileklerini süsleyen kalın bilezikteki zümrütler ışıldadı. Hafif esmer teninden yayılan balanos yağıyla karışık zambak kokusunu duyan dört muhafız afalladı. İnce uzun parmaklar ve nazik eller bebeğe uzandı. Korka korka bebeği uzatan askerin kolları havada kaldı. Yavaşça aldı eline güzel bebeği Ankhesenamun. Kraliçe ağlayan bebeği gördüğünde gözlerine inanamadı. Bebek bir anda susmuştu. Sanki o anı bekliyor gibiydi. İlk defa böyle güzel bir bebek görmüştü. Hayretle gözleri açıldı. Kraliçenin ince ve yumuşak kıvrımlı hassas burnu, bebeğin kokusunu duyduğunda mest oldu. Cariyelerin gözleri, bebeğe kilitlendi. Hepsinin yüzünde gülümseme belirdi. Genç kızların gözlerinin içi güldü. Kadınlara özgü annelik hissi ve merhamet duygusu kapladı her yeri...

Herkes sustu. Demin uğultuların ve bebek ağlamasının yankılandığı koridora derin bir sessizlik çöktü. Sanki zaman durdu. Birkaç saniye herkes öyle donakaldı. Askerlerin bile duygusuzlukları dindi, katı kalpleri yumuşadı. Bu sessizliği cariyelerin fısıltıları bozdu:

"Mavi istiridye içindeki inci... Gözlerine bakın... Tanrı Amun adına... Bu tanrıların bir armağanı... Nil'in ışığı... Hiç böyle bebek gören var mı?" Bu fısıltılar içinden kraliçenin sesi daha belirgindi:

"Ben sana kıyamam, yaşamın 'kha'sı."

Kraliçe, bu beyaz tenli, iri siyah gözlü, simsiyah saçlı, bal dudaklı bebeğe adeta âşık oldu. Dudaklarından şu sözcük döküldü:

"Musa... Musa..."

Mısır dilinde "Musa" yani "Mose"nin tek anlamı vardı. "Mose" "oğul" demekti. Atalarının adlarında yer aldığı gibi: "Tuthmose" yani "Tuth'un oğlu..."

Sarıldı bebeğe kraliçe. Sarıldığı anda içini derin bir annelik hissi kapladı. Kokusunu içine çekti. Ankhesenamun, derin bir annelik güdüsüne sahipti. Kocası Firavun Tuthankhamun'dan bir kere hamile kalmıştı. Yaklaşık üç ay önce düşük yapmıştı 18 yaşındaki kraliçe. Ankhesenamun, ölü bir bebek doğurmuştu. Hamileliğinin son ayıydı. Ölen bebek kızdı. Saray hekimleri bir neden bulamadılar. Bebek niye ölü doğmuştu? Eline alamadığı küçük kızının minik mumyasını gören kraliçe sinir krizi geçirmişti. Kraliçenin küçük yüreği hâlâ bir yangın yeriydi. İçini yakan bu acıyı unutmak mümkün müydü?

Genç firavun gibi genç kraliçe de hemen erkek çocuk sahibi olmak istiyordu. Kuşkusuz Firavun Tuthankhamun, Mısır tahtına bir veliaht bırakmak için arzuluyordu erkek çocuğu. Ancak Kraliçe Ankhesenamun'un yüreğindeki çocuk isteminin tek nedeni, doğasında baskın olan annelik güdüsüydü. O nedenle bu güzel bebek, onun için karşı konulmaz bir şeydi ama bebeğin güzelliği, Mısır'ın mülküne bedeldi. Tutkuyla karışık güdüler için yazılan özel bir yazgı... Kraliçe içindeki güdülerin ve tutkuların ellerinin arasındaki çocukta biçimlendiğini gördü.

Sürpriz... Yazgı... Ya da daha önceden belirlenen bir plan... Kraliçe Ankhesenamun'un, kız kardeşinin Nil kıyısındaki yazlığını ziyaret etmek için saraydan çıktığı bir sırada böyle bir şeyle karşılaşması tek sözcükle özetlenebilirdi: "Sürpriz."

Oysa bugün merhum Firavun Smenhkare'nin eşi olan kız kardeşi Meritaten'i ziyarete gidecekti. Ona çok güzel hediyeler hazırlamıştı. Bunu unuttu kraliçe. Aklından yüzlerce şey geçirdi. Düşleri, tutkuları, istekleri ve ansızın gelen bir bebek... Yazgı ya da sürpriz... Her ikisi de... Her ikisinden ötesi de... Tesadüf değildi bu. Bu olsa olsa bir armağandı.

Kraliçe aklından geçen hayalleri bir kenara bıraktı. Heyecanla baş muhafıza yönelen kraliçe sordu:

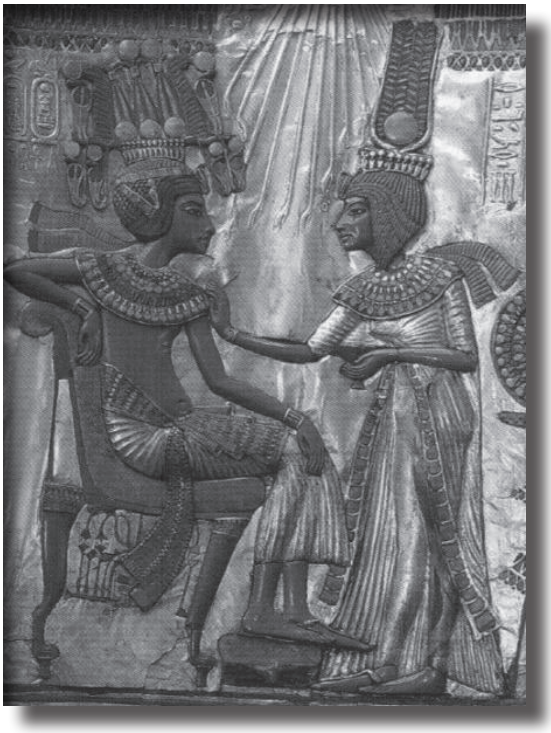
"Baş muhafız, bu askerlere sor bakalım. Bu bebek kimin? Burada ne arıyor?"

Baş muhafız, soruyu dört muhafızın yüzüne karşı tekrarladı. İçlerinden en kıdemlisi durumu anlattı. O sırada kraliçe Miryam'ı gördü. Onu da yanına çekti. Askerler, durumu ayrıntılarıyla dile getirdi. Kraliçe, bebeğin bir İbrani çocuğu olduğunu öğrenince merhameti bir kat daha arttı. Çünkü kraliçe bu bebeği askerlere teslim etmenin bebeği ölüme atmakla eşdeğer olduğunu çok iyi biliyordu. Zaten Musa'nın ilk ölüm buyruğu verilmişti. Askerler, ölüm kararını hemen uygulayacaktı kraliçe müdahale etmezse... Kraliçenin babası Akhenaton, İbranileri, Habeşlileri ya da Kenanlıları hiç ayrı tutmadı Mısırlılardan. Onlarda bu ülkenin insanlarıydı. Tüm insanları tek bir Tanrı yaratmıştı. Ancak Amon tapınağı ve ordu, bu konuda aynı görüşte değildi. Onlara göre Mısır, seçkin bir halktı. Mısırlılar tanrılar tarafından kutsal görevler için seçilmişti. Diğerleri ise Mısır halkına ve Mısır ulusuna hizmet etmekle yükümlü kölelerdi. Ne yazık ki bu görüşe sıcak bakanlardan birisi de kocası Tuthankhamun'du. Aslında Tuthankhamun'un bu konudaki görüşleri de net değildi. Bir günü bir gününü tutmuyordu genç kocasının.

Hayır olamazdı. Merhametli, yumuşak yürekli ve anneliğe aç olan kraliçe, bu dünyalar güzeli bebeği, gözü dönmüş askerlere bırakamazdı. Hemen kararını verdi. Çok düşünmedi. Nil'den gelen Musa, Nil'de boğulmayacaktı. Çünkü o Musa'ydı. Kraliçenin Musa'sı. Oğuldu. Kraliçenin oğlu...

Hemen dört muhafızı azarladı ve kovdu kraliçe. Kız kardeşine ziyaretini iptal etti. Maiyetiyle birlikte çocuğu ve küçük kızı alıp odasına çıktı. İçindeki sevinci, içindeki kıpırtıyı haykırmak istiyordu küçük kraliçe... Ankhesenamun, yaşamın kendisine yaptığı en güzel sürprizi, hemen tanımak istedi.

Musa'nın Genç Üvey Babası Tuthankhamun

Tuthankhamun ve Ankhesenamun

Kraliçe, ince ve geniş tasarımlı kedi kabartmalı aynanın karşısına geçti. Başında en sevdiği mavi peruğu vardı. Fakat kraliçe tacını takmamıştı. Kokusuyla herkesi büyüleyen parfümünü istedi: Susinum... Zambak, mür ve tarçın karışımlarından hazırlanan bu parfüm, en seçkin Mısırlı kadınlar tarafından kullanılabiliyordu. Hafif ama etkin kokulu parfümü kraliçenin boynuna sürdü bir cariye... Kokunun rayihası, kraliçenin ince uzun burun kemiğini çevreleyen yuvarlak ve hafif dolgun burnunun ucunda dalgalandı. Güzel olmak istedi Ankhesenamun. Dolgun dudaklarıyla küçük ağzı yüzüne göre oldukça orantılıydı. Bu dudaklara açık kırmızı bir ton verdi, özel makyözü... Aynada kendini gören Ankhesenamun, ilk defa bu kadar sevinçli hissetti kendini. En azından uzun bir süredir bu kadar sevinçli olmamıştı.

Buna benzer bir sevinci kendi düğününde yaşadı uzun süre önce. Tuthankhamun'la evlendiğinde göklere uçuyordu adeta... Damat o zaman sadece 10 yaşındaydı. Gelin ise 15 yaşında... Damat, küçük bir çocuktu. Gelin de pek farklı sayılmazdı. Evlendiği bu çocuk, aynı zamanda Akhenaton'un oğluydu. Tuthankhamun ile Ankhesenamun'un babaları bir, anneleri ayrıydı. Yani kocası aynı zamanda üvey kardeşiydi. Tuthankhamun'un annesi Kia, Ankhesenamun annesi ise Akhenaton'un sevgili eşi Nefertiti'ydi. Belki de o nedenle Ankhesenamun bu kadar güzeldi.

Mısır'da firavun çocuklarının birbiriyle evlenmesi doğal sayılırdı. Çünkü çok eskilerden beri kardeşlerin evliliği, Mısır saltanatında yaşayan bir gelenekti. Bu geleneğe karşı çıkmak bir yana; kimse bu geleneğin doğal olmadığını bile düşünmemişti. Bu nedenle olsa gerek, firavun çocuklarında bazı genetik sorunlar vardı. Ancak yine de bu sorunların ensest evliliğe dayandığı kimsenin aklına gelmemişti.

Ankhesenamun ile Tuthankhamun'un evlilikleri aslında bir zorunluluktu. Çünkü Akhenaton'un ölümünden sonra yerine geçecek güçlü bir veliaht bulunamamıştı. Akhenaton'un yakın adamı

ve krallıkta önemli görevlerde bulunan yaşlı Smenhkare, Akhenaton'un ölümünden sonra firavun oldu. Çünkü Smenhkare, Akhenaton'un kızı Meritaten'le evliydi. Aynı zamanda Akhenaton'un sadık bir adamı olan Smenhkare, Tek Tanrılı dinin taraftarıydı. Ancak yine de yaşlı adam, Akhenaton kadar Amon tapınağına düşman değildi. Yaşlı Smenkare öldüğünde Mısır, tam bir kaosun kucağına itildi. Uzun süredir susturulan Amon tapınağı yeniden güç istiyordu. Mısır tahtına egemen olmanın yollarını arayan Amon rahipleri, uzun süre kulis çalışmaları yaptı. En sonunda tapınak, üst düzey Mısırlı yöneticileri, Amon tapınağı yandaşlığına ikna etti. Mısır tahtına 10 yaşında ufak bir çocuğun oturması, Akhenaton'un reformlarını kökten yok etmek için önemli bir fırsattı. İşte sarayda uzun soluklu çekişmeler yaşandı. Aslında iki parti çekişiyordu tüm karmaşa gibi görünen olayların ardında. Bir yanda iktidarı bırakmak istemeyen barış yanlısı Aton taraftarları, diğer yanda ise Mısır'da dinci ve milliyetçi şiddeti savunan Amon taraftarları... Bu iki parti, Akhenaton öncesine dayanan bir rekabet içindeydi.

İşte Ankhesenamun ile Tuthankhamun'un evlilikleri böyle bir çekişme içinde gerçekleşti. Tabi iki çocuğun da olanlardan haberi yoktu. Onlar sadece bir oyun gibi görüyorlardı yaşananları. Çevrelerindeki insanların onlara yüklediği misyonu anlamaya çalıştılar. Sarayda oynadıkları evcilik yine de güzel ve hoştu. Ankhesenamun, sevdi küçük kocasını. Hanedanlığın telkinleri ve saray hekimlerinin desteğiyle çocuk yapmak için renkli bir cinsel yaşamın içine atıldı iki çocuk. Tuthankhamun ilk yılında henüz erkekliğe adım atmamıştı. Ama birkaç yılın ardından Tuthankhamun, bir veliahdın doğması için kutsal dölünü karısına aktarabilecek kadar büyümüştü. Yine de kara yazgı, ilk başarılı denemeyi kötü sonla bitirdi. İlk kız evlat ölü doğdu.

Ankhesenamun aslında babasının tarafındaydı. Kraliçe yüreğinde, babasının Tanrı'sı olan Tek Tanrı Aton'a karşı derin bir sempati besliyordu. Bu gizemli Tek Tanrı'ya saygı duyuyordu. Her ne

kadar Mısır'ın derin devleti, Aton'u kölelerin çöl tanrısı olarak tanımlasa da kraliçe barış ve merhametten yanaydı. Kocası Tuthankhamun ise ne Aton konusunda ne de Amon konusunda bir karar verebilecek kadar büyümüştü. Kocasıyla bu konuları konuşuyordu kraliçe. Babasının başlattığı politikaların haklılığını savunuyordu zaman zaman ama Tuthankhamun, genç kraliçenin bu işlere karışmasını pek istemiyordu.

Kocasını ülke konusunda yönlendiren, kuşkusuz sarayın etkin danışmanlarıydı. Bu nedenle küçük firavun, danışmanların kendisine yaptığı telkinlerle hareket ediyordu. Arada kendi de bağımsız olmak istiyordu. Belki bundan dolayı aynı şeyler konusunda zaman içinde farklı kararlar alıyordu. Tuthankhamun'un yaşadığı gelgitler, kişiliği oluşmadığını gösteriyordu.

Danışmanları Horemheb, Ay, Maya. Babası gibi bu kişilerin deneyimlerinden yararlanıyordu Tuthankhamun... İçlerinden en güçlüsü Ay'dı.

Firavun olduktan sonra Amon tapınağının başrahibi de katıldı bu danışma meclisine. Başrahip Parennefer... Teokratik bir adımdı bu kuşkusuz. Akhenaton zamanında uygulanan laiklik ilk yarayı aldı bu adımla. Akhenaton zamanında, din adamlarının halka uyguladığı vergiler kaldırılmıştı. Amon rahipleri işsiz kalmıştı ama karşı devrimle daha dindar bir Mısır özlemine adım adım yürünüyordu.

Ve bir de Horemheb vardı. Nübye'de başarılar kazanan güçlü fatih Horemheb. Amon tapınağına göz kırpan Horemheb'i önemli görevlere getirdi, Tuthankhamun. Horemheb de Tuthankhamun'u utandırmadı. Keskin uçlu baltaların ucunda sallanan parlak zaferler hediye etti Horemheb. Güçlü ve zalim komutan, Tuthankhamun'un boynuna gösterişli zaferlerin ve fetihlerin pırıltılı gerdanlıklarını taktı.

Sağdaki Horemheb, Tuthankhamun'a boyunluk takarken

Adlarını zorla değiştirdiler evlendiklerinde. Tuthankaten ile Ankhesenpaaten... Adlarındaki "Aton" adı kaldırıldı. Yerlerine "Amon" adı getirildi. Bu durum siyasal boşlukta Amon tapınağının kazandığı bir zaferdi. İki partinin eşit haklara sahip olduğu bir yerde, güçlü din adamı organizasyonuyla Amon tapınağı bir adım öndeydi doğal olarak.

Musa... Musa'yı müjdelemeliydi Ankhesenamun. Bu müjdeyi firavuna duyurmalıydı. İki gündür gizlemişti bebeği. Firavuna haber verilmemesi için sağa sola emirler yağdırdı kraliçe. Küçük Miryam'dan öykünün geri kalanını dinledi. Musa'nın gerçek annesini

saraya çağırtıp annesine emzirtti Musa'yı ama yine de sahiplendi küçük yavruyu. Yakobed'i kıskanırcasına ve onu kıskandırırcasına sahiplendi Musa'yı.

Bir erkek çocuk, bir veliaht, bir gelecek, bir umut neden olmasın? Bu çocuk, Mısır için bir umuttu. Sağlıklı, güzel, akıllı ve çok sevimli... Neden Musa büyüdüğünde Mısır tahtına oturmasın? Daha önce yaşandı böyle bir dönem. Mısır soyundan gelmeyenlerin Mısır tahtına oturması... Kraliçe, bu konu da fazla mı iyimserdi? Babasının ayrımcılık yapmayan barışçıl Atonizm düşüncesi konusunda fazla mı tutucuydu? Aklında dolanan düşünceleri bir kenara bırakıp güzel bacaklarını açıkta bırakan transparan bir elbise giydi.

Tuthankhamun, devlet işlerini gördüğü saray odasındaydı. Tuthankhamun, yardımcıları Horemheb, Ay ve Maya ufak bir toplantı yaptı. Horemheb, Nübye'de yaşanan olayları ve Hititlerle olan ilişkileri gündeme getirdi. Kısa süre önce Nübye'de zaferler kazanan Horemheb, Tuthankhamun'un yüzünü güldürmüştü. Aynı zamanda ülkenin ekonomisi de görüşüldü. Teb'deki imar faaliyetleri ve tapınaklar görüşüldü. Tanrılara ek vergiler gerekiyordu. Küçük bir genç için fazla sıkıcı işlerdi bunlar. Tuthankhamun, bu yorucu işlerden sonra dinlenmek istedi. Ancak eşini çalışma odasında görmek için sabırsızlandı. Haberciler gönderen kraliçe, kendisine bir sürpriz yapacağını söylemişti. Tuthankhamun düşündü. Kraliçe ona nasıl bir sürpriz yapabilirdi? Kraliçenin çok neşeli olduğunu söyledi haberciler. Son iki gündür kraliçenin gözleri gülüyordu. Bu durum firavunun daha da dikkatini çekti. Çünkü kraliçe, o hazin olayın yasından daha yeni kurtulmuştu. Sabırsızlandı kraliçenin bu durumu karşısında.

Firavun Tuthankhamun, hemen karşısındaki duvara dikkat kesildi. Bu duvar, baştan aşağı ataların maceralarını anlatan sahnelerle süslenmişti. 18. Hanedan'ın geçit resmiydi adeta duvar süslemeleri. En başta 18. Hanedanlığın ilk firavunu Ahmose yer alıyordu. Dağınık Mısır'ı birleştiren yüce firavun... Yeni krallığı tırnaklarıyla

kurdu. III. Tuthmose, Asya'nın fatihi... Mısır'ın atlarını Akdeniz'in kuzeyine süren lider... Asur'a, Babil'e ve Hitit'e diz çöktüren egemen ruh... III. Tuthmose önünde eğilen Asurlular, Babilliler ve Hititliler ayrıntılı betimlenmişti duvar süslemesinde. Hemen yanında tanrılarla bir sayılan III. Amenhotep vardı. Annesi bir Mittanni prensesi olan III. Amenhotep, o kadar yüce kabul edildi ki Mısır'da... Firavun III. Amenhotep, başarılı savaş sahneleriyle değil sadece tanrılarla birlikte betimlenmişti. Ondan sonrası yoktu. Boşluktu çünkü III. Amenhotep'ten sonra gelen firavunu kimse anmak istemiyordu. Adı, bilinçli olarak anılmıyordu. Herkes o adın bir an önce unutulmasını istiyordu. IV. Amenofis, yani Akhenaton... "Barış" diyerek Asya'daki Mısır egemenliğini zayıflatan kafir... Ülkedeki köleleri özgürlüğe heveslendiren ve yaşamı boyunca İbrani tanrıya tapan dinsiz... Tell Amarna'da yaptırdığı tapınakta yaşamı boyunca Aton'a tapan garip adam... O kadar kötü müydü, sahi Akhenaton?

Tuthankhamun'un öz babası neden bu kadar kötüydü? Aklında sorular uçuştu, genç firavunun. Bir yanda düşmanları dize getiren güçlü bir hanedanlığın kudretli liderleri ve yaşamları boyunca mucizeler yaratan tanrılar, diğer yanda düşmanlarının tanrılarına boyun eğen barış yanlısı bir aciz... Hangisi olmak Mısır için iyiydi?

"Ben, Tuthankhamun, ya ben? Ben nasıl anılacağım gelecekte? Büyük bir fatih olarak mı? Tanrılarla boy ölçüşen bir lider olarak mı? Yoksa hiçbir işe yaramaz bir aciz olarak mı? En kötüsü lanetli bir firavun olarak mı?" diye düşündü Tuthankhamun. Karşısındaki duvar resimlerinde nasıl betimleyebileceğini düşündü. Yüz yıl sonra, bin yıl sonra, on bin yıl sonra... Tuthankhamun'u anımsayacak birileri olacak mıydı? Anımsayanlar, nasıl anımsayacaktı? Aslında içinde güçlü bir fatih olma isteği vardı. Başında görkemli nemesi, aşağı halkların temsilcilerini saçlarından tutarak onlara diz çöktürmüş ve elindeki kırbaçla onları cezalandıran bir firavun... Neden olmasın? Tuthankhamun, kendisini bu şekilde betimleyen bir duvar resminde yer almayı diledi çocuksu bir heyecanla.

Tuthankhamun, akraba evliliğinin getirdiği bazı sorunlardan mustaripti. Kısmen yarım damaklıydı. Bu durum, görüntüsüne çok yansımasa da firavunu rahatsız ediyordu. Ayrıca konuşurken bazı sözcükleri tam telaffuz edemiyordu. Tuthankhamun, böyle anlarda kendisini aciz hissediyordu. Skolyoz olması da bu durumu pekiştiriyordu. Tuthankhamun'un omurgasında doğuştan gelen eğrilik, görkemli gözükmek isteyen bir firavun için oldukça onur kırıcı bir eksiklik olsa gerekti. İlginç olan şu ki Firavun Tuthankhamun, yüksek oranda Hint-Avrupalı genleri taşıyordu. Bu nedenle tipik bir Mısırlı değildi. Bu gen, Tuthankhamun'a nereden aktarılmıştı? III. Amenhotep'in annesi bir Mittanni prensesiydi. Neden bu muydu? Belki de soyunda daha garip bir karışım vardı. Arada kendini güçsüz hissetse de genç eşini seviyordu Tuthankhamun. Bazen saray kızlarıyla yaşadığı ufak kaçamaklar, kraliçesine olan sadakatini asla sarsmıyordu.

Firavun bu düşünceler içindeyken ön kapıda bekleyen bir hizmetçi Tuthankhamun'a saygıyla yaklaştı. Kısık bir sesle:

"Kraliçe Ankhesenamun, geldiler efendim." dedi.

Tuthankhamun, eliyle işaret ederek durumu onayladı. Kapı açıldığında genç kraliçe, inanılmaz bir güzellikle Tuthankhamun'un karşısına çıktı. Tuthankhamun, gözlerini kraliçenin göz kamaştırıcı ışıltısından saklayamadı. Büyülenmiş gibi eşine bakakaldı. Cennetin tanrıçası İsis, canlanıp karşısına gelmişti sanki. Bu güzellik karşısında erkekliği kabardı Tuthankhamun'un. Çıplak omuzlarındaki hatlar, ince ve kıvrımlı boynuyla orantılı kraliçe, güzel bacaklarını cömertçe sergiliyordu eşine. Kollarındaki ve bileklerindeki altın bilezikler, Ankhesenamun'un kutsal güzelliğine taç takmıştı sanki. Dili tutulmuş gibi duraksadı Tuthankhamun. Sonra kendini topladı ve konuştu:

"Kraliçe, gökteki güneşi kıskandıracak kadar güzel bugün."

Ankhesenamun, firavunun bu iltifatı karşısında sevindi. Aynı nezaket içinde ve tatlı tonda karşılık verdi Tuthankhamun'a:

"Sözlerin Nil'in suları gibi... Yaşam sunuyor, bu hüzünlü kraliçeye."

"Hüznünü yenmişsin kraliçem. Ne mutlu seni böyle görmek..."

"Evet, bir sürprizim var." diyen kraliçe, yavaşça Tuthankhamun'un oturduğu sandalyeye süzüldü ve onu yanağından öptü. Bu öpücük firavunun çok hoşuna gitti. Firavun, gözünü kraliçeden ayırdığında arkadaki cariyeyi fark etti. Cariye, elinde parlak ve nadide kumaşlarla süslenmiş bir sepet tutuyordu. İçinde ne olduğunu anlamadı firavun. Merakla sordu:

"Bana Yukarı Nil'den nadide bir armağan getirdin sanırım. Sürpriz bu olmalı. Kıymetli bir taş ya da güzel bir hançer mi? Nedir?"

Gülümseyerek karşılık verdi kraliçe:

"Yok, ne bir silah, ne de kıymetli bir taş."

Bu sırada cariye, Tuthankhamun'a yaklaştı. Tuthankhamun, yaklaşan cariyenin elindeki süslü sepetin içinde bir bebek olduğunu gördü. Şaşırdı. Ne diyeceğini bilemedi:

"Bu... Bu bir bebek! Nereden geldi bu bebek? Kimin? Kimin bebeği?"

"Bu bebek Nil'den geldi. Annesi benim."

Şaşkın firavun, cariyenin masasına koyduğu bebeğe bakakaldı. Bebeğin tüm başı traşlıydı, yalnızca başının sağ yanında bir tutam saç bırakılmıştı. Mısır hanedanının çocukları gibi tıraş edilmişti Musa.

Firavun, dikkat kesildi Musa'ya. Kucağına aldı. Sevimli bir biçimde gülümsüyordu bebek ama ilk bakışta Mısırlı bir bebek olmadığı açıkça belliydi. Dudaklarından, teninden, burnundan ve saçından bir Mısırlı çocuğu olmadığını hemen anladı firavun. Merakla sordu eşine:

"Haydi, bana bu bebeğin kim olduğunu anlat, lütfen."

Kraliçe Ankhesenamun, büyük bir hevesle anlatmaya başladı:

"Bu, Musa... Bebeğim... Geçen gün muhafızlar Nil'de buldu Musa'yı. Ben de kız kardeşimi ziyaret etmek için saraydan çıkarken gördüm olayı. Araştırdım. Kim olduğunu öğrendim. Annesini ve kardeşlerini saraya getirttim Musa'ya bakmaları için. Onu evlat edindim. Onu çok sevdim. Sen de seveceksin." dedi Ankhesenamun gülümseyerek.

Firavun, şüphelendiği şeyi sordu:

"Bu çocuk bir Mısırlı değil, öyle değil mi?"

Ankhesenamun'un gülümsemesi kesildi:

"Evet, Musa bir İbrani çocuğu..."

Firavunun kaşları toplandı, iri gözlerini kıstı. Kalın dudakları da birleşti:

"Bir İbrani... Bunun ne anlama geldiğini biliyorsun değil mi kraliçem?"

Ankhesenamun'un yüzünü bir anda hüzün kapladı:

"Evet, diğer İbrani, Habeşli ve Asurlu kölelerin erkek çocuklarına ne yapıldığını biliyorum."

Kraliçenin yüzündeki hüznü gören Tuthankhamun'un yüreği yumuşadı. Elini, kraliçenin omzuna attı ve kendine doğru çekti:

"Bundan sorumlu olan ben değilim. Böyle olması gerektiğini Amon rahipleri söylüyor. Bu ülkenin yasası, Mısır'ın geleneği... Ben, firavun olarak buna karşı gelemem."

Ankhesenamun'un gözleri doldu:

"Bu yasayı babamız kaldırdı."

Tuthankhamun sakince karşılık verdi:

"Ama babamız öldü."

Bunun üzerine Ankhesenamun, firavunun elini omzundan atarak Musa'yı eline aldı. Musa'yı öz yavrusuymuş gibi bağrına bastı:

"Bu bebeği, öldürmeyin. Sen, tapınak ve lanet olası ırkçı ordun! Bu bebeğe acıyın bari."

Bu sözü söylerken, kraliçenin sağ gözünden iri bir gözyaşı yanağına doğru kaydı. Tuthankhamun, elleriyle yanaklarını okşadı kraliçenin:

"Şişt. Şişt, ağlama... Ağlama. Onu öldürtmeyeceğim tabi. O, senin. Dilediğin gibi Musa'ya bak. Evlat edin onu."

Tuthankhamun, karşısında acı çeken kraliçeye üzüldü. Zaten daha yeni kurtulmuştu ölen bebeğin yasından. Bu sözler üzerine kraliçe içinde tuttuğu gözyaşlarını bırakıverdi:

"Onu öldürmeyin, lütfen. Lütfen... Musa, benim ve senin için göz aydınlığıdır. Bak ona. Belki gelecekte bize yararlı olacak bir evlat olur. Belki onu yasal olarak evlat ediniriz. Senin ve benim olur. Bizim çocuğumuz olur Musa."

Bunları ağlaya ağlaya söyledi kraliçe. Tuthankhamun ağlayan kraliçenin buruk haline dayanamadı. Ankhesenamun'a uzun uzun sarıldı. Gözyaşlarını dindirdi. Teselli etti güzel sözlerle. Kraliçeyi mutlu etmek için Musa'yı eline aldı Tuthankhamun. Göstermelik de olsa sevdi Musa'yı. Bir İbrani çocuğu evlat edinmek fikri mantıklı gelmese de firavuna; en azından kraliçenin bu ucuz oyuncağına katlanabilirdi. Tuthankhamun, henüz 13 yaşındaydı. Bu nedenle de duygusal yönü ağır basıyordu. Ağlayan biri karşısında yüreği dayanmıyordu. Aslında o da Musa'nın sevimliliğine ve güzelliğine tanık olmuştu. Karşı konulmaz bir cazibesi vardı Musa'nın. Tuthankhamun yine de mesafeli olmak zorundaydı Musa'ya. Çünkü bir firavunun bir köle bebekle ne ilişkisi olabilirdi? Bu durum Amon rahiplerinin kulağına giderse... Kuşkusuz mutlu olmazlardı şişman ve sinsi din adamları. Küçük yaşına rağmen siyasi dengeleri gözetmek zorundaydı Tuthankhamun.

İKİNCİ BÖLÜM
AMDUAT[3]

Firavun Ay, Tuthankhamun'un ağzını açıyor.
(Tuthankhamun mezar odası resmi)

3 Ölüler dünyasına gidiş rehberi olan kitap, Ölüler Kitabı.

Mühürlü Kapı

MÖ 1325... Teb'den Krallar Vadisi'ne uzanan yol... İnanılmaz bir kalabalık... Mahşeri çağrıştıran bir insan kitlesi... Tarih bundan önce böyle gösterişli bir cenaze törenine tanık oldu mu? Yine tarih bu cenazeden sonra, bu kadar gösterişli bir cenaze törenine tanık olacak mı? Bilinmez. Bu cenazede evrensel kader ağlarını ördü. Dünya tarihini derinden değiştiren kişiler... Karanlıkla aydınlığın kavgası... Bu kavga, firavunun son yolculuğunda derinden derine hissediliyor.

Askerler güvenliği sağlamak için yol kenarlarına dizildi. Cenaze alayı, yavaş yavaş ilerledi. Cenaze alayına yaklaşıldıkça acı çığlıkların hüznü, kalabalığın uğultusunu bastırdı. Feryatlar yükseldi cenaze alayından. Anubis'i simgeleyen çakal başlıkları takmış usta ağlayıcılar dövündü. Hemen önlerinde sarayın müzisyenleri vardı. Yüreklere dokunan ölüm ezgilerini seslendirdi kraliyet müzisyenleri. Kalabalık aktı çöle doğru.

En önde yeni Firavun Ay, tüm gücünü ve görkemini göstermek için dimdik durdu. Yüzüne buruk bir acı ifadesi takındı. Yuvarlak kıvrımlı Afrikalı dudakları, ince kıvrımlı kaşları ve gösterişli matem elbiseleriyle yetmiş gündür bugünü beklemişti. Artık Mısır'ın yeni egemeni kendisiydi. Bu nedenle güçlü olmalı ve güçlü görünmeliydi.

Matem elbiselerinin üstüne erkek leopar kürkü giymişti Ay. Bu kürk, düşmanlara bir mesaj veriyordu. Sıcak Afrika bozkırlarında yaşayan leopar oldukça güçlüydü. Ancak leoparı diğer büyük kedi-

lerden ayıran en önemli özelliği gizemli olmasıydı. İyi saklanırdı leopar. Gündüz ortadan kaybolur, gece avlanırdı. Düşmanlarına ansızın saldırırdı. Kimse leoparın geldiği yönü tahmin edemezdi. Leopar, avına saldırdığında ise avın hiçbir şansı yoktu. Ay, işte bu gizemle yükseldi firavunluğa. Kimse onun hangi tarafta olduğunu kestiremedi. Ay, hâlâ gizem doluydu.

Deneyimliydi Ay. Mısır'da hiç kimsenin olmadığı kadar... Hiç kimse Ay'dan daha fazla layık değildi bu makama. Zaten o nedenle kimse cesaret edemedi böyle bir işe soyunmaya. Rakibi yoktu Ay'ın ama düşmanları vardı. Onu adım adım takip eden düşmanları... 25 yıldır, Akhenaton'a, Smenhkare'ye ve Tuthankhamon'a hizmet etmişti. Gücünün farkındaydı ama onu istemeyenleri de çok iyi biliyordu. En başta Amon tapınağı ve ikinci en güçlü adam General Horemheb...

Güçlüydü Ay. Ancak yine de yeterli görmedi kendini. Tahta çıktığında meşruiyeti tartışılmasın diye, Tuthankhamun'un dul eşi Ankhesenamun'la evlendi. Her şeyi aceleye getirdi. Tuthankhamun, ölür ölmez gerçekleştirdi evliliği. Firavun oldu ve cenaze seremonisi için resmî işlemleri başlattı.

Tuthankhamun, sadece 19 yaşının başlarında öldü. Bu cenaze, Tuthankhamun'un cenazesiydi. Kalabalıkların içinde dolanan fısıltılar dalgalandı. Tuthankhamun, öldürüldü mü? Fısıltılar, farklı dedikoduları dillendirdi. Kimilerine göre Amon tapınağı bu cinayetin arkasındaydı. Tuthankhamun'dan yeterli destek alamayan Amon rahipleri, cinayet için düğmeye basmıştı. Kimileri ise öyle düşünmüyordu. Akhenaton'un düşüncelerini taşıyan Ay, firavunun karısı ile işbirliği yaparak Tuthankhamun'u öldürtmüştü. Böylece Ay, Ankhesenamun'la evlenerek tahta geçecek ve Akhenaton'un kaldığı yerden dinsizliğe devam edecekti Mısır'da. Bu dedikoduları dillendirenler, kendi teorilerini kanıtlamak için olayları ayrıntılarıyla anlattılar ama bulmacada eksik olan yanlar vardı. Tuthankhamun'un çekimserliği, Amon tapınağının işine yaramıştı. Tuthankhamun döneminde,

Aton ile Amun partisi eşit haklara sahip olmuştu. Böylece Amon tapınağı, Atonculara son darbeyi indirmek için yeterli güce her geçen gün daha da yaklaşıyordu. Bu durumda genç firavunun ölümünden Amon tapınağının elde edeceği herhangi bir çıkar yoktu. Yeni Firavun Ay, Akhenaton kadar ateşli bir Aton taraftarı da değildi. Bunun için bir cinayeti göze almaya cesareti olduğu da söylenemezdi. Aton dininin taraftarları çok sıkı bir biçimde "barış" taraftarı olmalıydı. Buna göre Atoncular, "barış" adına insanlara, hayvanlara ve bitkilere zarar vermekten çekinirdi. Bu büyük günahtı. Kaldı ki Aton adına bir cinayet işlemek... Kabul edilmez bir hataydı Aton dininde. Dolayısıyla "barış" adına böyle bir suikasta kalkışmak "Atoncuların" ideolojik anlamda karşı çıkacağı bir şeydi. Belki de Ay, Aton dininden önce Mısır'ı düşünüyordu. Ayrıca Ay, Akhmim'den gelen yerli bir Mısırlıydı. Mısır, onun için daha önemliydi. Ancak sırtına oldukça güç bir kaygılar yumağı almıştı yeni Firavun Ay.

Çünkü Amon tapınağına göre Ay'ın eylemleri kuşkuluydu. Ay, Akhenaton'un en önemli adamıydı. Tuthankhamun'un ölümünden hemen sonra Ay'ın firavunluğunun oldu bittiye getirilmesi Horemheb'i çok rahatsız etti. Özellikle Horemheb'in Akhenaton ailesine karşı duyduğu gizli kin kabarmıştı. Ay, dul kraliçe Ankhesehnamun'la evlenince Horemheb iyice sinirlendi. Ancak Horemheb, cesurca Ay'ın karşısına çıkmadı. Bir yılandı Horemheb. Kuytularda gezinen ve sokmak için doğru anı bekleyen bir çöl yılanı...

Niye öldü Tuthankhamun? Tüm fısıltılar ve dedikoduların ötesinde, neydi gerçek? Çok karmaşık cinayet planları ve siyaset hesaplarının ardında kader yatıyordu. Kader ve ecel... Tuthankhamun'u öldüren şey sadece sıtmaydı. Lanet olası bir sıtma... Afrika'dan mikrop taşıyan sivrisinekler, talihsiz Tuthankhamun'a hastalık getirmişti. Hastalığı sırasında kırılan bacağı, firavunu güçsüz düşürdü. Ensest ilişki sonucu doğduğu için Tuthankhamun'un bünyesi de güçsüzdü. Bundan dolayı güçsüz bedeni hastalığa dayanamadı. Kızıl bir ölüm, Tuthankhamun'u onurlandırdı.

Kortejin en önündeki Firavun Ay'ı hemen arkasında takip eden ordu komutanı Horemheb'di. Ay, Horemheb'in keskin nefesini boynunda hissediyordu adeta. Horemheb, yüreğinde buruklarla yürüyordu. Eskiden beri tanıdığı Ay, artık Mısır'ın tek başına sahibiydi. Bu durum Horemheb'in onuruna çok dokundu ama böyle gitmezdi bu. Horemheb, Tuthankhamun'un ölümünden hemen sonra tapınakla iletişime geçti. Ancak tapınak, gerekli politik stratejiyi zamanında sunamadı, Horemheb'e. Öyle olunca çaresizce onayladı Ay'ın hakimiyetini. Horemheb ise ordu komutanıydı. Mısır adına güneyde Nübye'de siyahilerle savaştı. Kuzeyde Hititliler, Asurlular ve barbar çapulcular iyi tanırdı Horemheb'i. Mısır uğruna canını verecek bir milliyetçiydi o. Burası Mısır ise Mısır düzeni geçerli olmalıydı. Mısırlılar efendi olmalıydı. Köleler haddini bilmeliydi. Mısırlılar seçilmiş bir milletti. Tanrılar, Mısır'a bereketi lütfediyordu. Bu nedenle tanrılar mutlu edilmeliydi. İbranilerin Adonay'ını alıp Aton yapmak ve Mısır panteonunu sarsmak Horemheb'in içine dokunmuştu. Ama zamanı geldiğinde kanında dolaşan kinle, yeni bir Mısır yaratacaktı. Sabırlıydı, politikayı biliyordu Horemheb.

Ve Horemheb'in yanında yürüyen Maya, Başrahip Parennefer, yetkili bakanlar Nehi, May, Roan... Bu grubun hemen arkasında yüksek yargıçlar: Rudjek, Khamun, Thabenis ve diğerleri. Seçkinler heyeti, Tuthankhamun'un son yolculuğuna katıldı. Hepsi derin bir huşu içinde yürüdü. Hepsinin başlarında beyaz saç bantları vardı. Yine hepsi beyaz sandaletler giymişti. Bu eski Mısır'da bir cenaze geleneğiydi.

Bu seçkin heyetin ardında ölen firavunun ailesi yer alıyordu. Kız kardeşler, akrabalar, soylular... Bu kalabalığın içinde Ankhesenamun göze çarptı. Oldukça hüzünlü görünüyordu. Kısa yaşamında onlarca olay yaşamıştı. Bu olayların çoğu da acı olaylardı. 24 yaşına yeni girmiş genç birisi için bu kadar acı dayanılmaz bir durum olsa gerekti. Ankhesenamun, huzur arıyordu artık. Geçen yıllarda kendine ve ailesine yapılan düşmanlığın farkındaydı genç kraliçe. Bu nedenle daha da bağlanmıştı babasına ve ülküsüne. Tuthank-

hamun'a da tam öğretiyordu ki bu ülküyü, ansızın öldü genç firavun. Ortada kaldığını hissetti. Eğer Horemheb, iktidarı ele geçirirse; her şey daha kötüye gidecekti. Horemheb, ilk önce kraliçeyi ve ailesini yok edecekti. Buna cesaret edebilir miydi? Eğer hanedanlığın içindeki Atonculari tasfiye edebilirse... O zaman Horemheb, buna cesaret edebilirdi. Hanedanlığın içinde hâlâ Akhenaton'un dinini destekleyen seçkin kişiler vardı. Çaresizlik içinde acısını yaşarken Ankhesenamun, Ay evlilik teklif etti kraliçeye. Düşünmeden onayladı kraliçe. Bu evlilik, isteyerek yapılan bir evlilik değildi. Bir zorunluluktu. Amon tapınağındaki rahipler, Akhenaton'un mirasını bütünüyle yok etmeye çalışıyordu. Eğer kraliçe sendelerse; rahipler, Akhenaton'un tüm ailesini ve Atonculari tasfiye etmek için bir fırsat yakalayacaklardı. Bundan dolayı Ankhesenamun, Ay'ın teklifini hemen kabul etti. Zaten evlilik, Ay'ın firavunluğu adına bir formaliteydi. Ankhesenamun, babasının memuru Ay'ın gerçek anlamda karısı olmayacaktı. Zaten Ay da bunu açıkça söyledi kraliçeye. Ay'ın gerçek bir karısı vardı zaten. Tey, Ay'ın biricik eşiydi.

Kraliçe tüm bunları düşünürken eski kocasına veda etmek için yavaş adımlarla yürüdü. Kraliçenin yanında cariyeleri de vardı. Bir cariyenin elinden tuttuğu 5 yaşında bir çocuk da kalabalık arasında yürüyordu. Musa, çıplak gövdesi, bacaklarını örten keten elbise, traşlı başı ve sürmeli gözleriyle tam bir Mısır prensiydi. Ne olduğundan az çok haberi vardı. Üvey babası ölmüştü. Pek bir ilişkisi yoktu Tuthankhamun'la. Birkaç kez görmüştü üvey babasını. Üvey babasının da Musa'ya meraklı olduğu düşünülemezdi. Tuthankhamun'a göre Musa, ufak bir oyuncaktı. Ankhesenamun'un oyuncağı... Ama herkesin yüzündeki acıyı fark edebiliyordu Musa. O da minik yüreğinde acı hissetti. Çocuksu bir hüzünle anlamaya çalıştı soğuk ölümü. Fısıltıları, dedikoduları, kinleri duyabiliyordu. Sezebiliyordu çoğu şeyi.

Askerler çıplak tepelere dizildi. Kalabalık yarıldı. Kortejin bundan sonraki yolculuğuna yalnız özel kişiler katılabilirdi. Tuthankhamun'un mezarı halktan saklı bir yerdeydi. Aslında bu mezar, ölen

firavuna ait değildi. Tuthankhamun, aniden ölmüştü. Bu nedenle krala bir mezar yeri inşa edilmedi. Mısırlı bir asilzade için ayrılan mezar yeri, hemen Tuthankhamun'un mezarı olacak şekilde dizayn edildi. Bu yeri kimse bilmemeliydi. Özellikle halk... Mezar soyguncuları, çoğu firavunun sonsuz uykusunda rahatsız etmişti. Bunu göz önünde bulunduran ordu, cenaze töreninde Krallar Vadisi, Kraliçeler Vadisi ve Deyr-el Bahri'deki tüm alanı insandan arındırdı. Artık halk, cenaze kortejinden ayrıldı. Kalabalık bu sefer tersine akmaya başladı. Hüzünlü halk, Teb'e doğru yürüdü.

70 gün önce öldü Tuthankhamun. Rahipler, çok özel işlemler yaptı firavunun ölü bedeni için. Mısır inançlarına göre, ölü bir kişinin üç ruhu vardı: Ank, Ba, Kha. Bu üç ruh, çok hassastı. Mumyalama işlemleri sırasında özensiz bir davranış her şeyi mahvedebilirdi. Bu üç ruh, özenli mumyalama yapılarak korunursa, firavun sorunsuz bir biçimde öte dünyaya gidebilirdi. Rahipler, Tuthankhamun'un beyin sıvısını dışarı çıkardı. Beyin, mide, bağırsaklar dışarı çıkarıldıktan sonra özel kaponik kavanozlara konuldu. Bu kavanozlar kaymaktaşından imal edilmişti. Alt dünyaya, yani Ölüler Ülkesi'ne gidiyordu firavun. Kalp, bu nedenle vücutta bırakıldı. Özel işlemler sonunda vücut boşluğu dikildi firavunun. Özel ketenle ve bandajlarla kat kat sarıldı genç firavunun cesedi. Her katman arasına altın muskalar ve takılar eklendi. Bu işlemler sırasında 143 farklı baharat, yağ ve kimyasal bileşikler kullanıldı. Mumyalama işlemi, 70 gün sürdü.

Firavun Ay, mezar odasındaki yerini aldı. Son ritüel için her şey hazırdı. Ölünün başında üst rütbeli rahipler toplandı.

Anubis gibi çakal başlık giyen taklitçi mezar odasına girdi. Mezar odasını vecd ile tavaf etti. Odanın duvarlarındaki resimler göz alıcıydı. Tuthankhamun, bu resimlerde farklı sahnelerle betimlenmişti. Firavunun Ölüler Ülkesi'ne yolculuğu sırasındaki maceraları önce mezar duvarına nakşedilmişti.

İç içe geçmiş üç tabut... İçinde Tuthankhamun'un mumyası. Etrafında Amon rahipleri... Mumya, kızakla yavaş yavaş mezar odasına çekildi. İki dış tabut altın yaldızlı ahşaptan, son tabut ise som altındandı. Cenaze için ayrılan göz alıcı servet, bir ölümü oldukça görkemli hale getirmişti. Eşine rastlanmayacak bir defin... Hangi kral ölümünde bile bu kadar görkemli olabilir?

Mumya, tabutlarıyla getirildi. Firavun Ay'ın önünde durdu. Kızaklarla ayağa kaldırıldı mumya. Tuthankhamun'un yüzü güneye yöneldi.

Sandal ağacından yapılmış ağır aromatik tütsüler yakıldı. Mezar odasında derin bir gerilim vardı. Mısır'ın ölüm ve diriliş ritüelleri tüm gizemiyle yaşanıyordu. Korku, yüreklerde dalgalandı. Ağır hava, korkuyu körükledi. Keskin bir çığlık yükseldi. Aileden bir kadın çığlıkla inletti mezar odasını. Yürekleri hoplatan ağlayışlar... Diş gıcırtıları... Sanki cehenneme atılan birine tanıklık ediyormuşçasına...

Rahiplerden biri, çiçek girlantları iç tabutun boynuna yerleştirdi. Seçkin rahipler, uğultulu sesle duaları okumaya başladı. Ölüler Kitabı'ndaki en etkili dualar küçük papirüslere yazılarak tabuta atıldı. Mezar odasına ufak bir buzağı getirildi. Rahipler, odanın kenarında buzağıyı kurban etti. Kurbanın kanı özel leğenlere akıtıldı. Apis boğası, yeniden dirilmenin simgesiydi. Tuthankhamun'un mumyası, inek sütü ve tuzla arındırıldı.

Ve yeni Firavun Ay, usulca mumyaya yaklaştı. Bir rahip, yeni firavuna bir keser uzattı. Bu keser sembolikti. Siyah, kıvrımlı ahşabın ucunda sallanan demir keski vardı. Firavun Ay, iki eliyle keseri tuttu. Keserin ucundaki keskiyle Tuthankhamun'un ağzına, burnuna, kulaklarına ve gözlerine dokundu. Mısır inancına göre gerekli bir ritüeldi bu. Ağız açılışı olarak bilinirdi bu gelenek. Tuthankhamun, ölüler dünyasına gitmişti. Bu ritüelle ölünün ağzı öbür dünyada açılacaktı. Böylece ölü, ölüler dünyasında yiyip içebilecek ve konuşabilecekti. Bu ritüel, tüm defin işleminin en önemli noktasıydı.

Firavun Ay, Tuthankhamun'u ölüler dünyasında özgür bıraktı. Böylece seremoni tamamlandı. Firavun ve seçkinler mezar odasından ayrıldı. Ağıtçılar, feryat etmeye devam etti. Başları traşlı rahipler, tabutlara koruyucu kırmızı kuvarsiti yerleştirdi. Ayaktaki mumya, yatay olarak lahite konuldu. Mumyanın tabutları sırasıyla kapatıldı. Her işlem özenle yapıldı. Bu işlemler oldukça uzun sürdü. En sonunda mumya yerine mühürlendi. 243 kiloluk som altın tabut, görenlerin ağzını açık bırakacak cinstendi. Altın maske, kraliyetin zenginliği bir yana Mısır'ın sanatta ulaştığı üst noktayı kanıtlıyordu. Dünyadaki insanların yüreklerine işleyen bir görkem ve zenginlik... Ölümün görkem ve zenginlik ile onurlandırılması... Yeniden doğuşun tutkulu dansı... Hepsi bu mezar odasında gizliydi.

Rahipler ve ağıtçılar mezar odasını terk etti. Şimdi sıra ölünün öbür dünyada ihtiyaç duyacağı eşyaları mezar odasına yerleştirmeye gelmişti. Köleler, at arabaları ile getirilen eşyaları özenle yer altındaki mezar odasına taşıdı. Gümüş trompetler, ahşap kazlar, ahşap tekneler, uzun kayıkçı kürekleri, altın sepetler, kralın çok özel eşyaları, büyük kedi maketleri, firavunun at arabası, at arabalarının tekerlekleri, en nadide at süsleri ve koşumları, firavunun elbiseleri, çok değerli eşyalar, Anubis'in ahşap idolleri, Osiris'in heykelleri... İnce bir zevkin zenginlikle neler yaratabileceğinin kanıtı... Tek başına bu mezar odası eşsiz bir hazine odası haline geldi.

Son işlem mezar odasını mühürlemekti. İki kapı da mühürlendi. İçten ve dıştan... Derin bir sessizlik ve karanlık... Yüzyıllar boyu... Bin yıllar boyu... Duvar, ilk darbeyi alana kadar... Akhenaton'un oğlu, bu odada yalnızdı artık. Ahkenaton'un oğlu, Akhenaton'un damadı, Musa'nın üvey babası ve Mısır'ın gelmiş geçmiş en ünlü firavunu... Dünya, onu bulana kadar...

Sessizlik çöktü. Ağır, kasvetli ve yok edici... Lanetli bir sessizlik, karanlığı örttü. Karanlık sessizliği... Laneti örttü karanlık... Karanlık mezardaki sessiz laneti...

Gizemlerin Fısıltısı

Mısır'da Osiris betimlemesi

Kahverengi duvar resimlerini gösterdi, bir el. Bakışlarında derin bir kararlılık vardı. "Her şeyi biliyorum" diyordu sanki bilge. İnce dudakları fısıldadı. Beyaz yüzü aydınlık gibiydi. Aydınlık, beyaz yüzündeydi. Işık, yüzüne mi vurup yansıyordu? Yoksa içinden mi ışık

çıkıyordu? Küçük çocuk, bilgenin gösterdiği resme baktı. Sesi inceydi çocuğun. Kalın dudaklarında pelteklik göze çarptı:

"Osiris." dedi, çocuk.

Bilge konuştu tok sesle:

"Osiris, Mısır'ın gelmiş geçmiş en önemli figürü... Abidos'un tanrısı derler, ona. Osiris, bir bilge mi? Yoksa Osiris, bir tanrı mı evlat?"

Küçük çocuk yanıtladı:

"Osiris bir bilgedir, efendim."

Aydın bilge, konuşmaya devam etti:

"Evet, çocuğum, Osiris bir bilgedir. Şimdi sana tüm gerçekleri çıplaklığıyla anlatacağım. Bunları iyice dinle ve sorularımı yanıtla. Ama sorularımın yanıtlarını bilmenden çok; yeni sorular sorman hoşuma gider."

Küçük çocuk, karşısındaki bilgeyi onaylayarak başını salladı. Bilge konuşmaya devam etti:

"Bütün kehanetler, Osiris'le başladı. Bundan sonra yeryüzünde yazılacak yeni kehanetler de Osiris sayesinde yazılacak. Her şey, yaklaşık 4000 yıl önce başladı. Tufan öncesinde bir adam seçildi. Göklerden gelenler, adama: 'Bir gemi yap, tufana hazırlan.' dedi. Adam, gemiyi yaptı. Büyük bir tufan yaşandı. İnsanların çoğu öldü. Gemidekiler kurtuldu. Gemi, İda'ya oturdu. Yeni bir başlangıç oldu. Yeni bir uygarlık kuruldu. O uygarlık iki denizin birleştiği yerdeydi. İki denizin birleştiği yer, yani Dilmun ya da Thulmun..."

Küçük çocuk sordu heyecanla:

"Orası nerede bilge? Gidebilir miyiz oraya?"

Bilge yanıtladı:

"Tabi ki orası hâlâ var. Kentler, deniz kıyısında sıralanmış... Zeytin kokuları, incir ağaçları, büyük gemiler, geniş surlar var. Akdeniz

ile Karadeniz'in birleştiği denizin hemen girişindeki boğazda... Ben, oradan geliyorum evlat. Orası benim ana yurdum. Adı Tur..."[4]

Küçük çocuğun gözleri güldü:

"Ben de gitmeliyim oraya bir gün. Yaşamın başlangıcı olan yeri mutlaka görmeliyim."

Bilge:

"Elbette sen de görmelisin orayı evladım. İki denizin birleştiği yerde öğreneceğin çok şey olacak."

Çocuk:

"Sonra ne oldu, efendim?"

Bilge:

"Sonra orada bilgeler yetişti. Bu bilgeler, giysi yapmayı, buğday öğütmeyi, şarap ve bira yapmayı biliyordu. Bilgeler, sağlam binalar yapmayı da biliyordu. Göklerden bazı haberciler, bilgelere geldi. Onlara şöyle dedi, gökten gelenler: 'Şimdi yeryüzüne dağılın, Tek Tanrı'yı anlatın. Cahillere, karanlıkta yaşayanlara, körlere, kölelere, açlara; bilgi olun, ışık olun, göz olun, umut olun, yemek olun.' Bilgeler, dünyaya dağıldı. Bazıları iki ırmağın birleştiği yere gitti. Bazıları cennetin kaynağı Nil'e geldi. İşte Osiris... Mısır'a gelenlerin arasındadır. Mısırlılar ona Usir, Asar, Usur der. O zamanlar insanlar, karanlıkta yaşıyordu. Aç, çıplak ve cahildi hepsi. Bu bilgeyi kral yaptı yerli halk. Bu olay, yaklaşık 1800 yıl önce yaşandı. Osiris, halkı aklıyla doyurdu, bilmediklerini halka öğretti. Onlara güzel giysiler yapmayı öğretti. Onlara evler yapmayı öğretti. Osiris, daha onlarca şey öğretti, halka. Halk, Osiris'in bilgeliği ve eşsizliği karşısında boyun eğdi. Tüm putları yıktı Osiris. 'Ancak bu kadar bilgiyi ancak tanrılar bilir.' dedi halk. Osiris, Mısır'dan ayrıldıktan sonra yıkılan putların yerine Osiris'in putu dikildi. Ama en ilginç olan şey şu: 'Osiris,

4 Truva.

Mısırlılara göklerdeki halktan söz etti. Yeryüzünde birileri yaşadığı gibi göklerde de birileri yaşamaktadır.' dedi Osiris."

Çocuk hayretle sordu:

"Göklerde kimler yaşar? Nasıl yaşayabilir? Havada insanlar duramaz ki..."

Bilge, gülümsedi ve yanıtladı çocuğun aklına takılanları:

"Nil'e bakmışsındır evladım. Uzaktan Nil'e baktığında içindeki balıkları göremezsin. Ama çeşit çeşit balıklar vardır Nil'de. Deniz de onun gibidir. Uzaklardan masmavi gözükür. İçinde ne olduğunu tahmin bile edemezsin. Gökler de öyledir. Yıldızlar ışıldar gece olduğunda. Oysa o yıldızlarda insanlara benzer yaratıklar yaşar."

Küçük çocuk şaşırdı:

"Ama yıldızlar çok küçük... Yıldızlarda insanlar yaşıyorsa çok küçük olmalı... Belki de cüceler yaşayabilir."

Bilge, gülümseyerek aklındaki kuşkuları dürttü çocuğun:

"Elime bak." dedi bilge. Elinde yazı için bir kamış tutuyordu. Kamışı çocuğun burnuna kadar yaklaştırdı. Çocuk, burnuna dayanan kamışa baktı. Sonra bilge, adım adım geriye doğru yürüdü. Odanın sonundaki duvara dayandı. Bulunduğu yerden soru sordu çocuğa:

"Ben, senden uzaklaştıkça kamışın boyu kısalıyor. Doğru mu evlat?"

Bunu söylerken çocuğa doğru yürüdü bilge. Çocuk düşündü. Hemen yanıt vermedi. Sonra gülümsedi. Yeni bir şey keşfetmenin verdiği çocuksu gülümsemeyle yanıtladı:

"Efendim, kamış büyüyüp küçülmüyor. Sadece uzaktakileri küçük, yakındakileri büyük görüyoruz. O zaman, yıldızlar aslında çok büyük..."

Bilge, küçük çocuğun yanıtından memnun oldu:

"Evet, evlat. Yıldızlar belki de dünyadan daha büyük... Ama çok uzakta olduğu için küçük görünüyorlar. İşte oradan dünyaya gelenler var."

Küçük çocuk bunu anlamakta zorlandı:

"Bu nasıl olabilir? Nasıl gelebiliyorlar?"

Bilge, sabırla çocuğa baktı. Aslında merak edip soran ve sıkılmayan öğrencisi karşısında oldukça sevinçliydi. Dikkatle anlatmaya başladı:

"Sen, Abidos'a Teb'e, Tel Amarna'ya yolculuk yaptın. Oralarda kentler olduğunu biliyorsun. Ben, senin gittiğin yerlerden daha farklı yerlere gittim. Çok uzaklara yolculuk yaptım. Her gittiğim yerde değişik insanlarla karşılaştım. Bazı diyarlar kalabalıktı. Bazı diyarlar ise tenha... 'Burada nasıl yaşanır' dediğim yerlerde bile insanlara rastladım. Kızgın çöllerde, ıssız ormanlarda, çıplak bozkırlarda... Bazen kayıkla, bazen gemiyle, bazen atla, bazen eşekle, bazen deveyle, bazen yürüyerek yolculuk yaptım. Yıldızlarda oturanlar da gemileriyle geldiler yeryüzüne. Güçlü ve sağlam bir gemin varsa dünyanın sonuna bile gidebilirsin. Hem de çok kısa zamanda."

Küçük çocuk, bilgeyi onayladı:

"Anladım, sonsuz denizler bile geçilebilir sağlam bir araçla."

Küçük çocuk devam etti:

"Peki, göklerde olanlar yerdekilerle niye iletişim kuruyor? Neden saldırıp yok etmiyor? Ya da demin dediğiniz gibi onları bir yerlere gitmesi için yönlendiriyor? Amaç ne?"

Bilge, kendinden emin konuşmaya başladı:

"Bir insan, bir şeye kolay kolay yok diyemez. Bir köylü, yeryüzündeki tüm insanların kendi köyünde yaşadığını sanır. Çünkü cahildir. Yine aynı kişi Teb'e gelse, tüm insanların Mısır'da yaşadığını sanacaktı. Oysa dünya, o kadar büyük ve engin ki... Dünya dışında da başka yaratıklar var. Ya sonu olmayan evren... İçindeki yıldızlar...

İşte bunu bize Osiris öğretti ve insanlığa en büyük kehaneti bıraktı. Bu bir uyarıydı aslında. Öldükten sonra dirilme... Biz insanlar, yaşayacağız ve öleceğiz. Öldükten sonra tekrar dirileceğiz. Bu dirilme sonrasında sonsuz bir yaşama kavuşacağız. Gökten gelenler bunu söyledi insanlığa. Bu bir haberdi, onlar da haberciler. Amaçları ise karşılıksız bir barış mesajı vermekti insanlığa."

Küçük çocuk sordu:

"Peki, ölünce ne olur? Amon rahipleri, ruhun ölmezliğini anlatıyor. Ba, Kha, Ank... Ölünce sadece boyut değiştiririz. Cesedimiz ölür, ruhumuz yaşar. Ruh, sonsuza kadar yaşar."

Bilge, küçük çocuğu dinledi. Gözleri gülen bilge, çocuğun sorusu karşısında ellerini kavuşturdu. Sonra yavaş bir tonda anlatmaya başladı:

"Evladım, sana Mısır tarihi boyunca söylenen en büyük yalanı ifşa edeceğim. Ruh... Ruh, diye bir şey yok aslında... Ruh, ne demek? Ruh, tüm dillerde nefes ya da rüzgar demek... Bu çok eski bir inanç... Yok edilmesi gereken bir inanç... Eski şamanlar ve büyücüler, ölen insanla canlı insan arasındaki farkı gözlemlediler. Ölen insan, nefes almıyordu. Yaşayan insan ise nefes alıyordu. Dolayısıyla ölü ile canlı arasındaki fark, nefes alıp vermekle ilgiliydi. 'İşte canlılığın sırrını bulduk.' dedi eski şamanlar. İnsan bedeninin içinde onun gibi bir şey vardı. Bu şey, bir nefes ya da rüzgar gibi bir şeydi... Adı o nedenle 'ruh' oldu. Sonra birtakım efsaneler, öyküler, uydurma fanteziler... Hepsi bu 'ruh' üzerinden canlandı. Nasıl olsa elle tutulan bir şey değildi ruh. Son nefesle, insandan bir kuş gibi çıkan ruh... Mısır'ın her yerindeki resimlerde görürsün bu anlatımı... Sana şunu söyleyeyim: Anlatılanların hepsi yalan..."

Küçük çocuk hayrette kaldı:

"Ama nasıl olur? Eğer bu saçma bir inanış ise herkes nasıl yanılıyor? Mısır'da herkes ölülerden yardım istiyor. Bu ölüler, gerçekten ölü mü?"

Bilge, göz kırpmadan yanıtladı:

"Evet, evladım, maalesef herkes yanılıyor. Sadece Mısır'da değil, tüm dünyada herkes yanılıyor! İnsan öldüğünde ondan hiçbir şey çıkmaz. Ya da ölüm anında insanın içine hiçbir şey girmez. Tek Tanrı, ruh diye bir şey yaratmadı. Sadece bu bedenimiz vardır yaşam için. Yeriz, içeriz, uyuruz, çoğalırız. Bu bedenden başka sahip olduğumuz bir şey yoktur. Bir makine düşün ya da bir tekne... O tekneyi boyadık, gövdesini sağlamlaştırdık. Dümenini onardık. Yıllarca kullanırız. İstediğimiz yere götürür bizi. Ancak yıllar sonra eskir ve aşınır tekne. Artık kullanılmaz hale gelir ve batar. Başka bir olasılık daha var. Ansızın bir fırtına olursa ya da hızla kayaya çarparsa tekne, o zaman da engel olamayız teknemizin batmasına. İşte tekne gibiyiz biz de."

Heyecanla kekeledi çocuk:

"O zaman Amon rahiplerinin anlattıkları öldükten sonra dirilme, kıyamet ve büyük yargılanma ne işe yarayacak?.. Madem ruh yok... Hepsi yalan, sadece bedenimiz var. Ölüler yok... Bir anlamı kalmıyor dirilmenin."

Bilge, çocuğun şaşkınlığa düşmesinden hoşlandı. Çünkü her şaşkınlık, merak etmeye, çözme çabasına ve düşünmeye neden oluyordu. Ellerini yana doğru açtı bilge. Merhamet dağıtan bir şifacının tavrını takındı bir anda:

"Amon rahipleri doğruları söylüyor ama bu doğruları öyle bir söylüyor ki doğrular en büyük yalan haline geliyor. Doğru bilginin en büyük düşmanı tutuculuktur. Osiris, çağlar önce 'İnsanlar dirilecek.' dedi. 'İnsanlar hiç ölmeyecekler ve herkesin ruhu var.' demedi. Ancak Osiris'i yorumlayanlar, gerçeği tutuculukla ve kendi kafalarına göre yorumladı. Sonra ortaya binlerce tanrı ve uydurma öykü çıktı. Mısır, bu adamlar sayesinde anıt mezarlıklar cehennemine döndü. Her yerde ölülerden yardım isteyen cahil insanları görebilirsin. Bunlar beyni alınmış aptallar gibi kendilerini Amon rahiplerine, ölülere ve uydurma tanrılara teslim etmiş. Artık gerçeği görmüyor-

lar ve duymuyorlar. Ölüler dirilecek. Kıyamet olacak ve her insan yaptıklarından dolayı yargılanacak."

Çocuk, yeni bir şey bulmuş gibi irkildi. Hemen sordu:

"Eğer ruh diye bir şey yoksa insanlar nasıl ölümden dirilebilir?"

Bilge, çocuğa şaşırdı. Karşısında gördüğü çocuk aceleciydi. Ancak inanılmaz bir zekası vardı. Belki de aceleciliğinin nedeni hemen sonuca ulaşmaktı. Düşünme ve anlama evrelerini atlamak, bir an önce sonuca ulaşmak istiyordu karşısındaki çocuk.

Bilge, hemen yanıtladı:

"Bir tohumun filizlendiğini gördün. Tohumu toprağa bırak. Toprağı sula, tohum yeşillenecek ve bitki olacak. Bu tohumları sakla, 10 yıl, 20 yıl, 50 yıl sonra toprağa ek. Tohumlar, o zaman filizlenecek. Tohum, bitki oldu. O bitki de tohumlar üretecek. O tohumları yeniden toprağa ekersen, yine bitkiler olacak. Demek ki sır tohumda. Tüm insanların tohumları var. Bu tohumlar, kemiklerinde, saçlarında, gözlerinde ve her yerlerinde. O nedenle mumyalardan, kurumuş kemiklerden yeniden beden yaratılabilir. Tohumları alıp toprağa ekmekten hiçbir fark olmayan bir şey bu... İşte kıyamet dediğimiz büyük kalkışma gününde gökten gelenler, tohumlarından çıkaracak insanları. İşte kadim bilgelik kitaplarında yazılan Göklerin Egemenliği aslında bu."

Çocuk, merakla dinledi ve söze karıştı:

"Osiris, o nedenle mi dirildi? Yani insanların tohumlarından yeniden filizlenebileceğini göstermek için."

Bilge, hemen yanıtladı:

"Evet, evladım. Çok haklısın. İnsanların bir şeyi anlaması için o şeyi görmesi gerekir. Çubuğa iki yanından bastırırsan kırılır. Ben, küçük bir çocuğa bunu söylesem, çocuk bunu anlar. Ancak tam olarak öğrenmesi için çubuğun kırılması gerekir. Çocuk, çubuğu kırar ve öğrenir. Bazı şeyleri öğrenmek için gözle görmek gerekir. Bu ne-

denle Osiris, öldü ve dirildi. Seth adlı kişi Osiris'e düşmandı. Onu öldürdü. Parçalara ayırdı. Ancak Osiris'in parçaları bir araya geldi ve ölümden dirildi. Bir teknenin parçalanıp yeni baştan onarılması gibi..."

Çocuk, karşılık verdi:

"Ama biz bunu görmedik, biz nasıl öğreneceğiz?"

Bilge yanıtladı:

"Osiris, insanlık adına öldü ve dirildi. O çağda bu olayı görenler, buna tanıklık etti. Artık tanık olan sadece o zamanın insanları değildi. Osiris'e tanık olan tüm insanlıktı. Öyküsü dilden dile aktarıldı. Öyle ki gelecekte bile insanlar Osiris'ten söz edecek ve öldükten sonra dirilmenin olabileceğini bilecekler. Sadece o da değil, Osiris'in varlığı bir kehanet aslında. Gelecekte bir insan da Osiris gibi ölecek, dirilecek ve göklere gidecek."

Çocuk, gülerek başparmağını salladı:

"Efendim, öykünün sonunu biliyorum. Osiris, kayığıyla göklere yükselir. Artık göklerde yani yıldızlarda yaşamaya başlar. Osiris hâlâ oradadır."

Bilge:

"Evet, Osiris, göklerden gelen habercilerle birlikte göklerin ötesine yükseldi. Bu olay, gelecekteki kuşaklara bir mesaj bıraktı. Sizler de ölecek, dirilecek ve göklere yükseleceksiniz."

Çocuk:

"Ben de mi? Ya da sizde mi?"

Bilge:

"Herkes, sen, ben, tüm ölüler, daha doğmamışlar, gelecekte yaşayacaklar ve ölecekler... Tam zamanı bilinmeyen bir saatte herkes dirilecek, yargılanacak ve göğe yükselecek."

Çocuk:

"Peki, bu yükselen ruh olmayacağına göre..."

Bilge, hemen tamamladı çocuğun sözünü:

"Ruh yok, ruhlar dünyası ya da ölüler dünyası da yok. Cesetler, kemikler dirilecek. Beden dirilecek. Uyandığımız dünya, bu dünya olacak. Yıldızlar, güneş, ay, bizim dünyamızdakiler olacak."

Çocuk:

"O zaman bu piramitler... Bu görkemli binalar niye yapıldı?" Bilge:

"Osiris"in anlattıkları çok güçlüydü. İnsanlar bu kehanetleri asla unutmadı. Mısır uygarlığı, Osiris'e göre kuruldu. Madem öldükten sonra dirilme var. O zaman buna göre mezarlarımızı tasarlayalım dediler. Yıldızlara göre konumlandıralım kabir taşlarımızı. Ruhlarımız ve bedenlerimiz, kolay ulaşsın gidecekleri yere. Bu doğru bir düşünceydi ancak yanlış bir uygulama. Çünkü dirilirsin ve yargılanırsın. Herkes eşittir. Hiç kimse ayrıcalıklı değildir bu yargılamada. Firavun bile olsan, Mısır'ın sözde tanrılarından biri bile olsan yargılanırsın." Çocuk:

"Toth'un önünde yargılanacağız, öyle değil mi?"

Bilge:

"O zaman ne olacağını biliyoruz. Ancak kehanetin ayrıntılarını bilmiyoruz. Ayrıntılar çok da önemli değil. Toth, Amon, Sobek, bunlar uydurulmuş birtakım adlardan başka bir şey değil."

Çocuk: "Peki Aton?"

Bilge: "Aton, Tek Tanrı'nın adlarından biri, İbraniler ona Adonay diyor. Eloenu ya da Malek sözcüğü de kullanılıyor onun için. Aton, Adonay, 'efendi' demek. Eloenu, 'tanrı' anlamında, Malek 'kral' demek... Evreni yöneten bir güce nasıl bir ad bulunabilir ki? Evrenin Ulu Mimarı?.."

Çocuk:

"Ruh yok demiştiniz ama büyük Firavun Akhenaton, Tek Tanrı Aton'u betimlerken şöyle der: 'Bir ruhtur tanrı, görünmeyen bir ruh...'"

Bilge, sevindi:

"Anlıyorsun, evladım. Hem de her şeyi anlıyorsun. Anladığın için soru soruyorsun. Çünkü merak ediyorsun. Canlı olan, yaşayan her akıl sahibi merak eder. Yalnızca ölüler merak etmez. Tanrı'ya sözcükler arıyoruz. Onu tanımlamaya çalışıyoruz. Her zaman başladığımız yerdeyiz. Bir kral mı Tanrı? Betimleme yapmak istersen Tanrı bir kraldır. Ancak aslında bir kral değildir Tanrı. Ya da çoban mıdır Tanrı? Herkese şifa veren bir şifacı? Herkese yiyecek veren bir varlık? Ruh yoktur. Ancak insan imgeleminde bir ruh oluştuysa, bu Tanrı'yı betimlemek için kullanılabilir. Her ne kadar gerçeği tam betimlemese de..."

Çocuk, kaşlarını büktü:

"Bu dediklerinizi anlamak güç... Aslına bakarsanız son dediğinizden hiçbir şey anlamadım."

"Bunu anlayacaksın evladım, zamanı geldiğinde. Tanrı, sana seslendiğinde anlayacaksın."

Çocuk, korkar gibi baktı:

"Öğretmen, bu çok korkunç bir şey." dedi.

Bilge, başını salladı:

"Evet, evladım. O nedenle Tek Tanrı Aton, elçilerini görevlendirdi. Göklerden gelen elçiler, örneğin İbrahim'e yol gösterdi. Tek Tanrı Aton, doğrudan konuşmadı insana. Konuşsaydı, insan buna dayanabilir miydi? Bu dayanılmaz bir şey olurdu. Bazen Tanrı bizimle sembollerle konuşur, bazen olaylarla, bazen rüyalarla... Annen Yakobed'den, seni Nil'e bırakmasını isteyen Tanrı Aton'du. Annenin kalbine 'Nil'e bırak bebeğini.' dedi. Yakobed, böyle bir söz işitmedi.

Herhangi bir ses duymadı. Ama söylenileni yaptı. Böyledir. Bazen olması gerekenler olur."

Çocuk:

"Peki, mucizeler? Değerli bilge..."

Bilge:

"Tanrıların mucizelerini duydun. Bazen Amon rahiplerinin de mucizelerinden söz edilir. Amon'a tapan yüzlerce kişinin kerametleri vardır. Ölüleri görürler, onlarla konuşurlar, kalpleri okurlar, yemekleri bereketlendirirler ya da hastaları iyileştirirler. Bu palavralara herkes inanır çünkü insan çare arar. Çare ararken aklını yitirir. Akılsız bir insan hayvan kötüdür. İnsanlar çağlar boyunca mucize aradı. Hâlâ da aramaya devam ediyor. Gelecekte de aramaya devam edecek. İşte gerçekleri kabul etmek istemeyen kuşakların sorunu bu... Bulduğu basit gerçeklerle yetinmek istemez asla. Devamlı mucize peşinde koşar. Basit gerçekleri yadsır ama olmayan şeylere inanır. Mucize diye bir şey yoktur. Mucize, aslında yaşamın kendisidir. Direnme gücüdür. Var olma ve iyi olma direnci mucizedir. İbrahim, putlara direndi ve ateşe atıldı. Yanmadı çünkü onu yakmayan sonsuz güvendi. Direndiğinde mutlaka kazanacağına olan güvendi. Bu direnç, Tek Tanrı Aton'a yaptığımız dualarda gizlidir. Aton'dan olabilecek şeyler isteriz. Bunların olacağına güveniriz. Sonunda Aton, bize bunları verir. Bazen olaylara müdahale eden dünya dışı şeyler olabilir. Örneğin bir savaşın ortasında gökyüzünde uçan bir şeyler görülebilir. Daha önce yaşandı bu tür olaylar. İşte bunlar, göktekilerin insanlara yardımıdır. İnsanlar bunu açıklayamadığı için mucize der."

Çocuk, bilgenin sözünü kesti:

"İnançlı olmak..."

Bilge, avucunu havaya kaldırdı. Avuç içini çocuğa doğru çevirdi. Adeta "orada dur" dedi bu hareketle:

"Hayır, inançlar hiçbir işe yaramaz. Tanrılara inanan çok insan var. Mısır, dünyanın en dindar ülkesidir. Dinin tüm ritüelleri ve ayinleriyle en iyi yaşandığı yer Mısır... En inançlı yer yine Mısır'dır. Ancak ben asla inanmam. Tek Tanrı'ya güvenen bir insan hiçbir şeye inanmaz."

Çocuk, şaşkınlıkla ellerini havaya kaldırdı:

"Ya Aton... Aton'a inanmıyor muyuz efendim?" Bilge:

"Ben Aton'a inanmıyorum. Aton'un varlığından eminim. Bu varlığa güveniyorum. Bunu aklımla ve kalbimle biliyorum. Sağlam kanıtlar var bu konuda. Göklerden gelenler var. Osiris var. İbrahim var. Hepsi tanık... Biz tanıklara, yazılı belgelere göre hareket ederiz. Kendi düşlerimize ya da başkalarının düşlerine göre hareket etmeyiz. İnanmayız."

Çocuk:

"Peki, öğretmen! Bunu siz biliyorsunuz. Diyelim ki ben de biliyorum. Niye Mısır ya da tüm dünya bundan habersiz?" Bilge:

"İnsan, mükemmel bir yaratık değil evladım. İnsan dediğimiz yaratık halen pişmeye devam ediyor. Bir çömleğin fırında pişmesi gibi... Düşün, karanlıkta etrafındaki dolabı, masayı, sandalyeyi, kutuları ve oyuncakları, hayalet ya da öcü sandığın geceler olmuştur."

Çocuk:

"Evet, efendim. Bu oldu. Küçük kilden insan biçimli oyuncağım vardı. Onu yer cini olarak gördüm. Korktum, sonra anladım ki o sadece bir oyuncak.

Bilge:

"Aynen öyle evladım. İnsanlık çok uzun süre karanlıkta kaldı. Karanlıkta kalan insanlık, öcüler ve hayaletler gördü. Bu öcülerden ve hayaletlerden korktu. Biri gelip elindeki kandili uzattı insanlara. Işık, egemen olunca karanlığa, öcülerin ve hayaletlerin sadece zihnimizde olduğu anlaşıldı. Bu ışık, her yere yayılsa herkes

gerçekleri görebilecektir. Işığın dağıldığı yerde, insanlar gerçekleri görebileceklerdir. Senin yaşında çocuklar ateşe atılıyor Kenan'da. Senden daha küçükleri de... Geldiğim topraklarda penislerini kesip anatanrıçaya kurban edenler vardı. Tanrılar adına fuhşa zorlanan örtülü küçük kızlar... Tanrılar adına yapılan savaşlar... Tanrılar adına aç kalanlar, sefil olanlar, tapınak vergisini ödemek için sabahtan akşama çalıştırılanlar... Tanrılar adına hayvanlara yapılan eziyet... Tanrılar adına aşağılık yapılan kadın... Tanrılar adına insanlığın köleleşmesi... İnançlar için akıtılan kanlar... İnançlar için hayvanların altına yatırılan kadınlar... Kanlı topraklar... Ceset kokan lağımlar... Pis salyalarıyla ufak kızlara tecavüz eden tapınak adamları... Azgın şişman din adamları... Altın ve gümüş uğruna inşa edilen iskelet kuleleri... Boğazlanan bebekler... Açlıktan kokan nefes, tene yapışmış iskelet, minik bedenlere akıtılmış maya kokulu döl... Anadolu, Hindistan, Girit, Asur, Babil, Mısır... Geride ne bıraktığımı sanıyorsun çocuğum?"

"Bu kadar kötü mü dünya?"

"Sen, sarayda büyüyorsun. Dünyadan haberin yok. Ama gelecekte olacak. Burada temiz, doğru ve akıllı bir kuşak yaratmaya çalışıyoruz. Dünya, karanlıkta..."

Çocuk, bilgenin anlattıkları karşısında donakaldı. İçinde derin bir nefret hissetti. Böyle bir dünyaya duyduğu nefret... Karanlığa duyduğu kin... Tanrılara karşı bilendi ufak çocuk. Karanlıklara, haksızlıklara, acılara, karanlık insanlara bilendi çocuk. Yumruğunu sıktı. Fısıldadı çocuk: "Bunları yıkmalıyız bilge. Tanrıları, karanlıkları, karanlık insanları yıkmalıyız."

Bilge, gülümsedi iki kolunu yana açarak. Gözleri yaşardı, bilgenin:

"Işık sen olacaksın Musa. Yıktığın tanrıların küllerini savuracaksın Nil'e. Kehanet sensin Musa. Beklenen sensin. Seçilmiş olan da sensin."

Karanlık Darbe

Küçük kandillerin güçsüz ışığı, büyük sütunların dibindeki ağır kokulu ince koridoru bile aydınlatmadı. Ellerinde ve yüreklerinde karanlık taşıyan adamlar, tozlu kapının iri ve yuvarlak tutamağını ileri doğru itti. Siyaha boyalı büyük kapı, yüzyıllardır açılmıyormuşçasına gıcırdadı. Amon tapınağının ıssız ve loş bir köşesine fısıltılar taşındı.

Karanlığın içine saklanmış Parennefer, loş ışığın koynundan tısladı.

"Evet, Ay'ın ölümü çok güzel bir gelişme! Şimdi tam sırası!"

Az önce kapıdan gölge gibi süzülen Horemheb, diğer rahiplerin bakışları altından geçip bir sandalyeye oturdu. Sandalyeden etrafı ürkek bakışlarla süzdü. Kimin kim olduğunu anlamak güçtü. Selamsız girdi meclise. Selam vermeye fırsat bile yoktu. Her şey o kadar ani olmuştu ki...

Başrahip Yardımcısı Neferhotep, elini yukarı kaldırdı. Tapınak odasındaki loşlukta salındı gölge:

"Efendiler... 'Artık Mısır, Mısırlılarındır!' deme zamanı geldi. Hemen harekete geçmezsek, yarın çok geç olabilir."

Parennefer, oturduğu sandalyede biraz doğruldu. Elindeki asayı yere vurdu. Asa, taş zeminde tok bir ses çıkardı. Asanın sesiyle gürledi, Parannefer:

"Evet, rahip yardımcısı haklı..."

Parennefer'in hafif belirginleşen yüz çizgilerinde titremeler oldu.

"Eğer bugün müdahale etmezsek; Atoncular, yarın iktidara gelecek. Amon tapınağı kapatılacak. 'Tek Tanrı' denilen ne idüğü belirsiz bir çöl tanrısına yeniden boyun mu eğeceğiz! Dinimizin, ahlakımızın çöl çakalları tarafından yağmalandığını mı göreceğiz? Kadınların başımıza getirdiği felaketlere seyirci mi kalacağız?"

Dallı, kılıcı dizlerine koydu. Parmak uçlarıyla kılıcın keskin yüzlerini okşadı. Sonra sağ elini havaya kaldırdı. Kısık sesiyle konuştu:

"Siz ey din ulları. Siz tanrıların habercileri... Biz imparatorluk askerlerine ne önerirsiniz?"

Parennefer, kaygıyla konuştu. Traşlı başında dolandı parmak uçları.

"Dün gece bir rüya görüldü. Tanrılardan mesaj var. Kraliyetin kahini, tanrıların peygamberi Nebwa, dün gece bir mesaj aldı. Tanrı Amon'dan geliyor mesaj. Kutsal bir rüya ile haber verildi gerçekler. Şöyle diyor Tanrı Amon."

Herkes birden ayağa fırladı Tanrı Amon'un adı anıldığı için... Herkes kutsal bir saygı duruşuna geçti. Başrahip de ayağa kalkarak kutsal mesajı iletti inananlara:

"'Kadın ölmeli.' diyor Tanrı Amon. 'Nurlar doğmalı Mısır'a. Zulüm sona ermeli' diyor. Bugüne kadar çekilenler yeter artık. İnananların uğradığı hakaretler bitmeli. Mısır'da çekilen çileler... Mısır yeniden tapınaklar imparatorluğu olmalı. Yaşlı gözlerle yakarmalı gençler. Geceler ibadetlerle dolu... Dillerde tanrıların kutsal adları... Zikir, her an, her yerde... Ellerde buhurdanlıklar ve sunular... Secde etmeli herkes tanrıların görkemine. Kötü düşünenler yok olmalı kendi ateşleriyle... Lanetli kadın ölmeli, Mısır kurtulmalı."

Parennefer, bunları okurken gözleri doldu. Duygu seline kapıldı Parennefer. Sözleri dokunaklı ve derindendi:

"Lanetli kadın ölmeli... Böyle buyurdu Amon." dedi. Sözlerine son noktayı koydu. Odada herkes kendinden geçti. Adamlar, cezbe haline gelmiş gibi esrikti. Konuşan Tanrı Amon'du. Kullarına doğrudan seslenmişti. Nasıl duygu seline kapılmasındı, ona inananlar?

Horemheb, atıldı. Gözleri ateş kadar kızıldı:

"Yemin olsun ki lanetli kadın ölecek."

Parennefer, keskin gözlerle Horemheb'e baktı:

"Olanlardan haberin var öyle değil mi Horemheb?"

"Evet, Parennefer Hazretleri... Kadın, Hititlilerle anlaşmış. Hititli kral oğlunu göndermiş bile."

Oda aniden karıştı. Sementawy, Paramessu ayaklandı. Durumu bilmeyen rahipler, kızgınlıkla asalarını yere vurdu. Birkaç bakan şaşkınlıkla birbirine baktı. Kharaun, elbiselerini çekiştirip yarım bir çığlık attı.

Parennefer, elini havaya kaldırdı:

"Sessiz!.. Sessizlik efendiler!.. Mısır'ın seçkinleri!.."

Küçük oda hareketlenmişti, biraz da uğultu oldu. Parennefer, elini salladı:

"Lütfen, herkes yerine otursun!"

Kharaun, yüksek sesle konuştu:

"Bu Mısır'a ihanet!"

"İhanet!" sesleri küçük odada dalgalandı. Parannefer, adamları kontrol etmek için daha gür sesle müdahale etti:

"Lütfen! Sakin olun!.."

Herkes yavaş yavaş yerlerine oturdu. Parennefer, baskın bir otoriteyle konuştu:

"Siz... Mısır'ın seçkinleri... Lanetli kadın, hepimizi yok etmek için bir plan hazırladı. Bunu hepinize açıklamak zorundayım. Kadın, Hititlilere bir mektup gönderdi. Hitit kralı, kadınla evlenip Mısır tahtına çıksın diye oğlunu yolladı. Suskun kalırsak; Ay'ın ölümünden sonra Mısır'ın mülkü parçalanacak; hepimiz yok olacağız!"

Paramessu, konuşmak için izin istedi:

"Bu gerçekten çok büyük bir ihanet... Mısır'a karşı korkunç bir komplo... Ancak kadını öldürürsek Mısır'ı daha büyük bir felaket bekliyor olacaktır. Çünkü Ay'dan sonra firavun tahtına geçebilecek yasal bir veliaht yok... Kadın öldükten sonra Mısır, uzun ve derin bir karışıklık sürecine girecektir. Hareket ederken bunu da düşünmemiz lazım."

Usermontu, söze karıştı:

"Evet, yasal bir veliaht yok. Kadını öldürmeden önce bu sorunu çözmemiz daha mantıklı... Soğukkanlı ve akıllıca hareket etmemiz gerekli."

Birkaç mahkeme üyesi de aynı durumu belirtti. Bunun üzerine Parennefer, söylenilenleri dikkatlice dinledi. Sonra sakin bir biçimde konuşmaya başladı:

"Sizler Mısır'ın seçkinlerisiniz. Sizi buraya çağırdım çünkü sizler Amon'a iman etmiş ve Mısır'ı canı pahasına seven insanlarsınız. Burada olmayan devlet adamları da var. Ancak biz çoğunluk olarak Mısır'ı temsil ediyoruz. Bu nedenle devletin bu sorununu acilen çözmemiz gerekli... Büyük bir ihanet ile karşı karşıyayız. Bu kadının Mısır'a yaptığı ihaneti cezalandırmalıyız. Sadece bu da değil... Kadın öldüğünde tahta kimin geçeceğini düşünmek zorundayız. Evet, tahtın yasal bir veliahdı yok. Ancak veliaht yok diye Mısır'ın parçalanmasına ve yok olmasına izin verecek değiliz. Peygamber Nebwa, Tanrı Amon'dan haber getirdi. Kehanetin yarısı açıklandı. Şimdi ikinci yarısını açıklıyorum."

Herkes ayağa kalktı. Derin bir huşuya büründü, yine Parennefer:

"Aranızdan seçtim Mısır'ın egemenini. O tanrıları onurlandıran, ibadetleriyle gerçeği her an yaşayan kişi... Mısır'a firavun olmayı hak eden kişi... Horemheb Meryamun. Ben Amon, peygamberim Nebwa aracılığıyla ilettim gerçeği. Amon."

"Amon." Bu sözcük işitildi. Hepsi birden tekrarladı bunu. "Amon" edilen bir duanın sonuna konulan bir sözcüktü. Tanrı Amon konuştuğunda ve mesajlar ilettiğinde de söylenirdi.

Parennefer, derin vecd halinden sıyrıldı. Yeniden normale dönmüş gibi göründü. Konuşmaya devam etti:

"Evet... Tanrı Amon, seçimini yaptı. Aramızdan kimse buna karşı çıkacak cesarete sahip değildir. Ancak şöyle bir düşünecek olursak, Tanrı Amon'un ne kadar haklı olduğunu göreceğiz. Çünkü Horemheb, Mısır'ın en dindar kişisi... Tanrıları memnun eden bir bilge... Mısır'ın düşmanlarını cezalandırmış usta bir asker... Fetihleriyle Mısır'ı zengin etti Horemheb. Ayrıca soylu bir kan taşıyor. Hanedanlığın kanı, Horemheb'in damarlarında akıyor. Evet, saygıdeğer Horemheb, yasal olarak tahta çıkamaz. Ancak yasal olarak Horemheb'in tahta çıkmasında hukuksal sorunlar var. Bu sorunları yanımızdaki hukukçular mutlaka çözümleyecektir."

Yüksek Mahkeme'nin Üst Üyesi Yeti ayağa kalktı. Dudaklarını büktü:

"Tanrıların dediklerini kabul etmek boynumuzun borcu... Sorunu hukuksal olarak da çözebiliriz. Bu anlamda birkaç mahkeme üyesinin daha desteğini almamız gerekli. Ancak sorun hukuksal değil, siyasal bir sorun... Bu hukuksuz gibi görülen olayın bir açıklaması yapılmalı ve darbe, siyasal ve askerî destekle sonuca ulaştırılmalı!"

Parennefer, söze karıştı:

"Evet, Yeti sözlerinde haklı görünüyor. Bu durumu yeni firavun adayımız açıklamalı."

Horemheb, yavaş ve ağır hareketlerle doğruldu. Kasları esnedi. Odanın ortasına doğru yürüdü. Tümcelerine başladıktan sonra sesi açıldı. Gürlemeye başladı bir çağlayan gibi. Keskin hareketler ve mimikler yapıyor ve kendi söylediklerine sonuna kadar inanıyordu Horemheb:

"Öncelikle Tanrı Amon'a sonsuz şükürler olsun. Yaşam ve ölüm onundur. Ben Horemheb Meryamun, Mısır'ın firavunu olmadan 'Lanetli Kadın'ı ortadan kaldıracağım. Size söz veriyorum. Dinsizlerin Mısır'daki tüm kalıntılarını temizleyeceğim. Yabancıların tümünü Mısır tanrılarına secde ettireceğim! Asya, Libya, Nübye; güçlü Mısır'ın önünde diz çökecekler. Sizler asil efendiler olarak yanımdaki yıldızlar olarak sonsuza kadar parlayacaksınız. Kölelerinizi arttıracağım. Başaklarınız çoğalacak. Uzak diyarlardan getirilen erden kızların bekaretlerini güçlü erkekliklerinizle yaracaksınız. Çocuklarınız çoğalacak. Her evde onlarca çocuk olacak. Bereket kaplayacak her yeri. Bakir kan, bakir toprak, bakir tapınak... Mısır'a bunları armağan edeceğim tanrılar izin verirse..."

Ellerini iki yana açtı. Mütevazı bir tavır takındı:

"Mısır güçlüdür. Mısır zorlukları yener. Bu zorlu ve çetin günleri sizin yardımınızla atlatacağız. Benimle birlikte Mısır adına savaşacak olanlar ve bana destek olacaklar kendini göstersin."

Odada bulunan herkes boynunu büktü. Herkes ayağa kalkıp Horemheb'in önünde başlarını eğdi. Bu müstakbel firavuna ilk biatin işaretiydi.

Parennefer, Horemheb'in arkasına usulca sokuldu. Tok ve buyruk verici bir sesi vardı:

"Horemheb Meryamun'un firavunluğunu kabul etmeyen var mı? Bu kişiler, hemen şimdi ortaya çıksın. Ortaya çıkmayanların sonraki itirazları ihanet olarak kabul edilecektir. Ona göre söyleyin; itiraz eden var mı?"

Odadaki seçkin Mısırlılar hep bir ağızdan "Yok." dedi.

Parennefer, mutlu olmuştu. Her şey tam istediği gibi oluyordu. Darbenin ilk aşaması tamamlanmıştı. İkinci aşamasında ise "ölüm" vardı. Ancak hemen sonrasında "büyük değişim" başlayacaktı Mısır'da. Bunları düşündü Parennefer. Sonra da konuştu:

"Horemheb Meryamun, kutsal Amon tapınağının da desteğiyle Mısır tahtına oturacaktır. Ordu, sarayın çevresini kuşatsın. Birlikler muhalif olabilecek herkesi tutuklasın. En başta o kadını!"

Sementawy, ürkek bakışlarla Paramessu'ya baktı. Kulağına yaklaşıp fısıldadı:

"Saray darbesi tamamlandı."

Paramessu, kaygılı bir biçimde başını salladı. Dudaklarından döküldü iki kelime:

"Evet, darbe tamam!"

Yeni Mısır inşa edilecekti. Ancak yeni Mısır, eski Mısır'dan başka bir şey vaat etmiyordu aslında. Eski bataklıklarda yeni sinekler türüyordu sadece. Nil'in sıcak suları daha da ısındığında ordugahta koşuşturmalar başladı. Gün, karanlığa dönmeden kalplerde korku uyandı. Darbe planı, kraliyet sarayının eski duvarlarına dolandıkça dolandı mumya sargılarındaki ıslak keten bezleri gibi...

Aydınlık Tapınak

Tell Amarna kent haritası

MÖ 1312 yılı... Nil'in doğu kıyısı... Gün ağarmak üzere... Tel Amarna kentinin sütunları arasında sabahın ilk ışıkları dalgalandı. Kent, terk edilmişliğin yazgısıyla baş başa... Uzun duvarların çatlayan sıvaları, yavaş yavaş yere döküldü. Aton'un büyük tapınağı ıs-

sızdı. Üzeri açık dikdörtgen yapıda sadece sütunlar ayaktaydı... Sağda solda Aton'un diskini betimleyen resimlerin boyası kaybolmuştu. Akhenaton öldükten sonra yavaş yavaş terk edilen kent, artık ölümün paslı zincirlerini takmıştı.

Sadece 106 kişi yaşıyordu, Tel Amarna'da. Bu kişiler, ağır bir cesedi yüklenir gibi yüklemişlerdi sırtlarına Tel Amarna'nın cesedini... Kentin merkezindeki Büyük Tapınak, askerî binalar, villalar, büyük evler, işçilerin evleri bütünüyle yalnızdı... Firavundan özel izinli kişiler ve birkaç hizmetçi gizlenmişti sessiz kente balıkların yosunlara gizlenmesi gibi. Bu özel izinli grup da 18. Hanedanlığın seçkin kişilerinden ve bilginlerinden oluşuyordu. Akhenaton zamanında yüksek rütbelere sahip bu kişiler, kentle birlikte emekliye ayrılmıştı. Eski kraliyet yazmanları, dil bilginleri, mimarlar, askerler... Hepsinin ortak yönü de Aton dininin sıkı bağlıları olmalarıydı... Aynı zamanda çoğu, iyi derecede Asurca, Hititçe, Kenanca ve İbranice biliyordu. Bu seçkinler, Mısır'ın kadim sırlarının taşıyıcılarıydı. Derin tarih bilgileri ve eşsiz sanat anlayışlarıyla seçkinler, Mısır'ın gerçek hazineleriydi aslında... Gerçi bazı Atoncular, Akhenaton sonrası kenti terk edip imparatorluğun başka bölgelerine dağılmıştı. Ancak tüm Atoncuların, Tel Amarna'yla bağlantısı vardı. Hepsi Tel Amarna'nın seçkin grubuyla iletişim halindeydi.

Geniş bombeli sütunlar arasından üç gölge süzüldü. Sabah serinliği... Üç gölge yavaş yavaş ilerledi kentin güneyine doğru. Sabahın ilk ışıklarından önce tapınmışlardı Tek Tanrı Aton'a. Büyük tapınakta tapınım yasaklanmıştı. Bu nedenle az sayıdaki bir topluluk, her sabah küçük tapınakta toplanırdı. Yüzlerini doğuya dönen topluluk, Tek Tanrı Aton'a çağrıda bulunurlardı. Bu ayin, kendilerini arındırıp temizleyen bir ritüelin parçasıydı. Her imanlı, ayinden önce ellerini ve ayaklarını yıkardı.

Sonra tapınakta toplanılırdı. Eller yukarıya kaldırılır, yüzler ve avuç içleri doğuya yönelirdi. Görülmeyen Tek Tanrı'ya tüm dilekler yöneltilirdi. Son günlerde Tek Tanrı'dan en çok istenen şey ise

bir kurtarıcı aracılığıyla tüm putların yıkılmasıydı. Çünkü Akhenaton sonrasında putlar yeniden dirilmişti. Mısır'a kalın bir cehalet karanlığı çökmüştü ilk Tek Tanrıcı firavundan sonra. Mısır'ın dindarları elleriyle yükselttiler karanlığın kulelerini. Buna karşı Tek Tanrı Aton ne yapmıştı? Belki de aydınlık çağrılarını kabul etmişti kim bilir?

İşte sabah ayini sonrası, üç kişi, gösterişli bir villaya yöneldi. Bu villa, kraliyet eski yazmanı Usap'a aitti. Aynı zamanda Akhenaton'un yakın akrabasıydı Usap. Üç kişiden ikincisi, Abranu'ydu. Abranu, kraliyet bilgini unvanına sahipti.

Bu iki bilgenin yanında onlara eşlik eden ise 18 yaşındaki genç Musa'ydı. Musa yaklaşık 10 yıldır Tel Amarna'daydı. Annesi Ankhesenamun, Musa'yı Akhenaton ilkelerine göre eğitim alması için terk edilmiş kente göndermişti.

Zavallı kraliçe, Musa'nın büyüdüğünü göremeden öldürülmüştü. İkinci kocası Ay öldükten sonra kraliçe bütünüyle çaresiz kalmıştı. Horemheb'in iktidara çıkmasını engellemek isteyen kraliçe, Hitit kralına mektup yazmıştı. Hitit kralı Şuppululiuma, kraliçenin bu mektubu karşısında oldukça şaşırmıştı. Kraliçe mektubunda:

"Kocam öldü ve benim oğlum yoktur. Sen, benim kocam olmak için bana oğullarından birini gönderebilirsin. Ben bir koca olarak benim aşağımdaki kişilerden biriyle evlenmek istemem. Ben, korkuyorum." diyordu.

Bunun üzerine Hitit kralı, Zananza adındaki oğlunu Mısır'a gönderdi. Ancak Zananza, Mısır sınırlarında Mısır derin devleti tarafından öldürüldü. Zananza'nın kanı, çöl Bedevilerine yüklendi. Aslında bu cinayet, Horemheb darbesinin bir parçasıydı.

Ankhesenamun, Horemheb'den korkmaktaydı. Horemheb'in başa geçmesini engellemek için böyle bir plan yapan Ankhesenamun, başarıya ulaşamadı. Horemheb, Ankhesenamun'u gizlice ze-

hirletti. Asi kadın, böylece yok edildi. Ortada kalan Musa, hanedan içindeki diğer soylulardan destek gördü.

Kentteki bilginler, kraliçenin emanetine sahip çıktı. Musa, bilgeliğin merkezinde eğitim görmeye başladı. Sadece Musa değildi kentte eğitim gören... Tel Amarna'da Musa ile birlikte eğitim gören 10 kişilik bir öğrenci grubu vardı. Bu öğrenci grubunda bazıları prensti, bazıları soylu... Ama içlerinde en seçkin öğrenci, kuşkusuz Musa'ydı.

Aslında Aton bilginleri, oldukça evrensel bir sistem geliştirmişti. Aydınlık Tapınak modeli... Akhenaton zamanında çevre coğrafyalardaki uygarlıklarla geniş bir iletişim kurulmuştu. Amarna tabletleri, kurulan bu iletişimlerin tanığıydı. Diğer coğrafyalardan gelen seçkin yabancılar, Aydınlık Tapınağın üyesi yapılıyordu. Bu tapınakta Aton dinine ilişkin bilgiler veriliyordu. Böylece seçkin yabancılar, ülkelerine döndüklerinde Tek Tanrı Aton'un görkemini halklarına anlatıyordu. Tek Tanrıcı düşünce ilk defa dünyaya tanıtılıyordu. Akhenaton sonrası tapınak kapatıldı, kent terk edildi. Ancak Aydınlık Tapınak asla kapatılamadı. Yer altına indi. Büyük bir gizlilikle iyi bir eğitim sistemi geliştirmişlerdi. Yabancı ülkelerdeki bağlantılar işe yaramıştı. Aydınlık Tapınak, birkaç imparatorluk içinde şubeler açtı. Anadolu, Babil, Kenan ve Girit'te Aydınlık Tapınağının şubesi vardı. Truva'nın İllion kenti, Tek Tanrıcı Atonculuğun etkin olduğu kentlerden biriydi. Bu kent iki denizin birleştiği yer olan Pontis'in hemen kıyısındaydı.

Aydınlık Tapınak aynı zamanda Mısır'da da etkinliklerine devam ediyordu. Teb, Abidos başta olmak üzere birkaç yerleşimde Aydınlık Tapınak, propaganda ve eğitim faaliyetlerini sürdürüyordu.

Musa, öncelikle yabancı diller konusunda eğitildi. İbranice, Babilce, Hitit dili ve Kenan dilini öğrendi. O, aynı zamanda hiyeroglif ve hiyeratik konusunda da başarılıydı. Akıllı bir öğrenci olarak ümit vaat ediyordu Musa... Ayrıca o, tapınağın gizli bir kuryesiydi. Teb kentindeki Aydınlık Tapınağı üyeleri ile Tel Amarna arasında bilgi

ve istihbarat taşıyordu. Hanedanlıktan birisi olan Musa'ya hiçbir asker ilişemiyordu. Tapınak faaliyetleri sırasında gizliliğe önem gösterilirdi. Aydınlık Tapınak, dinsel gücünün yanında Mısır'da aktif bir siyaset projesi hedefliyordu. Horemheb'in iktidarı ele geçirmesi, Aton taraftarları açısından siyaseti daha da önemli hale getirmişti.

Sabah tapınımı sonrası Usap'ın evinde herkes acıkmıştı. Geniş odanın ortasındaki masa oldukça gösterişliydi. Üç kişi, masanın etrafında toplandı. Odayı çevreleyen duvarlar alabildiğine renkliydi. Musa, renkli duvarlara göz gezdirip düşündü. O sırada küçük bir kız, elindeki tepsiyle içeri girdi. Kız, tepsideki mısır ekmeği, sıcak süt ve özel baharatlı zeytinlerden oluşan kahvaltıyı dağıttı üç kişiye. Usap, Musa ve Abranu, hızlıca kahvaltı yaptı. Kahvaltı sonrası üçü de önemli bir toplantıya başlamanın verdiği ağırlıkla kendilerini topladı.

Yaşlı bilge Usap, sandalyesine kuruldu. Masanın çekmecesinden eski bir papirüs çıkardı. Bu papirüste bir çizim vardı. Musa ve Abranu dikkat kesildi. Yaşlılıktan kırışan yüzünde derin bir ciddiyet ifadesi beliren Usap, elindeki papirüsü masaya iyice yaydı. Papirüs iki kol açıklığı kadardı. Papirüsteki çizim, dünya haritasıydı. Bu renkli harita da neredeyse tüm ayrıntılar gösterilmişti.

Abranu, mavi gözlerindeki keskinlikle haritaya baktı. Abranu, 60 yaşındaydı. Çağına göre 60 yaş, oldukça fazla sayılırdı. Ancak Abranu hâlâ kendini genç hissediyordu. Aslında O, bir Truvalı'ydı. Eskiden sarı saçları vardı. Ancak bir Mısırlı gibi tıraş ettiği başına rağmen farklı kimliği sezilebiliyordu, Abranu'nun. Uzun yıllar önce geldiği elçi olarak geldiği Mısır'da kalmaya karar vermişti. Zaman içinde Aton tapınağa giren Abranu, Aton örgütlenmesinin arka planında yer alan kişiydi aynı zamanda. Gözlerini kıstı Usap... Haritada bir yer gösterdi. Burası Mısırlıların Keftiyu dedikleri Girit'ti. Usap'ın parmağı Girit'in kuzeyindeki bir adayı gösteriyordu. Yaşlı ve titrek sesiyle konuştu Usap:

"Sanırım burayı anımsadın Musa."

Musa genç delikanlı sesiyle çınladı:

"Evet efendim. Santorini yanardağı... Barış elçisi oraya geldiğinde onlar geleneklerinden vazgeçmek istemediler ve dağ patladı."

Musa, düzgün konuşamıyordu. Musa, dudak harflerini söylemekte sorun yaşıyordu. Henüz küçük bir çocukken korkunç bir cinayete tanık olmuştu. Bu cinayet, küçük Musa'yı derinden sarsmıştı. Bu olaydan sonra konuşmasında bir bozukluk meydana gelmişti. Bu durum genç Musa'yı daha sevimli biri yapmıştı. Ancak Musa, bu özelliğinden utanıyordu. Dilindeki pelteklik nedeniyle çevresindekilerin kendisinde yeterli ciddiyeti bulamadığını düşünüyordu.

"Evet, Musa." diye yanıtladı ve ekledi: "Girit, o tarihten sonra eski görkemini yitirdi. Çapulcuların mekanı oldu Knossos... Bu arada yön ve harita bilgin oldukça iyi Musa... Ve hiçbir şeyi unutmayan hafızan..." dedi. Usap, konuşmaya devam etti:

"Şimdi gelelim işimize... Biz Mısırlıların Kinahhu dediği yer var ya... Yani, Kenan..."

Yaşlı esmer ellerden uzanan ince parmaklar, harita üzerinde Kenan'a işaret etti. Abranu, dikkat kesildi. Keskin bir tonda konuştu:

"Kenan'da çok büyük bir boşluk var."

Usap, Abranu'ya döndü:

"Yaşlı dostum, şu bölge işte..." dedi. İşaret parmağını Asi nehrinden aşağı doğru kaydırdı. Lübnan dağları ve kıyı Akdeniz üzerinden aşağı doğru... Mısır sınırlarına kadar geldi. Sözüne devam etti Usap:

"İşte Anadolu'da güçlü Hititler, Suriye'de Asurlular... Mezopotamya'da Babil... Hepsi güçlü devletler... Girit ve diğerleri uzak coğrafyalar... Oysa Kenan, çok bakir bir coğrafya... Yeni bir uygarlık kurmak için... Düşleyin lütfen..."

Abranu, söze karıştı:

"Bu proje, beş ya da on yılda olacak bir şey değil..." Usap, hemen karşılık verdi:

"Bir bilgin, tarihten azıcık anlıyorsa; uygarlıkların beş ya da on yılda kurulmayacağını bilir. Dün gece Hititli bir elçiyle görüştüm. Eski bir dostum... Kralın özel adamlarından... Hititlerin, Kenan bölgesini terk edeceğini söyledi. Hititlerin politikası uzun vadede değişecek. Biz, Mısırlılar da buraya tümüyle egemen olamadık. Bu gidişle de olamayacağız. Asur ya da Babil buraya sokulamaz. Dünyanın tam ortası... Büyük Aton'un seçilmiş halkı için ideal bir yerleşim yeri olurdu. Düşünün, dünyanın ortasında Aton'un tapınağını kuracağız. Dünyanın tüm putlarını yok etmek için Tek Tanrılı uygarlığı dünyaya yayacağız."

Abranu: "Büyük bir hayal... Ama tarihte her şeyin olabileceğini gördük."

Musa, konuşulanları dinledi. Güçlü ellerini masadaki haritaya uzattı. Kalın ve düzgün işaret parmağıyla Mısır'ı işaret etti:

"Peki, Mısır... Neden Mısır'ı yok sayıyoruz? Neden Mısır'daki her şeyimizi kaybetmiş gibi davranıyoruz?"

Usap, Musa'ya baktı:

"Haklısın Musa. Aslında kalelerimizin tümünü yitirmedik. Ama Horemheb, yakında hepimizi buradan sürecek. Adımlarını duyuyorum. Ya da hepimiz öleceğiz. Bize yeni planlar lazım."

Musa:

"Horemheb hakkı olmayan bir tahtı gasp etti. Annemi öldürttü. Biz, neden bir saray darbesi yapmayalım?" Abranu:

"Bu oldukça tehlikeli bir eylem Musa. Darbe yapmak için yeterli adamımız var. Ancak bu eylem, oldukça kan dökücü... Gerek kendi adamlarımız gerekse karşı taraftan çok insan ölür. Yüce Aton bağışlasın."

Musa, bu söz üzerine kaşlarını indirdi:

"Ama Öğretmen Abranu, Horemheb'e izin verirsek herkes ölecek."

Oradan söze karıştı Usap:

"Musa, haklısın. Ama biz, Aton'a tapan doğru insanlarız. Her ölüm, bizim için suç olabilir. Bir darbeyle başarılı olabiliriz belki ama o darbe sırasında bir kişi ölse bile bunun hesabını nasıl verebiliriz? Bak, ben tamamen barışçıl planlar yapıyorum." Duraksadı.

"Kenan... Taraftarları toplayıp Kenan'a gidersek ilk başta ufak koloniler kurabiliriz. Ondan sonra koloniler birleşerek merkezî bir krallığın adımlarını atar. Sonrasında büyük Aton'un seçkin krallığı..."

Abranu, kaygıyla Usap'a baktı:

"Kulağa hoş geliyor. Ancak böyle bir göç, çok büyük bir olay... Firavun, buna izin verecek mi? Haydi firavun izin verdi. O kadar insanı nasıl organize edeceğiz? Kenan'a gittiğimizde Kenanlılar bizi davullarla karşılamayacaktır. Yerel direnişçiler, haydutlar sivil halkımıza saldırabilir. Ya göç yollarındaki Ameleklere ne denir? Bu kralsızlara, düzen düşmanlarına ve yürüyen her şeye saldıran eşkıyalara karşı ordumuz var mı?"

Usap, Abranu'nun kaygılarını anladı:

"Kenan projesi, aslında Mısır'daki varlığımızın tehlikeye düşmesi sonucu gündeme geldi. Aslında bu proje bizimle başlamadı. Akhenaton, İbrahim'in planları üzerinde çok kafa yordu. Şu an için bu proje bizim için ölüm-kalım savaşının bir parçası... Sadece o kadar da değil... Ölüm kalımdan bile öte bir küresel planla karşı karşıyayız. Diyelim ki Mısır'da egemen olduk. Mısır'daki yönetimi ele geçirirsek yine Kenan projesini gerçekleştirmek zorundayız. Burası İbrahim'in toprakları... İbrahim, neden buraya göç etti? Neden küçük topluluğunu Kenan'a getirdi? Burası Tek Tanrı'nın toprakları... Çünkü burası dünyanın ortası... İnsanlar, çocuklar kurban ediyor, binlerce tanrıya tapıyor. Bu insanlık nasıl bir araya gelecek? Nasıl tek bir dünya kurabiliriz? İşte size proje... Kenan'dan Asur'a ve ötesindeki orta dünyaya geçebiliriz. Anadolu'ya ve Avrupa'ya... As-

ya'nın ortalarına... Kenan'da olmalıyız. Kenan'da yeniden doğmalıyız."

Usap, bunları söylerken ellerini haritanın üzerinde dolaştırıyordu. Musa'nın aklında şimşekler çakmıştı:

"Öğretmen Usap, siz gerçekten büyük bir dahisiniz. Projenizi anladım. Kenan, Mısır'dan daha önemli... Bu açıdan hiç düşünmemiştim. Evet, büyük Aton'un tapınağı Kenan'da yükseldiğinde dünya değişmeye başlayacaktır."

Usap, sevinçle güldü. Musa'nın projesini anladığını gözlerinden okudu Usap. Musa'nın yüzüne gülümseyerek devam etti:

"Musa, sen bir İbrani'sin. Kenan, sizin topraklarınız... İbrahim'in toprakları... İbrahim, bir Babilli'ydi. Yakub, Kenanlı'ydı. Yusuf bir Mısırlı... Akhenaton, Mitanni kanı taşıyan bir Mısırlı... Aslında hepimiz İbrani'yiz. İbrani olmak dünyalı olmaktır. Ataların İbrahim'in, İsmail'in, İshak'ın ve Yakub'un Tanrı'sının görkemi Kenan'daydı. Aton'un yani İbranilerin deyimiyle Adonay'ın halkı Kenan'da yeniden yükselmelidir."

Abranu, Usap'a dönerek söylendi:

"İbraniler ve Kenanlılar... Deve ve koyun çobanları... Bu halklardan çok şey beklememeli bence." Musa, Abranu'ya baktı:

"Doğru söylüyorsun Öğretmen Abranu... Peki, saygıdeğer Usap, nasıl bir halk ve nasıl bir krallık düşlüyorsunuz Kenan'da?"

Usap, sağ elini çenesine götürdü:

"İşte Kenan planının ayrıntıları... Daha önce uzun uzun düşündüm bunu. Ve düşledim tutkuyla... Sadece Mısırlılarda Aton dinine dahil kaç kişi var?"

Abranu hemen yanıtladı:

"Gizli kayıtlarımıza göre en az 3000 kişi var. Bunların az bir kısmı Mısırlı seçkinler... Diğer önemli kesimi Mısırlı tüccarlar, işçi-

ler, memurlar, çiftçiler ve askerler... Bunların ailelerini ve çocuklarını dahil edersek 12 bin kişi. Sempatizanlarımız ile birlikte 13 bin kişi eder. Köleleri de katıp bu sayı 15 bine çıkarılabilir."

Usap, hafif gülümseyerek sordu:

"Peki, Mısır ordusu kaç kişi?"

Abranu, aynı gülümsemeyle yanıtladı:

"Nübye ve Kenan'ın paralı askerlerine başvurulmazsa 18 bin kişilik bir ordu."

Usap, soluksuz lafa girdi:

"Bu kitleyi, Mısır'dan çıkarırsak ordu bizi durdurup büyük bir katliam yapabilir. Meşru müdafaa yapmaya kalksak bile bu orduyla başa çıkamayız. Kalabalık konusunda firavunun gözünü korkutursak, firavun her şeye razı olacaktır. Gözünü korkutacak bir kalabalık..."

Musa, Usap'ın bakışlarını süzdü. Usap, çok gizli bir plana sahipmiş gibi görünüyordu. Heyecanla söze müdahale etti:

"Öğretmen, sayılar önemli değil! Önemli olan kararlı bir topluluk... Kararlı üç adamla, tüm Mısır'ı peşimden sürükleyebilirim. Nice azınlığın çoğunluğu yendiği tarihlerde yer alır. İbrahim, firavuna tek başına karşı çıktı. "

Usap ve Abranu, Musa'nın bu çıkışına şaşırdı. Çok güçlü bir lider gibi konuşmuştu Musa. Usap, Musa'ya dikkatlice baktı:

"Sözlerin doğru Musa... Ama politika ve gerçekler güzel sözlerle yürümüyor. Sen bu sözü kitaplardan öğrendin! Oysa sana bu sözün anlamını yaşam öğretecek!"

Tam o sırada gürültüyle kapı çalındı. Kapıyı, Musa açtı. Karşısında genç biri vardı. Nefes nefeseydi. Esmer gencin bakışları içeri yöneldi. Hemen içeri daldı genç ve heyecanla konuştu:

"Efendi Usap, 20 tekne dolusu asker kente geliyor."

Usap, Abranu ve Musa'nın yüzü hemen değişti. Kentte, firavun adına çalışan ajanların olduğu biliniyordu. Arada bir firavun kendini hatırlatmak için askerleri gönderip kenttekileri korkutuyordu. Ama 20 tekne dolusu asker, hiç hayra alamet değildi. Firavun bir şeyden şüphelenmiş olabilir miydi? Niye bu kadar çok asker geliyordu? Yoksa Kenan planı öğrenilmiş miydi?

Usap, doğruca özel kütüphanesinin bulunduğu iç odaya yöneldi. Hızlıydı. Arkasına bakmadan:

"Musa, Abranu! Hemen çıkıyoruz." dedi.

Usap, yaşlı kollarla masayı itti. Masa yerdeki gizli bir kızağa bağlıydı. Masa kaydığında aşağı inen bir merdiven gözüktü. Musa, şaşkın gözlerle Usap'a baktı. Usap, kapıdaki genç adama seslendi:

"Diğerlerine haber ver. Herkes gerekli önlemleri alsın. Kaçmak isteyen kaçsın."

Sonra küçük kıza seslendi Usap:

"Ashe, beni soran olursa Nil'de gezintideyim."

Abranu, üç meşale yaktı. Yanan meşalelerden birini Musa'ya uzattı. Usap, elindeki papirüslerle merdivenlerden indi. Hemen arkasında Abranu ve Musa vardı. Musa, kızağı kaydırıp masayı eski haline getirdi. Derin bir karanlığa daldı üç kişi. Karanlık dehlizde meşale ışıkları ve gölgeler dalgalandı. Birkaç metrelik dar dehliz sona erdi. Büyük bir taş duvar dehlizi kesti. Usap, sağ alt köşedeki birkaç tuğlayı ittirdi. Tuğlalar sanki yağda kayar gibi kaydı. Bir düzenek vardı duvarda... Usap, yere yattı. Sürünerek geçti küçük delikten. Diğerleri de Usap gibi yaptı. İkinci dehliz bir labirentti. Sağa sola geniş duvarlar vardı. Musa, Abranu'yla konuştu:

"Tam Girit labirentleri gibi... Bir de şu lanet koku olmasa..."

Havasızlık ve nem... Ciğerleri yakan kötü bir koku... Musa, eliyle ağzını kapamaya çalıştı. Abranu, Musa'ya karşılık verdi:

"Minos'un labirentlerinde dans eden biri olarak Mısır'ın labirentleri sadece güldürür, beni." Usap, en önden söze karıştı:

"İşimiz labirent çözmek değil... Ben bu labirenti, adım adım biliyorum. Şimdi yapmamız gereken bir görev var." Musa, Usap'a sordu:

"Peki, şimdi nereye gidiyoruz?" Usap adımlarındaki hızı bozmadan yanıtladı:

"Görevi sana anlatmaya... Çünkü bu planda sen başrolde olacaksın?" Usap'a yetişti Musa. Kolundan tutup Usap'ı durdurdu:

"Nasıl bir başrol Öğretmen Usap?" Usap kolunu çekti ve yoluna devam etti:

"Sabırsız Musa, daha öğreneceğin çok şey var. Ama önce sabırlı olmayı öğrenmelisin! Bu huyundan sonsuza dek vazgeçmeyeceksin sanırım!" dedi.

Abranu ve Usap, kahkahalara boğuldu. Kahkahalar, karanlık dehlizde yankılandı. Birkaç fare, çınlayan kahkaha sesinden ürktü. Musa ise nasıl bir planın içinde olduğunu bilmiyordu. Bu da ona derin bir kaygı verdi.

Karanlık labirentin sonu gözüktü. Duvarın önünde ahşap bir kapı vardı. Usap, sarkmış göbeğini çevreleyen kuşağını düzeltti. Kuşağın içine dolanmış ufak bir anahtar çıkardı. Bu anahtarla kapıyı açtı. Yine yukarıya çıkan taş merdivenler gözüktü. Usap, taş merdivenlerin üzerindeki ahşap kapağı kaldırdı. Merdivenlerin basamaklarında gün ışığının güçlü tayfları vardı. Hepsi gün ışığına çıkarken gözlerini kıstı. Musa, Usap'tan aldığı anahtarla kapıyı kapadı. Çıktıkları yer eski bir barakaydı. Üstü açık, kerpiçten bir yapıydı bu. Eski olduğu her halinden belliydi. Sadece tek oda vardı. Etrafa bakındı Musa. Büyük ve açık bir pencere görebildi. Yerlerde ise saman parçaları ve sazlıklardan koparılmış kamışlar vardı. Pencereden bakıldığında Nil'in yanındaki büyük sazlık görülebiliyordu. Hemen hemen on metre vardı sazlıklarla barınak arasında. Kuşların cıvıltısı ve Nil'in kendine has sesi duyulabiliyordu. Merakla sordu Musa:

"Neredeyiz öğretmen?" Abranu, söze karıştı:

"Eski bir kayıkçı kulübesi... Acil durumlarda Nil'e kaçmak için."

Usap: "Nil, her zaman yolumuzu gösterir. Bizi saklar, seni sakladığı gibi..."

Musa, kendi öyküsünü anımsadı bir anda... Doğumu ve saraya geliş öyküsü gariplikler içeriyordu. Bu öykünün bir anlamı olabilir miydi?

Musa, bir anda güvende olmadığını hissetti. "Güvende miyiz?" diyerek irkildi. Usap:

"Korkma Musa. Sazlıkların ilerisinde gezinti teknem var. Bir tehlike anında onunla açılabiliriz. Askerler, sanırım olağanüstü bir arama için kente geldiler. Son zamanlarda Aton taraftarlarını yıldırma politikalarının bir parçası bu."

Abranu, kaygıyla sordu Usap'a:

"Bu normal bir aramaya benzemiyor, Kenan planı deşifre olmuş olmasın?"

Usap, kısık sesle yanıtladı:

"Nasıl deşifre olsun? Bu planı sen, ben ve saraydaki Khaten biliyordu. Musa ise bugün öğrendi. Bir de ulu Aton, her şeyi en baştan bilen!"

Bu sırada Musa, başını pencereden çıkarıp etrafa baktı. Herhangi bir şüpheli şeyin olup olmadığını kontrol etti. Kulaklarıyla insan sesleri duymaya çalıştı. Ancak görünürde hiç kimse yoktu.

Abranu, ürkütücü bir bakışla irkildi:

"Yine de çok sayıda asker neden kente geliyor?"

Usap:

"Belki de Amon rahipleri, artık bizi Tell Amarna'da istemiyordur."

Musa, konuşulanlara kayıtsız kalamadı:

"Şu Kenan projesi tam olarak nedir?" Usap:

"Oturun da görevi anlatayım."

Küçük barınağın içinde hepsi birden yere oturdu. Sandaletlerini çıkaran Abranu ve Usap, sırtını kerpiç duvara dayadı. Musa ise ikisine de oldukça yakındı. Hepsinin dizleri birbirine dokunuyordu.

Usap, kısık bir sesle konuşmaya başladı:

"Bu plan, aslında Akhenaton'un öncesinde var olan bir plandı. Tek Tanrı'ya tapanların bir ülke kurması planı... Kısaca bu biçimde özetleyebiliriz planı. İbrahim'in Aton'a çağrıda bulunduğunu biliyoruz. O, Tek Tanrı'ya tapanlardan bir topluluk kurdu. Ölmeden tek istediği Kenan'da bütün Atoncuları toplamaktı. Burası vaat edilmiş topraklar..."

Musa, sordu:

"Kenan, niye bu kadar önemli? Aton niye Kenan'ı vaat edilmiş topraklar ilan etti? Biz yeryüzünün tümünün kutsal olduğunu biliyoruz. Kenan'ın ne önemi var peki? Evdeyken aklıma değişik ilhamlar geldi ama yine de tam olarak bilmek isterim."

Usap, sakince konuşuyordu:

"Aslında Kenan'ın Tanrı katında hiçbir önemi yok. Kenan'ı değerli yapan dünyanın merkezi olması... Orta dünyanın ortası... Az önce konuştuklarımızı anımsa..."

Musa az önce aklında çakan şimşekleri anımsadı:

"Evet, anladım. Burası Tek Tanrı düşüncesinin merkezi olursa dünyaya egemen olabiliriz. Tanrı'nın planları, dünyanın merkezinde dünyayı birleştirmekle ilgili..."

Abranu söze atıldı:

"Evet, Musa... Kutsal bir şey yoktur yaşamda... Ya da yaşamda her şey kutsaldır. Yaşam kutsaldır, aslında. Çağlar boyunca insanlar, kendi tanrıları adına savaştı. İnsanlık paramparça... Hepsinin tanrıları, dinleri, gelenekleri, yaşamları, saçma inançları... Neden tüm insanları birleştirmeyelim? Neden insanları parçalayan dinleri yok etmeyelim? Neden gelenekleri ve inançları yeryüzünden silmeyelim? Geride..."

Usap, Abranu'nun sözünü tamamladı:

"Geride sadece Tek Tanrı adına birleşmiş tek bir insanlık kalır."

Musa, Usap'ın sözlerine heyecanla girdi. Gözlerinde kimsenin göremediği bir şeyi görebilen kişinin gözlerindeki ışıltı vardı:

"O zaman göklerdeki plan gerçekleşmiş olur. Gökteki sırlar insanlığa açıklanır."

Usap:

"Bir piramit düşün Musa... Sen o piramidin temellerini yapacaksın. Sonraki kuşaklar, o piramidi tamamlayacak."

Musa, yeniden şaşırdı:

"Ben... Ben... Ben bu planın neresindeyim? Başrol dediğiniz tam olarak ne?" Usap, gülümsedi:

"Sen... Musa... Çok acelecisin. Bekle ve dinle... Akhenaton, çevre uygarlıklarla güçlü bir barış inşa etti. Çoğu Mısırlı bunun Mısır'a bir ihanet olduğunu düşündü. Oysa Akhenaton'un bir planı vardı. Orta dünyada Tek Tanrılı dinin temellerini kurmak... Burada güçlü ve Mısır'dan bağımsız bir uygarlık inşa etmek... Neden Mısır'dan bağımsız? Çünkü Mısır'da binyıllardır süren güçlü bir yazılı ve sözlü pagan gelenek var. Bu gelenek, Tek Tanrıcılığı yeniden çok tanrıcılığa dönüştürüyor. Oysa Kenan'da İbrahim'in izleri var. Evet, orada da putperestlik var ancak Kenan bu anlamda daha bakir... İşte bu plan kapsamında Akhenaton aceleci davranmadı. Mısır'ın Kenan'daki egemenliğini askıya aldı. Böylece rakip devletlerin rekabet hırsını

söndürdü. Geniş bir kulis etkinliği yaparak bölgede bir boşluğun oluşmasını sağladı. Bu bilinçli bir boşluktu. Akhenaton istese bölgede güçlü bir Mısır kolonisi kurabilirdi. Ancak saf Mısır geleneğinden oluşan bir Aton dini planı, evrensel dinin yerelleşerek bozulmasını sağlayacaktı. Bu kapsamda farklı halklara gereksinim duyuldu."

Abranu, Usap'a destek verircesine:

"İbranilere, Habeşlilere ve anlayacağın Hykoslara... Topyekün dünyalılara..."

Musa, anlatılanları dikkatle dinledi. Hemen itiraz etti:

"Ama İbranilerin ve diğer halkların da Mısırlılardan bir farkı olmadığı açık... Onlar da Aton haricinde birçok tanrılara tapıyor. Neden İbraniler, odak nokta?"

Abranu, onaylar gibi başını salladı. Usap ise başka şeyler düşünüyordu:

"Kesinlikle doğru... Ancak İbraniler, İbrahim'in halkı... İbrahim'in halkı, dünyalılardan oluşuyor. İbraniler, tek bir ırk temelinde oluşan halk değil... Her ırkın karışımı var İbranilerde... Irkı çıkardığımızda tek dünya idealine yaklaşmış oluruz. Ayrıca İbraniler, diğer toplumlara göre Tek Tanrı'yı daha iyi tanıyor. Bu noktada devreye sen giriyorsun. İşte bu da planın ikinci en önemli noktası... Az önce konuştuklarımızı anımsayın... Mısır'da Atoncular bir azınlık sayılır. Ancak eğer kölelerini özgürleştirip davamıza katabilirsek, yeni bir uygarlık kurabiliriz."

Abranu başını tekrar salladı:

"Evet, planın en çılgın ve zor yanı bu..."

Musa da başını salladı:

"Anladım. İbranileri ve diğer köle halkları örgütleyip ayaklandıracağız. Barış dinine göre tüm halklar eşit ve özgür olmalıdır zaten. İbraniler başta olmak üzere tüm köleler bize katıldığında, firavun korkacak ve bizi büyük göç için serbest bırakacak."

Abranu, yavaşça fısıldadı:

"Horemheb, hırslı ve sinsi bir adam... Ancak güç dengeleri sarsıldığında bize boyun eğecektir. Asıl zor olan barbar kölelere Aton'u anlatmakta... Çünkü okumuş Mısırlılar bile Aton'u zor anlarken, cahil köleler bu konuda zorlanacaklardır."

Usap, eliyle Abranu'yu susturdu:

"Bunu gerçekleştirebiliriz. İşte Musa, seçilmiş biri. Nil'den saraya gelip Mısır prensi olan bir İbrani... Sen, Musa..."

Usap, keskin bakışlarla Musa'nın gözlerinin içine baktı. Musa donakaldı:

"Sen, İbraniler başta olmak üzere diğer halkları örgütleyebilirsin. İki ailenden birisi firavuna diğeri ise Levililere dayanıyor. Sen bir Levili'sin. Seçkin İbrani ailesi... Kardeşin Harun, Adonay'a yani İbrahim'in, İsmail'in, İshak'ın ve Yakub'un Tanrı'sına tapıyor. Onlar yerel bir Atoncu..."

Musa, şaşırdı. Heyecanlandı. Nefesinin düğümlendiğini hissetti. Kalbi hızlandı. Hemen kekeledi:

"Ama ama ben... İbranileri nasıl? Onlar beni tanımıyorlar bile..."

Usap, Musa'nın elinden tuttu:

"İşte sana gizli planı açıklıyorum. Sarayda Khaten'i tanıyorsun. Kendisi Horemheb'in yakın adamıdır. Ayrıca hanedan üyesidir. Akhenaton zamanından beri sarayda... Aton'a tapan doğru ve saygıdeğer biridir. Horemheb, Khaten'in Atoncu olduğunu bilmesine rağmen onu görevden alamaz. Çünkü Mısır'ın sırlarını taşıyan bir bilgedir Khaten. Kenan planını uzun süredir biliyor. Bu planın ayrıntıları zaten onda... Artık zamanı geldi. Khaten, benden bir işaret bekliyordu... Bu işareti sen ulaştıracaksın Musa. Khaten, ordu ve bürokrasideki adamlarımızı ayarlayacak. Köleler arasında söylentiler çıkaracağız. Bu sırada göç için adamlarımızı hazırlayacağız. Sen de bu sırada gözlerden kaybolacaksın. Bir İbrani olarak halkına kendini

tanıtacaksın. Tek Tanrı'nın gücünü kölelere anlatacaksın. Özgürlüğü müjdeleyeceksin. Yeni bir yurdu müjdeleyeceksin. İbrahim'in vaat edilmiş topraklarını... Kehanetin gerçekleştiğini söyleyeceksin. Kardeşin Harun sana yardım edecek. O da seni bekliyor."

Musa'nın kafasında birçok soru işareti oluştu:

"Harun'la yaklaşık bir yıldır görüşmedik, bu konuda beni nasıl bekler?"

Usap, gülümsedi:

"Aydınlık Tapınağın iletişim sistemini hâlâ anlamadın Musa... Harun da kaygılı bu gidişattan... Yakında İbranilerin nefes bile alamayacağını düşünüyor..."

Musa, Usap'ın yaşlılığına rağmen bu kadar koordinasyonu nasıl sağlayabildiğine yeniden hayret etti:

"Peki öğretmen, bu plan ne zaman başlayacak? Ne zaman sona erecek? Büyük göç ne zaman gerçekleşecek?"

Usap, ciddiyetle yanıtladı:

"Plan bugün uygulanmaya başlıyor. Bu mektubu, Khaten'e ulaştıracaksın. Khaten, mektupta yazılan talimatları yerine getirecek. Sen, yanına aldığın birkaç saray hizmetçisiyle ki bu kişiler bizim adamlarımız, İbranilerin arasına karışacaksın. Saray, senin Nübye'de ava katıldığını düşünecek. Böylece saray istihbaratını atlatacaksın." Musa:

"Büyük göç, ne zaman?" diye tekrarladı. Usap, serzenişte bulundu genç dostuna:

"Musa, acele etmeyi ne zaman bırakacaksın? Plana göre Abranu ve ben, süreci yakından takip edeceğiz. Propaganda etkin olup, koşullar oluştuğunda firavunun karşısına çıkıp büyük göç için izin isteyeceğiz. Bu sırada Horemheb, karşılaştığı gücün farkında olacak ve izin verecek. İzin vermediği takdirde direnip Atoncular olarak Mı-

sır'ı terk edeceğiz. Süreç sırasında göç yolunun güvenliği ve koloninin yerleşimi için gerekli hazırlıkları yapacağız."

Usap, bunları söyledikten sonra bir ıslık sesi duyuldu. Herkes donup kalmıştı.

Musa'nın başını sıyırıp geçti bir şey. Önce ne olduğu anlaşılamadı. Bir ok atıldı açık pencere tarafından... Ok, kerpiç duvara saplandı yürekleri hoplatan bir sinsilikle... Üç kişinin de bakışları kerpiç duvara saplanan oka yöneldi. Okun ardından gür bir ses duyuldu:

"İçerdekiler, dışarı çıkın."

Her şey bitmişti. Gizli ve sessiz bir biçimde çevirdiler etrafı. Askerler, küçük kerpiç barakanın etrafını çembere almışlardı. Belki de birisi onları ele vermişti. Usap, soğukkanlı olmaya çalıştı. Ancak üzerindeki mektup, tüm planı anlatıyordu. Bu mektup yakalanırsa, sadece Musa, Abranu ve Usap değil tüm Atoncu elebaşları idam edilirdi. Aleni bir komplonun ayrıntılarının öğrenilmesi, ölümün daha karmaşık ve acı verir hale gelmesinden başka bir işe yaramazdı. Musa, Abranu ve Usap birbirlerine bakıştılar. Saniyeler uzadı... Yüreklerde sıcak bir heyecan... Artık yapacak bir şey kalmamıştı sanki.

Musa, korktu. Ölümün soğuk nefesini hissetti ensesinde. Usap ise daha serinkanlı olmalıydı. Hızlıca bir plan yaptı Usap. Bağırdı tüm gücüyle:

"Hangi cüretkar bizi oklamaya kalkıyor. Bunun hesabını hepinize ödeteceğim. Siz, benim kim olduğumu biliyor musunuz?"

Bu sırada eliyle işaret etti. Abranu, labirente açılan ahşap kapağı yavaşça kaldırdı. Ses çıkarmaması için yavaş davranıyordu. Abranu'nun yüzü kaygıyla kırıştı. Usap, ahşap kapaktaki hafif gıcırtının duyulmaması için bağırmaya devam etti. Mektubu ve labirente açılan kapının anahtarını Musa'ya uzattı. Musa, emanetleri aldıktan sonra süzüldü karanlığa. Abranu, bıraktı ahşap kapağı. İki yaşlı adam doğruldu. Tahta kapıya yöneldiler. Kapıyı açıp ellerini kaldırdılar. Karşılarında oklarını onlara yöneltmiş askerleri gördüler.

Usap, bağırmaya devam etti:

"İki yaşlı adamı öldürmekten çekinmeyecek soysuzlar! Ne istiyorsunuz?" Askerlerin şefi yanıtladı heyecanla:

"Saygıdeğer Usap ve Abranu, özür dileriz ama burada olmamanız gerekiyor." Abranu:

"Neden lanet olası? Senden izin mi alacağız?"

Şef, derin bir saygıyla karışık yüksek sesle konuştu:

"Tel Amarna'yı boşaltmamız emredildi. Her yeri kontrol etmek zorundayız. Sizlerin de sürgünü gerekliymiş. Sorguya çekilmek üzere bizimle gelmeniz gerekli efendim."

"Ben hiçbir yere gelmiyorum kuş beyinli herif!"

Usap, prestijli birisi olduğundan, askerî şef hakaretlere göz yumuyordu. Ellerini indirdi ikili sinirli bir tavır takınarak.

Askerî şef, yine saygıyla konuşmaya devam etti:

"Burada bulunmanız da oldukça şüpheli efendim. Bizden kaçmaya mı çalışıyordunuz?"

Usap, yanıtladı:

"Sana hesap vermeyeceğim soysuz! Götür bizi nereye götüreceksen. İki yaşlı adamın Nil'de gezintisinden sonra yorulmuş olması ve biraz dinlenmesi suçsa haydi istediğini yap!"

Askerî şef, eliyle işaret ederek yakında bulunan tekneyi gösterdi:

"Buyurun efendim. Sizi misafir edelim teknemizde."

Abranu ve Usap, Musa'nın yakalanmamasını arzuladı. İkili, askerlere aldırış etmeden tekneye yöneldi. Askerî şef, Usap'ın açıklamasına rağmen durumdan şüphelendi. Askerî şef, bir askere, barakayı kontrol etmesi için eliyle işaret etti. Asker koşarak içeri girdi. Etrafa bakındı.

Musa, bu sırada aşağıdaki kapının anahtarını açmaya çalışıyordu. Kapı açılmamıştı, zorladı. Tam o sırada bir askerin barakayı kontrol ettiğini gördü. Olduğu yere sindi. Görünmemek için sinsi bir karaltı gibi duvara yapıştı. Üstündeki tahta kapağın arasından süzülen gölge, Musa'nın karaltısıyla çakıştı. Asker, ahşap kapağı kaldırsa, merdiven basamaklarının dibinde duran Musa'yı rahatça görebilecekti. Kalbi hızla atan Musa'nın aklında binlerce hayal canlandı. Su gibi aktı olabilecek şeyler Musa'nın zihninde. Yavaşça mektubu çıkarıp yere koydu. Yakalanma olasılığına karşı mektuptan hemen kurtulmak istedi.

Askerî şef, diğer askerlere Abranu ve Usap'ı durdurmalarını söyledi. Abranu ve Usap, Musa'nın yakalandığını anladı. İkisi de korkuyla arkaya döndü. Arkalarındaki askerî şef, elindeki sandaletleri saygıyla yere bıraktı:

"Sandaletlerinizi unutmuşsunuz efendiler..." dedi.

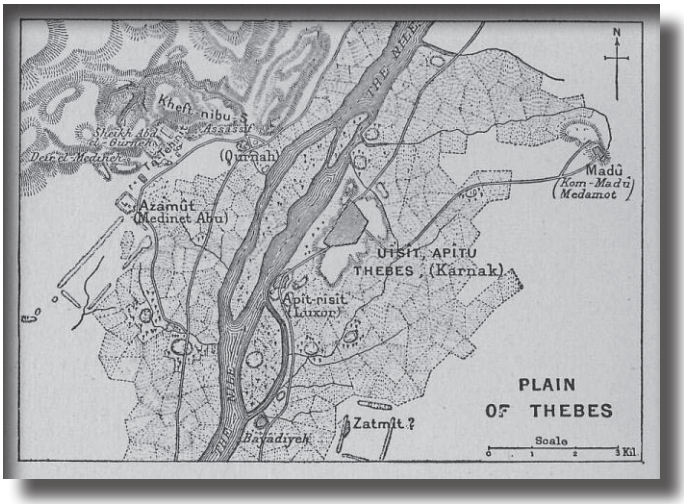
Abranu ve Usap, rahat bir nefes aldı. Oldukça tepkisiz bir biçimde yollarına devam ettiler. Sesler kayboldu. Aşağıda kalakalan Musa, ecel terleri döktü. Titredi. Ne yapacağını bilemedi. Tel Amarna, neden boşaltıldı? Bu emri kim, neden verdi? Usap ve Abranu nereye götürüldü? Gizli plan ortaya çıktı mı? Bu sorular beynini kemiriyordu? Eğer plan deşifre edildiyse yapacak bir şey kalmamıştı. Ancak iyimser olmaya çalıştı. Belki de firavun Tel Amarna'yı normal politik süreç içinde boşaltmıştı. Son zamanlarda Atoncular için çember daralmıştı zaten. Bunun olabileceği az çok öngörülebilen bir olaydı. Kenan planı deşifre edilmediyse, Abarnu ve Usap serbest bırakılırdı. Çünkü bu bilginleri idam etmek, firavun için kolay bir iş değildi. Kaldı ki Atoncuların bütünüyle tasfiye edilmesi bu anlamda zordu. Atoncu liderleri öldürmek için Horemheb'in iç savaşı göze alması gerekiyordu.

Herkesin gittiğinden emin oldu Musa. Ama yine de güvende olmak istiyordu. O karanlık dehlizin girişindeki kapıda saatlerce bekledi yakalanmamak için... Havanın kararmaya başladığını fark ettiğinde ise bir

gölge oldu Musa. Karanlıktaki bir gölge... Küçük bir sandal buldu. Nil'in sakin sularında akıntıya karşı kürek çekti. Gece yıldızların görkemli parıltılarının altında... Yıldızların yanına saklanmış ışıltılardaki gözler yukarıdan izliyordu Musa'yı. Farkında değildi o.

Göklerdeki takipten çok, yerdeki takip kaygılandırdı Musa'yı. Nil, bebek Musa'yı güneyden kuzeye sürükleyip saraya atmıştı. Genç Musa ise yine Nil'in koynunda kuzeyden güneye gidiyordu kaderinin tersine... Kuvvetsiz akıntıya karşı yol alıyordu. Tel Amarna'dan Teb'e... Ne olduğundan haberi yoktu ama bilenmişti. Sinirliydi, kızgındı. Askerlere, Amon tapınağına, Firavun Horemheb'e ve Mısır'a kızgındı. Abranu ve Usap yakalandığı için kızgındı. Tel Amarna boşaltıldığı için kızgındı. Musa, barışçıl atalarını düşündü. Aton ya da Adonay, kendi bağlılarını terk mi etti? Neden evrenin egemeni olan bir Tanrı, bu zavallı insanlara ufak bir yardımı çok görüyordu? Bu soruda takılı kaldı Musa. En çok bu soruda takılı kaldı ve sandal ağır ağır yol aldı Teb'e doğru...

Katil Musa

Antik Teb kentinin kent haritası.

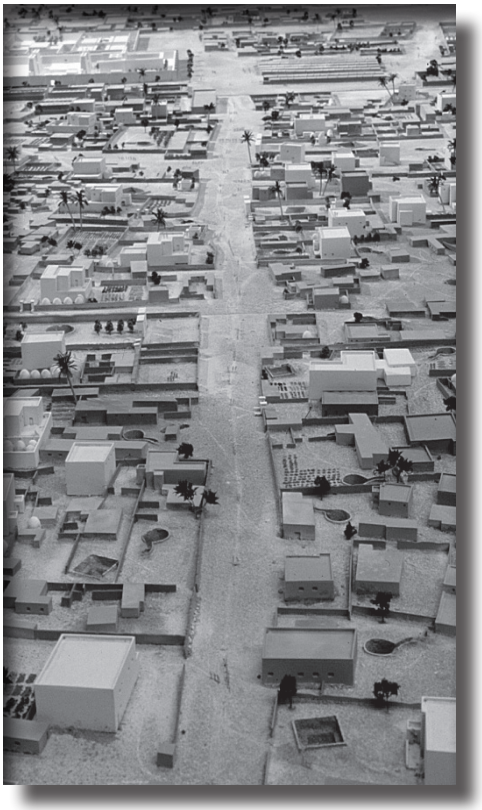
Mısır'da öğle sıcağı... Dayanılmaz bir işkence gibi çöken sıcak... Çölün kavurucu rüzgarlarından sığınılacak tek yer kuşkusuz Nil'di. Nil, çölde ıssız bir vahaydı. Musa, uzun bir yolculuk sonunda Teb'in sınırlarına ulaştı. Teb ile Tel Amarna arası yaklaşık dört yüz kilometreydi. Musa, yaklaşık üç gündür yoldaydı. Ufak kayıkla yaptığı yolculuk oldukça yorucuydu. Yolculuk sırasında Musa'nın elbiseleri kirlenmişti. Sakalı ve saçı uzayan Musa, hemen temizlenmek is-

tedi. Ancak sadece yolculuktan dolayı rahatsız değildi, aklında birçok şüphe vardı.

Nil'in Teb kentine sokulan kanalının girişinde yavaşladı. Kayıkla sazlıkların yanından geçti. Serin gölgeliklerin bulunduğu verimli bahçelerin kıyısında durdu kayık. Musa, kayığı bıraktı. Bahçelerin içindeki kestirme yoldan Qurdah'a yöneldi. Oradaki ana yoldan kente girecekti. Bu yol üzerinden kentin güneyine ilerleyecekti. Sarayın yakınlarında bulunan Khaten'in villasına gitmeyi planladı. Evdekileri tanıyordu. Musa, Khaten'in evinde rahatça banyo yapabilirdi. Güzel yemekler yiyip Khaten'e taşıdığı papirüsü teslim edebilirdi. Oradan saraya geçip ilgili kişilerle görüşebilirdi. Usap'ın kendisine söylediği görevi yerine getirmek için hazırlık yapabilirdi. Musa, kendi kafasında yapacağı işleri sıraya koydu. Papirüsü bağladığı kuşağı kontrol etti. Papirüs yerindeydi. Etrafa bakındı. Çevrede ağaçlardan başka kimse gözükmüyordu.

Bu öğle sıcağında kimsecikler olmazdı ortalıkta. Herkes sabah erkenden kalkar, öğleye kadar işini bitirirdi. Sıcak bastırdığında herkes evlerine dönerdi. Evine dönemeyen işçiler ya da çiftçiler bir gölgeye sığınırdı. Bu nedenle kent terk edilmiş bir yere dönerdi öğle vakti. Musa, ıssız bahçelerden geçip Qurnah'a ilerledi.

Issız bahçelerin sonunda kentin kuzeyinde yer alan çiftçilerin kerpiç evleri gözüktü. Mahallenin arasındaki sokaklardan geçti Musa sessizce. Ayak sesleri bile duyulmadı. Bir karaltı gibi hedefine yürüdü. Kerpiç evler ıssızdı. Isınmış duvarlar susmuştu sanki. Sokak aralarında iki küçük çocuk yere oturmuş çamurla oynuyordu. Çırılçıplaktı iki çocuk. Yoksulluğun kokusunu duydu Musa. Çocuklara baktı. Yanlarından geçti. Sokakların bittiği yerde boş bir araziden çıktı. Sonra sola döndü. Önünde uzanan uzun bir yola girdi. İleride beyaz bir bina vardı. Burası vergi işlemlerini yürüten memurların bulunduğu binaydı. Karşısında ufak bir askerî karakol vardı. Adımları hızlandırdı Musa. Karakolun yanından geçti. Sağdaki caddeyi takip etti.

Antik Teb kentinden bir görüntü.

Bu arka mahallelerin bittiği yerde küçük bir bayır vardı. Bayırı çıkıp kentin ana yoluna girdi. Ana yolda yürüdü. Kimsecikler yoktu. Hafif bir rüzgar, yoldaki tozları Musa'nın yüzüne savurdu. Eliyle yüzünü kapadı Musa. Tekrar kirlenmiş olduğunu anımsadı. Yoldan ilerlemeye devam etti. Artık Teb kentine girmişti. Büyük ve geniş kent yolunun sağında solunda uzanan evleri gördü. Bu evler, orta dereceli tüccarların evleriydi. Evlerin önlerinde ufak bahçeler vardı. Bahçelerdeki kuyulara baktı Musa. Kavruk çöl havası kol geziyordu. Sıcak ise iyice bastırmıştı. Musa, yüzünün terlediğini his-

setti. Ter damlaları, yüzünden aşağıya yavaşça aktı. Ter, yüzündeki tozları tenine yapıştırdı. Acıkmıştı Musa. Midesinin derinliklerindeki burkuntuyu hissetti. Yolun daha ilerisinde tanıdığı üst düzeyli bürokratların evleri vardı. Saray yazmanları, maliye bakanlığının memurları, üst düzey vergi memurları ve ordudan seçkin askerler... Kentteki Aton dini taraftarlarının çoğunu tanırdı Musa. Aton taraftarları, siyasi ve sosyal bir örgütlenme gibi çalışırdı. Üst sınıftan ve alt sınıftan çoğu kimseyle tanışmıştı Musa.

Oldukça büyük bir binanın yakınına geldi. Burası kentin en büyük vergi dairesiydi. Kentteki tüm esnaflar, çiftçiler, tüccarlar ve kısaca herkesin vergisi burada hesaplanırdı. Birçok memur çalışırdı. Öğle olduğundan kimsecikler kalmamıştı. Binanın etrafı ıssızdı. Binaya yaklaşınca iki kişinin birbiriyle mücadele ettiğini gördü. Birisi orta rütbeli askerdi. Başlığından anlaşılıyordu adamın asker olduğu. Esmer ve de iri bir adamdı. Elindeki küçük kırbacı sallayan asker, karşısındaki kişiyi tehdit eder gibiydi. Karşısında ise ufak çelimsiz bir adam vardı. Elleriyle kendini korumak istercesine duruyordu. Musa, ilerledikçe yaklaştı ikiliye. Sesleri daha seçilir hale geldi. Dikkatle baktı. Çevrede ise kimse yoktu.

"Lanet olası adam, seni mahkemeye vermeden önce iyice döveceğim."

"Lütfen ama acıyın bir seferliğine. Kazandığım para..."

Musa, iki adama iyice sokuldu. Tam o anda asker, ufak çelimsiz adama kırbaçla vurdu. Adam, kendini korumak için elleriyle başını tuttu. Korkmuştu çelimsiz adam. Askerin kırbaç darbelerinden korunmak istiyordu. Kaçmaya başladı. Kaçarken "İmdat! Yardım edin!" diye bağırmaya başladı. Ufak çelimsiz adam, yardım istercesine Musa'ya yöneldi. Kaçıp saklanacağı bir yer yoktu. Etrafta yardım edecek birisi de gözükmüyordu. Adam, çaresizdi. Caddedeki tek kişiden yardım istemek için koştu. Ufak çelimsiz adam, Musa'nın önüne koşarak geldi ve durdu. Beyaz elbiselerinde yırtıklar vardı. Anlaşılan o ki asker adamı iyice hırpalamıştı. Musa, adama

baktı. Göz göze geldiler. Çelimsiz adam şaşırdı. Hayretle Musa'ya baktı. Sonra aniden kollarına yapıştı. Sıkıca tuttu onu. Yalvarır gözlerle baktı Musa'ya. Gözlerinden yaş aktı adamın. Haykıran bir sesle:

"Musa, yüce efendim. Saygıdeğer kişi. Bana yardım et."

Musa, karşısında kendinden yardım isteyen kişi karşısında afalladı. Evet, bu adamı tanıyordu. Aton taraftarıydı. Daha önce onu birkaç toplantıda görmüştü. Yoksul bir köylüydü adam. Özbeöz Mısırlı'ydı. Ancak bu adam hakkındaki bilgisi o kadardı. Daha önce sadece selamlaşmışlardı birkaç kez. Ancak hafızası iyiydi Musa'nın. Adamın adını hemen anımsadı.

Kollarından tuttu merhametle:

"İnua, ne oluyor?" dedi. İnua'nın hemen arkasından yetişen asker, İnua'yı yakalamak istedi. Musa, ani bir hareketle İnua'nın kolundan tuttu. Güçlü kollarla İnua'yı arkasına itti. İnua, korkuyla Musa'nın arkasına saklandı. Musa, iri askerin karşısına dağ gibi dikildi. Asker, hemen olduğu yerde durdu. Kraliyet askeri de kuvvetli birine benziyordu. Ancak karşısındaki kişi, pahalı elbiseler giymiş biriydi. Asker, dikkatlice baktı Musa'ya. Kim olduğunu anlamak istedi. Musa, askere yüksek sesle sordu:

"Neler oluyor? Bu adamın canını mı almak istiyorsun?"

Asker soluklandı ama çok sinirliydi aynı zamanda. Karşısındaki kişinin kim olduğunu bilmiyordu. Ama yine de yanıt verdi. "Belki karşısındaki kişi önemli biridir." diye düşündü, asker. Bu nedenle açıklama yapma gereği hissetti:

"Bu adam, kraliyetin malını çaldı."

Musa, sabırsız ve çabuk sinirlenen biriydi. Bu yanıt karşısında öfkelendi. Yüzü kıpkırmızı oldu. Açlık ve kafasındaki olağandışı şüpheler Musa'yı iyice sinirlendirmişti. Şimdi de askerin bu basit yanıtı karşısında Musa her an patlayabilirdi. Kızgınlıkla bağırdı: "Senin de kraliyetinin de canı cehenneme! Defol buradan!"

Asker, karşısındaki adamın bu öfkesine bir anlam veremedi. Askerin karşısında duran kişi, asil bir Mısırlı'ydı. Hem de üstü başı düzgün, seçkin bir Mısırlı'ya benziyordu. Askerin kavga ettiği adam ise alt tabakadan sayılabilecek bir kişiydi. Musa, öfkesine yenik düştü. Ne olduğunu anlama gereği bile duymadı. Karşısındaki asker, tüm özellikleriyle öfkelendiği Mısır'ı temsil ediyordu sanki. Bu nedenle yeniden bağırdı:

"Senin de tanrılarının da hepsinin canı cehenneme! Defol buradan!"

Normal koşullarda bu iyi giyimli adamın yani Musa'nın askerden yana olması beklenirdi. Ancak asker, Musa'nın bu öfkesine anlam veremeyerek çok şaşırmıştı. Ne yapacağını bilemedi asker. Biraz duraksadı. Sonra tekrar kendini topladı.

Kraliyet askeri, sinirle Musa'ya çıkıştı:

"Çekil önümden adam." Memur, elindeki kamçıyı havaya kaldırdı. Musa'nın arkasında pısmış İnua'ya yöneldi. Musa'nın yanından dolanıp arkada korkudan sinen İnua'ya saldırmak için hamle yaptı. Musa, bu hamle karşısında öfkeden çıldırdı. Gözü dönmüştü.

Tell Amarna boşaltıldı, Usap ve Abarnu gözaltına alındı. Musa'nın yapması gereken bir görev vardı. Tapınağa, firavuna ve Mısır'a kızgındı. Açtı ve kirliydi. Hepsi Musa'nın kafasında dolaşıyordu. Şimdi ise karşısında zavallı bir Aton taraftarını, krallık adına döven bir askerle karşı karşıyaydı. Musa, artık düşünemeyecek hale geldi. Sadece kanında dolaşan öfkeyi boşaltmak istedi. Sadece dört yandan kıstırılmışlık hissini yok etmek istedi. Beyninde, kalbinde, kollarında ve parmaklarında derin bir isyan coşkusu oluştu. Ellerini, kollarını kontrol edemedi. "Deli kuvveti" denilen ve zapt edilemeyen bir güç egemen oldu Musa'ya.

Musa, kendisini yok sayıp İnua'ya saldırmaya kalkan askerin kolundan yakaladı. Adamın elindeki kırbaç düştü. Sağ eliyle askerin kafasına çok güçlü bir yumruk indirdi. Yumruğun sesiyle sokak in-

ledi. Yumruk, adamın kafatasında patladı. Kafatasından kırılma sesi geldi. İriyarı adamın kollarından, bacaklarından ve gövdesinden bir anda enerji çekildi. Askerin bedeni bir çuval gibi ağırlaştı. Can çekildi sanki. Yere yığılırken kolları yana açıldı, bacakları ayrıldı. Öylece düştü yere... Gözlerinin yanından sızan ve ağzından dökülen kan yavaşça yerde birleşti. Musa, bakakaldı, dondu. Ne olduğunu anlayamadı.

Musa, bir an yüksek bir dağın zirvesinden derin bir çukura düşmüş gibi hissetti kendini. O güç, o deli gücü aniden yok oluverdi. Sadece pişmanlık kaldı, o deminki coşkun selden. İnanılmaz bir pişmanlık hissetti Musa. Umutsuzca yerde yatan cesede baktı. Sonra yere eğilip dokundu cesede. Nefes alıp almadığını kontrol etti. Adam, ölmüştü. Çok belliydi. Yavaşça fısıldadı:

"Bu Seth'e yakışır bir iş... O, gerçekten saptırıcı bir düşman." Musa, askerin ölümüyle sarsıldı. Bir an şaşkınlıkla irkildi. Etrafına baktı. Ona bakan iki üç karaltı gördü. Sonra İnua'yla göz göze geldi.

İnua, çok korktu. "Ne yaptın der?" gibi baktı Musa'ya. Gözlerinde Musa'yı yargılayan bir bakış vardı. Sonra fısıltıyla konuştu İnua: "Neden öldürdün adamı?" Titrek sesi sustu İnua'nın. Ardından titrek adımlarla arkasına bakmadan kaçmaya başladı.

Giderken bağırdı İnua:

"Katil Musa... Katil Musa..."

Bunu gören Musa, korkuyla uzaklaştı cesedin yanından. Adımları önce yavaştı, sonra hızlandı. Orada bulunan birkaç kişiden gözlerini kaçırdı Musa. Ana caddeden ayrıldı. Demin geldiği arka mahallelere doğru koştu. Ortaya çıkan insanların arasında kayboldu. Yürürken yaptığı şeyden tiksindi Musa. İnua, suçluydu, büyük bir olasılıkla. Belki de hırsızdı. Daha da kötüsü, o adi bir ikiyüzlüydü. Aton'a yalvardı Musa:

"Bir daha asla suçlulara arka çıkmayacağım, lütfen beni bağışla..."

Musa, önce bahçeliklerden birinde oturdu. Bir ağaç gölgesi buldu kendine. Etrafa bakındı. Güneş, batıya doğru kaydı. Gölgeler uzamaya başladı. İnsanlar evlerinden yavaş yavaş çıkmaya başladı. Ne yapabilirdi? Saraya gidemezdi. Khaten'in evine sığınamazdı. Cinayeti görenler olmuştu. Öylece düşündü, saatlerce. Aklında binbir türlü senaryo geçti. Öğle sonrası herkes işe başlamıştı. "Dolayısıyla askerler de kentte çoğalmış olmalı." diye düşündü. Khaten'in evine gitmeliydi ama nasıl ve ne zaman? Cinayet, kentte duyulmuş olmalıydı. Cinayete tanık olanlar vardı. Bu cinayet ortaya çıkarsa Musa mutlaka yargılanırdı. Zaten Atoncu olma şüphesi vardı Musa'nın. Bu nedenle cinayet, siyasi nitelik kazanacaktı. Siyasi nitelikteki bir cinayet ise Musa için ölüm demekti. Çünkü Amon taraftarı bir kraliyet askeri, Aton partisi taraftarlarınca siyasi nedenlerle öldürülmüştü. Musa'nın cinayette kastı yoktu. Ancak olayın siyasi boyutu kasten işlenen cinayetin de ötesindeydi. Bu durumda Musa, saraydaki nüfuzuna bakılmaksızın idama mahkum edilirdi. Senaryolar üretti Musa. Bir türlü sakinleşemedi.

Gözlerden uzak bir yer aradı kendine. Cebindeki gümüşlerle yoksul köylülerden ekmek aldı. Nil kenarında sazlıkların arasına saklandı. Şüphe çekmek istemiyordu. Sonra plan yaptı. Geceyi burada geçirmek gerekirdi. Çünkü cinayet sonrası askerler Musa'yı her yerde arıyor olabilirdi. Khaten'in evine öğle vakti gizlice gitmeliydi. Bu sırada ortalıkta kimse olmuyordu. Böylece Musa, kimse görmeden ve askerlere yakalanmadan Khaten'in evine sığınacaktı. Ondan sonra Khaten, Musa'ya daha iyi bir yol gösterebilirdi. Belki Khaten, Musa'ya kaçması için yardım edebilirdi. Ayrıca neler olup bittiğini öğrenebilirdi Khaten'den. Ancak durum sandığından da kötüydü. Çünkü bir Aton taraftarı olarak adam öldürmüştü. Her ne kadar bunu istemese de bir cinayet işlemişti. Bir Aton taraftarının kendi ilkelerine karşı gelmesi anlamına geliyordu bu durum. Bu nedenle Aton dininin liderleri ve belki de Khaten, Musa'ya asla iyi gözle bakmayacaktı. Artık kendi üyesi olduğu grup karşısında da suçlu olmuştu bu cinayetle.

Bir an her şeyi bırakıp Mısır'dan ayrılmayı düşündü. Çok uzaklarda olan Tur'a[5] gidebilirdi. Onu orada kimse bulamazdı. Tur'da Aydınlık Tapınak'tan tanıdığı birilerini bulabilir ve Tur'a yerleşebilirdi Musa. Neden olmasın? Musa'nın düşlerindeki ülke Kenan değildi aslında. Musa'nın düşlediği tek ülke Tur'du. Belki orada bir kızla evlenip mutlu olabilirdi. Musa'nın aklında onlarca farklı senaryo oluştu. Bir yanda kendi idamını hayal etti. Arkasından Tur'da yaptığı mutlu bir evliliği... Musa, bir an plan yapmayı hoş görmedi çünkü her seferinde kendi planları bozuluyordu:

"Aslında..." dedi. "Plan yapmanın bir anlamı yok. Benim planlarımın üstünde Tanrı'nın planları var."

Sonra düşlemeyi bıraktı. Uzandı sazlıklara. Sabahın olmasını bekledi. Zor ve bitmeyen kabus bir gece başladı. Musa'nın üstünde parlayan yıldızlar, ne kadar da neşeliydi. Musa, dünyadan kurtulmak istedi. Yıldızların ötesinde Osiris'in çıktığı yere gitmeyi diledi.

5 Truva.

Adım Adım Gölgeler

Sıcak bir gün bastırdı. Koyu renkli bereketli topraklar üzerindeki ayak izlerine baktı Musa. Rüzgar toz savurdu batıdan. Kavruk çöl kumları, Musa'nın güneşten yanan yüzüne çarptı. Kendinden iğrendi Musa. Üç gündür yıkanamadı, elbiselerini değiştiremedi. Oysa buna alışık değildi Musa. Her gün yıkanıp güzel ve temiz giysiler giyen biri için oldukça ıstıraplı olaylar yaşadı son üç gün. Doğru düzgün yemek yiyememek, rahat ve güvenli bir yerde uyuyamamak ne kadar da korkunç... "İnsan, buna nasıl alışabilir?" diye düşündü Musa. En kötüsü ise bir cana kıymış olmanın verdiği ağır ıstıraptı.

Dün gittiği yolu değiştirdi. Yavaş adımlarla yürüdü. Öğle güneşi, tam tepedeydi. Herkes yine evlere ve gölgelere çekilmişti. Durmadan arkasına baktı Musa. Acaba onu takip eden biri var mıydı? Büyük kent yoluna yöneldi. Sağda solda oturanları gördü. Gölgelerin altında dinlenenler vardı. Ağaçların altına sığınanlar...

Sanıldığının tersine Teb'de büyük bir istihbarat şebekesi vardı. Firavun adına çalışan istihbarat ile krallık adına çalışan istihbarat ayrıydı. Köleleri, çiftçileri, esnafları ayrı ayrı kontrol eden haber alma birimleri vardı. Mısır karışık bir dönemden geçiyordu. Özellikle iç kavgalar ve siyasi çekişmeler, istihbarat zafiyeti oluşmasını engelliyordu. Siyasi karışıklık kraliyetin haber alma birimlerini diri tutuyordu.

Sadece krallığın istihbaratı yoktu tabi... Karşı istihbaratta Atonculari güçlü kılıyordu. Musa, sarayın içinden biri olarak devletin

istihbarat etkinliklerini çok iyi biliyordu. Bu nedenle her hareket eden şeye dikkat etmek zorundaydı. Özellikle Teb kentinde bir asker öldürüldüyse şu an çok ayrıntılı bir soruşturma yürütülüyor olmalıydı. Kentin giriş ve çıkışlarında güvenlik önlemleri arttırılmış olmalıydı. Ordu, iç güvenlik devriyelerini sıkılaştırmış olmalıydı. Sadece o da değil, Mısır'ın her köşesi muhbir kaynıyordu. Birkaç gümüş için babasını bile ihbar edecek adamlara rastlanıyordu Mısır'da. Özellikle yoksullar, köylüler muhbirlik konusunda önemli görevler üstleniyordu durumdan vazife çıkararak.

Adım adım gölgeler... Musa, sağından solundan akan gölgelere baktı fark ettirmeden... Kulağını kabarttı her fısıltıya. Arkasından eşekle gelen bir köylü... Köşede boş boş oturan Bedevi... Evlerin kapısında oturan birkaç genç... Herkes Musa'yı ihbar edebilirdi. Çoğu zaman önüne bir kemik atılmasını bile beklemeden... Yoksulluktan ve pislikten kararmış siluetler gördü. Yüzlerini yıkamıyordu çoğu...

"Pislik, çoğu zaman yoksulluktan değil." diye düşündü Musa. Çoğu insanın ruhu kirlenmişti. Ellerini yüzünü ve kendini yıkamayan, kötü beslenen, kötü düşünen bu insanlardan iyi bir şey çıkması beklenemezdi doğal olarak. İbraniler de pek farklı değildi... Halkını düşündü aniden. Halkını... İbranileri... Çoğu kötü koşullarda yaşıyordu. Hemen hepsi Mısır'ın tanrılarına boyun eğmişti. Ruhlarını şeytana satar gibi... Atalarının Tanrı'sı, İbrahim'in tek ve biricik efendisini unutmuşlardı. Bedenleri, yüzleri ve en kötüsü içleri de kararmıştı çoğunun... Köle ruhlu olmak en büyük pislik diye düşündü Musa. Efendiler değiştikçe, güç değiştikçe değişen renkler... İkiyüzlülük, ispiyonculuk, kavgacılık, ahlaksızlık... İbrani kitleleri temizlemek zordu. Diğerleri, köleler gibi... Habeşliler, Asurlular, Kenanlılar, çöl Arapları, berberiler... Bu insanlardan temiz toplum kurulabilir miydi? Ancak Aton merhametliydi. Aton'un nefret ettiği en önemli şey kibirdi. Aton, kibirli efendilerden çok alçakgönüllü kölelerden yanaydı. Bu köleler, daha Musa'yı tanımıyordu. İbraniler, Musa'yı tanımıyordu. Bu düşüncelerle yürüdü Musa. Geleceğine doğru yürüdü.

Musa bu kez başka yollara saptı hedefine ulaşmak için. Ana caddenin yanında uzanan büyük binaların arasındaki sokaklara daldı. Arka sokakları birbirine bağlayan küçük geçitlerden geçti. Kentin büyük caddesinin paralelinde ilerledi. Khaten'in evine az kaldı diye düşündü. Sokaklar kesişti. Ana caddeye çıkması gerekti. Ara sokağın bitimindeki daralan yerde iki karaltı fark etti. Gölgelikte kalan bir yerde, bir evin dibinde iki kişi birbirini ittiriyordu. Nasıl bir şans bu? Musa, adımlarını hızlandırdı. Az daha ilerledi ki ufak bir kalabalık iki kişiyi izliyordu. Bu iki kişi, kavga ederek bağrışıyordu. Musa, kalabalığın hemen yanından geçip gitmek için daha da hızlandı.

Az ileriye baktığında ise işin renginin değiştiğini anladı. Atlı bir devriye arabası vardı. İki asker de sokağın başında durmuştu. Kavgaya karışmıyorlar, sadece kalabalığı kontrol ediyorlardı. Musa, askerleri görünce heyecanlandı. Geri dönüp kaçmanın daha da dikkat çekeceğini düşündü. İlerledi. Kalabalık, sokağın ağzına kaydı. Sokağın ana caddeye çıkışı tıkandı. Musa, askerleri kalabalığın arasından görebiliyordu. Böyle olunca Musa yavaşladı. Dikkat çekmeden sıyrılıp gitmek istiyordu. Kavga eden ikiliye yaklaşan Musa, bir anda şoka girdi. Kavga eden adamlardan biri İnua'ydı. "Lanet olası adam..." diye fısıldadı Musa. "Yine hırsızlık yapmış olmalı." diye düşündü.

İnua, öğle saatlerini kollayan bir hırsızdı. Herkesin dinlenme zamanı olan saat, bir şeyler aşırmak için oldukça uygun bir saatti. Musa, kavga eden iki kişiye dönüp bakmadan kalabalığın arasından geçip gitmek istedi. Ancak Musa, aynı zamanda çok sinirliydi. Bir yanı da İnua'yı pataklamak istiyordu. Bir an İnua'ya gerekli dersi vermenin doğru olacağını düşündü. Kararsız kalmıştı.

Musa, birden iki askerin atlı arabaya binerek oradan uzaklaştığını fark etti. Askerlere dikkatlice bakan Musa, bunların iç güvenliğe bakan devriyeler olmadığını anladı. Daha üst rütbeli askerlerdi bunlar. Oradan geçerken ne olduğunu anlamak için durmuşlardı büyük olasılıkla. Aniden kendisine seslenen birini duydu:

"Musa... Efendim... Yardım et." İnua, Musa'ya bakıp seslenince, kalabalık da Musa'ya baktı.

Gözler, Musa'ya çevrildi. Bunun üzerine Musa kontrolden çıktı. Kararsızlığı geçti. Bu adi ve ikiyüzlü adama haddini bildirmek gerekiyordu. Musa, keskin bir dönüş yaptı. Kavga edenlere yöneldi. Sinirinden bağırdı Musa:

"Seni lanet olası azgın herif!"

İnua'yla kavga eden adam, Musa'nın bu sözü İnua'ya söylediğini anladı.

"Hırsız, kendisi gibi Musa'nın da mallarını çalmış olmalı." diye düşündü kavga eden adam.

Musa, İnua'yı adamın ellerinden hızla çekip aldı. İki yakasından tuttu. Büyük bir güçle İnua'yı yerden kaldırıp duvara dayadı. İnua'nın gözleri korkuyla faltaşı gibi açıldı. İnua, Musa'nın gözlerinin içine baktı. Yılan gibi çatallı dilini çıkarıp tısladı:

"Dün birini öldürdüğün gibi beni de mi öldüreceksin? Sen barışçıl Aton dininden değilsin. Sen yeryüzünde zorba olmak istiyorsun. Arabulucu olmak yerine hep öldürmekten yanasın!"

Musa'nın görünüşündeki ve bakışlarındaki öfke gerçekten korkutucuydu. İnua, kalabalığın kendisini kurtarması için avazı çıktığı kadar bağırmaya başladı:

"İmdat! Yardım edin!"

Musa, İnua'yı öldürecek değildi. Sadece ikiyüzlü birini cezalandırmak istiyordu. Birkaç kere İnua'ya vurdu. Kendini tutuyordu Musa. Yoksa İnua'yı da hemen oracıkta öldürebilirdi. Sadece kendisini cinayete sürükleyen birine haddini bildirmekti tek isteği. Kalabalık heyecanla olan biteni izledi. Kalabalık için eğlenceli işti bu olaylar. Musa, İnua'nın karnına birkaç yumruk indirdi. İyice canının acımasını istedi. Bir anda kalabalıkta bir hareketlenme oldu. Kalabalık yarıldı.

Musa, arkasına baktığında birkaç askerin koşarak kendilerine yaklaştığını gördü. İşte bu kötüydü. Çünkü bu askerler iç güvenlikten sorumlu olan yaya askerlerdi. Hemen İnua'yı bırakıp geldiği yöne doğru kaçmaya başladı. Askerler kalabalığın arasından sokağa daldı. Bir asker, İnua'ya baktı. Diğer kavga eden adamın kollarını tuttu. Askerler ne olduğunu anlamak için bir şeyler sordu onlara. Musa ise tüm gücüyle koşmaya başladı. Arkasına bile bakmadı. Sadece ayak seslerinden bir askerin peşinde olduğunu anladı. Hızlandı. Ara sokaktan ayrılan geçide yöneldi. Oradan sağa döndü. Ancak asker hâlâ peşindeydi. Aniden bir sokak aralığından içeri dalmaya hazırlandı Musa. Sonra bir boşluk oldu. Ayakları yerden kesildi. Gövdesi havaya kalktı. Bir anda kendini yerde buldu Musa. Hemen doğruldu, tekrar ayağa kalktı. O anda arkadan bir el Musa'yı omzundan yakaladı. Sol kolundan kendine çekip ters çevirdi. Musa, ne olduğunu anlayamadı.

Askerin çelik gibi bakışlarıyla karşılaştı. Kurtulmak için elini havaya kaldırdı Musa. Ancak birden bir şey fark etti. Karşısındaki asker yabancı değildi. Karşısındaki Teb'in iç güvenliğinden sorumlu Şef Sabu'ydu. Sabu'nun çelik bakışları bir anda yumuşadı. Yüzü sevinçle gülümsedi:

"Musa, seni yakaladım." dedi. Musa da bu kadar sıkıntıdan sonra ilk kez gülümsedi:

"Sabu, senden kaçamadım; işini gerçekten iyi yapıyorsun."

Sabu, ateşli bir Aton taraftarıydı. Musa'yı çok öncesinden tanıyordu. Aralarında önemli bir saygı ve bağlılık vardı. Musa, aceleyle söze girdi:

"Sabu, başıma neler geldi bilemezsin, çok zor durumdayım, konuşmamız lazım."

Sabu, aynı aceleyle yanıtladı:

"Musa, başına gelenlerden haberim var. Bir kraliyet askerini öldürdün. Olayın siyasi boyutu olduğu düşünüldü. Tel Amarna'nın

boşaltılması kararının ardından öç almak amacıyla senin cinayet işlemiş olduğun gündeme geldi."

Musa, irkildi. Aklından geçen kötü senaryonun başına geldiğini hissetti:

"Ama adam yanlışlıkla öldü." dedi. Sabu, Musa'yı onaylar gibi başını salladı:

"Birkaç tanık var senin lehinde. Ancak bu dönem çok sıkıntılı... Ne demek istediğimi anlıyorsun sanırım."

Musa, kaygıyla Sabu'ya sordu: "Ne yapmamı önerirsin Sabu?"

Sabu, endişeli bir yüz ifadesiyle yanıtladı:

"Eski dostum, olay Kraliyet Büyük Mahkemesi'nde görüşüldü. Vezir, bu konuda siyasi bir karar almaları için yargıçları ikna etti. Çok üzgünüm ama alelacele idam kararı alındı. Yakalandığın anda savunman bile alınmadan seni idam edecekler. Horemheb'in seni kurtarmak için kılını kıpırdatmayacağı ortada... Mevcut yönetimi biliyorsun. Musa, hemen kaçmalısın bence..."

Sabu, bu sözleri söylerken arkadan birinin gelip gelmediğini kontrol etti. Sabu da diğer askerlerin Musa'yı görmelerini istemiyordu. Bu hiç de iyi olmazdı. Hem kendi adına hem de Musa adına... Musa, Sabu'nun kaygısını anladı. Hemen sordu Musa:

"Ama nereye kaçabilirim. Tel Amarna'da tamamen kapatıldı. Orada da saklanamam."

Sabu, Musa'nın kollarından tuttu:

"Olayın ciddiyetini anlamadın galiba. Kraliyet Mahkemesi hakkında karar verdi, diyorum. Bu kararla Mısır sınırları içinde aranacaksın. Bulunduğun yerde idam edileceksin. Tek şansın var. Mısır sınırlarını terk et. Çöllere git. Bir daha da sakın dönme. Giderken arkana bile bakma. Sana en iyi öğüdüm bu olacaktır."

Sabu, bunları söylerken arkadan askerlerin seslerini duydu. Her an bu sokağa girebilirlerdi. Sabu iyice endişelendi. Musa, durumun vehametini anladı. Hemen Sabu'ya sarıldı:

"Teşekkür ederim dostum. Tavsiyene uymaktan başka yapabileceğim bir şey yok."

Sabu da Musa'ya sarıldı:

"Haydi, hemen git buradan. Sana şans diliyorum, Aton yardımcın olsun."

Musa da Sabu'yu bıraktı. Gülümsedi ve Sabu'dan ayrıldı.

Sabu, Musa'ya son bir kez daha baktı ve gülümsedi:

"Aton seninle Musa... Şansın olmasaydı bugün seninle karşılaşmazdık." dedi. Musa da gülümsedi. Hemen koşmaya başladı. Hedefi belliydi Musa'nın: "Mısır'ı hemen terk etmek." Korkuyordu. Etrafına bakınarak kentin merkezinden çıkıp arka mahallelere gitti. Yolda mahkemenin aldığı haksız kararı düşündü. Dilinde şu dua vardı:

"Ey efendim! Ey yüce Aton! Beni bu zalim topluluktan kurtar!"

Nil'e doğru yöneldi hemen. Mısır'ı terk etmesi için Nil'den geçmesi gerekiyordu. Hemen Teb'e geldiği kayığı sazlıkların arasında buldu. Güneş batıya döndüğünde, Musa, Nil'in kıyısından kuzeye yönelmişti bile. Aklından planlar yaptı Musa. Tur'a gitmek istiyordu ilk önce. Tur, yani iki denizin birleştiği yerdeki İllion ve Sigeion kentleri çok uzaktı Mısır'dan. Bu nedenle Akdeniz'e ulaşıp deniz kıyısından bir ticari gemiyle Girit'e gitmeliydi. Oradan Anadolu'ya geçip Boğaz'a gelmeliydi. Bu mesafeleri gidebilirdi Musa. Ancak çok önemli bir sorun vardı. Eğer Akdeniz'de bir gemiye binerse büyük bir olasılıkla gümrükle karşılaşacaktı. Kraliyet Mahkemesi'nin kararı o zamana kadar tüm imparatorluk sınırlarında ilan edilirdi. Gümrükte bir kaçak olarak yakalanabilirdi. Belki bir yolunu bulup

gümrüğü de atlatabilirdi. Ancak bu seçenek yine de riskliydi. Musa, bu seçenekten vazgeçti. Tur'a gitme planını erteledi.

İçindeki ses, onu çöllere yönlendirdi. Öncelikle Nil'den Giza'ya kadar kayıkla gidecekti. Sonra kuzeye yönelip çöllerden yaya olarak geçecek. Kızıldeniz'i aştıktan sonra Medyen'e varacaktı. Medyen, Mısır'ın hükmünün geçmeyeceği bir yerdi. Orada kimse onu bulamazdı. Musa, Medyen'e doğru yöneldiğinde dilinden şu sözcükler döküldü:

"Umarım, Efendi Aton beni doğru bir yola iletir."

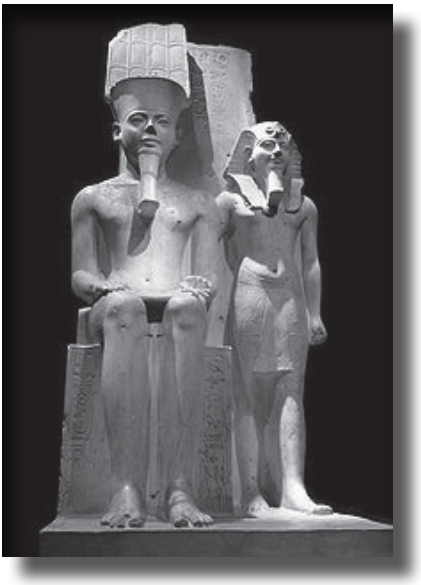

Musa'nın Yolu. Teb'den kuzeye Nil üzerinden sal ile...

Giza'dan Medyen'e yürüyerek.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
DİRİLİŞ

Horemheb'in Düşü

Horemheb, Amon adlı tanrıyla yan yana.

Parlak renkli sütunların uzandığı salonda derin bir sessizlik egemendi. Sütunların kaidelerindeki altın rengi göz kamaştırıcıydı. Görenleri büyüleyen güzellikteki duvar sahneleri, sütunların arkasındaki duvarlarla birlikte mekana masalsı bir hava katmıştı. Duyanları kendinden geçirecek cennet kokuları yükseliyordu duvarda asılı altın buhurdanlıklardan. İnce koridor gibi içsel bir boyut kazanan sütunların

arasındaki salon, Mısır'ın biricik egemeni firavunun tahtına uzanıyordu. Saray, maiyetiyle tam tekmildi. Hepsi özel kostümlerini giymiş, işini titizlikle yerine getiriyor olmanın verdiği kutsallıkla hareket ediyordu. Saray cariyeleri, memelerini ortada bırakan bellerini sıkan açık giysileriyle firavun tahtının yanında dizilmişlerdi. Cariyelerin sürmeli gözleri firavunun üzerindeydi. Ona hizmet etmek için tetikte bekliyorlardı. Diğer yanda ise ciddi bakışlarla firavun yaverleri yerini almıştı. Arkalarında kraliyet yazmanları, şarap sakileri, diğer hizmetçiler...

Firavunun hemen önünde Amon tapınağının üst dereceli din adamları saygıyla bekliyordu. Diğer yanda ise somurtkan firavun danışmanları yerini almıştı. Arkalarında kraliyet yazmanları, şarap sakileri, diğer hizmetçiler...

Firavun tahtının hemen önünde Amon tapınağının üst dereceli din adamları huşu içindeydi. Amon rahiplerinin en başındaki kişi olan Parennefer, traşlı başı ve şişman gövdesiyle şişinerek duruyordu tahtın huzurunda. Kendisinin önemli biri olduğunu kanıtlamak istiyordu bu tavrıyla. Diğer din adamları da Parennefer'in yanında ellerinde asaları ve açık beyaz keten elbiseleriyle yerini almıştı. Saray protokolü çok önemliydi. Protokol, kutsal sayılırdı. Tıpkı dinsel ayinlerde olduğu gibi... Mısır sarayında asla geleneklere karşı çıkılamazdı. Teb'in çağlar boyu değişmeyen kuralları vardı. Firavun tahtının bulunduğu yerden salona birkaç basamakla inilirdi. Bu basamakların hemen başında firavunun danışmanları sırayla yer alırdı. Bu danışmanların karşısında Mısır'ın bakanları bulunurdu. Hazineden sorumlu bakan en başta, sırasıyla dış işleri bakanı, güvenlik bakanı ve diğerleri... Bu bakanlıklardan en önemlisi kuşkusuz hazine bakanıydı. Hazine Bakanı Amenemopet Kharaun, firavuna en yakın adamlardan birisiydi.

Ve tüm görkemiyle taht... Firavunun oturacağı taht, inanılmaz bir hazinenin baş parçası gibi ışıldıyordu. Altının ince işçilikle bütünleştiği, değerli zümrütlerin ve elmasların nadide uyumuyla harmanlanmış saltanatın sembolü... Yatay bir oturak üzerine içe kıvrılan dayanakla sağ-

lamlaştırılmış bir zarafet örneği... Bu taht, bir tanrı için yapılmıştı sanki. En azından bu tahtı tasarlayanlar, firavun koltuğuna bu görünümü kazandırmışlardı. Tahtın hemen yanına, protokolden iki kişi yaklaşabiliyordu. Birisi Amon başrahibi, diğeri Mısır orduları baş komutanı...

Firavun Horemheb, elinde asası ve kırbacıyla görkemli tahtına yavaşça yürüdü. Firavunun aksesuar taşıması, Mısır saltanatının kadim bir geleneğiydi. Asa ve kırbaç, parlak altın kaplama ile sembolize edilmiş bir aksesuardı. Asa, Mısır firavununun bilgeliğini sembolize ediyordu. Ucu kıvrımlı asa, bir çengele benziyordu. Bu, kadim dönemlerden bu yana evirilerek gelen kabile şefi ve çoban bilgeliğinin bir göstergesiydi. Kırbaç ise gücü simgeliyordu. Çoğu Mısır duvar süslemesinde firavunun düşmanlarını kırbaçla dövmesi sahnesi yer alırdı. Kırbaç, Mısır'ın tanrısı olan firavunun gücüydü. Firavun, üç uzantılı kırbacı ve asayı yüzüne paralel gelecek şekilde çapraz olarak tutardı. Böylece firavun tahtına oturur ve saltanat oturumu başlardı. Bu kural, kutsal bir nitelik taşıyordu.

Herkes, Mısır firavunu önünde eğilirdi. Firavun tanrılardan bir armağandı. Sadece armağan değildi elbette. Mısır'ın firavunu bir tanrıydı aynı zamanda. Nasıl gökleri ve yeri yöneten tanrılar varsa Mısır'ı da yöneten bir tanrı vardı. O da kuşkusuz firavundu. Hele bir de tanrıları mutlu eden bir firavun tahttaysa, buna karşı gelmek ya da en azından ufak bir saygısızlık göstermek ölümcül sonuçlar doğuran bir davranış olarak değerlendirilirdi.

İki ülkenin kralı Firavun Horemheb, tüm görkemiyle tahtına oturdu. Horemheb, Aşağı Mısır'ın ve Yukarı Mısır'ın egemeniydi. O, çok eskiden beri saraydaydı. Horemheb'in adı da Horus'la ilgiliydi. "Horemheb" adı "Horus'un Sevinci" anlamına geliyordu. Bir soyluydu ve saraya yazman olarak girmişti. Saray yaşamının ilk yıllarında kraliyetin dış işlerindeki sözcülüğünü yapmıştı. Nübye valilerini sık sık ziyaret eden Horemheb, güneyde iyi bir misyon kurmuştu kraliyet adına. Akhenaton zamanında orduda yükseldi, önemli görevlere geldi zamanla. Ancak Tuthankhamun zamanında yıldızı parladı. Tuthank-

hamun'un özel danışmanı ve Mısır ordularının komutanı oldu. Firavunun sağ tarafındaki fan taşıyıcısı unvanını alan Horemheb, duvar resimlerinde yer aldı. O, zaten "rpat" olarak doğmuştu. "Rpat", yani kalıtsal, yani veliaht prens... Tuthankhamun zamanında ise "idnw" oldu Horemheb. Yani tüm kraliyet topraklarında firavunun vekili... Ama çoğuna göre Ay'dan sonra tahta çıkması gayrimeşruydu.

Her ne kadar kraliyet soyundan geliyor olsa da Horemheb, çoğuna göre firavun olması yasal değildi. Özellikle Akhenaton'un aile yakınları ve diğer hanedan üyelerinden ciddi itirazlar yükseldi. Ancak Tuthankhamun'un ölümünden sonra ciddi bir siyasal boşluk oluşmuştu Mısır'da... Tahta geçecek meşru birisi bulunamadı. Kurnaz bir saray darbesi sonucu, Horemheb firavun oldu. Siyasal rakibi de olmadığından tahta rahatça kuruldu Horemheb.

Bu süreçte siyasal gidişatı takip edip Amon rahiplerinin desteğini de almayı unutmadı. Zaten iyi bir dindardı firavun. Halk da Akhenaton ailesinin dinsizlikleri yerine tanrıları hoşnut eden bir firavundan yanaydı. Küçüklüğünden beri bir düşü vardı Horemheb'in.

Saray Yazmanı Horemheb

Bir yazman olarak saraya girdiği ilk andan beri tahta çıkmak istiyordu. Mısır'ın mutlak hakimi olmak istiyordu. Ön Asya'da, Mezopotamya'da esip gürlemek... Adını, sonsuza kadar dünyaya duyurmak... Bu Horemheb'in düşüydü. Kendisinin gayrimeşru kabul edileceğini biliyordu. Ancak aklını ve sinsiliği kullanarak Mısır'ın tek egemeni olabilirdi. Bunu herkesten çok hak ediyordu. Çünkü Mısır'ın en dindar kişisi Horemheb'di. Eskiden beri Amon tapınağıyla güçlü ilişkiler kurmuştu. Tüm dinsel ayinlerini ve ödevlerini eksiksiz yerine getirmeye çalışıyordu. Öldükten sonraki yaşama şüphe duymadan iman ediyordu. Tanrıları hoşnut etmek için onlara kurbanlar sunuyordu. Mısır'ın eski görkemli günlerine dönmesi için elinden geleni yapmaya çalışıyordu. Kendisini Amon'un hizmetkarı olarak betimleyen heykeller yaptırdı.

Akhenaton sonrasında başlayan Amon restorasyonu Horemheb zamanında tamamlanmış sayılırdı. Tel Amarna'nın kapatılmasının ardından Atoncular iyice yer altına inmişti. Artık güçlerini yitiren Atoncuların soluklarını duymak imkansızdı. Horemheb, Atoncuların kalıntıları olan birkaç marjinal grubu ise hoşgörüyle karşılıyordu. Çünkü zafer kazanılmıştı. Saraydaki hanedan ailesinden birkaç üyenin hatırı için sönen bu eski tarikata göz yummak bir bakıma eğlenceli sayılırdı. Bu aynı zamanda Horemheb'in farklı espri anlayışından kaynaklanıyordu. Horemheb, bazen Atoncu birkaç kişiyi huzuruna getirtir, Amon rahipleriyle tartışmasını isterdi. Bu, Horemheb'in zevk aldığı olaylardan biriydi. Horemheb, alaycı tavrıyla ve gevrek gülüşüyle Atonculara laf sokmaya bayılırdı.

Tek Tanrı düşüncesiyle alay etmek, gücü kalmamış bir grupla mücadele etmenin farklı bir yoluydu. Horemheb, tahta çıkışından kısa bir süre sonra Atonculuğa savaş açmış ve bu partinin tüm siyasi, ekonomik uzantılarını yok etmişti. Önemli kadrolarını yitiren Atonculara acıyan Horemheb, son olarak siyasi bir af ile Atoncuları bağışlamıştı. Böylece Horemheb, kendi görüşüne göre Mısır'da ufak bir Aton grubunun da yer almasını istemişti. Bu imparatorluğun renkli olmasını sağlıyordu aynı zamanda. Tüm diğer devletlerde

olduğu gibi... Bir düşünce iktidar için tehdit oluşturana kadar, o düşünceye göz yumulurdu. İşte Horemheb de eski yöneticilerin deneyimleriyle hareket ediyordu. Siyasi aftan sonra Atoncuların birkaç seçkin üyesi de Amon tapınağını kabul ederek bu düşünceden vazgeçmişti. Böylece Mısır'da göreceli olarak birlik sağlanmış oldu.

1306 yılı... Horemheb, tahtına çıktı. Oturumu açtı. İlk önce dualar okundu Amon adına. Başrahip Parennefer, duaları ve tütsüleriyle Tanrı Amon'un ve diğer tanrıların yüceliğini ilan etti. Firavun, bu açılış ve dua seremonisinden sonra Hazine Bakanı Kharaun'a seslendi:

"Karnak'taki duvar kabartmaları için gerekli kaynak ayrıldı mı?"

Kharaun, boynunu eğerek derin bir saygı ifadesi takındı:

"Evet, efendim. Arzu ettiğiniz kaynak ayrıldı."

Parennefer, firavunun huzurunda durdu ve saygıyla söz istedi:

"Saygıdeğer efendimiz, sizin Tanrı Amon'a olan bağlılığınızı sembolize edecek daha görkemli bir yapıt düşündük. Luksor'da büyük ve görkemli bir heykelinizi yaptırmak daha güzel olurdu. Rahiplerimiz böyle bir heykelin Tanrı Amon'u da hoşnut edeceği konusunda ısrarcı..."

"Parennefer, Tanrı Amon'a bağlılığımı her yerde göstermekten onur duyarım. Nasıl bir planınız var bu konuda?"

"Efendimiz, heykelinizi yapmak istediğimiz sahne şu: Tanrı Amon tahtında oturuyor, siz onun önünde diz çökmüşsünüz. İki elinizde sunuları Tanrı Amon'a sunuyorsunuz. Amon tahtında ise iki büyücünün dualı ipleri düğümlerken yapılan resimleri yer alıyor."

"Güzel bir fikir... Bu planın çizimi var mı?"

Parennefer: "Evet, efendim." dedi. Yanındaki rahibe baktı. Rahip elindeki tomar halde tuttuğu papirüsü, Parennefer'e uzattı. Parennefer, saygıyla eğilip firavuna sundu planı.

Heykelin bitmiş hali

Firavun, tomarı düzgünce açtı. Papirüsteki çizimi dikkatle inceledi. Onaylar gibi başını salladı:

"Bu planı beğendim. Kharaun, bu plan için gerekli ödeneği saptamanız için toplantıdan sonra Parennefer ile görüşün."

Kharaun, firavunun bu buyruğu karşısında hemen karşılık verdi: "Derhal efendim!"

Parennefer, tekrar firavuna dönerek elindeki papirüsü aldı. Yanındaki rahibe uzattı. Konuşmaya devam etti:

"Efendim, yeni rahip alımları devam ediyor. Rahiplerimiz için yeni bir okul binası daha gerekli... Ayrıca Abidos da başta olmak üzere Nil boyunca küçük yerleşimlere bile Amon okulları yapmayı arzuluyoruz. Tanrıların bakımları için gerekli masrafları da hesapladık. Ana tapınaklarımızda tanrı heykellerinin temizlenmesi, güzel kokular, sunular, kurbanlar ve diğerleri... Bu masrafları karşılayacak

önemli bir cemaatimiz var. Ancak yoksulların olduğu yerlerde rahiplerimiz bu giderleri karşılayamıyor."

"Anladım, Parennefer." dedi firavun, elini havaya kaldırdı. Parennefer'in anlattıklarıyla tatmin olmuş görünüyordu firavun. Sonra konuşmaya başladı firavun:

"Buradaki herkese söylüyorum. Tanrı Amon, Mısır'ın yaşamıdır. Topraklarımda asla uğursuzluk istemiyorum. İmparatorluğumun tüm sınırlarında yer alan tapınaklarda ibadetler eksiksiz yapılmalı. İbadetlerimizi, kurbanlarımızı ve sunularımızı aksatacak hiçbir şey olamaz. Eğer bu ibadetler aksarsa imparatorluğa karanlık lanetler ve uğursuzluklar musallat olur. Ben Firavun Horemheb, Amon'un rahatsız edilmesini asla kabul edemem. Bu uğursuzlukların da yaşanmasını istemiyorum. Bu nedenle başka bir buyruğuma kadar Parennefer başta olmak üzere tüm rahipler, benim iznim olmaksızın askerlerden, hazineden ve diğer bakanlıklardan sınırsız oranda yararlanabilir. Daha açık söyleyeyim. Amon tapınağının her dediği olacak."

Tüm üst düzey memurlar, askerler ve bakanlar, firavunun bu sözleri karşısında boyun büktü. Herkes bu buyruğu onaylamış gibi görünüyordu. Firavun bu buyruğunun ardından hemen dış politikaya geçti. Horemheb, deneyimli ve korkusuz bir askerdi. 18. Hanedanlığın ilk firavunları gibi Asya'da esip gürlemek istiyordu. Nübye'deki kabilelere diz çöktürme konusunda yanıp tutuşuyordu. Ancak bugüne kadar iç işlerden fırsat bulamamıştı. Kaoslu günleri atlatan Mısır, Hititlilere, Asurlulara karşı ilahi fetihler kazanmak için hazırlıklar yapıyordu. Horemheb, orduda olan biteni kontrol etti. Büyük ve güçlü bir ordu, tüm eksikliklerini tamamlıyordu. Kesin ve diz çöktürücü zaferler için her türlü zorluğu göze almıştı Horemheb. Asya'dan yürüyüp Anadolu'ya açılmak ve Mısır'ın egemenliğini dünyanın uçlarına taşımak istiyordu. Gözleri parladı Horemheb'in:

"İşte Hititler, Ön Asya'da Kenan'da onları silebiliriz. Savaş arabalarımızla Akdeniz'in kuzey ucuna ilerleyebiliriz. İki kıtada ataları-

mız gibi egemen olabiliriz. Adaleti, tüm halklara Mısır eliyle sunabiliriz. Savaş hazırlıkları bu sene içinde bitirilmeli. Askerlerimizle Anadolu'ya yürümeli, soysuz Hititlilerin canına okumalıyız. İşte benim tek düşüm bu... Atalarımızdan daha büyük ve gösterişli bir zafer elde etmeliyiz."

Ordu Komutanı Paramessu, aldığı buyruğu yerine getirmek için raporlarına yeni notlar ekledi. Firavun, Nübye'deki askerî durumu da merak ediyordu. Paramessu, ayrıntılı raporunu sundu. Firavun, Nübye konusunda malumat aldıktan sonra ekonomi konusunu konuşmaya başladı. Mısır'ın ekonomisi fena değildi. Bereketli Nil, ürünlerini sunuyordu Mısırlılara. Ancak yine tedbirler almak gerekliydi. Çünkü Amon tapınağının yeni istekleri, ordunun harcamaları, yeni savaş hazırlıkları çiftçilere ve işçilere ek vergiler öngörüyordu. Firavun ek vergiler için talimatlar yağdırdı. Bu sırada konuştu:

"Kimse Mısır'dan üstün değildir. Aldığımız vergilerle benim itibarım sarsılabilir belki. Ama ben bir tanrıyım. Mısır'ın tanrısı. Mısır'ın tanrısı asla Mısır'ın aleyhinde olmaz. Bu sözlerimi yazın ve yeni vergilerin duyurun. Herkes çalışmalarını arttırsın. Herkes gelirlerini arttırsın. Benim zamanımda halk, refah ve berekete kavuştu. Şimdi bu refah ve bereketin karşılığını vererek Mısır'ı ve tanrıları mutlu etme zamanı geldi." dedi. Firavun, dış politika ve ekonomi konuştuktan sonra tüm toplantıda hazır bulunanlara bir soru yöneltti:

"Oturumu kapatacağım. Bilgim dahilinde olması gereken bir şey var mı?" diye sordu.

Saray işlerinden sorumlu bir danışman olan Seruk, firavunun önünde eğildi:

"Yüce firavun, derin saygılarımı sunarım. Mısır'ın prensi Musa, Medyen'den gelmiş. Sizinle görüşmek istiyor."

Firavun, bir an şaşırdı. Sonra gülmeye başladı:

"Oh, Musa. Mısır sarayının eski hizmetkarı... Yaramaz Musa... Yaptığı işten pişman olmalı... Ama yine de Mısır'a sığındıysa bir firavun olarak Musa'yı tüm merhametimle kucaklamam gerekir. Bir dahaki oturumda onunla görüşmek isterim. Çağırın."

Eliyle yanındaki bir danışmanına işaret etti. Danışman saygıyla firavunun yanına sokuldu. Firavun, danışmanın kulağına doğru fısıldar gibi konuştu:

"Musa'yı araştırın, ne yapmış? Ne istiyor? O buraya gelmeden bilgi getirin." Danışman, başıyla onaylayarak huzurdan çekildi.

Horemheb, tahtından kalktığında kafasında soru işaretleri oluşmuştu bile. Musa'yı çok eskiden beri tanıyordu. Hatta Musa'yı küçüklüğünden beri tanıyordu. Bir kraliyet askerini öldürdükten sonra kaçmıştı. Eski bir sabıkalı Musa, yeniden topraklarına dönmüştü. Şaşırdı Horemheb. Musa, kuşkulu bir kişiydi. Ancak üvey de olsa hanedan üyesi olması onu dokunulmaz kılıyordu. Aslında hakkında kesinleşmiş bir idam hükmü vardı. Ancak toplumsal barış için çıkarılan af kanunu Musa'yı kapsıyordu. Sonuç olarak Musa dokunulmazdı. Horemheb, biraz düşündü. Sonra Musa'nın pişman olduğunu anladı. Eski prestijini kazanmak için firavunun kapısına gelmişti. Merhamet dileyen birini kapıdan geri çeviremezdi Horemheb. Musa, diğerleri gibi Atonculuğu bırakmış olmalı, kurulan güçlü ve görkemli Mısır'da kendine bir makam arıyor olmalıydı. Bu düşünceler kafasında dolandı Horemheb'in. Kısa bir şaşkınlıkta sonra firavun mutlu olmuştu Musa'nın gelişiyle. Keçi gibi inatçı Musa'ya bile diz çöktürmüştü Horemheb.

Tarihin Kayması

Birkaç gün geçti. Geçen günlerin ardında nelerin saklandığını çoğu kimse fark etmedi. Musa, Tek Tanrı'dan aldığı buyrukla işe koyuldu. Teb'e geldiğinde kardeşi Harun'la iletişime geçti. Ardından Aton tapınağının üyelerini buldu. Usap ve Abranu, çoktan ölmüştü. Khaten, hâlâ saraydaydı. O, Horemheb'in güvendiği danışmanlardan biriydi. Sarayda hâlâ eski Akhenatoncular vardı. Soylular arasında da Atoncular eski konumlarını koruyordu. Ancak parti güç kaybetmişti. Eski etkisi neredeyse yok olmuştu. Eski Atoncular da kimliklerini saklamak zorundaydı.

Musa, yarım kalan bir planı tamamlamak için geldi Mısır'a. Bu plan, çok önceden belirlendi. Ancak plan için düğmeye basıldığında işler ters gitmişti. Şimdi ise işler tamamen farklı bir hal almıştı. Musa, "Tur" adını verdiği dağda doğrudan Tek Tanrı Aton'dan buyruklar aldı. Gerçi bu Tanrı kendi adını söylemedi Musa'ya. Ama yine de o Aton'du. Yani efendiydi. Yani Rabb'di. Musa, çekingen ve güçsüz hissediyordu kendini. Buna karşın Tek Tanrı onu cesaretlendirdi. Musa, yüreğindeki gelgitleri hissedebiliyordu. Ancak gelecekte neler olabileceğinin farkında bile değildi.

Mısır, en tarihî taht oturumlarından birine tanık olmaya hazırlandı. Her şey görünüşte normaldi. Yine ritüeller, seremoniler eşliğinde toplantı başladı. Firavun, tahtına oturdu. Horemheb, bir asker olarak istihbarata önem veriyordu. Kısa sürede Musa'nın Mısır'da

neler yaptığını öğrendi firavun. Bu istihbaratı geç getiren memurları da fırçaladı.

Musa'nın Mısır'a geldiği Horemheb'e haber verilmemişti. Mısırlı üst düzey askerler ise durumdan haberdardı. Eski bir kanun kaçağı ve önemsiz görünen kişinin memleketine dönmesi doğal karşılanırdı. Bu durumu önemli işlerle uğraşan firavuna söylemek malayaniydi. Ancak bu durumu hemen önemsedi firavun. Musa, önemsiz biri değildi. Mısır'a geldikten sonra Musa'nın görüştüğü birkaç kişiden kuşkulansa da firavun, görünürde göze batan bir durum yoktu. Musa'nın İbrani kökenleri ortadaydı. Bu nedenle rahatladı Horemheb. Eski bir Mısır soylusuna, merhametli kollarını açabilirdi.

Dualar sonunda firavunun izniyle açıldı oturum. Firavun, öncelikle devlet işleriyle ilgilendi. Geçen toplantıda alınan kararların uygulanıp uygulanmadığını sordu. Diğer işleri denetledi. Bu işleri çok uzatmadı. Musa'yı görmek istiyordu bir an önce. Her ne kadar Musa ile ilgili şüphelere kapılsa da onun kendisinden ne istediğini de merak ediyordu. Bu nedenle kısa kesti işlerini. Hemen buyruk verdi:

"Musa gelsin!.."

Sütunların sonundaki arka kapılardan biri açıldı. Hizmetçiler, Musa'ya refakat ediyordu. Kapıdan gösterişli sütunların aktığı koridora girildiğinde, Musa, yalnız değildi. Yanında kardeşi Harun da vardı. Harun, Musa'nın küçüğüydü. Küçüklükten beri tanışıyorlardı. Musa, sarayda yetişmişti. Harun ise sarayın kenarındaki bir işçinin evinde büyümüştü. Babalarını küçük yaşta kaybetmişti ikisi de. Musa, eğitim için saraydan ayrıldığında aynı zamanda İbrani ailesinden de ayrılmıştı. O uzun ayrılıklar, kardeşlerin birbirinden habersiz büyümesini sağlamıştı. Bu yüzlerindeki çizgilere de yansımıştı. Harun, tam bir İbrani gibi gözüküyordu. Güneşte yanmış derisi, kıllı vücudu, kısa boyuyla çölde yaşayan çoban gibiydi. Oysa Musa, Medyen'deki yaşamı dışında rahat ve konforlu bir yaşam sürmüştü. Bu durum hâlâ yüzünden okunabiliyordu. Beyaz tenini karartamamıştı güneş. Bedeni güçlü ve uyumluydu. Kardeşine göre

daha uzun boyluydu. Saçları, sakalı ve yüzü daha parlak ve bakımlı görünüyordu. Medyen'den Mısır'a geldiğinde tipik bir Mısırlı gibi giyinmedi Musa. Arasına karıştığı İbraniler gibi olmak istedi. Halkı gibi görünmek istedi. Kabarık saçları altında çizgi gibi uzayan bir tutam sakalı vardı Musa'nın.

Yürüdü, Musa. Uzun koridorda görkemli tahta doğru yürüdü. Üzerinde kırmızı siyah çizgilerle motifli tek parça uzun bir elbise vardı. Elbise, dizinin altında bitiyordu. Çıplak baldırlarının altında siyah deri sandaletleriyle yürüdü Musa. Elinde omzuna kadar uzanan bir asa vardı. Ardında bir Mısır İbranisi olan Harun...

Herkes susmuştu. Yürekleri donduran bir sessizlik vardı. Bu sessizliği deri sandaletlerin taş koridorda çıkardığı ayak sesleri bozdu. Bir de asanın tedirgin eden sesi yankılandı sütunlarda. Musa, kaderine yürürken kararlı görünüyordu. Tüm bakışlar, Musa ile Harun'un üzerindeydi. Bazıları şaşkındı. Bazıları ise gülümsedi. Fısıltılar yükseldi. Musa, taş sütunların ardından insanların arasından kaderine doğru yürüdü.

Her şeyin başladığı yere geldiğinde Musa aniden durdu. Bir adım gerisinde Harun da duraksadı. Taş basamakların önü... Musa nerede duracağını çok iyi biliyordu. Çünkü o sıradan kaba bir adam değildi. Mısır'ın en seçkin tapınaklarında eğitim almış, ince ve nazik bir adamdı. Saray protokollerine de yabancı değildi. Harun'un bu protokollerden haberi olduğu söylenemezdi. Harun, bu konudaki bilgisizliğini Musa'nın hareketlerine bakarak gideriyordu. Firavun, karşısında duran bu ikiliye baktı. Öndeki Musa'yı süzdü firavun. Karşısında duran kişi bir Mısırlı'ya benzemiyordu. Harun'la ilgilenmedi bile firavun. Musa, firavunun huzurunda durduğunda gülümsedi tüm içtenliğiyle. Kararlı yüz mimikleri yumuşadı Musa'nın. Yüzünde firavuna bir müjde verecekmiş gibi güller açtı. Kalın dudakları iki yana yayıldı. Tok bir sesle konuştu Musa:

"Esenlik üzerinize olsun, iki ülkenin egemeni, Mısır'ın firavunu."

Firavun, Musa'nın bu selamlayışı karşısında memnun oldu. O da tüm merhamet duygularını ortaya çıkarırcasına baktı Musa'ya:

"Ülkene hoş geldin Musa."

"Teşekkür ederim, saygıdeğer firavun."

"Medyen'den geliyorum, değerli firavun. Size müjdeler ve güzellikler getirdim. Size gerçeğin aydınlığını getirdim."

"Sözcüklerin ne kadar güzel Musa... Tılsımlı sözcüklerle beni büyülemeye mi çalışıyorsun?" dedi firavun. Horemheb, Musa'nın görünüşünden ve mimiklerinden dolayı iyice yumuşamıştı. Karşısındaki kişinin kötülük ya da bozgunculuk amacıyla gelmediğinden emin oldu.

"Sözcüklerim büyü ve tılsımlar içermiyor yüce firavun. Büyü ve tılsım, sizin görkeminizin içinde gizli olsa gerek..."

"Ah, evet Musa... Başına gelen kötü olayları biliyorum. Artık Mısır, uğursuzlukları ve kötülükleri geride bıraktı. Yeni bir dönem başladı. Sen de bunun için gelebildin Mısır'a. Artık suçlarından temizlendin. Mısır'da özgür olabilirsin her Mısırlı gibi..."

"Yüce firavun, merhametiniz enginliği takdire şayan... Mısır'da yaptığınız güzel işler var..."

Taht salonundaki herkes iki dostun sohbetini dinlercesine dinliyordu konuşulanları. Karşılıklı iltifatlar, ilk bakıştaki anlamsız gerginliği bütünüyle sildi bir anda. Herkes firavunun bağışlayıcılığını ve merhametinin enginliğini izliyordu.

"Musa, tekrar hoş geldin ülkene. Mısır, bıraktığından daha da güzel şimdi... Her geçen gün daha da güzel oluyor. Halkımızı güzel günler bekliyor. Gelişin beni mutlu etti. Eski tanıdıklarımızın Mısır'ın birliği ve barışı için birleşmeleri beni hep mutlu etmiştir. Senden önce de bazı soylular, hanedan üyeleriyle aramızdaki kavgaları bitirdik. Yeni bir sayfa açtık Mısır'da. Onlara yüksek mevkiler verdim. Nil'in verimli arazilerinde saraylar ihsan ettim onlara."

"Bu sizin yüreğinizdeki iyilik duygusundandır, ey gönlü bol firavun."

"Evet, Musa... Seni aramızda görmekten dolayı çok sevindim. Senin, barış içindeki büyük Mısır'a hizmet edeceğini düşünüyorum. Mısır'ın senin bilginden, aklından ve iyiliğinden istifade edeceğini düşünüyorum. Gelişin için bir ziyafet vermek isterim. Sonra sana Nil kenarında yazlık ve arazi vermeyi düşünüyorum. Bundan sonra seni sarayımda danışman olarak görevlendiririm. Kuracağım büyük Mısır'da sen de önemli biri olacaksın. Çağların sonunda senin de adın anılacak Musa."

Bunları söylerken gözleri güldü firavunun. Devam etti:

"Sen, Mısır'da parlayabilirsin."

Sonra göz ucuyla Harun'a baktı firavun. Daha önceden Musa'nın kardeşi Harun'la huzura alınacağından haberi vardı firavunun. İşaret parmağını Harun'a yöneltti:

"Musa, kardeşin için de endişelenme! Kardeşine de kraliyet olarak üstün görevler veririz. İbranilerin başına atarız onu."

"Lütfunuz ve cömertliğiniz için çok teşekkür ederim, saygıdeğer firavun. Ancak sizden hazine ya da makam beklentisi içinde değilim. Size gerçeği müjdelemek için geldim. Yeryüzünde barışa katkı sağlamak için karşınızdayım."

Firavun, Musa'nın bu sözleri karşısında bir an afalladı. Musa'nın ne demek istediğini anlayamadı.

"Nasıl Musa? Ne demek istiyorsun?"

"Yeryüzünde iyi işler yanında kötü işler de yapıyorsun firavun. Mısırlıları seçkin efendiler yaparken İbranileri, Habeşlileri ve diğer halkları köle yapıyorsun. Yeryüzündeki barışı bozuyorsun. Zavallı insanlar, kanın, sefaletin ve açlığın pençesinde..."

O anda salondaki fısıltılar bir anda uğultuya dönüştü. Çünkü salondaki yumuşak ortam bir anda gerginleşmişti. Musa'nın niyeti ilk

kez su yüzüne çıkmıştı. Musa, Akhenaton'un eski sözcükleriyle firavunun karşısına çıkmıştı. Pes etmemişti, eski Aton üyesi. Yine politik bir meydan okumayla karşı karşıyaydı firavun ama çok deneyimliydi firavun. Böyle meydan okumalara karşı kendini çok güçlü hissediyordu. Benzerlerini yaşamıştı geçmişte. Firavun, kendini topladı. Deminki keyfi kaçmıştı. Şaşkın görünüyordu sadece. Anlaşılan Musa yine eski davaları gündeme getirmek için saraydaydı. Firavun, ciddi bir hal takındı. Sinirlenmedi, sadece ciddileşti, Horemheb:

"Nasıl bir Mısır istersin, Musa."

"Kimseye eziyet edilmeyen, herkesin eşit olduğu, köleliğin ve zorbalığın olmadığı bir Mısır..."

"Oldu, o zaman senin istediğin Mısır'ı kuralım. Biz Mısırlılar, İbranilerin ve zencilerin kölesi olalım. Nasıl olur, bunu beğenir misin Musa?"

Firavun alaycıydı sözlerinde... Ağzından pis bir gülümsemeyle çıktı sözcükler...

"Hâlâ bu yanlışlıktan ve ırk ayrımından vaz geçmeyecek misin? Ne zaman bitecek bu insanlık dışı şeyler?"

Firavun bu söz üzerine sinirlendi. Bir anda kaşları çatıldı Horemheb'in. Sesini yükseltti firavun:

"Ooo! Musa'ya bakın. İnsanlığımızı sorgulayan Musa... Bizi zorbalıkla ve bozgunculukla suçlayan Musa... Biz Mısırlılar, ırkçı ve zorbayız öyle mi? Biz, seni çocukken himayemize alıp büyütmedik mi? Yaşamının büyük bir kısmını aramızda geçirmedin mi? Sarayda yumuşak yataklarda yatmadın mı? Güzel ve tatlı yemeklerle büyümedin mi? En seçkin öğretmenlerden ders almadın mı? Sen bir İbrani'ydin. Krallığımızın merhameti olmasa, hanedanlığımızın insanlığı olmasa; bu Musa, karşımıza çıkıp insanlığımızı sorgulamayacaktı sanırım."

Firavun bu sözleri söylerken derin bir nefret hissi uyandı kalabalıkta... Din adamları, danışmanlardan bazıları gözlerini kısarak baktılar Musa'ya. Hatta cariyeler bile kızdı, firavunu sorgulayan bu kişiye...

Firavun devam etti:

"Sonra sen ne yaptın? Sen, iyiliksever ve barışçıl ve şu Tanrı'nın çöl tanrısının imanlısı Musa... Krallığımıza hizmet eden bir askeri gözünü kırpmadan öldürdün. Çünkü sen nankör birisin. Seni bağışlamamıza rağmen hâlâ nankörlük peşindesin! Peki! Sen ne zaman vazgeçeceksin bu nankörlüğünden?"

"O cinayet, yanlışlıkla olmuş bir olaydı. Yanlış bir olayı savunacak değilim."

"Şimdi ne istiyorsun Mısır'dan? Bir katil olarak Mısır'dan kaçtın. Yıllarca başka diyarlarda yaşadın. Şimdi karşıma geldin. Benden ve Mısır'dan ne istiyorsun?" Herkes bir an duraksadı.

"Ezilen halkların özgür olmasını istiyorum. İbraniler, Habeşliler ve diğer halklar adına buradayım. Karşındayım. Onları serbest bırak. Kimseye zarar vermeden Mısır'dan çıksınlar. Köle halklardan özgür bir ulus kurulsun. Yeryüzündeki haksızlık son bulsun. Her birimiz bir anne bir babadan doğmadık mı? Hepimiz farklı görünüyoruz ancak aslında hepimiz insanız. Neden birilerini ezerek ve sömürerek iskelet ve kan üzerinde büyük yapılar kuralım? Aklımızı kullanırsak hiçbir kimseye zarar gelmeden mutlu bir uygarlık kurabiliriz."

Horemheb, politik zekasıyla karşılık verdi Musa'ya:

"Seni insanlar üzerinde yetkili kılan nedir? Sana İbraniler mi Habeşliler mi yetki verdi? Sen hangi yetkiye dayanarak bu insanların haklarını savunuyorsun?"

"Ey, firavun! Bil ki ben, tüm insanların efendisi tarafından gönderilmiş bir elçiyim. Yetkiyi Tek Tanrı olan efendiden yani Aton'dan alıyorum." dedi.

"Bir elçisin demek ki Musa... Peki! O zaman açık bir kanıtın varsa bunu ortaya koy. Doğru söylediğini anlayalım."

Bunun üzerine Musa, elindeki asayı yere bıraktı. Asa, yere dokunur dokunmaz büyük bir yılan haline geldi. Aniden çığlıklar yükseldi. Saray cariyeleri sağa sola kaçıştı. Tahtında oturan firavun bir an afalladı. Gözleri önünde oluşan bu olay herkesi derinden korkuttu. Firavun, istem dışı bağırdı: "Musa, hemen kes şu yaptığın şeyi!"

Musa, hemen yerdeki yılana dokundu. Yılan, bir anda düz bir asaya dönüştü. Salonun tam ortasında herkesin bakışları altında Musa, yeni bir olağanüstülük için durdu. Musa, sağ elini kalbinin üstüne gelecek biçimde koynuna soktu. Elini koynundan çıkardığında Musa'nın eli beyaz ışık saçıyordu. Bu inanılmaz bir görsellik içeriyordu. Musa'nın eline bakanların gözleri kamaştı. Bugüne kadar benzeri görülmemiş bir olaydı. Firavun, elleriyle gözlerini kapamaya çalıştı. Musa'nın elinden fışkıran ışık, firavunun gözlerini rahatsız etti. Salon, dondu kaldı. Saray kurulduğundan beri bu şekilde olaylarla hiç karşılaşılmamıştı. Kimse ne yapacağını bilemedi.

Parennefer, gördükleri karşısında korktu. Musa'nın yaptığı şeyler gerçekten inanılmazdı ancak firavunun yanına sokulan Parennefer: "Basit sihir numaraları efendim. Daha iyilerini de gördüm." dedi. Parennefer korksa da Musa'ya en ufak bir tavizin verilmesini kabul edemezdi.

Birkaç dakika süren sessiz bir bekleyiş oldu. Başrahip kendini topladı. Parennefer, Musa'nın bu mucizeleri karşısında aşırı sinirlenmişti aynı zamanda. Yıkılan ve devrilen Atonculuğun eski üyesi, kendinde cüret bulmuş ve firavunun karşısına çıkmıştı. Bu kabul edilebilecek bir şey değildi. Atonculuk denilen bu büyücülüğün ve laf ebeliğinin halk önünde bütünüyle rezil edilmesi gerekiyordu.

İşte fırsat ele geçmişti. Hemen bir plan kurdu Parennefer. Sinirini içinde tuttu:

"Saygıdeğer firavun. Bu adam bilgiç bir büyücüden başkası değildir. Tatlı ve güzel sözlerle insanları büyüleyip, sihirbazlık numaralarıyla onlar üzerinde etkili olmaya çalışıyor. Amacı ise Mısırlılarda kargaşa yaratıp Mısırlıları topraklarından çıkarmak... Ya da Musa kendini firavun yapmaya çalışan bir sahtekar... Madem bu büyücü, insanları etkilemek istiyor. İzninizle bu büyücüye haddini bildirelim." Parennefer'in bu sözü üstüne uğultular yükseldi: "Büyücüye haddini bildirin. Büyücü..."

Parennefer'in planı hemen biçimlendi. Musa, gittiği yabancı diyarlardan birkaç sihir numarası öğrenerek dönmüştü Mısır'a. Bu numaraları tatlı ve yaldızlı sözlerle satmaya çalışıyordu sadece. Musa'nın karşısına bilgili ve hünerli büyücüler çıktığında Musa apışıp kalacaktı. Böylece Musa ve tehlikeli fikirleri kendiliğinden sönecekti. Parennefer ve firavun, yasaklanan fikirlere uygulanan şiddetin o fikirleri daha da büyüttüğünün farkındaydı. O nedenle Musa'yı ya da kalan Atoncuları öldürmek iyi bir metot değildi. Zaten Akhenaton'un ölümünden sonra Amon tapınağı salt şiddetle yok etmemişti Tek Tanrıcılığı. Bu şeyler karşısında kullanılacak en önemli metot, düşmanı kendi düşüncesiyle rezil etmekti. Böylece Musa, başta İbranilerin arasında rezil olacaktı. Musa, ortadan kaybolup gidecekti. Parennefer, "kusursuz bir plan" diye düşündü.

"Peki, ne yapalım ey Amon tapınağı başrahibi?" dedi firavun.

"Efendim, izin verirseniz, imparatorluk içindeki tüm bilgili büyücüleri bulalım. Bu büyücüler Opet festivalindeki halk eğlencesi sırasında Musa'yla karşılaşsın. O zaman bu sahtekarın gerçek yüzü ortaya çıksın!"

Firavun, elini havaya kaldırdı. Parennefer'i uyarmak istedi. Parennefer'in Musa'ya hakaret etmesini istemedi firavun. Çünkü bu konuda tek yetkili olarak kendini görüyordu. Sonuç olarak Musa da

firavunun buyruğu altında bir adamdı kendine göre. Bunun üzerine firavun Musa'ya yöneldi:

"Ne dersin Musa? Böyle bir karşılaşmaya cesaretin var mı?"

Musa, firavunun bu teklifi karşısında şaşırdı. Çünkü Musa, böyle bir teklifi öngörmemişti. Onun amacı, firavunu gerçeğe ve doğruya çağırmaktı. Musa, büyücülere karşı bir şey yapamayacağını biliyordu. Kendi büyücü de değildi. Yaptıkları sadece Tanrı Aton yardımıyla gerçekleşen olağanüstülüklerdi. Bir an tutuk kaldı Musa.

"Evet, Musa. Sanırım, böyle bir yüzleşmeden korkuyorsun. O zaman sana nasıl güveneceğiz?" diye çıkıştı firavun.

Musa, kaygılıydı: "Ben, büyücü değilim." dedi.

"Evet, o zaman tüm iddialarını kendin yalanlamış oluyorsun!"

"Ben bir büyücü değilim ama teklifi kabul ediyorum!"

Musa'nın içindeki ses, bu düelloyu kabul etme konusunda kendini ikna etti. Bunun üzerine toplantı sona erdi. Merakla beklenen karşılaşma daha ilginç bir hal aldı. Artık Mısır'da uyuyan bir şeyler uyanmaya başlamıştı. Tarih, bundan sonra eskisi gibi olmayacaktı. Özgürlük değneği, kölelik prangalarına dokunmak istiyordu.

Yılanların Ölümü

Antik Mısır'da geleneksel Opet Bayramı.

Antik Mısır'da 18. Hanedanlık'ta yeni bir gelenek ortaya çıkmıştı: Opet Bayramı... Bu bayram, çok karmaşık ritüelleriyle bir festival anlamına geliyordu aynı zamanda. Mısır takvimine göre Akhet yılının ikinci ayı boyunca Tanrı Amon adına düzenlenen Opet Festivali, halkın geniş katılımıyla düzenlenirdi. Bu festival, aslında yeniden doğuşu simgeleyen bir olguydu. Çünkü Nil'in taşmasıyla ilgili kültler, Mısır'da yaygındı. İşte Nil'in taşması, "bereket" demekti. Bereket ise ilkbaharda doğanın dirilmesiyle olurdu. Bereket ile yeniden dirilme arasında ilginç bir bağlantı vardı. Yeryüzünün çoğu yerinde

bu böyleydi. Bereket festivallerinde halk çılgınca eğlenirdi. Mısır'da da halk diğer ülkelerde olduğu gibi delicesine eğlenmek istiyordu. Mısır'da sınırsız bir eğlence anlamına geliyordu Opet Festivali.

Sabahın erken saatlerinde önemli bir hareketlilik başladı Teb'de. Ancak asıl hareketlilik Nil'in doğu kıyısındaki Amon tapınağında yaşanıyordu. Halkın birçoğu erkenden Nil'in karşı yakasına geçti. İnce uzun sandallar o kadar iç içeydi ki uzaktan bakan birisi Nil'in üzerinde bir köprü kurulduğunu düşünebilirdi. Amon tapınağındaki hazırlıklar da hızla devam etti. Rahipler, Tanrı Amon'a ve diğer tanrılara sunulacak armağanları ve sunuları denetlediler. Halkın törenler sırasında organize edilmesi görevi rahiplere ve askerlere aitti.

Luksor tapınağının çevresinde mahşeri bir kalabalık oluştu. Etrafta silahlı askerler ve görevli rahipler kalabalığı kontrol altına almaya çalıştı. Büyük mavnalar ve kızaklar ile tanrı heykelleri taşındı. Muazzam büyüklükteki taşıyıcılara yüklenen Tanrı Amon heykeli en baştaydı. Tanrı Amon heykelini gören Mısırlılar, tanrı suretini sükunetle selamladı. Mısırlı seçkinler, köleler, kadınlar, erkekler her çeşit insan... Derin manevi hislerle saygı duruşuna geçti Mısır'ın en büyük tanrısına karşı. Amon'un hemen arkasında diğer heykeller taşıyıcılara yüklendi. Ahşap taşıyıcıları çeken köleler, derilerini sıyıran ipleri omuzladı. Hemen önlerinde kraliyet müzisyenleri, coşkulu ezgiler çalmaya başladı. Sadece bacak araları örtülü olan çıplak kızlar, kalçalarını müzikle birlikte titretmeye başladı. Askerler, tören alayını sıraya dizmeye çalıştı. Halk, tanrı heykellerinin arkasına yönlendirildi. Önde protokol sırası vardı. Üst düzey rahipler, en güzel tören kıyafetleriyle ve traşlı başlarıyla tanrı yontularının hemen yanındaydı. Askerler, memurlar ve diğerleri protokole göre tören alayında sıralandı. Ellerinde tanrılara sunulmak üzere sunular ve kurbanlar taşıyan köleler, efendilerinin hemen arkasında yer aldı. Kölelerin ellerinde mısır koçanları, şarap ve bira testileri, narlar, hurmalar ve Mısır'da yetişen her türlü meyveler ile renklendirilmiş sepetler vardı. Meyveler tazecikti. Biralar ve şaraplar yeni sıkılmıştı. Hemen her şey tanrıların ağızlarına layıktı. İnsanlar tanrıları ne kadar memnun edebilirse,

tanrılar da insanları o kadar memnun ederdi. İnançlarının gereğini yapan dindarlar mutluydu. Büyük erkek organı heykelcikleri taşıyan kadınlar alayda çılgınca dans ediyordu.

Erkeklik organı, kadim çağlardan beri bereketi, çoğalmayı simgeliyordu. Halkın tümü bir araya gelerek tanrılara sunular ve kurbanlar sunmaya gidiyordu. Kalabalığın içinde besili boğalar da vardı. Bunlar tanrılara kurban olarak sunulacaktı. Şişmanlatılmış boğalar, erkekliğin ve gücün simgesiydi. Tanrılar ise sunulara ve kurbanlara açtı. Kana, vahşete ve karanlığa aç oldukları gibi...

Büyük tören alayı yola çıktı. Luksor'dan Karnak'a doğru ağır adımlarla yürüdü on binler. Coşkun ezgili ilahiler dualara karıştı. Dualar, uğultularla yükseldi semaya. Ellerinde sunular olanların bazıları kendini müziğe kaptırıp dans etti. Bazı seçkin Mısırlı efendiler ise ağlıyordu. Gözleri yaşlı olanlar, günahlarını anımsayanlardı. Köleler ise sevinçliydi. Ancak böyle bayramlarda güzel yemekler yiyebiliyorlardı. Taze boğa, koyun etleri, kuş etleri, ciğerler... Mis kokan pideler, yağlı çörekler... Köleler, efendilerin ihsanlarıyla ve tanrıların lütfuyla doyduklarını düşündüler. Kalabalık içinde akan kölelerin imanları arttı. Bu kadar görkemli törenler, kölelerin ve köylülerin gözlerini kamaştırıyordu. Köylerinden ilk kez gelenler için inanılmaz sahneler yaşanıyordu. Yoksulların, tanrılar karşısındaki korkuları arttı. Seçkinlerin merhametleri kabardı.

Büyük kayıklar vardı tanrı heykellerinin hemen ardında. İnsan ırmağı üzerinde yüzen saltanat kayıkları... Süslü renklerle ve ahenkli resimlerle bezeli kayıklar akıyordu kalabalığın üstünde. Bunlar öteki dünyaya, ölüler dünyasına yapılan seyahati anımsatan sembolik kraliyet kayıklarıydı.

Musa ise yanındaki birkaç adamla büyük Amon tapınağının etrafında tören için kurulan alana geldi. Büyük Amon tapınağı, Karnak'ın merkezindeydi. Musa'nın yanında yine Harun vardı. İbranilerden birkaç seçkin adam da Musa'ya eşlik etti. Musa, Horemheb'le görüştükten sonra popülaritesi bir anda artmıştı. İbranilerden çoğu

Musa'yı tanımaya başladı. Musa'nın öyküsü kulaklar arasında yayılan bir fısıltı oldu.

Musa, İbranilerin kahramanı olabilir miydi? Yoksa İbranilerin başını belaya sokacak bir yalancı mıydı o? İbraniler, ilk kez duydukları "özgürlük" sözcüğü ile büyülendiler. O zaman köleler, bu sözcüğün anlamını bilmiyordu. Köle anne babadan doğan köleler için "özgürlük" sözcüğü "yaşam" sözcüğü kadar yabancıydı kendilerine. Musa, saraydan çıktıktan sonra İbranilerin seçkin klanlarının liderleriyle görüşmüştü. Bazı liderler Musa'nın düşüncelerine sıcak yaklaştı. Bazıları ise Musa'nın söylemlerini akıl dışı buldu. Çoğu İbraniye göre Musa da bir büyücüydü. Musa'nın büyücü olarak nitelendirilmesinin nedeni aslında sözlerinde saklıydı. O zamana kadar kimsenin düşünmediği şeyleri söylüyordu. İnsanlar, kendilerini aşan bu sözler karşısında donakalıyorlardı. Kendilerini ikna edebilecek kadar yetenekli bu adam, mutlaka büyücü olmalıydı. Musa'ya deli diyenler de vardı, kaçık diyenler de... Yine de asayı yılana çevirmesi ve beyaz el olayı da açıklanamıyordu mantıkla. Kimse Musa'nın gerçekten kim olduğunu anlayamadı. Özellikle de cahil olanlar...

İbranilerden birisi sokuldu Musa'nın yanına. Kulağına fısıldadı: "Musa, firavun büyücülerle anlaşmış. Büyücüler, tüm hünerlerini gösterecekmiş." Musa'nın canı sıkıldı. Bu sırada Tek Tanrı Aton'a, yani "tek efendiye" zafer için dua etti.

Kalabalık yaklaştı. Karnak'a ulaştı. En önde leopar kürkü takmış Parennefer, kurduğu planı düşündü. "Bugün Musa'nın işi bitmeli." diye fısıldadı zihninden. Bu konuda her türlü ayrıntıyı planlamıştı Parennefer. Daha önceden Musa'nın karşısına çıkaracağı büyücülerle görüşmüştü. Yine bu büyücüleri firavunla da görüştürdü Parennefer. Büyücüler, Musa'yı yenmeleri karşısında prestijli işler talep ettiler. Bazıları sarayda firavunun danışmayı olmayı istedi. Bazıları ise altın ve arazi... Firavun, büyücülerin tüm isteklerini kabul etti. Çünkü firavun Mısır'da Aton fitnesinin yeniden uyanmasını istemiyordu. Ancak Musa'ya karşıtlıkta firavundan daha ateşli

biri vardı. Bu adam, Parennefer'di. Parennefer, öncelikle bir din adamıydı. Bu görevi nedeniyle tanrılardan fazla tanrıları savunmak zorundaydı.

İkinci olarak Parennefer, kendi prestijini düşünüyordu. Musa gibi bir kaçığın çöl tanrısını yeniden Mısır'da diriltmesi, Amon tapınağının çökmesi anlamına gelirdi. Amon tapınağı sarsılırsa ya da çökerse bundan en çok zararı gören kuşkusuz Parennefer olurdu. Aklından bunları geçiren Parennefer, mükemmel bir planı devreye sokmaya hazırdı. Musa'nın hokkabazlık, sihirbazlık ve büyücülük konusunda yetenekli olmadığını çok iyi biliyordu Parennefer. Musa, Medyen'de ürkünç birkaç numara öğrenmiş olmalıydı sadece. Musa ile konuşmak yerine alay edilmeliydi onunla. Parennefer'e kalsa Musa'yı hemen öldürürdü. Ancak Parennefer bir din adamıydı. Firavun ise bir siyasetçi... Firavun, bir siyasetçi olarak sorunları öncelikle diplomatik yollarla çözme kararlılığındaydı. Parennefer, firavuna uygun bir plan hazırlamıştı oysa. Başrahip, Musa'yı öldürme planını gizlice anlatsa da firavuna, Horemheb bunu kabul etmedi. İlk aşamada Musa'yı öldürme planını onaylamadı firavun. Çünkü Musa, ölümü hak edecek kadar haddi aşmamıştı henüz. Parennefer, bu düşünceler içinde büyük Amon tapınağına yürüdü. Eliyle işaret etti yardımcısına: "Büyücüleri kontrol edin. Musa'nın nerede olduğunu öğrenin. Hepsini bana haber verin." diyerek fısıldadı. Büyük düelloya az kalmıştı ne de olsa. Parennefer, hiçbir şeyi tesadüfe bırakmayı istemedi.

Büyük Amon heykeli alana girdi. Herkes ayaktaydı... Firavun, Amon tapınağının önünde festival için hazırlanmış özel alanda bir platform üzerindeki tahtında oturuyordu. Firavun da ayağa kalktı. Müzik sustu. Dualar yükseldi. Herkes ellerini havaya kaldırdı. Binlerce, on binlerce avuç içi büyük Amon heykeline yöneldi. İnanca göre ışık, bereket ve kutsal enerji yayıldı tanrı suretinden. Herkes avuç içleriyle alıyordu bu kutsallığı. Avuç içleri ısındı. Kitlesel meditasyon... Kamusal alanda zikir sahneleri... Dindarların cezbe hali... Derin bir cinnet anının doruk noktası...

Musa, uzaktan baktı kalabalığa:

"Efendim olan Tanrı, beni karanlık bir topluluktan koru." dedi alçak sesle. Başını iki yana salladı Musa. İnsanların yaptığı bu saçmalıklara acırcasına salladı başını. Musa, derin bir nefret duydu putlara. Sadece putlara değil, karanlık her düşünceye, karanlık her kişiye nefret uyandı Musa'nın kalbinde. Karanlık din adamlarına ve karanlık askerlere...

Aton taraftarları da saklandı kalabalıkta. Kitlesel olarak yapılan bu şirk ayinine katılmamak için... Musa'nın düşüncelerinden farklı değildi çoğu Atoncu'nun görüşü. Mistik bir heyula, şeytanın nefesi gibi dolaşıyordu Mısır'da. Her şey tamamlandı. Musa'nın kalbindeki nefret, son halkaydı. İbrahim'in putları devirişi canlandı Musa'nın gözünde. Musa da İbrahim'in yolundaydı. Bu sahneyi gören Harun, kardeşinin yanına geldi. Harun'un sevgisinin sıcaklığı ellerinden aktı Musa'nın ellerine. Güven ve güç verdi Harun düşünceli kardeşine:

"Korkma ve kaygılanma kardeşim. Biz kazanacağız."

Firavun, tahtın bulunduğu platformdan aşağı indi. Büyük Amon heykeline yaklaştı. Yanındaki kraliyet maiyeti de firavuna iştirak etti. Büyük Amon heykeli önüne yürüdü firavun. Kalabalık tamamen sustu. Herkesin gözü firavuna kilitlendi. Başrahip Parennefer, firavunun yanına sokuldu. Herkes, bu anı bekledi. Firavun, yanındaki hizmetkarların getirdiği sunu kaselerini aldı. Parennefer'in yüksek sesli duası başladı. Tütsüler yakıldı. Buhurdanlıklardan yükselen duman kalabalığın arasında dağıldı. Parennefer'in gür sesi tapınak duvarlarını aşıp sütunlara çarptı. Firavun diz çöktü. Saygıyla eğildi Amon'un önünde. Sunuları sundu firavun. Ekmek, bira. Bereket diledi Mısır için. Mısır adına kurbanlar kesildi o anda. Firavunun bu ritüeliyle festival resmen başlamış oldu.

Firavun, kutlama alanındaki tahtına çıktı. Yüzü güldü firavunun. Kalabalığa baktı. İmanı arttı. Musa ile büyücülerin karşılaşmasını sabırsızlıkla bekliyordu firavun. Musa, kendisini sinirlendirmişti.

Firavun, kalabalığın önünde Musa'yı rezil etmek istedi. Böylece Musa'ya en büyük cezayı vermiş olacaktı. Müzik başladı. Törenler ve eğlence başladı. Dansözler en kıvrak hareketleriyle kalabalığı heyecanlandırdı. Bu sırada kalabalığa ekmek ve bira dağıtıldı. Seçkinlere mezeler, meyveler ve baharatlı yemekler sunuldu. Firavunun önüne de en güzel yiyecekler getirildi. Firavun bir yandan yemeğin tadını çıkardı, diğer yandan dansözleri izledi. Müzikler oldukça neşeliydi. Nil kıyısından esen rüzgar, bunalan halkı ferahlattı. Gösteri alanının yanında oturan köleler ve çocuklardan bazıları kendini müziğin ritmine kaptırdı. Neşeli bir festival, insanı baştan çıkaran şeylerle devam etti.

Değişik coğrafyalardan getirilen hayvanlar ve insanlar getirildi gösteri alanına... Zenciler, sarı ırktan çekik gözlüler, sarı saçlı mavi gözlü kadınlar kendi danslarını yapmaya başladı. Ortam bir anda sirke döndü. Cins maymunlar, renkli ve büyük papağanlar, eğitimli sürüngenler, gösteri alanında görenleri büyüledi. Garip insanlar da gösteri meydanındaydı. Büyük penisli kara bir adam, iri memeli bir kadın, boyunlarını inceltip uzatmış cüceler, akıllara gelen tüm acayiplikler sergilendi. Firavun bile hayran hayran izledi gösteriyi. Soytarılar çıktı ortaya. Görenler kırıldı gülmekten. Bu panayırda yok yoktu. Akla ziyan her türlü saçmalık sergilendi. Sonra çalınan ezgilere ara verdi. Büyük an gelmişti. Firavun, Musa ile büyücülerin gösterisine hazırdı.

Bir seslenici çıktı platforma. Bağırdı tüm gücüyle:

"Ey Mısırlılar, bugün inanılmaz bir gösteri izlemeye hazırlanın! Yüce firavun, ülkenin dört bir yanındaki büyücüleri siz Mısırlılar için topladı. Musa adında bir büyücü çıkıp ülkenin tüm büyücülerine meydan okudu. Çöl tanrısının cinlerini kullandığını söyleyen Musa, Mısır'ın ünlü büyücüleriyle boy ölçüşebilecek mi? Haydi seyredip hep beraber görelim. Mısır'ın görkemini ve eşsizliğini bir daha anlayalım."

Niyet açıktı. Mısır kraliyeti, Musa'nın Tanrı'sını da rezil etmek istiyordu. Mısır'da "çöl tanrısı" dendiğinde akla gelen ilk Tanrı Akhenaton'un tanrısı olan Aton'du. Bu nedenle Musa rezil olduğunda Tek Tanrı olan Aton da rezil olacaktı. Bu siyasi bir düelloydu aynı zamanda. Olayın sosyal ve dinsel yönü de vardı kuşkusuz. Musa rezil olduğunda İbraniler rezil olacak. Amon tapınağı yeniden zafer kazanacaktı Atoncular karşısında.

Alan boştu. Seslenici sözünü bitirdi. Derin bir sessizlik çöktü kalabalığa. Çoğu insan bu gösteriden haberdardı. Birçoğu da bu gösteriyi merakla bekliyordu. Kulaktan kulağa yayılan efsaneler vardı. Mısırlılar bile haberdar oldu Musa'dan. Mısır'da haberi yayan Amon rahipleriydi aslında. Amon tapınağı karşıt propaganda yapmak adına Musa'yı ünlü yapmıştı çok kısa zamanda. Herkes Musa'yı merak etti. Kimdi bu adam? Çölden gelip çöl tanrısı adına konuşan Musa kimdi? Bazı Mısırlılar, Akhenaton'un ruhunun Musa'ya girmiş olabileceğini öne sürdü. Bazıları ise Musa'nın Mısır'a uğursuzluk için gönderildiğini söyledi. Akhenaton'un laneti olabilir miydi Musa? Kim bilir? Ya da Çöl Tanrısı Aton'un yeni bir oyunu mu bu? Mısırlılar öykülere bayılırdı. Özellikle lanetli ve korkunç olan öykülere... Ya da sinsi kehanetlere... Belki de kehanet, et ve kemik olup karşılarına çıktı Mısırlıların.

Firavunun bulunduğu platformun hemen önünde Mısır'ın büyücüleri belirdi. Yaldızlı giysiler vardı, üstünde. Başlarında ilginç şapkalar vardı. Büyücü oldukları görüntülerinden belliydi. Dikkat çeken görünümleri vardı. Ellerinde iki karış uzunluğunda değnekler vardı. Firavun her birine alacalı bulacalı giysiler armağan etmişti tören öncesinde. Büyücülerden çoğu kalabalığa alışıktı ama bazıları heyecanlandı kalabalık karşısında. On iki kişiydi büyücü topluluğu. Büyücü grup, mesleğinde uzmandı. Bir büyücü olmak için önce sinsi bir kurnazlığa sahip olmak gerekirdi. Aynı zamanda geçmişte yaşamış usta büyücülerin deneyimlerini öğrenmek gerekliydi. Sadece o da değil... Yıldızları izlemek... Yıldızların hareketlerinden kehanetler üretebilmek... Eski tesirli tılsımları bilmek... Bazı sihir-

bazlık numaralarını bilmek ve yapabilmek... Kimsenin tahmin bile edemeyeceği numaraları araştırıp öğrenmek... Bu numaraları başarıyla uygulamak... Çoğu uzmandı bu konuda. Bazıları Babil'e bile gitmişti. O çağda Babil, büyücülüğün merkeziydi. Akıllara durgunluk veren numaralar hep Babil'de üretilirdi. Mısır da kendini geliştirmişti büyücülük ve sihirbazlık konusunda... Kadim kitaplarda yazan bazı bilimsel olaylar, büyü numaraları olarak yutturuluyordu. Örneğin cam fanustan ışık çıkartmak, mıknatıslı asalar ve bazı optik oyunlar... Aslında büyücülük ve sihirbazlık birbirine karışmıştı. Aralarında net çizgiler de yoktu. Diğer şeylerin arasındaki belirsizlik gibi... Doktorların büyücülük yapmasıyla büyücülerin doktorluk yapması gibi...

Uzman büyücüler yan yana dizildi. 12 kişilik grup, firavunun hemen sağında yer aldı. Hemen karşısında Musa ve Harun belirdi. Musa, heyecanlıydı. Neler olacağını bilmiyordu. Bu belirsizlik ile kendini yedi Musa. Ancak Ona Tur Dağı'nda buyruk veren Tanrı, Musa'ya yardım ediyordu. Musa'nın tek bildiği şey buydu. Zaten Musa, onun buyruklarına göre hareket ediyordu. Çoğu zaman bu buyrukları anlamasa da... Bazen saçma gibi görülen bu buyruklar Musa'yı bile şaşırtmıştı. O, Aton'a yani efendi olan Tek Tanrı'ya sonsuz bir biçimde güveniyordu. Bu güven, ona sonsuz bir cesaretin kapılarını araladı.

Büyücüler kendinden emindi. Hepsi, Musa'yı süzdü. Grubun ileri gelenlerinden bir büyücü birkaç adım öne yürüdü. Herkes susmuştu. On binlerce kişi sessizdi. Kimse nefes bile almıyordu. Sanki meydan bomboştu. Bu nedenle ufak bir ses, meydanda hemen yayılabiliyordu. Büyücüler, sihirbaz kimliklerine büründü.

Üstat sihirbaz Musa'ya baktı. Musa da ona. Üstat sihirbaz sesini yükselterek:

"Ey Musa!" dedi. "Sen mi hünerini göstereceksin? Yoksa biz mi başlayalım gösteriye?"

Musa, kendinden emin olarak yanıtladı: "Siz başlayın!" Musa, sihirbazların ne yapacaklarından emin değildi. O da diğer insanlar gibi sihirbazların ne yapacağını görmek için merakla bekledi.

Sihirbazlar, önceden belirledikleri numarayı sergileyeceklerdi. Opet Festivali'nde çok büyük bir kalabalığın toplanacağı belliydi. Bu nedenle sihirbazlar, insanları daha kolay ikna edebilecek ve gösterişli sihirbazlık numaraları hazırlamışlardı. Büyü konusunda da önemli bilgileri vardı grubun. Ancak sihirbazlık insanları daha kolay tavlayan ve daha kolay ikna eden bir yöntemdi. Bu nedenle sihirbazlar, Opet Festivali'ne özel bir gösteri hazırladı. Opet Festivali, yaşamsal değişimi simgeliyordu. Yaşamsal değişimin simgesi de kuşkusuz yılandı. Yılan, çağlar boyu yaşam ilkbaharının ve yaşamda bitmek bilmeyen devri daimin simgesiydi. Bunu gözönünde bulunduran sihirbazlar yılanlı bir gösteri yapmayı kararlaştırmışlardı. Ancak bir başka neden daha vardı. Firavun, sihirbazlardan değneği yılana çevirme konusunda bir numara yapmasını istemişti. Böylece Musa'nın yaptığı numara basitleşecekti.

Üstat sihirbaz, elindeki kısa değneği havaya kaldırdı. Sağa sola baktı. Herkesin elindeki ufak değneği görmesini sağladı. Alanda bulunan insan kalabalığının değneği gördüğünden emin oldu. Üstat, hızlı bir hareketle elindeki değneği sıvazlayıp fırlattı. Değnek, yere düşer düşmez hareket etti, kıvrıldı. Görenler gözlerine inanamadı. Bu, gerçekten inanılmazdı. Değnek bir anda yılan oldu. Hem de canlı yılan... Kalabalık bir anda şok oldu. Hiç kimse daha önce böyle bir gösteri izlememişti. Bu numara çok özel olmalıydı. Firavun bile şaşırdı. Yarım dudak gülümsedi. "Vay, etkileyici..." diyebildi. Musa'nın sarayda yaptığı gösterinin bir benzeriydi bu. "Hem de daha güzeli." diye düşündü firavun çünkü Musa'nın gösterisi sadece korkutucuydu ve estetikten uzaktı. Kalabalık şaşkın bir biçimde fısıldadı. Herkes yerde kıvrılan yeşil ufak yılana bakakaldı. Musa da şaşırmıştı. Ne oluyordu? O da bir anlam veremedi sihirbazın işine. Bu durum karşısında ne yapabilirdi? Bilmiyordu. Terledi Musa. Gerildi

ve bedenini bir ürperti aldı. Sarayda yaptığı şeyi yeniden yapabilme konusunda emin değildi.

Üstadın hemen ardından diğer sihirbazlar, teker teker değneklerini havaya kaldırdı. Birer birer değneklerini yere fırlattı sihirbazlar... Her değnek, yere düştüğünde hemen yılana dönüşüyordu. Değnekler, yere düşüp yılana dönüştüğünde kalabalıktan "Ooo!!!" diye bir uğultu yükseldi. En sonuncu sihirbaz da attı değneğini yere. Yerde tam 12 yılan kıvrılıyordu. Müthiş bir gösteriydi. Herkes nefesini tuttu. Gözler, Musa'ya dikildi. Musa, ne yapacaktı? Musa, elindeki asaya dayanmış olanları izliyordu. Dışarıdan kaygılı görünüyordu. Musa'nın gözleri yerde kıvrılan yılanlardaydı. Musa, donakaldı. Bir dakika geçti ama hâlâ hareketsiz duruyordu. Büyücüler, gülümseyerek ve alaycı bakışlarla Musa'yı süzdü. Musa, adeta başka bir yerdeydi. Sanki orada değildi. Musa duraksayınca çoğu kimse, Musa'nın hiçbir şey yapamayacağını anladığını düşündü. Belki de pes etmişti Musa. O sırada Musa'nın düşünceleri durdu. İçindeki ses, konuşmaya başladı. Çok güçlü ve derinden bir sesti bu:

"Musa, elindekini yere at."

Musa, bir adım öne çıktı. Yılanların kıvrıldığı alana yaklaştı. Herkes meraklandı. Musa, elindeki asayı kaldırdı. Bu asa, insanın belini aşan ama omuzuna ulaşmayan normal bir tahta parçasından başka bir şey değildi. Herkes Musa'nın elindeki asayı gördü. Musa, asayı yere bıraktı.

Asa, yere paralel olarak düştü ve yere "tak" diye çarptı. Bu tahtanın taş zemine çarptığında çıkardığı normal sesti. Bu sesi, herkes duydu. Ancak asanın diğer yanı yere çarptığında inanılmaz bir mucize oldu. Çığlıklar yükseldi. Kadın çığlıkları...

Asa bir anda büyük bir yılan oldu. Bu yerde kıvrılan yılanlara benzemiyordu. Siyah dev gibi bir yılan... Kalın gövdeli ve pullu... Keskin ve sinirli bakışlarla kıvrılan bir yılan... Musa, bu yılanı daha önce Tuva vadisinde gördü. En son firavunun sarayında da görmüştü. Ancak yine de yılanın korkunçluğundan etkilendi Musa.

Birkaç adım geri çekildi. Firavun, yerinden kalktı. Sihirbazlar, korkularından geri doğru çekildi. Ardı ardına çığlık sesleri yankılandı.

Asa, sarı taş zeminde kıvrıldı. Yerdeki küçük yılanları ağzına almaya başladı. Bu inanılmaz korkunç sahne karşısında bayılanlar oldu. Eşi benzeri görülmemiş bir sihirdi bu. Ancak asıl korkanlar sihirbazlar oldu. Bunun bir sihir olmayacağını ilk anlayanlar da kuşkusuz onlardı. Hepsi yılandan uzaklaştı. Geri geri gittiler. Büyük yılan, küçükleri birer birer yakalayıp yutuyordu. Yılan sanki diğer yılanları değil; korku içinde kıvranan insanları yutuyordu. Kalabalık hareketlendi. Bazı insanlar korkup ardına bakmadan kaçtı. Sihirbazlar, tahtın bulunduğu platforma çıktı alelacele. Büyük siyah yılan, son küçük yılanı da yuttu. Bu gösterinin bir an önce bitmesini diledi herkes. Musa, büyük yılana yaklaştı. Bu sefer korkusuzdu. Yılanın kuyruğundan usulca yakaladı. Musa'nın dokunmasıyla eğilip kıvrılan büyük yılan bir anda düzleşmeye başladı. Musa, yerden doğrulduğunda yılan yine asaya dönüştü. Musa, asanın ortasından tutup havaya kaldırdı. Korku, dalga dalga yükseldi. Bazıları bağırdı:

"Osiris gökten indi!"

"Musa da bir tanrı olmalı!"

"Musa'nın Tanrı'sı yenilmez!"

"Yüce Aton!"

Parennefer, korkudan firavunun tahtına yapışmıştı. Kusursuz planı, bir anda altüst olmuştu. Ancak Parennefer'in bozulan planını düşünecek hali yoktu. Neye tanık olmuştu? Ne olmuştu? Musa, nasıl bir sihirbazdı? Firavun da yerinde korkuyla oturuyordu. Sırtı dayandığı tahtla bütünleşmişti adeta.

Kalabalık, hipnotize oldu. Deminki bağırışlar ve çağırışlar da son buldu. Meydanın ortasında asayı yukarı kaldıran Musa sevindi. Mısır'ın tüm büyülerini Tek Tanrı Aton yok etti. Harun ve İbrani yardımcılar, hipnotize olmuş gibi duran kitleyi gülümseyerek izledi. Platformun üstünden atlayan sihirbazlar, koşarak Musa'nın yanında

geldi. 12 büyücü-sihirbaz, Musa'nın ayaklarına kapandı. İçlerinden bazıları bağırdı:

"Tüm insanların efendisi olan Tanrı'ya, Aton'a iman ettik. Musa'nın ve Harun'un Rabb'ine iman ettik."

Kalabalık bu sözleri duyunca şaşırdı. Neler oluyordu? Akhenaton'un tanrısı yine Mısır'a gelmişti. Kalabalık arasından bazıları büyücülerin sözlerini tekrarladı. Bazıları ellerini yukarıya kaldırıp; "Tek Tanrı yüce Aton'dur!" diye bağırdı.

Kalabalıktaki hareketlenmeyi gören Horemheb, bir an korkuya kapıldı. Bu bir darbe hareketi ya da halk isyanı olabilirdi. Bir suikast bile yapılabilirdi bu kargaşada... Yoksa bu bir komplo muydu? Hemen yanındaki Başkomutan Paramessu'yu çağırdı:

"Halkı hemen kontrol altına alın. Kalabalığı susturun!.." dedi. Paramessu, fişek gibi fırladı. Hemen askerlerine emirler yağdırdı. Firavun, korkudan tahtın arkasına sığınan Parennefer'e baktı:

"Neler oluyor Parennefer? Hani büyücülerin Musa'yı alt edecekti?.." Parennefer, korkulu gözlerle yanıtladı:

"Efendim, inanın ben de bilmiyorum neler olduğunu?"

"Şimdi ne yapacağız bu komplo karşısında?"

"Önce prestijimizi sarsan şu sihirbazlara haddini bildirelim."

"Evet, haklısın."

"Sonra Musa'yı, Harun'u tutuklayalım."

"Kesinlikle... Bu komplonun açığa çıkması lazım."

Firavun, kalabalığa baktı. Sesler yavaş yavaş kesildi. Güçlü askerler kalabalığı susturdu. Hemen gösteri alanının etrafı sarıldı. Askerler, Musa'yı ve Harun'u kuşattı. Diğer yanda ise on iki sihirbaz kuşatılmıştı. Hepsi etrafına bakakaldı. Askerler, yıldırım gibi indi karmaşanın içine. Birkaç dakika geçti. Az önce alandan yükselen şaşkınlık, yerini derin bir gerginliğe bıraktı. Tören alanı bir anda

bir mahkemeye dönüştü. Sihirbazlar, firavunun önünde toplandı. Etraflarında kraliyet özel muhafızları cellatlar gibi belirdi. Firavun yüksek sesle haykırdı:

"Ben izin vermeden Musa'nın önünde nasıl eğilirsiniz? Firavun ben miyim, yoksa Musa mı?"

Üstat sihirbaz firavunun sorusunu yanıtladı:

"Biz Musa'nın Rabb'ine eğildik. Musa'nın ve Harun'un Rabbi olan tüm insanların Rabb'ine... Tek Tanrı Aton'a..."

Firavun, bu yanıt karşısında öfkeden kudurdu:

"Ben, izin vermeden tanrınızı mı değiştirdiniz? Siz kim oluyorsunuz? Bu ülkede kimin ne yapacağına ben karar veririm."

Üstat, kararlıydı: "Her şeye Tek Tanrı Aton karar verir."

"Siz... siz..." Sinirinden kekeledi firavun. Kalabalık, Mısır'ın egemeni olan firavunun gazabına tanık oldu. "Kuşkusuz siz de bu komplonun içindesiniz. Siz bunu kentte, Teb'in içinde planladınız. Buraya gelmeden önce her şey ayarlanmıştı. Tüm bu olanlar planın bir parçasıydı. Siz de Musa'nın adamısınız. Mısır'daki köleleri ayaklandırmak için iktidarı devirmek için yapılan komplonun içindesiniz."

Firavun, elini havaya kaldırdı. Gözleri kıpkırmızıydı. Yüzünden ter süzüldü. Bakışları büyücüler üzerindeki kartal gibiydi. Bağırdı firavun. Kalabalığa ibretlik bir ceza gerekirdi:

"Ellerinizi, ayaklarınızı kestireceğim. Sonra da sizi astıracağım." Dişleri gıcırdadı firavunun.

Üstat, tüm büyücüler adına konuştu:

"O zaman biz de Tek Tanrı Aton'a döneceğiz. Bize kızmanın nedeni, Tek Tanrı Aton'a olan iman etmiş olmamızdır. Biz Aton'un açık kanıtlarını gördük."

Üstat sihirbaz, sözlerinde haklıydı. Çünkü gösteri için hazırladıkları numara oldukça eski bir numaraydı. Zamanla unutulmuş bir numara... Sihirbazlar, gösteri öncesi uyuşturulan yavru yılanları şeffaf bir malzemeyle kapladı. Böylece yılanlar hareketsiz kalıyordu. Şeffaf kalıbın içinde dik duran yılanlara bakılınca değneğe benziyordu. Gösteri sırasında şeffaf kalıbı eriten bir kimyasal birleşik yılanlara hızlıca sürülüyor, kalıp eriyip yılanlar hareket etmeye başlıyordu. Böylece değnek, yılana dönüşmüş oluyordu. Musa'nın yaptığı ise sihirbazlık ya da büyücülükten çok öteydi. Bir kere o büyüklükte bir yılan, bu tekniklikle kalıba sokulamazdı. Sihirbazlar, bu iş için yavru yılanları kullanıyordu. Musa'nın yılanı ise canavara benziyordu. Kaldı ki Musa'nın yılanı tekrar asaya dönüşmüştü. Bu ise gerçekten imkansızdı. Sihirbazlar, böyle bir korkunç olayın sihirle bağlantısı olmadığına emin oldular. Bu nedenle Musa'nın ve Harun'un efendisi olan Tek Tanrı karşısında sadece yere kapandılar. Sihirbazlar, daha öncesinde Aton dininden haberdardı. Büyük üstat, ellerini havaya kaldırdı ve sözüne devam etti:

"Ey Yüce Aton, bize dayanıklılık ver ve bizi barışçıl yap. Canımızı da o biçimde al!"

Firavun, sihirbazların söylediklerine tahammül edemedi. Eliyle işaret etti. Kalabalığın bakışları arasında sihirbazlar tutuklandı. Haklarındaki idam kararının uygulanması için Teb'e götürüldü.

Firavun, sinirinden ne yapacağını şaşırdı. Sıra Musa'ya ve Harun'a geldi. Yanındaki birkaç İbrani de Musa'nın yanına dizildi. Firavun, kızgınlıkla konuşmaya başladı:

"Sen Musa... Sen, bir yalancı, bir büyücü ve isyancısın. Nankör olduğunu da unutmayalım."

Parennefer, firavunun kulağına eğildi:

"Efendim, Musa'yı ve adamlarını hemen öldürelim. Hemen hadlerini bildirelim."

Firavun, bu teklifi beğendi ama siyasetçi damarı canlandı firavunun. "Her şeyden önce politik davranmam gerekli." diye düşündü bir an. Sonra Parennefer'e fısıldadı:

"Şu an çok sinirliyim rahip. Pişman olacağım kararlar vermek istemiyorum. Biraz daha düşünmeliyim. Burada köleler için bir kahraman yaratmak istemiyorum!"

"Bu adamları hemen öldürmeliyiz. Büyücüler gibi ölmeliler... Pişman olacak bir şey yok ama..." Duraksadı Parennefer, sonra devam etti:

"Efendim, o zaman Musa'yı sarayda yargılayalım. Mahkemeyi baş yargıç olarak siz yönetin. Bu arada ondan akıllıca kurtulmanın bir planını yapalım."

"Haklısın rahip" dedi firavun. Musa, yargılanmalıydı. Firavun, yüksek sesle askerlere emir verdi:

"Musa'yı ve adamlarını tutuklayın." Askerler, Musa ve adamlarının önüne zincirleri attı. Musa ve adamlarının ellerine tahtadan kelepçeler takıldı. Boyunlarına bukağılar ve ayaklarına prangalar vuruldu. Hepsi zincirlerle birbirine bağlandı.

Kalabalık, firavunun bu kararını protesto etti. Aniden uğultular yükseldi. Firavunun yaptığı haksızlıktı. Neden inanılmaz gösteri yapan birisi tutuklansın ki? Neden çöl tanrısına inanıyor diye Musa ve diğerleri öldürülsün ki? Firavunun haksız gazabı kalabalığı rahatsız etti. Islıklar ve yuhalamalar yükseldi.

Kalabalığın havası başkaydı. Yükselen bir ses kalabalıkta baskın olursa, bir anda toplum o yöne akardı. Ve bu akımla her yer sarsılırdı. Ufak bir kartopu çığ olurdu birden. İşte Musa, kalabalığın yüreğini kazandı. Musa'nın tam olarak ne istediğini kimse bilmiyordu. Ancak Mısırlılar ve kölelerden çoğu Musa'ya destek verdi. Askerler kalabalığı susturmaya çalıştı. Ellerindeki sopaları rastgele savurdu muhafızlar. Ancak ok yaydan çıktı bir kere. Kitle, isyan zevkini yokladı.

Musa ve adamları, alandan askerler eşliğinde çıkarılırken kızgın topluluk firavuna bağırıyordu. Öfkeli firavun hemen alanı terk etti. Opet Festivali'nde inanılmaz olaylar gerçekleşti. Musa, gri taş kaldırımlar üzerinde tutuk tutuk yürürken bir şeylerin değiştiğini fark etti. Kalabalıktan "Musa! Musa!" sesleri yükseldi. Ses, Amon tapınağının sütunları arasında yankılandı. Amon heykeli titredi. Musa, Mısır'ın prensi değildi artık. Mısır'ın prensi, Mısır'ın kahramanına dönüştü. Eski Atoncuların, İbranilerin, kölelerin, yoksul işçilerin ve köylülerin kahramanı Musa oldu bir anda. Yeni vergilere kızanlar Musa'yı destekledi. Şişman rahiplere düşman olanlar Musa'yı sevdi. Karnı aç olanlar, çıplak olanlar ve ezilen köleler için bir umuttu Musa. Doymak bilmek tanrıların midelerine öfke duyanlar, "Musa" diye inlettiler meydanı. Protestolar dinecek gibi de değildi. Kalabalık, Teb'e dönerken fısıltılar çoktan efsanelere dönüşmüştü bile... Musa, Mısır'ın tüm büyülerini ve sihirlerini yenmişti. Hem de tüm insanların yaratıcısı olduğunu söylediği Tek Tanrı'nın gücüyle...

İlginçti. Çekiciydi. Karanlık içindeki ışıktı. Umut var mıydı? Umudun adı Musa'ydı.

Yargıç Firavun

Büyük taht salonu, son zamanlarda hiç bu kadar gergin olmamıştı. Hizmetçiler bile gerginlikten bunalmıştı. Hiç kimse yanlışlık yapmak istemiyordu. Ufak bir yanlışlık ya da küçük dikkatsizlik, Horemheb'in gazabını arttırabilirdi. Göz önünde olmaktan çekindi saray hizmetçileri ve cariyeler.

Horemheb, birkaç gün kafasını dinledi. Yazlık sarayından uzaklaştı. Yanına en yakın adamlarını aldı. Birkaç kez Nil'e açıldı. Tüm politikası birden mahvolmuştu. Ön Asya'ya yürümeyi düşündüğü, Hititlileri dize getirmeyi planladığı bugünlerde çölden gelen bir adamla haddinden fazla ilgilenmişti. Eski bir fitneyi yeniden körükledi çöl adamı. Bu İbrani, karanlık bir kabus oldu firavunun gecelerine. En son rüyasında Musa'yı gördü Horemheb. Sarayı yıkıyordu Musa. Rüyasının sonunda Musa'ya teslim olduğunu gördü firavun ama bu teslim oluş bile firavunu kurtaramamıştı. Musa, firavunu sonsuza kadar lanetlemişti. "Kötü bir düş" diye geçiştirse de firavun, aslında Musa'dan korkmaya başlamıştı. Bir yol aradı. En yakın yardımcılarına danıştı. Musa'yı yargılamak ve onu herkesin önünde itibarsızlaştırmak... Böylece Musa'nın bir yalancı olduğu anlaşılacaktı. Bir yalancı, idam edilirken kölelerden başka hiç kimse Musa'yı anımsayacaktı. "Güzel bir plan" diye düşündü firavun. Musa'yı alt etmeden asmak ya da öldürmek firavunun prestijini sarsacaktı. Firavun, bir halk ayaklanmasından korkuyordu elbette. Ancak asıl korktuğu gizli Atoncuların yeniden birleşip halk ayaklanmasını des-

teklemeleriydi. Bu durumda Mısır'da iç savaş çıkacaktı. İç savaş da firavunun en çok çekindiği belaydı. Mısır'da birliği uzun yıllar sonra sağlayan Horemheb, eserinin yıkılmasına müsaade edemezdi. Bu nedenle politik zekasıyla hareket etmeliydi.

Görkemli tahtına kuruldu firavun. Herkes firavunun huzurunda hazırlandı. Firavun bugün baş yargıç olarak uzun ve sivri bir başlık takmıştı. Horemheb, ancak çok önemli davalarda yargıçlık yapıyordu Mısır'da. Büyük Mısır Mahkemesi'nde genelde yargıç olarak başvezir bulunurdu. Belliydi. Ortada olağanüstü bir durum vardı. Büyük taht salonunda herkes hazırdı. Bir yanda Amon rahipleri, üst rütbeli askerler... Diğer yanda yargıçlar, bakanlar, danışmanlar... Yine yazmanlar olan biteni kaydetmek için pürdikkat bekliyordu. Sadece bazı üst düzey devlet adamları yoktu salonda. Firavun halk temsilcilerinin de sarayda olmasını istemişti. Böylece halktan kişiler Musa'nın yargılanmasına tanıklık edecek ve sonrasında yaşanan olayları halka duyuracaktı. Böylece firavun, Musa lehinde oluşan kamuoyunu yok etmeyi planlıyordu. Bundan dolayı taht salonu oldukça kalabalıktı.

Amon Başrahibi Parennefer'in duasıyla mahkeme duruşmayı açtı. Parennefer, firavun tahtının hemen yanındaydı. Firavun, kararlı görünüyordu. Firavunun bakışlarında taviz vermez bir kararlı tavır vardı. Askerlere emir verdi firavun:

"Musa ve adamlarını getirin!"

Musa, Harun ve beş kişilik bir İbrani grup taht salonuna alındı. Bu kişiler, tahtın tam önünde ortada durdu. Sarayın tüm maiyeti Musa'yı görebiliyordu. Firavun söze başladı:

"Musa hakkındaki suçlamaları açıklayın, değerli Khonsutap!" Khonsutap, Mısır Yüksek Mahkemesi'nde baş yargıçtı. Mısır hukukuna en egemen adamdı. Tok sesiyle okumaya başladı, elinde tuttuğu papirüsü:

"Musa, saygıdeğer kraliçe Ankhesenamun'un merhametiyle saraya alınan bir İbrani olarak Mısır yasalarına göre tahtta hakkı olmayan bir prenstir. Musa, geçmişte bir kraliyet askerini öldürmek ve yasadışı siyasi parti olan Atonizm'e üye olmaktan ve bu kapsamda suç işlemekten idam cezasına çarptırılmıştır. Yüce Firavun Horemheb'in saltanatının sekizinci yılında çıkarılan bir af yasasıyla tüm cezası affedilen Musa, birkaç ay önce Mısır'a gelmiştir. Musa, Mısır'a gelir gelmez, yasadışı Aton dininin etkinlikleri kapsamında, partiyi yeniden canlandırmak amacıyla propaganda ve örgüte adam sağlama etkinliklerine başlamıştır. En yakın adamı olan kardeşi Harun'u partiye kazandıran Musa, İbraniler başta olmak üzere tüm köleler arasında yaygın ve etkili bir isyan planlamıştır. Bu isyana göre tüm köleler, iktidarı zaafa uğratmak ve Mısırlıların mallarını yağmalamak için organize hale gelecek ve imparatorluk askerlerine mukavemette bulunacaklardır. Kapatılan Aton partisinin hedefleri doğrultusunda hareket eden Musa, propaganda yapmak amacıyla Firavun Horemheb'in sarayına da gelmiştir. Birçok tanığın huzurunda çöl tanrısından söz ederek, isyan planlarını itiraf eden Musa, isyanı başlatmak için Opet Festivali'ni seçmiştir. Opet bayramı sırasındaki şenliklerde önceden anlaştığı sihirbazlarla bir hile yaparak halkın gözünü boyayan Musa, halkı isyana teşvik etmiştir. Halk, bu göz boyama sonucu isyana yeltenmiştir. Kapatılan Aton dininin sloganlarının kalabalık tarafından dillendirilmesi bunun en büyük kanıtıdır. Halk isyanı çıkarmak, köleleri isyana teşvik etmek ve tüm bu olayları planlayan Musa'dır. Musa'nın yanında bu suç eylemlerine iştirak eden kardeşi Harun da aynı oranda suçludur. Diğer İbraniler de Musa'nın emirleri doğrultusunda kendi toplulukları içinde Atonizm ve Tek Tanrıcılık propagandası yapmaktan ve köleleri isyana teşvikten suçludur. Bu eylemleri doğrultusunda bu isyancıların, halk önünde idamı edilmesini yüce firavundan ve Mısır yüksek yargı heyetinden talep ediyorum."

Firavun, Musa hakkındaki iddiaları dinledi. Bir yargıç olduğunu anımsayarak tarafsız bir yargıç pozu takınmaya çalıştı. Sakin bir sesle Musa'ya yöneldi:

"Evet, Musa, suçlamalar konusunda ne diyeceksin?"

Musa, artık asılmaktan ya da öldürülmekten korkmuyordu. Her zaman yanında ona yardım eden bir varlığın etkisiyle gerçeği Musa da anlamıştı. Tek Tanrı'nın Musa'ya mesajı açıktı:

"Doğruluk için mücadele eden her insan, daima savaşı kazanır."

Musa, bu savaşı kendi ezilen halkı ve tüm dünya ezilenleri için yürütüyordu. Davası haklıydı. Bu nedenle Tek Tanrı Aton da Musa'nın ve dolayısıyla davasının yanındaydı. Musa, bu kararlılık ve cesaret eşliğinde firavunun gözlerinin içine baktı. Güçlü bir sesle savunmasına başladı:

"Mısır'ın Firavunu Horemheb! Buraya ilk geldiğim gün niyetimi ve amacımı açıkça söyledim. Mısır içindeki tüm İbranilerin ve diğer köle halkların serbest bırakılmasını talep ettim. Bu isteğim hâlâ geçerlidir. İbranileri ve tüm köleleri serbest bırak. Mısır'da hiçbir şeye zarar vermeden Mısır'ı terk edelim. Çünkü siz köleleri serbest bırakmazsanız, Mısır'ı büyük bir lanet kaplayacak! Suçlamalara gelince sayın firavun! Opet bayramında sihirbazlarla karşılaşmamı siz istediniz. O sihirbazları siz ayarladınız. Eğer ben bir komplo ya da isyan tertipçisiysem bana en başta siz yardım ettiniz, değerli firavun!"

Salondan uğultu yükseldi. Musa'nın cüretkar sözleri devlet adamlarını rahatsız etti. Firavun, kendine yönelen suçlamayı anladı. Eliyle salonu susturdu. Musa, doğru şeyler söylemişti. Firavun, Musa'nın doğruları söylemesine engel olmak için laf değiştirdi.

"Hâlâ halk isyanından söz ediyorsun demek ki... Musa, bu sözlerinle suçunu itiraf ettiğinin farkında mısın?"

"Ben asla bir isyandan ya da yönetime toplu kalkışmadan söz etmedim, etmeyeceğim. Ben, atalarının ve senin köleleştirdiğin halk-

ların özgürlüğünü istiyorum. Yeryüzünde kimin halkları köleleştirmeye hakkı vardır? Hangi yetkiye dayanarak insanlar üzerinde efendilik iddia ediyorsunuz? Herkes bir anne ve babadan türedi. Kimse kimsenin üzerinde efendi değildir. Tek efendi vardır: O da yerleri ve gökleri yaratan Aton'dur."

"Aton dininden olduğunu da itiraf ediyorsun, Musa."

"Evet, ben Tek Tanrı olan tek efendiye bağlıyım. Beni Mısır'a gönderen odur. Yitik halkını toplamamı ve onları Mısır'dan çıkarmamı isteyen odur. O yerleri ve gökleri yaratandır. O Eloenu'dur. El İlah'tır."

Musa, etrafa bakarak gözlerini kıstı:

"Ey Mısırlılar, sözlerimi dinlemezseniz büyük felaketler sizleri bekliyor. Çok yakında Mısır'da onlarca felaket olacak. Bu konuda sizleri uyarıyorum. Efendi olan Tek Tanrı'ya iman edin. Haksızlıkları durdurun. Yoksa Mısır, yerle bir olacak! Tufan, hastalık ve diğer lanetler Mısır'ı yıkacak!"

Firavun elini kaldırdı. Musa'yı susturdu. Kızmıştı. Artık Musa hakkında bir kesin karara varmıştı:

"İsyan ve dinsizlik yetmiyormuş gibi bir de Mısır'ı tehdit etmeye yelteniyorsun! Ölümü fazlasıyla hak ettin. Musa, olmayan tanrına dua et! Musa'nın yargılamasında sonuç açık gözüküyor. Musa'nın Mısır halkının dinini değiştirmek ve halk arasında isyan çıkarmak istediği açıkça ortada... Buna göre yargılama sonucu onun ve adamlarının öldürülmesi gerektiği sonucuna vardım. Ayrıca isyan sırasında Musa'ya destek veren İbranilerin çocuklarından erkek olanların öldürülmesi, kızların ise sağ bırakılmasına da karar verdim. Eski kanun daha şiddetli uygulanmalı artık. Böylece bu isyan hareketine destek verenlere ibretlik bir ceza olsun! Sizler ne diyorsunuz yargıçlar heyeti ve Mısır'ın değerli devlet adamları!"

Firavun, bir karara vardığını düşündü. Bu kararın açık yürekliilikle tartışılmasını da istedi Horemheb. Böylece en doğru karara

ulaşarak sorunsuz bir biçimde Musa'dan kurtulmayı diledi. Mısır Yüksek Mahkemesi dışında devlet adamlarının kararları da önemliydi yargılama sırasında. Çünkü olay, salt hukuksal değildi. Bu dava, tüm Mısır'ı ilgilendiren siyasal bir davaydı.

Mısır Yüksek Mahkemesi'nin yargıçları sırasıyla söz aldı. Mısır Yüksek Mahkemesi oy birliğiyle Musa'nın ve adamlarının öldürülmesine, isyana destek olan İbranilerin cezalandırılmasına karar verdi. Daha sonra protokole göre Parennefer söz aldı. Parennefer'in karara yorumu kısaydı:

"İsyancılar ve yalancı Musa cezalandırılmalıdır" dedi. Parennefer'in sözü uzatmasına gerek yoktu. Firavunun kararı yerindeydi. Horemheb'in Musa'yı öldüreceğini iyi biliyordu.

Ardından bakanlar, karara kısaca yorum yaptı. Çoğu ölüm cezalarını uygun buldu. Kharaun ise İbrani kökenli bir Mısırlı olarak Musa'ya karşı çıkanların en ateşlisiydi. Çünkü Kharaun, Musa gibi isyancıların İbrani kökenlileri kötü etkilediğine inanıyordu. Çünkü Kharaun da İbrani kökenli bir Mısırlı'ydı. Kaldı ki Kharaun, Mısır hazinesinden sorumlu bakandı. Bu nedenle firavun tarafından inanılmaz bir servete sahip olmuştu. Mısır'da Amenemopet adıyla biliniyordu. Aklı ve becerisi sayesinde büyük bir servet elde ettiğini düşünen Kharaun, Mısır'da güçlenecek bir antisemitik dalgayla makamını kaybetme riskinin oluşacağının farkındaydı. Bu nedenle Kharaun, Musa'ya bir Mısırlı'dan daha fazla karşı çıktı. Kharaun, eliyle işaret etti Musa'yı:

"Bu adam, yalancı ve sahtekardır. Kraliyetimizin bu adamı şiddetle cezalandırmasını talep ediyorum!"

Musa, bu söylenenler karşısında sinirlendi. Öne atılan Musa'yı askerler tuttu. Musa, kızarak bağırdı:

"Hesap gününü tanımayan her kibirliden sizlerin ve benim efendim olan Tek Tanrı'ya sığınırım!"

Birkaç bakan itiraz etti karara. Bu bakanlara göre Musa olduğundan fazla abartılmıştı. Bu nedenle Mısır'da gereksiz şiddet uygulanması var olan huzuru kaçırabilirdi. Firavun bu eleştirileri dikkate aldı. Düşünmeye başladı.

Danışmanlardan Khaten, beklenmedik bir çıkış yaptı. Khaten, eski bir Atoncu'ydu. Ancak karşı devrimden sonra Atoncu kimliğini saklamayı başarmıştı. Horemheb'in büyük tasfiyesinden de sıyrılmıştı. Horemheb, Khaten'in sözüne ve bilgisine güveniyordu. Khaten, Musa'yı da yakından tanıyordu. Khaten, Usap ve Abranu'nun planından haberdardı. Ancak planın başlangıcı için Musa'nın Teb'e geldiğini sonradan öğrenmişti. Usap ve Abranu'nun yaptığı planlarla halk ayaklanması çıkarıp kendini ve Musa'yı halk liderleri yapmayı amaçladıklarını çok iyi biliyordu Khaten. Ancak işler bozulduktan sonra Musa'nın Mısır'a gelmesi sönen umutları yeniden alevlendirmişti. Tüm bu olayların dışında başka bir şey vardı. Khaten, Musa'nın yaptığı olağanüstü şeyler karşısında gerçekten çok şaşırmıştı. O, Musa'nın gerçekten Aton'un elçisi olduğuna iman etti. Bu nedenle planın bir yerlerinde olmak istiyordu. Kendisi Musa'ya bağlılığını bildirmişti gizlice. İşte sıra kendine gelmişti. Musa'yı bu zor zamanında kurtarması gerekiyordu. Khaten, bilezikli ince siyah bileklerini havaya kaldırdı. Zayıf yüzündeki gülümsemesiyle sanıkların bulunduğu yere yaklaştı. Firavunun karşısına kadar yürüdü. Firavundan konuşmak için izin istedi. Bu çıkışı kimse beklemiyordu. Ancak kendiliğinden gelişen olaylar içinde Khaten, savunma makamı oluvermişti. Khaten, tok ve gür sesle başladı konuşmaya:

"Ey Mısırlılar!" diye söze girdi. Tüm salondakilerin gözlerine baktı. Vicdanlara hitap etmeye çalışıyordu. İşaret parmağıyla Musa'yı gösterdi: "'Tek Tanrı Aton'dur' dediği için bu adamı öldürecek misiniz? Bu ülkede bu düşüncede olan binlerce insan yaşıyor ya da başka yabancı tanrılara tapan insanlar var. O zaman tüm Atoncuları öldürmek zorunda kalırız. Ve başka yabancı tanrılara tapanları da öldürmemiz gerekecek. İlginç olan şu ki Opet Festivali'nde neler yaşandığını gördük. Bu olaylar, sihir ya da büyünün ötesindeydi.

Musa, iddia ettiği Aton'un kanıtlarıyla gelmiş de olabilir. Bu olasılığı gözönünde bulunduralım. Eğer Musa bir yalancısıysa, bu salonda bulunan herkes bilir ki yalancılar er geç kaybeder. Ancak eğer Musa doğru söylüyorsa, o zaman Mısır'da ardı arkası alınamayan felaketler meydana gelir. Musa'nın bu konudaki söylediklerini anımsayın. Musa, bu konuda da yalan söylüyorsa bu yalanlar Musa'yı bitirir. Bu duruma tüm bilgeler tanıktır. Ey, Mısırlılar! Mısır sizlerindir. Mısır, tüm yeryüzünde eşsizliğiyle herkesin hayran olduğu bir yerdir. Ancak Musa'nın iddia ettiği şu Tanrı varsa ne olur? Eğer o güçlü Tanrı Mısır'ı cezalandırırsa buna kim engel olabilir? Ben Musa'yı değil Mısır'ı önemsiyorum. Bu olasılıkları da düşünüp karar vermek gerekmez mi?"

Horemheb, Khaten'in sözlerinden etkilendi. Ancak otoritesini de sarsmamak için kendi kararını tekrar vurguladı:

"Benim de görüşlerim Mısır'dan yana Khaten. Bundan başka bir kararı da benimsemiyorum. Sizlere de doğru yolu göstermek istiyorum."

Khaten, firavunun bu çıkışması karşısında konuşmaya devam etti:

"Kuşkusuz, değerli firavun! Ancak ben, Mısır konusunda ileri derecede kaygılıyım. Dünya tarihini biliyorsunuz, değerli devlet adamları... Bazı toplumlar, geçmişte felaketlerle yüzleşti. İşte o felaket günlerinin Mısır'da da yaşanması olasılığı beni derinden kaygılandırıyor. Binlerce yıl önce iki deniz birleşti. Orada yaşayan halkların çoğu kentlerinde boğularak öldü. Truvalılar, bunun yaşayan tanıkları... Nuh adındaki bilge de Tek Tanrı adına toplumunu uyarmıştı. Sonra Ahhiyava'daki korkunç rüzgar... Ege Denizi'ndeki Kyklad Adalarında binlerce Ad insanı rüzgarla ölmedi mi? Tarihler ve efsaneler, korkunç rüzgarlarla ölen devlerden söz etmiyor mu? Ya Keftiyu dediğimiz Girit adasında yaşananlar... Yaklaşık üç yüz yıl önce, yerle bir olan cennet gibi bir ülke... Bu felaketleri önceden bildiren kişiler o ülkelere gönderilmişti. Ancak kimse onlara al-

dırmadı. Yaşanacak olanlar yaşandı. Ya Mısır'da da benzer bir şey olursa? Haksızlıklar ya da yanlışlıklar nedeniyle halklar bu bilinmeyen Tanrı tarafından cezalandırılıyorsa?"

Salonda derin bir sessizlik oluştu. Khaten'in sözlerinde belirli bir mantık vardı. Tarihsel olaylar, Musa'nın anlattıklarıyla bütünleşebiliyordu. Tarih bilenler ve bu konulara merakı olanlar dikkatlice dinledi Khaten'i. Musa bir kahin olabilir miydi? Neden olmasın? Tarihteki kahinlerde çoğunlukla kaçık muamelesi görürdü. Salonda bulunanların kafasında ciddi soru işaretleri oluştu. Ancak asıl soru işareti Horemheb'in kafasında oluşmuştu. Çünkü Horemheb de kehanetlere meraklı biriydi. Gelecekte olacakları tahmin etmek her insana çekici geldiği gibi Horemheb'e de çekici geliyordu. Musa, gelecekten haber mi veriyordu? Horemheb, bu konuda ciddi şüphelere boğuldu. Khaten'in sözleri firavunu yumuşatmaya yetti. Belki de doğru söylüyordu Musa. Eğer o doğruysa, Mısır yok olabilirdi. Khaten, konuşmaya devam etti:

"Bir de şu iddia edilen kıyamet günü! Ölülerin dirilmesi! Büyük Yargılanma Günü! Ölüler Kitabı'nda benzer şeyler geçiyor. Osiris'in kehanetleri arasında da büyük yargılama günü var. Eğer böyle bir gün varsa ki çoğumuz buna iman ediyoruz; hepimiz o gün yaptığımız kötülüklerden ve haksızlıklardan dolayı cezalandırılırız."

Bu sözler, Horemheb'i iyice kaygılandırdı. Yüzü bir anda değişti firavunun. Verdiği kararı yeniden gözden geçirmek zorunda kaldı. Şu Musa'nın Tanrı'sını bir kere daha düşünmeliydi. Musa'nın iddia ettiği Tanrı'yı... Böyle bir Tanrı ya varsa? Ya Mısır'ı gözetliyorsa bu adı ve kendisi bilinmeyen Tanrı? Ya Mısır'ı cezalandırırsa? Birden kararsız bir tavırla Musa'ya döndü firavun. Sordu:

"Bu Tanrı kim ya da ne? Bize anlat Musa."

"Bu Tanrı tek olan Tanrı'dır. Tek efendidir. Yerleri ve göğü yaratan odur. Ondan başka Tanrı da yoktur. Bu tanrılar dediğiniz şeyler ise birtakım efsaneler ve öykülerle uydurulmuş asılsız şeylerdir."

Parennefer itiraz ederek bağırdı:

"Seni tanrı düşmanı! Din düşmanı! Kafir!"

Din adamları Musa'nın sözleri karşısında çığırından çıktı. Bazı çıplak kafalı rahipler ellerindeki asaları Musa'nın başına indirmek için öne atıldı. Araya askerler girdi. Firavun, başyargıç olarak salonu susturdu. Kızgın bir yüz ifadesiyle Musa'yı azarladı firavun:

"Haddini bil Musa, derin bir küfür içindesin. Tanrılarımıza inanmıyor olabilirsin ama sarayımda tanrılara hakaret etmene izin veremem!"

Musa, bu azarlanma karşısında yüz ifadesini değiştirmedi. Dik dik baktı firavuna. Firavun, sorgusuna devam etti:

"Biz tanrılarımızı tapınaklarda görüyoruz. Her gün onlarla birlikteyiz. Onların lütuflarına ve armağanlarına her gün tanıklık ediyoruz. Bir de ben varım. Ben, Mısır'ın tanrısıyım. Mısır'ı ben yönetirim. Mısır'daki olayları ben kontrol ederim. Nasıl başka tanrılar görevlerini yapıyorsa, ben de görevimi yaparım. Her gün halkıma merhametli davranırım, suçluları cezalandırırım. Peki! Senin Tanrı'n nerede ey Musa?"

"Benim Tanrı'm Aton, göklerin ötesinde!"

Bu söz üzerine Horemheb'in yüzü daha da yumuşadı. Sinsi gözlerinde bir parlama oldu. Aniden bir kahkaha yükseldi salonda. Bu kahkahalarla salondaki gerginlik son buldu. Diğer devlet adamları da firavunun kahkahalarına kayıtsız kalamadı. Horemheb, değişken bir ruh haline sahipti. Bunu her an görebilmek olasıydı. Firavun bir an Musa'ya inanmaya çalışıyordu. Ardından koskoca Mısır'ın çağlar boyunca yanıldığını ve Musa'nın haklı olduğunu kabul etmek istemiyordu. Bu kararsızlık, bu dengesizlik, firavunun gözlerinden ve davranışlarından okunuyordu. Ancak Horemheb, içindeki muzipliği de dışarı vurmaktan çekinmiyordu:

"Demek Tanrı'n göklerin ötesinde! Oldukça uzak bize bu Tanrı... Musa, neden yanı başındaki tanrıları terk edip uzaklardaki bir Tanrı'ya tapıyorsun? Bunu anlamak olanaksız... Ahhh... Atoncular..."

Firavun kahkahalarına son verdikten sonra Başrahip Parennefer'e döndü. Firavunun dişleri hâlâ gözüküyordu:

"Duydun mu Parennefer? Göklerin ötesindeki bir Tanrı... Aton... Senden bir piramit yapmanı istiyorum Parennefer. Çamuru pişirip tuğlalar üretmeye başla başrahip! Bu piramit Keops'tan, Kefren'den ve Mikernaos'tan daha büyük ve görkemli olmalı. Böylelikle göklerin yollarına ulaşırım. Belki Musa'nın Tanrı'sına da ulaşabilirim. Haaa? Ne dersin?"

"Neden olmasın efendimiz? Belki Musa'nın Tanrı'sına adaklar ve kurbanlar da sunarız! Öküzleri ve boğaları göklere çıkartırız." diyen Parennefer, esprisiyle firavunun alaylarına katıldı.

"Musa, görülemeyen tanrıların varlığını iddia ederek yoksulları ve köleleri kandırabilirsin. Ancak beni kandıramazsın. Sen, yalancının birisin!" dedi firavun.

"Kimin yalan söylediği kıyamet gününde belli olacak!"

"Tabi ki Musa... Ölüler dünyasında ruhun acı çekecek. Tanrıları inkar ettiğin için seni ebedi lanetle cehenneme atacaklar Musa!"

"Ruhlarımız hiçbir yere gitmeyecek firavun. Kıyamet gününde ölü bedenlerimiz, kuru kemiklerimiz tekrar canlanacak! O zaman yargılanacaksın! O zaman Aton'a iman edenler cennete gidecek!"

"Tanrılardan sonra ruhları da inkar et bakalım. Sen, inkarcının önde gidenisin! Peki, Musa, diyelim ki senin dediklerin doğru... Şu Aton, göklerin ötesindeki Tanrı, seni bana uyarıcı olarak gönderdi. Ben de sana iman ettim. Tüm dediklerini yaptım. Ben de sen de cennete gideceğiz. Ya uyarılmamış olan kişiler nereye gidecek? Mısır tarihini iyi bilirsin Musa... İlk atalarımız, piramitlerin sahipleri,

Mısır'ı kuranlar, krallığı birleştirenler, binlerce yıldır Nil'e egemen olanlar nereye gidecek? Senin dediklerine göre atalarımızın hepsinin cehenneme gitmesi gerekir! Hem de çoğunun Aton'dan haberi bile yoktu. Ve birçoğu uyarılmadı bile. Bu haksızlık değil mi?"

"Bu dediklerin Tek Tanrı Aton'un kitabında yazılıdır. Ben, geçmişteki kişilerin Büyük Yargılama Günü nereye gideceğini bilemem. Onu bilecek yalnızca Tek Tanrı, tek efendi Aton'dur."

"Bunu bile bilemiyorsun. Peki! Nasıl Aton adına konuşabiliyorsun?" Firavun uzun uzadıya etrafı süzdü. Salonda bulunan herkese baktı. Özellikle arka sıralarda bulunan halktan kişilere baktı. Bir şeyleri ispatlama çabasındaydı sanki. Konuşmaya devam etti:

"Ey Mısırlılar! Mısır'ın tek egemeni ben değil miyim? Şu bereketli Nil, benim değil mi? Görmüyor musunuz? Ben, Mısır'ın yüce firavunu Horemheb, şu sözleri anlaşılmayan zavallı adamdan daha iyi değil miyim?"

Horemheb, kraliyete dayalı olarak kendi propagandasını yapıyordu. Amacı, Musa'yı halk gözünde tamamen itibarsızlaştırmaktı. Devam etti firavun sözcüklerini özenle seçerek:

"Eğer Musa doğru söyleyen biri olsaydı, üzerine altın mücevherler atılmalıydı. Ya da gökten gelen haberciler, Musa'yla birlikte olmalıydı. Ben, Musa'da böyle özellikler görmüyorum. Musa, basit bir İbrani çobanından başka bir şeye benzemiyor. Hem de yalancı bir çoban!"

Salonda bulunan halk, firavunun bu sözlerinden etkilendi. Hemen bir alkış fırtınası koptu. Devlet adamları da alkışlara katıldı. Firavunun ucuz propagandası halkı coşturmuş görünüyordu. Görünüşe göre karar açıktı. Musa ve adamları ölüm cezasına çarptırılacaktı. Khaten, korkuya kapıldı. Salondaki Atoncular, Musa aleyhinde ölüm cezasının kesinleştiğine inandılar. Musa ve adamları için başka çıkar yol kalmamıştı.

Karar anı geldi. Herkes bunu anladı. Bakışlar, firavunun dudaklarına yöneldi. Musa'nın kaderi firavunun dudakları arasında gidip geldi. Firavun, son söz için toparlandı. Gözlerini Musa'dan uzaklaştırdı. İlgisiz bir tavır takındı Horemheb:

"Serbest bırakın!" dedi, firavun.

Salonda olanlar şaşkınlıkla birbirine baktı. Parennefer, Kharaun ve diğer yargıçlar bu karar karşısında afalladı. Kimse kararın ne anlama geldiğini anlayamadı. Firavun hızla tahtından kalktı. Salondan çıktı. Verdiği kararın doğruluğunu düşündü Horemheb. Evet, Musa'yı önemsememeliydi. Ölüm cezası, Musa ve fikirlerini önemsemek anlamına gelirdi. Oysa Horemheb, koskoca Mısır'ın firavunuydu. "Kölelerden, kölelerin tanrısından ve kölelerin isyanından korkmuyorum..." diye geçirdi aklından Horemheb. Herkes bunu böyle bilmeliydi. Salonda yaşanan bu coşkudan sonra Horemheb, Musa'nın itibarının altüst olduğunu anladı. Halk, firavunu destekliyordu. Çoğunluk firavundan yanaydı. Birazdan tüm Mısır, firavunun büyüklüğünden Musa'nın ise küçüklüğünden söz edecekti. Çünkü Horemheb, Musa'yı kaale almamıştı bile. "Bir kahraman yaratmamalı..." diye fısıldadı firavun taht salonundan çıktıktan sonra. Firavunun arkasından Parennefer, Kharaun ve diğer yargıçlar geldi. Sözleri ortaktı: "Efendimiz, nasıl olur?" Tanrıları terk etmeleri için halka propaganda yapanlar nasıl serbest bırakılabilir? Kargaşa çıkarıp krallığı yok etmek isteyen isyancılar, yeniden isyan etsinler diye mi serbest kaldı?"

Firavun, arkasından koşup gelen tüm devlet adamlarının itirazlarını dinledi. Başını salladı. Gayet sakin görünen firavun tüm itirazlara karşı kısa bir yanıt verdi:

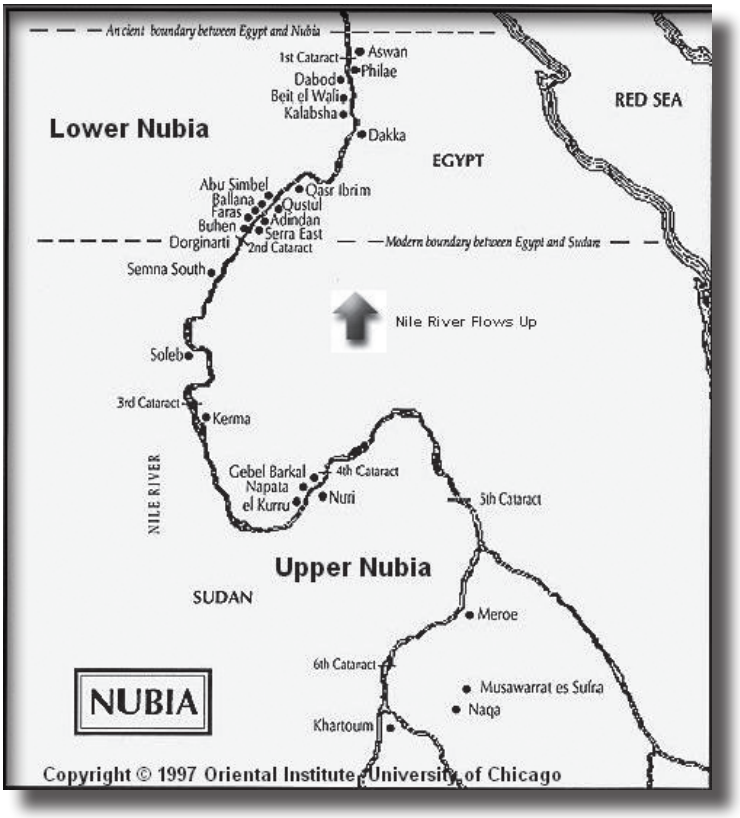
"Korkmayın, yabancıların oğullarını öldürüp, kadınlarını serbest bırakacağız. Böylece soylarını kıracağız. Bir daha isyan ederlerse de hiç önemli değil. Çünkü çoğunluk biziz. Çoğunluk, her zaman bizi destekliyor. Çoğunluk, her zaman haklıdır."

Firavuna itiraz edenler, bu yanıtla tatmin olmadı. Kimse firavunun verdiği bu kararın nedenini tam olarak anlayamadı. Firavun ise verdiği karardan dolayı çok memnundu. Horemheb'in kafasının bir yerlerinde, Musa'nın haklı olabileceği olasılığı da geziniyordu. Ya haklıysa? O zaman gücünü bilmediği bir Tanrı'yla savaşmış olacaktı. Horemheb, siyasetçi olarak kendini sağlama alma güdüsüyle hareket ediyordu.

Salonda ise bir kargaşa egemendi. Musa, Harun ve diğerleri birbirine sarıldı. Firavun, neden Musa'nın ölümüne hükmetmedi? Herkesin kafasında bu soru vardı. Musa, Mısır karşısında kazandı.

Yüzyıllar boyu ölü olan bir halk dirilmeye başladı: İbraniler... İbraniler, ataları İbrahim'in düşünü fazla görür olmuştu. Firavunun alt edemediği yeni bir kahraman dirildi. Osiris kadar güçlüydü. Tanrıları bile yenen bir bilgeydi. Bilinmeyen Tanrı'nın adamıydı. En başta Musa, bir öğretmendi. Seçkin Mısırlılar, yoksullar, köleler, işçiler, İbraniler, Habeşliler, Araplar, Asurlular, Sümerliler firavuna kafa tutan bu adamı görmek istiyordu. Saray çıkışı büyük bir kalabalık karşıladı Musa'yı. Saray propagandası ters tepmişti. Musa'nın asası, ölü halklara dokunmuş gibiydi.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM
FELAKETLERİN ŞAFAĞI

Kemik Yakan Sıcak

Yıl MÖ 1305... Alp dağlarındaki derin buzullar çatladı. İngiltere'nin kuzeyindeki insanlar büyük buz kütlelerinin denizde yüzdüğüne tanıklık etti. Bir şeyler değişmeye başladı.

Nübye ya da Mısır'daki adıyla Kuş Diyarı... Sudan sınırları içinde Nil ırmağının kıyısı... İnce çubuk gibi bacakları ve kollarını salladı Omo. Sıcaktan kavruluyordu her yer. Omo, yanındaki aşiretiyle yola çıkalı üç gün olmuştu. Uzun bir yolculuk sonunda Naqa'dan Meroe'ye ulaştılar. Orada aşiretinden olan diğer akrabaları vardı. Yanlarına fazla bir şey almamışlardı. Genç karısı yeni doğum yapmıştı. Kabile şefi olarak sözü geçiyordu. Omo, üç gün önce bütün yaşlıları topladı. Önemli bir karar aldı. Göç vardı. Mısır'a göç edeceklerdi. Çünkü ilkbaharda aşırı derece de yağmur yağmıştı. Toprak, Nil'e karışmıştı. Sulak topraklarda ot bitmemişti. Yüzler asıktı. Yaz geldiğinde ise her yer kavruluyordu. Geçen yaz da böyle olmuştu. Toprak ana, insanlarına küsmüştü. Gök, yağmur yerine lanet indirmişti. Geçen yılı yarı aç yarı tok atlatan bu insanların artık tahammülleri kalmamıştı.

Omo, elindeki değneğiyle yürüdü. Karşısında Meroe'deki akrabası Umamba vardı. Umamba, Omo'ya sarıldı. Derinden kucakladı akrabasını. Dalları kurumuş bir palmiye ağacı altına oturdular. Omo, kaygılı bir sesle anlattı olan biteni:

"Tanrıların laneti, Umamba. Hiç böyle olmadı. Geçen yazdan daha kötü..."

"Evet, Omo. Hiçbir şey yok. Sıcak rüzgar dışında. Erkeklerimiz avlanmaya çıktı. Çevrede ölü aslanlar gördük. Aç sürülerin hepsi güneye göç etti. Aslanların bile çaresi kalmadı."

"Yolda gelirken biz de ölü hayvanlar gördük. Etlerini aldık bazılarının. Çaresizlik artık derilerimizi kuruttu."

"Buraya geldiniz ama burada da umut yok."

"Yok! Sizden yardım istemeye gelmedik. Siz de bir şey olmadığını çok iyi biliyoruz."

"Ya niye buraya geldiniz?"

"Mısır'a gidiyoruz."

"Mısır mı?"

"Önerim, sizin de bize katılmanız."

"Ama..."

"Burada kalırsak herkes ölecek. Kabilemden üç bebek, dün öldü. Kadınların memeleri boş... Erkeklerin dölleri gibi..."

"Mısır'da ne yapacağız?"

"Mısırlı efendilere köle olacağız. Ya da ne olursa..."

"Ama Mısırlılar kadınlarımıza el koyar. Çocuklarımızı ve bizi köle olarak satar."

"Başka akılcı bir planın varsa söyle."

"Yolculuk çok sıkıntı olacak."

"Sizler de gelirseniz daha kalabalık oluruz. Mısır'da en azından işçi olarak çalışabiliriz. İşlerimiz rast giderse köle bile olmayız. Biz savaş esiri değiliz, gönüllü göçmenleriz."

"Nasıl gideceğiz Mısır'a?"

"Çölden değil, Nil'in kenarından gideceğiz. Ben bilgelere sordum. Büyük deniz kuşlarını gördüğümüzde ulaşmış olacağız oraya."

"Ben de ailemi alarak size katılacağım. Dediğin gibi burada kalmak ölüm olacak."

"Burada kalırsak bizi sinekler yiyecek."

Omo, güçsüz kollarıyla yüzünü yelledi. Sinekler o kadar çoktu ki... Artık siyah adam, elini bile kaldırmıyordu çünkü enerjisini sinekleri kovmak için kullanmak istemiyordu. Bir anda onlarca sinek insanın tenine üşüşüyordu. Geceleri ise sivrisinekler dadanmıştı körpe tenlere.

"Kuş sürüleri bile ölüyor Umamba. Yolda gelirken binlerce ölü kuş gördük. Onlar sinekleri, böcekleri yiyorlar. Onlar olmayınca her yerde lanet olası bu sinekler ve böcekler..."

"Tanrıların laneti, Omo. Tanrıların laneti. Onlar rahatsız olanlardan."

"Belki de haklısın. Tanrılar bizden öç alıyor. Ya da tanrılar öldü. Bizi de bu cehennemde yalnız bıraktı."

"Öyle konuşma Omo. Açlık sana ne diyeceğini unutturmuş. Laneti daha çok üzerimize çekeceksin."

"Şu adamı duydun mu?"

"Şu Mısır'daki adamı, firavuna kafa tutan adamı..."

"Ah evet, adı Musa... Bazıları ona tanrı diyor."

"Asayı yılana çeviriyormuş. Firavun da ona bir şey yapamamış."

"Bunu ancak tanrılar yapabilir."

"Belki de o tanrıdır."

"Belki de... Ama kölelerin yanındaymış, yoksulların..."

"O zaman kesin bir tanrı olmalı Musa."

"Sen nerden biliyorsun Musa'yı."

"Kuş'un en zengin adamı Getu, Mısır'a mal götürdüğünde izlemiş onu. Etrafına onlarca kişi toplanmıştı. Ben de katıldım. Neredeyse tüm gördüklerini anlattı. Her ayrıntısıyla... Herkes Musa, Musa diyordu."

"Ben de işittim ama herkes farklı anlatıyor. Mısır'a gidince de şu Musa'yı görelim, bakalım."

"Mısır'da herkes Musa'dan yana diyorlar. Yakında Mısır'ın tüm zenginliklerini çalıp firavun olacakmış. Bazıları ise tüm köleleri Mısır'dan çıkaracağını söylüyor."

"Eğer bir tanrıysa denilenleri yapabilir. Eğer bir insansa gerçekten çok büyük bir insan olmalı. Firavun, bile öldüremediğine göre Musa'yı..."

"Belki de Tanrı'sı çok güçlüdür."

"Masallar ve öyküler için çok zamanımız olacak. Haydi kalkalım. Bu geceyi sizde geçirelim. Yarın erkenden yola çıkalım."

"Ben de herkese haber vereyim. Mısır'a göç etmeye razı olanlar varsa bize katılsın. Alabildiğimiz her şeyi alalım."

"Şu Musa, belki biz yoksulları da zengin eder, ne dersin?"

"Keşke... Ama bunlar sadece güzel ve zevkli hayaller."

İki uzun, sıska ve siyah adam, yavaş adımlarla ilerledi. Kalın dudaklı, açık siyahi renkli bir kız, Omo'ya yaklaştı. Siyahi kız, babasına elindeki su kırbasını uzattı. Omo, kızının verdiği suyu önce Umamba'ya ikram etti. Sonra kendisi içti. Bu kız, ileride Musa'nın eşi olacaktı. Günlerin getirdiği göç, bir bilinmeyenden başka bir bilinmeyene kaydı.

Ufukta büyük bir bulut vardı. Siyah ve kalın bir bulut... Yağmur bulutu gibi... Bulutların ne taşıdığını kim bilebilir ki? Ya da günlerin ne taşıdığını... Her gün, ağır bir yağmur bulutu gibi çöker yeryüzüne. Ancak kimi bulut rahmet taşır, kimisi ise felaket.

İlk Ürperti

Sakin ve sessiz bir gündü. Horemheb, yatağından çırılçıplak bir vaziyette kalktı. Yanındaki cariyeler hâlâ uyuyordu. Onları uyandırmadı. Üzerindeki ipek çarşafları kenara çekti. Balkona doğru yürüdü. Uzun gece boyunca üç cariyeyle birlikte olmuştu Horemheb. Cariyeler, bildikleri tüm cinsel oyunlarla firavunu mutlu ettiler. Firavun, gece boyu coşkulu olmak için özel içkiler içti. Saray hekiminin kendine verdiği iksirler de firavunu daima genç ve diri tutuyordu.

Son zamanlarda işler umduğu gibi gidiyordu. Oldukça mutluydu. Horemheb, bir oğul bekliyordu. Horemheb'in ilk eşi Amenia ölmüştü. Ancak ikinci eşi Mutnedjmet, Nefertiti'nin kardeşiydi. Genç ve güzel Mutnedjmet, yeni bir veliahdı müjdelemişti Horemheb'e. Firavun, tahta bir varis geleceği için oldukça sevindi.

Çırılçıplak yürüdü balkona. Onu bu büyük balkonda kimse göremezdi. Nil'e baktı. Gözünün alabildiği kadar ufka dikti uykulu gözlerini Horemheb. Güneş ışıldadı. Nil, yine sevinçle akıyordu. Geleceği düşündü Horemheb.

Mısır, hazırlıklarını tamamlamıştı. Ordu atlarının toynakları titrekti. Hazine dolup taşıyordu. Askerler eğitimli ve hazırdı. Mızraklar, kalkanlar sağlamdı. Milyonlarca ok yapıldı. Kılıçlar en iyi metallerden dövüldü. Savaş arabalarının sağlam zırhları cilalıydı. Bir demircinin demiri dövmesi gibi Asya'yı dövebilirdi Horemheb. Anadolu'ya yürüyebilirdi. Atalarının ulaşamadığı yerlere ulaşabi-

lirdi. Neden Mısır çöllere sıkışıp kalsın ki diye düşündü Horemheb? "Mısır'ın kaderini ben değiştireceğim." dedi içinden.

Gelecek kuşaklar, Akdeniz'den açılıp Anadolu'ya gidecekti. Orası da kendi ülkesindeki gibi olacaktı. Sık ormanlar, geniş bozkırlar, büyük denizler, verimli ırmaklar, her şey ama her şey Mısır'ın olmalıydı. Hazineler, Mısır'a akmalı... Köleler, Mısır'da çoğalmalı... Her şeyin en güzeli Mısırlıların olmalıydı. Bunu Mısırlılardan başkası hak ediyor muydu? Piramitleri dikenler Mısırlılar değil miydi? İnsanlara tarımı, takvimi, yazıyı, uygarlığı öğreten Mısırlılar değil miydi?

Balkondan uzaklara, oldukça uzaklara baktı Horemheb. Güneydoğuya bakıyordu yüzü... Ufkun ilerisinde toplanan kara bulutları gördü. Verimli yağmurlar geliyor diye düşündü. Kapkara bulutlar sabahtan yaklaşıyordu yavaş yavaş. Bir anda soğuk bir rüzgar çarptı Horemheb'in çıplak tenine. İçine çökmüş sünnetli penisi ürperdi Horemheb'in:

"Bu ne biçim soğuk!.." diye çıkıştı. Oysa güneş tenini yakıyordu. Yaz vakti bu soğuk rüzgar neyin nesiydi? Şaşırdı, firavun. Hemen üstüne bir şeyler almak için odasına girdi. Yatakta çırılçıplak yatan cariyelere baktı. Birisi siyahiydi. Kıvrımları yuvarlaktı. Saçları bukleli ve uzundu. Kıvırcık saçları omuzlarına dökülmüştü. Bir diğeri sarışındı. Uzak ülkelerden getirilmiş cariye oldukça hünerliydi cinsellikte. Diğeri ise bir Arap'tı. Dolgun bedeni hafif esmer, eti yumuşacıktı. Horemheb, yatağa uzandı. Her birisine dokunmaya başladı. Hepsinin sıcaklığını hissetti çıplak teninde. Zevkle kıvrıldı, güzel ve çıplak bedenler. Gözleri kapandı firavunun. Daha erkendi, gece yorucuydu. Sıcak tenleri bir yorgan gibi çekti üstüne Horemheb. Tatlı bir uykuya daldı.

Saatler geçti. Aniden bir gürültü duyuldu. Horemheb, şaşkınlıkla uyandı. Sağa sola baktı. Her yer karanlıktı. Zamanı algılayamadı bir an. Saat kaçtı? Korkunç bir şimşek sesiyle irkildi. Korkuyla yataktan fırladı cariyeler. Üstlerine çarşafları sarındılar. Ne oldu-

ğunu anlamaya çalıştılar. Karanlık içindeki yatak odası bir anda aydınlandı. Bir şimşek, gözlerin içine giren ışığıyla parladı odada. Ardından gökler ayrılıyormuşçasına bir ses geldi. Gökten bir parça kopup yere düştü sanki. Horemheb'in kulak zarı titredi bu sesten. Başını uzatıp baktı balkondan. Gök delinmişti, yağan bir yağmurdu bu... Bir an başka bir şey oluyor sandı Horemheb. Yağmuru görünce rahatladı. "Ohh" diye derin bir nefes çekti. Karanlıkta uyandığından, bir an zaman algısını yitirmesiyle birlikte korkuya kapılmıştı firavun. Yumuşak bir biçimde seslendi cariyelere:

"Korkmayın kızlar. Sadece bir fırtına." Kızlar, firavuna gülümsedi. Kızlar, usulca firavunun yanına sokuldu. Firavuna elbiselerini giydirdi. Firavun yeni bir gün için hazırdı artık.

Öğleden sonra yağmur dindi. Güneş çıktı. Her yer ışıl ışıl oldu. Sıcak hava yeniden bastırdı. Firavun, gelenek olduğu üzere Nil'deki gezintisine çıkmak için hazırlandı. III. Amenhotep sarayının kıyısındaki kanalda firavunun saltanat kayıkları vardı. Yanındaki muhafızlar ile birlikte kayıkların bulunduğu kanala yöneldi firavun. Firavunun yanında eşi Mutnedjmet de vardı. Eşini mutlu etmek istedi firavun. Onun için Bahreyn denizinden çıkarılan en nadide incileri hazırlattı. Afrika'nın içlerinden getirilen kıymetli taşları... Hepsini armağan edecekti eşine. Bu nadide parçaları başka ülkelerin kraliçeleri bile elde edemiyordu. Hazırlandı, yumuşak kumaştan paketler. Kraliçeye yapacağı sürprizlerle eşini mutlu edeceğini düşündü firavun. Kraliçenin elinden tuttu firavun. O çok değerli eşinin gönlünü kazanmak için eşsiz sözcükler bulmaya çalıştı.

Firavun ve kraliçe, geniş fanların altındaki gölgeliklerle yürüdü, Nil'in kıyısına. Horemheb maiyeti ile birlikte tam saltanat kayığına geldiğinde, muhafızların arasından görülebilen biri firavunun dikkatini çekti. Birkaç askerle tartışıyordu Musa. Bir anda şaşırdı firavun. Bir seneye yakın süredir görmemişti Musa'yı. Her zaman özel casuslarla takip ettiriyordu onu. Musa hakkında düzenli olarak raporlar iletiliyordu firavuna. Son bir yıl içinde Musa,

göze çarpan bir şey yapmamıştı. İbranilerde de bir hareketlilik gözlenmiyordu. Buna rağmen devlet, İbraniler üzerindeki baskıyı bir kat daha arttırmıştı.

Firavun, Musa'yı görünce şaşırdı: "Bu kaçık adam, yine ne istiyor?" diye fısıldadı kendi kendine. Merak etti Musa'yı. Kendine savurduğu tehditlerin de hiçbiri gerçekleşmemişti. Musa'yla yeniden dalga geçmek istedi firavun. Bu adamı serbest bırakmakla iyi yapmıştı. Kendi politik gücüne hayran oldu Horemheb. Firavunun muzip tarafı canlandı bir anda. İşaret parmağıyla Musa'yı işaret etti. Yavaş bir sesle:

"Şu kaçık adamı getirin bana." dedi.

Musa, askerlerle tartışmasını sona erdirdi. Başını kaldırdığında az ileride duran firavunla göz göze geldi. Yanına sokulan asker:

"Firavun, seninle görüşmek istiyor." dedi.

Musa, elindeki asayla firavuna doğru yürüdü. Herkes bir anda duraksadı. Musa, nazik bir biçimde firavunun önüne kadar yürüdü. Öncelikle kraliçe Mutnedjmet'i selamladı Musa:

"Size esenlikler sunarım, kraliçe."

Kraliçe gülümseyerek yanıtladı bu güzel selamı. Musa kibarlığı ve inceliği karşı konulamaz bir tavırla sergiliyordu. Sonra firavuna yöneldi Musa:

"Mısır'ın firavunu! Esenlik ve ışık senin üzerine olsun!"

Firavun, sinsi ve kurnazca gülümsedi:

"Sana da esenlik olsun Musa. Sanırım senin buna daha çok ihtiyacın var."

Musa da firavunun alaycı tavrına bozulmadı. Sadece gülümsedi. Musa, devam etti:

"Mısır'ın sahibi Horemheb, sana iki şey getirdim. Müjde ve azap... Bunlardan birini seçmek senin elinde..."

"Musa, senin şakalarınla ilgilenecek vaktim yok. Tamam, iyi bir adamsın. Dünyayı düzeltmeye çalışıyorsun. Bana göre de çok eğlencelisin ama... Senin oyunlarınla vaktimi geçiremem."

"Ben oyun oynamıyorum, sayın firavun."

"Gördük, Musa. Tehditlerin nerede? Hani Mısır çökecekti?"

"Firavun kötülüğü sabırsızca istiyor sanki."

"Bunları ben değil, sen söyledin."

"Evet, firavun. Yine tekrarlıyorum. Köle halkı bırak, Mısır'dan ayrılsınlar. Yoksa Mısır'ın başına felaketler gelir. Bunun tek sorumlusu da sen olursun."

"Tabi, Musa. Tabi... Mısır, yıkılacak, ölecek, bitecek. Sizin gibi fırsatçılar da Mısır'ın hazinelerini yağmalayacak! Musa, ne diyorum biliyor musun? Şu Tanrı'na söylesen de Mısır yerine Hititleri lanetlese... Ben de ordularımı rahatça Anadolu'ya götürsem. Bak o zaman Tanrı'nla güzel bir anlaşma yapabiliriz. Nasıl teklifimi beğendin mi?"

"Anlamıyorsunuz... Felaket artık çok yakın..." dedi Musa. Firavunun alayları karşısında sinirini tutmaya çalıştı.

"Haydi, Musa. Yavaş yavaş evine git. Tanrına da teklifimi sunmayı unutma. Her zaman o, bana bir teklif sunuyor. Bu sefer ben, ona bir teklif sunuyorum. Eğer felaket, gerçekleşirse tüm İbranileri ve köleleri, istediğiniz yere yerleştiririm."

Firavun, gevrek bir kahkaha attı. Orada bulunan askerler, hizmetçiler, saray erkanı kim varsa firavunun kahkahasına eşlik etti.

Musa, bu kez çok sinirlendi. Arkasını döndü. Nil'e doğru yürüdü. Nil'in ucuna kadar geldi. Musa'nın sandaletleri ıslandı. Elindeki asayı kaldırdı.

Firavun ise Musa'yla alay ettikten sonra saltanat kayığına geçti. Gösterişli saltanat kayığındaki işlemeli sandalyesine oturdu. Yanına

da kraliçe kuruldu. Hizmetçiler, kayığın kalkması için gerekli hazırlıkları yaptı.

Bu sırada güçlü bir ses duyuldu. Musa bağırdı:

"Horemheb, bu laneti, sen istedin!"

Kraliyet maiyeti, askerler duraksadı. Firavun ve eşi Musa'ya baktı.

Musa, elindeki asayı Nil'e vurdu. Nil'in suyunda ufak bir dalgalanma oldu. Asanın dokunduğu noktadan itibaren koyu kızıl bir renk yayıldı. Nil'in kıyısındaki askerler birkaç adım geri gitti. Herkesin gözleri önünde korku yankılandı. Firavun ve eşi korkuyla ayağa kalktı. Kendi bulundukları kayığa da bir şey olabileceğini sanarak endişelendiler. Askerlerden cesaretli olan birisi öne atıldı. Kırmızı renkli suya parmak ucuyla dokundu. Eline bulaşan sıvıyı kokladı. Sonra dudaklarına götürdü. Dilinin ucuyla kırmızı sıvıyı tadan asker çığlık attı: "Kan!"

Birkaç dakika içinde Nil'in saraya sokulan kanalı bir kan deryasına dönüştü. Askerler şaşkın şaşkın etrafta koşuştu. Firavun ve eşi hemen kendilerini kıyıya attı. Herkes yaşanan bu olay karşısında ne yapacağını bilemedi. Firavunun gözleri Nil'in üzerindeydi. Yaşanana anlam veremedi. Musa ise arkasını döndü. Sakin sakin yürüdü. Hiç kimse Musa'yı yakalamaya çalışmadı. Değil yakalamak, Musa'ya söz söylemeye bile kimsenin cesareti yoktu.

Az sonra Nil'in üzerinde bir şeyler belirdi. Bunlar ölü balıklardı. Herkes lanetin boyutlarını anlamaya çalışıyordu. Firavun hemen emirler yağdırdı. Parennefer'i çağırttı. Saray büyücülerinin, kraliyet bilgelerinin ve üst düzey askerlerin sarayda toplanması için buyruk verdi.

Felaketler Toplantısı

Firavun alelacele tüm saray büyücülerini, bilgeleri ve din adamlarını sarayda toplattı. Sarayın tüm musluklarından kan akıyordu. Havuzlar, su kanalları kanla dolmuştu. Firavun ve yetkililer, sarayda stoklanmış depolardaki suyu kullanmak zorunda kaldı.

Büyücülerin hepsi ellerindeki şişeler içindeki kana baktı. Din adamları da aynı biçimde şişelere doldurulmuş Nil suyunu inceledi. Bazı bilginler, suyu süzmeyi denedi. Hepsi yaşanan bu felaketi çözmeye çalıştı. Haberlere göre Nil'in Teb kıyısındaki sular tamamen kızıla boyanmıştı. İmparatorluğun farklı coğrafyalarından gelen haberler bir yerde toplandı. Kriz masası oluşturuldu. Bu haberler, suyu inceleyenlere de verildi.

Firavun, hemen neler olup bittiğini öğrenmek için grubun yanına gitti. Firavunun yanında başrahip Parennefer de vardı. Parennefer, her gelişme de firavunu doğrudan bilgilendiriyordu.

Firavun içeri girer girmez, gruba yöneldi:

"Evet, neler olduğu konusunda bir bilgisi olan var mı?"

Bilginlerden birisi söz aldı:

"Sayın firavun, Nübye'de güçlü bir kıtlık yaşanıyor. Nil'in su miktarında bir düşme yaşandı. Ayrıca nehrin debisi de düştü. Suyun sıcaklığında da artış var."

"Ne demek bu?"

"Eğer suyun akışı azalırsa ve sıcaklığı artarsa rengi değişebilir."

"Bir testi içindeki suyun bozulması gibi..."

"Evet, efendim, aynen belirttiğiniz gibi."

"Peki! Musa'nın bunda rolü ne?"

"Bunu henüz anlayamadık efendim."

Parennefer, çatallı diliyle söze karıştı:

"Sayın firavun, bu adam suları zehirlemiş olabilir. Eğer suya zehir attıysa ki bu elindeki lanet asayla olabilir; suları zehirleyerek Nil'in kan rengine dönüşmesini sağlayabilir."

"Lanet olsun, Parennefer. Ben bir çocuk değilim. O elindeki asayla ne kadar güçlü bir zehri nehre bırakmış olabilir? Bunun mantığı nedir?"

"Efendim, buna benzer büyüleri yapanlar var."

"Büyülerin ötesinde bir şey yok mu?"

"Efendim, bu adamın bir büyücü ve sihirbaz olduğunu hepimiz biliyoruz."

Büyücülerden biri öne çıkarak firavuna baktı. Elinde ufak bir su kabı vardı. Firavuna bu su kabını uzattı. Sonra konuşmaya başladı:

"Efendim, bu su temiz. Eğer bu suyun içine oksitlenmiş demir özütlerini taşıyan kumları atarsak su kırmızı olur. Bu kumun oranı suda artarsa sudaki balıklar ölür."

"Açıklamanız bu mu?"

"Evet, efendim."

"Peki, Musa?"

"Musa, uygun ortamı bularak bunu gerçekleştirdi."

"Derhal Musa'yı yakalamak için emir verin!"

Parennefer, "Derhal efendim." dedi.

Firavun, konuşmasına devam etti:

"Bana anlattıklarınız beni tatmin etmedi. Madem dediğiniz gibi o zaman bu pis ve kokulu suyu temizlemek için çareler üretin. Ben, tüm gece sizinle birlikteyim. Nil'in bu pislikten hemen temizlenmesi gerekli..."

Bunu söyleyen firavun odanın başında bulunan rahat koltuğa oturdu.

Bilginler, büyücüler saatlerce uğraştı. Din adamları da öyle... Bu sırada saray muhafızları firavuna yaklaştı. Saray muhafızlarının lideri firavuna beklenmeyen bir şeyi duyurdu:

"Efendim, Musa'yı Teb'in her yerinde aradık. Musa yok. Musa'ya ulaşamadık." Firavun sinirlendi.

"Ne demek ulaşamadık?"

"Efendim, kardeşi Harun'u bulduk ve tutukladık! Ancak Musa'nın kaçtığını söylediler. Yanında Yeşu adlı bir İbrani gençle kaçmış."

"Nereye kaçmış?"

"Tur denilen yere, Anadolu'nun kuzey batısındaki Truva'ya."

"Lanet olası adam, neler planlıyor? Çok uzağa gitmiş olamaz. Çölde ve Nil'de araştırın. Tüm imparatorluk sınırları içinde Musa aransın!"

Parennefer, firavuna gelerek grubun ulaştığı çözümü anlattı:

"Efendim, grup bir sonuca ulaştı."

"Neymiş sonuç?"

"Biz din adamları olarak özel muskalar hazırladık. Bunları suya atacağız. Sonra tanrılara özel kurbanlar ve sunular sunacağız. Ülkedeki tüm Amon tapınaklarına haber verildi. Bu gece sabaha kadar halk tapınaklara toplanacak. Özel dualar ve tılsımlarla uğursuzlu-

ğun ve lanetin Mısır'dan gitmesi istenecek. Tanrıların bize yardım etmesi için dualar edeceğiz."

"Bak bu daha mantıklı Parennefer. Bu adam tüm uğursuzluğu ve laneti Mısır'a getirdi. Musa, tanrıların lanetinden başka bir şey değil. Biz de bu lanetten kurtulmak için tanrılara dua etmeliyiz. Demir özütlü kumlar ya da zehir değil bu... Bu basbayağı lanet... Uğursuzluk... Bol bol zikir ve istiğfar edelim. Bol bol tanrılara yakınalım. Dualarımız ve yaşlı gözlerimizle sabahlara kadar ağlayalım. Gözyaşı gecelerinde tanrılar günahlarımızı affedecek! Ülkemizi ancak bu biçimde kurtarabiliriz. İman ve dua ile..."

"Çok haklısınız, efendim."

"Musa, denilen bu adam, ölümü fazlasıyla hak etti, efendim!"

"Onu en başta öldürmeliydim."

"Bazen merhamet bu adamları daha da azgınlaştırıyor, efendim."

"Çok haklısın. Haydi! Şimdi dua zamanı."

Firavun hemen ayağa kalktı. Yaşananlar karşısında bir medet aramak için doğruca Amon'a gitti. Amon tapınağı içindeki büyük Amon yontusunun dibinde yaşlı gözlerle ağlayan firavun ruhunu yıkadı. Artık kafirlere acı bir azap vardı. Musa'ya ve İbranilere...

Sadece Karanlık

Yıl MÖ 1304... Sadece karanlık vardı... Ülkeyi kasıp kavuran bir karanlık... Derin koyu bulutlar... İçlerinde felaket kırbaçları gibi korkunç sesli şimşekler... Havada ağır bir kül kokusu... Neler oluyordu gerçekten?

Firavun ağırlaşmış gözlerini kaldırdı. Yorgun ve bitkindi. Gece ve gündüz belli değildi artık. Ne zaman uyuyup ne zaman kalktığı belli değildi. Ülkeyi saran lanet Horemheb'i de bitkin kıldı. Ne yapacağını bilmiyordu Horemheb...

Kapı çalındı. Horemheb, şaşkınca etrafa bakındı. İçeriye iri yarı bir saray muhafızı girdi. Elinde bir papirüs tutuyordu. Saygıyla içeri süzüldü. Firavunun çalışma masasına yanaştı: "Efendim, saray başmuhafızı bu notu size iletmemi istedi." Elindeki notu uzatan saray muhafızı geri çekildi. Firavun Horemheb, kaygılı bir biçimde notu aldı. Açtı. Not, çok kısaydı. Nottaki tümceyi okudu firavun:

"Hazine bakanlığı binası yere battı."

Firavun, tıraşsız yüzüne dokundu. Günlerdir tıraş olmamıştı. Sakalı uzamıştı. Notta ne demek istendiğini anlayamamıştı. Şaşkın bir biçimde muhafıza sordu:

"Ne demek hazine bakanlığı binası battı?"

"Efendim, dün geceki ufak sarsıntıyı hissettiniz mi?"

"Evet, sadece yatağım oynadı."

"İşte, Teb'in güneyindeki bina, aniden bir çukura battı. Bir obruk gibi..."

"Nasıl batar? Nasıl iş bu?"

Firavun, korkuyla ayağa kalktı. Ellerini havaya kaldırdı: "Nasıl bir lanet bu? Nasıl bir iş? Musa'nın Tanrı'sının işleri bu!"

"Efendim, bina tamamen bu çukura battı"

"Ya içindekiler, hazineler, değerli varlıklar, Kharaun? Kharaun nerede?"

"Efendim, bina içindeki her şeyle birlikte yerle bir oldu?"

"Müdahale edilmedi mi?"

"Müdahale edilecek bir durum yok efendim. Büyük bir krater, üzeri toprakla kaplandı. Hayvanlar ürktü. Bu bir lanet... Tanrıların laneti..."

"Haklısın, demek Musa'nın Tanrı'sı Kharaun'u da öldürdü. Zavallı Kharaun, Musa'nın lanetine uğradı."

Bu sırada kapı çalındı. Firavun, korktu. Yeni bir kötü haber mi gelmişti? Firavun artık her kötü habere hazırdı. Ülkenin her yerinde inanılmaz şeyler oluyordu. Buna benzer bir lanet yaklaşık 400 yıl önce olmuştu. Santorini Yanardağı patladığı zaman. Mısır'ın ufku kararmıştı o zaman. Hyksoslarla birlikte Yusuf da gelmişti Mısır'a... Her felakette Mısır'ın düşmanları saldırıyordu Mısır'a.

İçeri başka bir saray muhafızı girdi. Elinde küçük bir papirüs vardı. Yaklaştı. Firavun, kötü son için hazırladı kendini. Belki de yeni gelen haberde topyekün Mısır'ın battığı yazıyor olmalıydı. Eline papirüsü alıp okudu firavun. Bu da kısa bir nottu:

"Musa, Mısır topraklarına giriş yaptığı sırada yakalandı."

Bu haber, iyi miydi? Kötü müydü? Firavun ne yapmalıydı? Hemen emir verdi firavun:

"Musa'yı hemen Teb'e getirin. Bugün sarayımda olsun." Muhafızlar, odadan çıktı.

Firavun, Parennefer'i çağırdı. Konuşmaya ihtiyacı vardı. Parennefer, uzun beyaz cübbesiyle geldi.

"Beni çağırtmışsınız efendim." dedi.

"Evet."

"Haber, size de ulaştı mı efendim?"

"Hangisi?"

"Kharaun'un ve bakanlığın yere batışı!"

"Evet."

"Ciddi bir lanet... Bu çok sarsıcı bir olay, efendim."

"Yapabileceğimiz bir şey kaldı mı Parennefer?"

"Tanrılardan yardım istemekten başka yapılacak bir şey olmasa gerek?"

"Hangi tanrılardan Parennefer? Amon'dan mı? Horus'tan mı? Yoksa ölü krallardan mı? Hangi dualarınız işe yaradı? Hangi tanrı bizi duydu? Acı yakarışlarımız Mısır'ın bağrında yankılandı? Gökler titremeliydi dualarımızdan? Musa'nın Tanrı'sı bizi altüst etti?"

"Ama efendim..."

"Ne efendim? Efendim ne? Musa, sulara dokunduğundan beri ne hale geldik? Musa, suları kana boyandığından sonra neler oldu? Hiçbirine engel olamadınız. Nil, kan aktı. Ardından kurbağalar çıktı. Sonra sivrisinekler. Sonra sinekler. Hayvanlar öldü. İnsanlar irine boğuldu. Ürünleri mahveden dolu ve yağmur... Ardından çekirge bulutları... Hiçbirisine engel olamadınız. Ne ibadetler, ne dualar, ne zikirler, ne de sunular ve kurbanlar? Mısır terk edildi. Ben, terk edildim. Musa'nın Tanrı'sı her yeri yaktı. Yıllardır süren açlık ve

sefalette cabası... Şimdi geçmiş karşıma duadan ve tanrılardan söz ediyorsun, Parennefer."

Parennefer, firavunun azarlamasından dolayı köşeye pısmıştı. Firavuna diyecek bir şey bulamadı. Kem küm etmeye çalıştı. Dilinden korkak sözcükler döküldü:

"Efendim, ne yapalım? Ben de bilemiyorum."

"Bu karanlığı kaldıracak bir çözümün var mı?"

"Efendim, tüm tapınak ve insanlarımız tanrılara yalvarmaya devam ediyor."

"Demek ki bir çözümünüz yok!"

Parennefer, soru karşısında sessiz kalmayı yeğledi. Parennefer, korkarak firavuna sordu: "Efendim, sizin bir planınız var mı?"

"Göreceksin, planımı. Musa, hele bir gelsin."

"Ama... Musa..." Parennefer, Musa'nın yakalandığı haberini almamıştı.

"Yakalandı, Musa. Bugün... Mısır'a geri geldi. Bu felaketlerimizle halkımızı vurup kaçan adam geri geldi."

"Bu sefer onu kesin öldürmeliyiz. Ondan intikam almalıyız. Böylece Mısır üzerindeki lanet ortadan kalkmalı..."

"Sabırlı ol Parennefer, ben yapacağımı biliyorum. Ülkedeki lanet yüzünden anne karnındaki çocuğum, biricik veliahdım öldü. Bunun da bir intikam saati olmalı."

Bunu söyledikten sonra firavun, balkona yürüdü. Karşısında ürkütücü bir karanlık vardı. Mısır'a lanet çökmüştü. Karanlık açılmıyor, gündüz olmuyordu. Herkes elindeki fenerlerle yolunu bulmaya çalışıyordu. İnsanlar evlerinden çıkamıyordu. Bazıları ise ellerinde meşalelerle yiyecek ve su aramaya çıkıyordu.

Saatler geçti. Kapı açıldı. Bir muhafız, firavunun çalışma odasına girdi. Yavaş bir sesle:

"Musa'yı getirdik efendim." dedi. Firavun, hemen ayağa kalktı. Masasından kapıya doğru koştu.

Bir anda içeriye Musa girdi. Musa'nın önünde eğildi firavun:

"Neredesin Musa?"

Musa, şaşırdı. Böyle bir karşılama beklemiyordu. Firavun, ülkedeki lanetten dolayı ne yapacağını şaşırmıştı. Musa'nın karşısında diz çöken firavun Musa'ya yalvarmaya başladı:

"Keşke en başta dediklerine kulak verseydim, Musa. Neden sana haksızlık ettim. Bilmiyorum. Çaresizim. Lütfen Musa... Sen kazandın!"

"Lütfen, Horemheb. Lütfen... Bana değil, ona yalvar. Tüm insanların tek efendisine..."

"Evet, Musa'nın efendisine teslim oldum."

"Umarım, sözlerin seni kurtarır firavun."

"En başta haksızlığı bırakıp senin dediklerine kulak verseydim keşke..."

"O zaman, Mısır'a hiçbir şey olmazdı. İnsanlar kırılmazdı. Eğer bir yerde kötülük varsa o kötülüğün cezasını tüm toplum öder çünkü oradaki kimse bu kötülüğe engel olmadı."

"Haklısın Musa..."

Musa, kollarıyla firavunu yerden kaldırdı. Parennefer ise olanları geri planda izledi. Firavunun düştüğü çaresizlik karşısında kahroldu. Ancak firavunun bu yaptıklarına da çok kızdı Parennefer. Ne olursa olsun bir firavun, kafir birisi karşısında diz çökmemeliydi. Parennefer, olanları sinsi bakışlarla izledi.

Horemheb ile Musa göz göze geldi. Firavunun gözleri dolmuştu. Neredeyse ağlamak üzereydi. Musa, hemen sordu: "Halkımı serbest bırakacak mısın?"

"Elbette, Musa. Elbette... Kuşkun olmasın. Aton için Mısır'dan göç edecek hiç kimseye müdahale edilmeyecek. Mısır'ın kalan hazinelerini ve hayvanları da alabilirsiniz."

"Bu malları çalmayacağız firavun. Bu mallar, kölelerin bugüne kadar emeklerinin karşılığı olan tazminatlar!"

"Tabi ki Musa, ben bunun hırsızlık olduğunu düşünmüyorum ama lütfen söyle, artık dursun bu felaketler... Bu karanlığı üzerimizden kaldır. Ayrıca söz ver bana, artık Tanrı'n bize kötülük yapmasın. Sen Tanrı'nı ikna edersin."

"Tanrı'ya yalvaracağım. Felaketler son bulacak! Dokuz olağanüstü olay gerçekleşti. Dokuzuncu mucizeden sonra göç başlayacak!"

"Ah... Evet... Dokuz... Bu tanrıların sayısı... Ancak anlıyorum ki senin Tanrı'n bu sayıyla bize korkuyu verdi. Gerçek Tanrı o olsa gerek... Mısır'ın kıyameti, dokuz ile gerçekleşti. Bundan sonra '9' korkunun sayısı olacak. Ve ben Horemheb, gelecek için Mısır'ı yeniden inşa etmem gerekecek!"

"Umarım, haksızlıkların olmadığı bir Mısır inşa edersin firavun! Ve Tanrı seni affeder."

"Köleler olmadığına göre Mısır'da zulmedemem sanırım."

"Yine de tüm kalbini iyiliğe ve barışa aç."

"Bundan sonra öğütlerini yerine getireceğim Musa."

"O zaman beni serbest bırak firavun. Müjdeyi tüm halka iletiyim. Sen de resmî ilanla bana söylediklerini duyur. Halkımı, imparatorluğun her yerinden toplayayım. Yarın, karanlık aydınlanacak. Bu gece, büyük göç başlamalı."

"Peki! İstediğin gibi olsun Musa. Artık sana ve halkına zarar verecek değilim. İstediklerini yapacağım. Çok adam toplayacaksın. Çünkü artık Mısır'da ışık kalmadı. Umut kalmadı. Yoksullar, işçiler, köleler ve halkın düşük kesimleri de seninle gelecek. Halk artık senin..."

Musa, arkasını döndü ve çıktı. Firavun, Musa ile anlaştığına sevindi. Parennefer ise firavuna sağından yaklaştı: "Sayın firavun, Musa ile iyi bir anlaşma yaptığınızdan emin misiniz?"

"Hâlâ beni sorguluyor musun Parennefer? Daha iyi bir fikrin varsa söyle. Ya da karanlığı üzerimizden kaldırmaya gücün varsa..."

"Ama bir köle, firavunu dize getirdi denilecek! Bu Mısır tarihinde böyle bir rezalet daha önce yaşanmadı! Halk ne der? Tarih, sizi nasıl yazar?"

Firavun, büyük bir hışımla Parennefer'in boğazına yapıştı. Parennefer'in ürkek bedenini soğuk duvarlara yasladı tüm gücüyle. Tıslayan bir sesle kükredi:

"Mısır tarihinden Musa'yı çıkarırız. Tarihçilere emir veririz. Adı çağlar boyunca anılmaz. Musa, unutulur. Halkın ne dediği açık zaten? Musa'nın Tanrı'sı firavunu yendi."

"Ama efendim..." diyerek duraksadı Parennefer. Bunun üzerine firavun, başrahibin boynunu sıktı.

"Kes, Parennefer, bu olaylarda senin de sorumluluğun var. Musa, daha başka şeyler istemeden o lanetli köleleri de alıp def olsun Mısır'dan."

Parennefer, sıkılan boğazından hışırtılı bir sesle konuşabildi:

"Ya Musa'nın bu olaylarda rolü yoksa? Mısır, tanrıların gücüyle aydınlandığında verdiğiniz karar için pişman olmazsınız umarım? Ya da Musa ve halkı gittikten sonra yeni felaketler olursa? Ya Musa'nın Tanrı'sının hiçbir gücü yoksa? Her şey bir tesadüften ibaretse?"

"Sus, rahip!" dedi, firavun. "Bir kelime daha edersen seni burada öldürürüm." Çok kızgındı, firavun. Çağlayan bir kasırga gibi... Ellerini Parennefer'in boğazından çeken firavun, kendine gelmeye çalıştı. Arkasını döndü. Sinirinden kurtulmak için birkaç adım attı. Odasını turlarken, ağzından şu sözcükler döküldü:

"Göreceğiz. Bekleyip göreceğiz. Eğer dediklerin olursa ordumuzla Musa'yı kovalar ve onu yakalarız. Nereye kaçabilir? Kenan'a? Medyen'e? Ordumuzla onu yakaladıktan sonra köleleri Mısır'a getiririz. Bu göçün elebaşlarını cezalandırırız ama Musa'ya öyle bir ceza veririz ki... O ceza, bin yıllarca konuşulur. Ama bunlar için erken... Bekleyip göreceğiz."

"Peki efendim. Bekleyip görelim."

Mısırlı'nın Kabusu

"Beni tanrılar unuttu." dedi, kemiklerine soluk esmer deri yapışmış adam. Elindeki çorba kasesini kapının başında yerleri süpüren karısına fırlattı. Çorba, yere döküldü. Yerdeki kerpiç tuğlalar dökülen sıcak çorbayı emdi.

Kadın, arkasına baktı:

"Ne diye yeri kirlettin lanet hastalıklı?" diye çıkıştı, yüzünün rengi kaçmış kadın.

Adam, yüzünü hemen önündeki küçük pencereye döndü. Güneş yoktu. Yere puslu bir hava çökmüştü. Gece ya da gündüz, bunu bilen var mı? Odada sadece ufak kandilin cılız kıpırtısı... Adam, derin bir nefes çekti puslu havadan:

"Tanrılar!" dedi. İçini parçalarcasına hırladı. Üstü çıplaktı. Kaburgaları dışarı fırlayacak gibi oldu:

"Tanrıları yıktı bu adam."

"Ne sayıklıyorsun be adam?.."

"Musa'yı... Şu sarayda büyüyen sahte prensi..."

"Ne olmuş Musa'ya? Musa'nın laneti değil mi seni yatağa düşüren?" Kadın, rutubetle sıvası ufalanan odaya adım attı. Kocasına baktı. Bir karaltı gibiydi gözleri:

"Evet, onun laneti!" dedi adam.

"Musa... Mısır'ı başımıza yıktı. Nil'i kana boyadı. Çağlar boyu kimsenin bilinmediği bir laneti sardı üstümüze."

"Evet, asası sadece Mısır'ı değil tüm tanrıları yıkmadı mı?"

Kadın elini ağzına götürdü. Adama kısık gözlerle baktı:

"Sus be adam!.. Laneti daha fazla çekme üzerimize..."

Adam, zorlukla elini havaya kaldırdı. İnce parmakları, ince kolu ve bilekleri, kuru bir iskeleti andırıyordu:

"Hangi lanet? Kahrolası kadın? Lanetin dibindeyiz. İçecek su bulursak halimiz iyi... Düşünüyorum da şu Musa'nın Tanrı'sı gerçek olsa gerek..."

"Musa, sadece bir büyücü... Mısır'a sardığı lanetten sonra kim bilir hangi cehenneme kaçtı."

"Kemiklerim sızlıyor. Karnım parçalanıyor. Beynim yerinden çıkacak gibi..."

"Çorbanı niye içmedin?" Kadın bir anda merhametli bir eş tavrını takındı. Kocasının durumuna içi yanıyordu. Ama derman yoktu. Amon rahiplerinin büyü iksirleri de işe yaramamıştı.

"Midem parçalanıyor, ağrılarım arttı."

Kadın, yerdeki çorba kasesini kaldırdı. İki elini yana açtı:

"Tanrılar cezanı versin Musa!.."

"Sus kadın. Musa gerçeği söyleyen birisi... Bu lanet konusunda Mısır'ı uyardı. Gözlerimle gördüm onu. Tek Tanrı'ya, yani gerçek olana çağırdı bizleri."

"O zaman Musa'nın Tanrı'sına yalvar da seni iyi etsin."

"Sen ne anlarsın cahil karı!"

"Ben de biliyorum, firavun bile başa çıkamadı onunla ama yine de söyleme öyle şeyler. Tanrılar, gazabını arttırmasın üzerimizde."

"Lanet olsun tanrılara, hepsi şişman din adamlarının uydurması..."

"Sus diyorum sana!"

"O gün, Musa'nın peşine takılmalıydım."

"Takılıp ne yapacaktın?"

"Ben, hazine bakanı yardımcısıydım, tüm servetimi Musa'nın önüne dökecektim, o gün. 'Al.' Diyecektim, 'Halkını topla. Çobanımız ol.'"

"O zaman firavun kelleni uçururdu."

"Böyle her tanrıya boyun eğmektense ölmek daha iyi değil mi?"

"Sen iyice çıldırdın. Bu evi bulduğumuza şükret, ya biz de yerin dibine batsaydık?.."

"İşte bu, Musa'nın Tanrı'sı sayesinde oldu. O kendini beğenmiş Kharaun, yerin dibine girdi. Ne korkunç bir son!"

"Oradan kurtulmamız bir mucize, tam zamanında çıkmışız oradan!"

"İşte bu da Musa'nın Tanrı'sı sayesinde oldu."

"Bilmiyorum." dedi kadın.

O sırada davul sesleri geldi. Dışarıda elleri meşaleli birileri dolaşıyordu. Adam, bir şeyler görebilmek için uzandı hasta haliyle. Karanlıkta ateşten yılanlar gibi bir şeyler kıvrılıyordu. Kadın da dikkat kesildi:

"Bunlar da ne böyle?"

"Ne diyorlar?"

İnsan konuşmaları duyuldu. Davullar yaklaştı:

"Büyük göç başlıyor! Musa'ya katılmak isteyenler hemen hazırlansın!" diye bağırıyordu biri.

Kadın ile adam, loş ışık altında birbirlerine bakakaldı. Adam, hemen karısına bağırdı:

"Koş kadın! Oğlumu getir! Beni bir yatağa bağlayın. Göçe katılacağım. Bu gece ruhumu tutsanız, cesedim Musa ile gidecek!"

BEŞİNCİ BÖLÜM
BÜYÜK GÖÇ

Sur Sesi

Mısır'a yeni bir gece doğdu. Derin karanlıklar, aydınlıklara gebeydi. Gün, aydın olacaktı. Belki de son karanlıktı. Büyük bir sütun kaidesinin üstünde bir genç etrafa bakındı. Elinde bir sur vardı. Koçboynuzundan yapılmıştı. Sura üfürdü genç. Kentin arka sokaklarından insanlar akmaya başladı. Kral yolu doluydu. Eşeklere yükler yüklendi. Develer, atlar, katırlar...

İnsan seli akıyordu kral yolunda. Ellerde meşaleler... Umudunu yitirmişler, yoksullar, Mısırlılar, Kuşlular, İbraniler... Kalabalık toplandıkça toplandı. Kraliyet muhafızları bir yandan duyuru yapıyordu:

"Musa'nın göçüne katılanlara kraliyet altınlarından ve gümüşlerinden verilecek!"

Askerler kalabalıkla mücadele edemedi. Altın ve gümüşleri duyan herkes sıraya girdi. Askerler göçe katılacak olanları saptamaya çalıştı. Bu olanaksızdı. Çünkü Teb, tıklım tıklımdı.

Sadece Teb değil, tüm imparatorluk sınırlarında yaşayanlar etkilendi bu göçten. Haber hızla yayıldı her yerde. Bazı köleler Musa'nın göç yolu üzerine çıktı. Musa'yı ve halkı beklemeye koyuldu on binler... Nil'in aşağı havzasındaki kentler, köyler ayaktaydı. Fısıltılar, ef-

saneler gibi büyümüştü imparatorluk topraklarında... Abidos'tan, Teb'den Memfis'e kadar tüm imparatorluk ayaklanmıştı. Sahipler, köleleri zapt edemiyordu. Herkes Musa'ya katılmak istiyordu.

Sadece İbranilerden oluşmuyordu bu kalabalık. Mısır, uzun bir süre lanetin etkisinde kalmıştı. Herkesin ekonomik durumu sarsılmıştı. Musa, bu kişiler için bir umuttu. Kimse nereye gittiğini sorgulamadan Musa'ya katıldı.

İbrani kabile şefleri, büyük göç için organize oldu. En başta İbraniler olmak üzere tüm halk, Musa'nın firavunun mallarını alacağını duyunca sevinçten coştu. Çoğunluk, Musa'nın halk adına firavundan elde ettiği servetten kendine düşecek payı düşünüyordu. İbranilerden sadece bir kabile Musa'ya iman etmişti. Bu kabile, Musa'nın Tanrı'sına ve Musa'ya çıkarsızca iman eden kabileydi. Karşılık beklemeksizin Musa'nın buyruklarına teslim olmuşlardı. Diğerlerinin ise Musa'ya katılma amaçları türlü türlüydü. İmanlarını uzun süre gizleyen Mısırlı Atoncular da ortaya çıktı saklandıkları yerden. Kalabalığa karıştı hepsi. Artık bu kişiler de yeni kurulacak Tek Tanrılı halkın bireyleri olmak için hazırdı.

Sur, tüm gücüyle öttü Teb'in en büyük meydanında... Etrafta ordudan askerler vardı. Kalabalığı denetleyen askerler... Musa'nın yanında ise birkaç adam vardı. Bunlardan Yeşu, kalabalığı organize etmeye çalışıyordu. Harun ise Musa'nın hemen yanındaydı. Ve göçün gizli kahramanlarından Khaten, Musa'nın sağ yanındaydı. Musa, sevinçliydi. Harun ve tüm diğer Tek Tanrı'ya iman edenler, derin bir sevinç duydular. Çünkü gözleri önünde imkansız bir şey oluşmuştu. Mısır'da büyük bir insan seli oluşmuştu. Herkes Musa'ya katılıyordu. Herkes Mısır'da Aton'un neler yaptığını görmüştü. Bu nedenle bilinmeyen Tek Tanrı'ya saygılarını sunuyordu herkes. Çıkarcı olanlar da dahil...

Kalabalık, erkenden hazırlandı uzun yola. Musa'nın halka duyurduğu biçimde hazırlandı göç sofrası. İlk Fısıh yemeğinde halk,

mayasız ekmek ve taze kurban eti yemişti. Bu nedenle herkes göçe bedenen hazırdı.

Musa, elinde asası meydanın en önünde büyük çıkışı başlattı. Ellerde meşaleler vardı. Ancak doğacak gün çok yakındı. Musa'nın hizasındaki sütunların kaidelerindeki İbrani gençler hep birlikte sura üfledi. Bu ses, oldukça güçlüydü. Musa ve öndekiler yürümeye başladı. Kuzeye doğru yol alacaklardı. Nil'in kenarından kuzeye doğru büyük yürüyüş başladı. Gidiyorlardı. Ardında yıkık bir kent, çökmüş bir uygarlık bırakarak gidiyorlardı. Lanet kalkmıştı Mısır'dan. Geride ise sadece sessiz mahalleler ve kırık kalpli Mısırlılar vardı.

Sur sesi, saraydan bile duyuldu. Firavun, çok uzaktan Mısır'ı terk eden halka baktı. Karanlık, içinden baktı meşaleli yürüyüşe. Kafasından birçok şey geçti: "Bir an önce gitsin bu lanetliler..." diye fısıldadı. Yanındaki bir askere emir verdi: "Peşlerinden gözcüler gitsin. Kalabalığı Mısır sınırlarını çıkana kadar takip edin. Bana devamlı rapor verin. Ayrıca yağma olursa mutlaka haberim olsun."

Parennefer ise oldukça sinirliydi. Kent içindeki bir tapınağın çatısından kalabalığa baktı. Yanındaki rahiplerle birlikte uzayan kalabalığı seyretti. Başrahip yardımcısı, Parennefer'e fısıldadı:

"Bu çapulcuların Mısır'ı yağmalamasına nasıl izin verdi firavun?" diye sordu. Parennefer, kızgın olarak yanıtladı:

"Horemheb'in gözleri korkuyla dolu... Musa'nın önünde diz çöküp özür diledi. Korkak bir firavun Horemheb... Ama ne olursa olsun bu yağmaya göz yumamayız. Bu korkak herif, tapınağımızdaki altın ve gümüşlerin çapulculara verilmesini emretti."

Başrahip yardımcısı kaygılı bir dille: "Efendim, buna engel olmalıyız." dedi.

"Haklısın, buna hemen engel olmalıyız. Yoksa yıllar boyu tanrılar için biriktirdiklerimiz bu çapulcularla heba olacak. Hazırlanın, hemen saraya gidiyoruz. Firavunun bu çapulcuları durdurması için ikna etmeliyiz."

Firavun, çalışma odasındaydı. Kararsızdı. Verdiği kararı defalarca düşündü. Bu sırada Parennefer odaya girdi:

"Efendim, bu çapulcu sürüsü, Amon'un birçok varlığına el koydu. Bunları öyle serbest bırakmamız Mısır'a ihanet olmaz mı?"

Çok keskin bir çıkıştı bu. Parennefer'in çıkışından rahatsız oldu firavun. Başrahibin sözleri aynı zamanda bir meydan okuyuştu. Firavunu ihanetle suçlamak diplomatik anlamda yeni bir sorun doğuruyordu. Parennefer, Firavun Horemheb'in meşruluğunu sorguluyordu bu çıkışıyla. Firavun, Musa'nın halkına müdahale etmezse Amon tapınağı firavuna sırtını dönecekti. Bu da sancılı bir süreci başlatabilirdi. İktidar için ayak oyunları, cinayetler ve blöfler yeniden gündeme gelebilirdi. Firavun, Parennefer'in bu çıkışına çok kızdı:

"Haddini bil Parennefer! Ne demek istiyorsun?"

Parennefer, bir adım geri geldi. Çıkışının sertliğini yumuşattı:

"Efendim, Mısır'ın ve tanrıların mallarını çalanları öylece serbest bırakacak mıyız?"

"Bu altın ve gümüşlerin dağıtılmasını ben istedim. Musa ile bir anlaşma yaptık, bunu biliyorsun!"

"Sahtekarlarla yapılan anlaşmalar geçersizdir, efendim."

"Bekleyip olacakları izliyorum. Musa'yı başıboş gönderdiğimi mi sanıyorsun? Sen siyasetten anlamazsın Parennefer!"

Parennefer'in firavuna karşı takındığı sert tavır erir gibi oldu. Firavunun gaflette olmadığını anladı. Anlaşılan o ki Musa konusunda bir planı vardı firavunun.

"Efendim, sadece Mısır'ı ve tanrıları korumaya çalışıyorum. Dinimizi korumaya çalışıyorum. Bu felaketlerle Musa'nın bir ilgisi yoktu bile. Böyle felaketler yüzyıllar içinde olur. Sadece bir tesadüf... Musa ise bu tesadüfü kullandı. Geride kölesiz ve hazineleri yağmalanmış bir Mısır bıraktı. Şimdi de o çapulcularla birlikte Mı-

sır'dan kaçtı. Yarın güneş doğup karanlık kalktığında çok pişman olacaksınız."

"Sabret Parennefer. Düşünüyorum. Orduyu hazırda bekletiyorum. Sonuna kadar bekleyeceğim. Doğru zamanı bekleyeceğim."

"Peki, efendim."

"Şimdi git... Benden emir bekle!"

"Peki, efendim."

Mısır'ın İhaneti

Mısır'da büyük göçün ardından ilk gün aydınlıkla doğdu. Mısır, uzun bir süre sonra ilk kez doğru düzgün bir günyüzü gördü. Felaket Mısır'dan kalktı. Felaket kalktığında derin bir unutkanlık egemen olmaya başladı Mısır'a.

Firavun ise yorucu bir nöbetteydi. Günlerce uyumamıştı. Tüm gün, rapor bekleyen firavun gece olduğunda erkenden yattı.

Gece yarısını biraz geçti. Tak tak tak... Üç kez kapıya vuruldu. İçeri de uyuyan firavun yatağından doğruldu:

"Ne var lanet olası?"

Kapı açıldı, içeriye bir muhafız girdi:

"Efendim, yüksek müsaadenizle." dedi. Firavun mahmur gözlerle askere baktı. Daha tam uyanamamıştı. Firavun, ok gibi kalktı yataktan. Kızgın bir yüz tavrıyla sordu muhafıza:

"Beni gecenin yarısı niye rahatsız ediyorsun?"

"Efendim, Musa'nın adamları, aşağı Mısır'da iki tapınağı yağmalamış."

"İşte beklediğim haber bu... Anlaşıldı. Hemen ordu toplansın. Gün doğumu vakti yola çıkıyoruz." dedi. Firavun, beklediği haberi almıştı.

Firavunun yatak odası hemen hareketlendi. Horemheb, savaş kıyafetlerini istedi. Hizmetçiler, Horemheb'in zırhlarını ve silahlarını getirdi. Cariyeler, firavuna giysilerini giydirirken firavun öfkeyle sayıklıyordu: "Musa... Musa... Artık işin bitti."

Gün doğmaya başladığında trompet sesleriyle sütunlar titredi. Yukarı Mısır'dan yedek kuvvetler gelmişti. Kara ordusu, Teb'de toplandı. Firavun, aşağı Mısır ordularına da haber verdi. Altın renkli tekerlekleriyle savaş arabaları saray bahçesinde hizaya girdi. Atların parlak koşumları gün ışığında parladı. Ordunun trompet seslerine at kişnemeleri de karıştı.

İki beyaz asil atın koşulduğu savaş arabası oldukça gösterişliydi. Bu savaş arabasının firavuna ait olduğu belliydi. Savaşı bir şölen haline getirmek için tasarlanmıştı sanki savaş arabaları. Firavun, görkemli savaş başlığı ve güçlü zırhıyla arabaya bindi. Gözlerindeki öfke herkesi korkutuyordu. Arkasından koşarak yetişen Parennefer, firavuna seslendi:

"Efendim... Efendim..."

Firavun arkasını döndüğünde Parennefer'i gördü. Parennefer de firavunun arabasına bindi. Başrahip, yumuşak bir sesle konuştu:

"Sayın firavun, bu çapulcuları hiç durdurmayacaksınız sanmıştım." Firavun kızgındı:

"Artık Musa'ya yaptığını ödetmenin zamanı geldi."

"Haklısınız efendim ama daha erken davranmalıydık!"

"Sen siyasetten hiç anlamıyorsun Parennefer. Ben firavunum. Ben verdiğim sözlere sadık kalırım. Eğer Musa'yı Mısır'dan çıkmadan yakalamış ve öldürmüş olsaydım, herkes beni suçlayacaktı. Herkes beni sözüne ihanet eden firavun olarak anacaktı. Bu nedenle bekledim. Musa, Mısır topraklarından çıktığı anda... Sözüm geçersiz olacak. Ayrıca onu ve adamlarını yağmacılık yaptıkları için ce-

zalandırmış olacağım. Böylece hem sözüme sadık kalmış olacağım hem de Mısır'a zarar verenleri cezalandıracağım."

"Sayın firavun, siz gerçekten eşsiz bir dehasınız."

Firavun, arabanın sürücüsünün sırtına dokundu: "Haydi yürü."

At arabası hızlıca hareketlendi. Firavun, elini kaldırdı. Başkomutan, firavunun hareketini gördü. Orduya hareket emri verdi. Yüzlerce savaş arabası arkalarında büyük bir toz bulutu bırakarak yola koyuldu. Hedef belliydi: Musa ve köleler... Kuzeye doğru yıldırım gibi aktı ordu.

Büyük Karşılaşma

Denizin kokusu rüzgarla savruldu. Sıcaktı. Musa ve adamları günlerdir yoldaydı. Birkaç günün ardından göç etmenin zorlukları ortaya çıkmıştı. İçlerinden bazıları Sina yarımadasını görünce vazgeçmişti göç etmekten. Ancak bu vazgeçiş boşunaydı. Çünkü gruptan ayrılıp geri dönmeye kimse cesaret edemiyordu. Musa, yolun gerisine gözcüler ve haberciler yerleştirmişti. Mısır ordusunun, İbranilerin peşine düştüğü haberi gelmişti. Halk tedirgindi. Bazıları korkuyordu. Bazıları ise aldığı altınların tadını unutmuş, durumdan Musa'yı suçluyordu.

Musa ise hızlı olmak zorundaydı. Bu kadar kalabalık bir sivil topluluğu yönetmek oldukça zordu. Allahtan halkın önündeki ateş bulutları topluluğa yön gösteriyordu. Musa da bu bulutlara bakarak kalabalığı gideceği yere doğru yönlendiriyordu. Aslında bunlar bulut değildi. Ancak halk bunlara bulut diyordu. Tunç gibi parlak ışıklar saçan cisimler, Musa'nın yolundaydı. Göçün ilk zamanları olduğundan yiyecek ve su bakımından bir sıkıntı yoktu. Kalabalık, Mısır'dan yüklü olarak ayrılmıştı. Koyunlar, tavuklar ve keçileri vardı. Eşeklerin sırtına yüklü buğday ve arpa da boldu.

Harun, ufka baktı. Musa'ya döndü:

"Doğru istikamete gittiğimizden emin misin Musa?"

"Aslında tam emin değilim."

"Etam'dan güneye doğru yöneldik. Oysa Elot'a gitmek için Etam'dan doğuya doğru yürümemiz gerekirdi."

"Haklısın ama bize yol gösterenler buraya yöneldi."

"Güneye gidersek Sina'da sıkışırız."

"Bilmiyorum ama göktekilere göre gitmemiz emredildi."

Musa, eliyle gökte ışıldayan cisimleri işaret etti.

"Musa, burada sıkışacağız. Ordunun peşimize düştüğü yönünde söylentiler var."

"Söylentiler yok Harun. Firavun ve ordusu peşimizde..."

"O zaman niye güneye doğru gidiyoruz."

"Denizden yürüyemeyiz ya!"

Musa, Harun'a kızdı. Kolundan sıkıca tuttu. Harun'un gözlerinin içine baktı. Bağırarak konuştu:

"Ben de yakalanmak istemiyorum Harun! Ne yapmamı istersin?"

"Kuzeye dönelim."

"Hayır, verilen talimata göre hareket ederim."

"O zaman öleceğiz."

"O zaman ölürsek ölürüz. Yapabileceğim ne var?"

Musa, bunları söylerken Harun'u sarstı. Sonra Harun geri adım attı. Söylediklerinden pişman olmuş gibiydi. Musa, kalabalıktan yaklaşık yüz adım öndeydi. Geriden kalabalığın uğultusu geliyordu. Musa birkaç adım gerisindeki Yeşu'ya baktı. Yeşu, koşarak Musa'nın yanına geldi:

"Yeşu, halka git. Hızlanmalarını söyle!"

Sina yarımadasının boz tepelerinde seraplar geziniyordu. Yorgun kalabalık ağır ağır ilerliyordu. Yeşu'nun seslenişleri kalabalığı çok az hızlandırdı. Ancak yine de topluluk üzerindeki ölgün ağırlıktan kurtulamamıştı. Musa, Kızıldeniz'in ikinci boynuzun uzandığı kayalıklı sahile sokuldu. Karşısındaki Kızıldeniz'e baktı. Kızıldeniz'in mavi sularındaki kuru rüzgarlar saçlarını uçurdu. Ufka baktı. Ufukta iki ateş sütunu gibi parlak cisim, Kızıldeniz'in üzerinde duruyordu. Musa, ne yapacağını şaşırdı. Fırın gibi ısınmış kayaların çevrelediği patikalardan aşağı koştu Musa. Deniz kıyısına ulaştı ama kalakaldı. Yol bitti. "Ne yapacağım?" diye fısıldadı.

Bu sırada korkunç bir gürültü koptu. Kadın çığlıkları yankılandı. Kalabalık korkarak kaçıştı. Sağa sola dağılanlar oldu. Horemheb'in ordusu, kuzeyden ve batıdan son sürat geliyordu. Uzaktan çekirge sürüsüne benziyordu Mısır ordusu. Şimşek gibi tepeleri aşıyordu altın sarısı tekerlekler... Savaş arabalarının bronz alaşımları güneşte pırıl pırıl parladı. Okçuların gergin yayları, kınlarından çıkan kılıçlar... Metal uğultular sema da yankılandı. Tiz çınlamalar, Kızıldeniz suyunu titretti. Korku, Kızıldeniz'e doğru dalga dalga yayıldı.

Az sonra Musa'nın çevresini yüzlerce kişi kuşatmıştı. Yeşu ve Harun, Musa'ya korumalık yapıyordu. Birkaç İbrani genç, el ele tutuşarak bir insan zinciri yaptı. Kalabalığın Musa'yı ezmesi an meselesiydi. Yeşu, güçlü sesiyle bağırdı:

"Susun! Susun!" Yeşu, defalarca bağırdı.

En sonunda kalabalık sustu. Musa, deniz kıyısında herkesin görebileceği büyük bir kayanın üstüne çıktı. Yüksek sesle halka seslendi:

"Ey halkım! Neden korkuyorsunuz? Sizi kurtaran tek efendiye hâlâ iman etmeyecek misiniz?"

Kalabalığın içinden sesler geldi:

"Kurtulmadık, asıl şimdi yakalandık."

"Lanet olsun, hepimiz öleceğiz."

"En iyisi firavuna teslim olalım."

"Musa, firavundan özür dile."

"Mısırlılar merhametlidir."

Musa, elindeki asayı salladı. Gözlerinden alevler fışkırdı. Musa'nın alnındaki damar kalınlaşıp belirginleşti. Yüzü kıpkırmızı kesilmişti:

"Susun iblisler! Susun engerek soyları! Siz, ikiyüzlü bir halksınız. Gördüğünüz harikaları ne çabuk unuttunuz? Efendiniz Tek Tanrı'nın gücüne tanık ettiniz. Şimdi neden yalanlıyorsunuz? Şimdi Tanrı'nın hükmünü bekleyin."

Kalabalık iyice çılgına döndü. "Musa, bizi terk etti. Firavundan yardım mı istesek?" diye yaygara koptu. Halk, Musa'dan çare bulamayınca İbrani kabile şeflerine gitti. Kabile şefleri ise Musa'yı alt etmek için fırsat kolluyordu. Bazıları firavuna teslim olma konusunda kararlıydı.

Harun, Musa'ya baktı. Khaten de kayanın hemen aşağısında Musa'nın yanındaydı. Korkulu kalabalığı izledi Khaten. Suskundu. Tanrı'nın hükmüne teslim oldu. Göz bebeklerinde karşı tepeden akın eden savaş arabalarının yansıması aktı.

Musa, denize doğru alçalan patikaların başladığı yerde savaş arabalarını gördü. Halk iyice deniz kıyısına sokulmuştu. Kalabalık birleşti. Halk, dev bir karınca ordusunu andırıyordu. O kadar üst üste istiflenmişti ki insanlar... Musa, gözlerini kapadı.

"Musa... Asanı denize doğru kaldır."

Musa'nın beyninde ağır metalik bir cızırdama oldu. Musa, mesajı aldı. Elindeki asayı kaldırdı. Denizin ortasında duran ışık demetleri dönmeye başladı. Korkunç bir ses yükseldi. Gökler yarılıyordu sanki. Ama gökler değildi yarılan. Büyük bir güç... Muazzam bir çekim... Göz alıcı bir görüntü... İnanılmaz bir olay... Tarihin gelmiş geçmiş en büyük olayı... Tanık olunanın, tanık olana yaşattığı korku...

Kalabalıktan doğuya bakanlar titreyerek donakaldı. Mısır ordusunun yaydığı korku, bir anda ortadan kalktı. Bazıları birbirini dürttü. Başlar, doğuya çevrildi. Doğuda gördükleri daha eşsiz bir şeydi. Çoğunun ağzı açık kaldı yaşanılan karşısında.

Masmavi iki kütle ikiye ayrıldı. İki dev yapıt gibi dikildi üzerinde beyaz köpüklü dalgalarla. Sadece iki yana dayanan kütleyi derin bir güç tutuyordu. Sarsıcı bir rüzgarın ferahlatıcı esintileri sardı her yanı... Musa ise kasırganın içindeydi sanki. Kasırga rüzgarı, Musa'nın siyah dalgalı saçlarını savuruyordu. Üzerindeki siyah cüppe neredeyse uçacaktı. Cüppenin altında Musa'nın vücut hatları belirginleşti. Musa, rüzgarla mücadele ediyordu. İki elini havada tuttu. Çıplak kollarındaki kaslar ortaya çıktı. Herkes açılan denize bakakaldı. Denizin üzerinde dönen gözler ise olanları kaydediyordu. Bundan kimsenin haberi yoktu.

Yeşu, eline büyük bir sur aldı. Koçboynuzundan yapılmış suru, tüm gücüyle üfledi. Yeni bir başlangıç müjdelendi. Kimse ne yapacağını bilemedi. Sadece şaşkınlık ve korku... Çıplak tende ürperti... Yorgun bedenlerde yürek çarpıntıları... Sur, tüm sesleri bastırdı. Müjde verdi. Kurtuluşun ilk müjdesi... Çölde bir serap değildi yaşananlar.

Kalabalıktan birkaç kişi sahilde açılan su yarığına yöneldi. Öne atılanlar, korkusuz gençlerdi. Birkaç zenci delikanlı vardı. Genç İbrani kızları, elleriyle işaret yaptı. "Gelin!", "Koşun!" çığlıkları geldi. Yürüdüler. Kızıldeniz içindeki su sütunları arasına... Taşlı ve kumlu bir yol açılmıştı. Derken kalabalık akın etti denize... Açık mavi su sütunları arasından insan akıntısı başladı karşı kıyıya. Kalabalık, Afrika'da öküz başlı antilop sürüsü gibiydi. Sürüden biri suya atladığında diğerleri de korkusuzca suya atlardı. Korkulu halk da öyle akın etti Musa'nın Kızıldeniz'deki kanalına. Açılan kanalda mavi suların serinliği vardı. Sıcaktan kavrulan derileri, tatlı esintileriyle rahatlattı mavi su sütunları.

Firavunun arabası en öndeydi. Kılıçlar kınından çıkmıştı. Yaylara oklar sürülmüştü. İki ok atımı mesafesiyle kalabalığa yaklaşılmıştı. Ancak aniden firavun durun işareti verdi. Borazanlar, arabaları yavaşlattı. Horemheb durdu. Karşısında açılan denizi görebiliyordu. Şaşırmış gözlerle Kızıldeniz'e baktı. Yarılan denizi gördü. Deniz yarığından karşı kıyıya akan kalabalığı... Kekeledi, Horemheb:

"Parennefer, benim gördüğümü sen de görebiliyor musun?"

Parennefer'in de gözleri dört açılmıştı. Elini kel başında gezdirdi:

"Evet, efendim, görüyorum..."

"Bana mantıklı bir açıklama yap..."

"Musa'nın sihri Nil'e geçtiği gibi Kızıldeniz'e de geçiyor efendim!"

Firavun, tüm orduyu durdurdu. Kişneyen atlar, kalabalığa bir ok atımı mesafesi kadar yaklaştı.

Firavunun arabası yanına komutan Paramessu'nun arabası yanaştı. Horemheb, Paramessu'ya seslendi:

"Ne yapmamız gerekir komutan?"

"Siz ne emrederseniz, efendim."

"Daha önce böyle bir şey gördün mü?"

"O kadar savaş ve yolculuk yaptım. Ömrüm boyunca böyle bir şeyle karşılaşmadım."

"Sen ne dersin Parennefer?"

"Bence hemen saldıralım! Onları denizin içine girerken öldürelim! Musa'yı da!"

Firavun, takma sakalıyla oynadı:

"Bu tehlikeli... Askerlerimiz kanala girdiğinde Musa, denizi kapatırsa ne olacak? Musa'nın gücünü hepimiz biliyoruz."

Parennefer, hemen bir plan yaptı:

"Kendimizi koruyacak bir planım var."

"Umarım mantıklı bir plandır, Parennefer."

"Dinleyin ve mantıklı olup olmadığını siz takdir edin, saygıdeğer Horemheb!"

"Peki, anlat!"

"Musa da bu kanalın içinden geçmek zorunda... Musa, herkes geçtikten sonra kanala girecektir. Musa karşı kıyıya ulaşmadan denizi kapayamaz."

"Anladım, Musa'yı yakalayıp karşıya geçebilirsek başımıza bir şey gelmez."

"Böylece hem Musa'dan hem de sihrinden kurtulabiliriz."

"Başka bir planımız olmadığına göre..."

Firavun ordusuna emir verdi. Demin tepelerden sel gibi akan ordu, daha yavaş yürümeye başladı. Mesafe ölçümü için emir verildi. Okçulardan birkaçı oklarını gergin yaylarından bıraktı. Oklardan bir kaçı kalabalığın arasına düştü. Ancak oklar atış hızını yitirmişti. Bu nedenle kimseye zarar vermedi. Buna rağmen korkulu

kalabalık denize hücum etti. Çok az kişi kalmıştı. Çoğunluk karşı kıyıya ulaştı.

Yeşu, kalabalığı mavi sütunlara doğru yönlendiriyordu. Birkaç İbrani genç de Yeşu'ya destek oluyordu. Harun ise Musa'nın hemen yanındaydı. Khaten ve yanındaki birkaç Aton imanlısı Musa'nın yakınlarındaydı.

Zaman geçmek bilmedi. Kaçış içinde olanın bitmeyen sancısıydı bu. Yakalanma korkusuyla zaman geçmezdi zaten. Yeşu, tüm geride kalanları sürdü kanala bir çobanın merhametiyle. Geride asıl çoban kaldı. Yeşu, Harun'un yanına geldi. Khaten ve diğer Atoncular, Musa'nın çevresini kuşattı. Musa, rüzgarların sarstığı kayadan indi. Birkaç vızıltı duyuldu. Birkaç ok, Musa'nın hemen arkasına düştü. Musa'nın beyninde aynı metalik ses yankılandı:

"Güvenle karşıya geç!"

Musa, bu buyrukla koşmaya başladı. Çevresini saranlar da aynı tempoda koşmaya başladı. Mavi su sütunları arasındaki taşlı ve kumlu yolda ayak izleri belirdi. Adımları sağlamdı. Yerdeki zemine sağlam basıyorlardı. Yeşu, geriye dönüp baktı. Geride kendilerine doğru gelen bir kum fırtınasını gördü. Musa'nın asası yere inmedi. Sağ eline aldığı asayı yatay olarak tuttu Musa. Harun, kardeşinin koluna destek oldu. Bu şekilde karşı kıyıya yürüdüler.

"Geliyorlar..." diyebildi, Yeşu.

Musa, sakince koşuyordu: "Sakin ol, evlat! Bugün kazanan biz olacağız! Tek olan Tanrı'ya güven!"

Harun da Musa kadar metanetliydi. Geriden borazan seslerinin ürkütücü yankısı geliyordu.

Firavun, orduya marş emrini vermişti. En önce firavunun arabası hızlandı. Musa'nın denizi yardığı kayanın yanına yanaştı. Horemheb'in savaş arabasının hemen yanında Paramessu'nun arabası vardı. İki araba durdu. Ardından gelen askerleri taşıyan arabalar,

hızla denize hücum etti. Atlı arabalar fişek gibiydi. Askerler, patikadan aşağı süzülüp mavi su sütunları arasına daldı. Askerler, Musa'ya doğru hızla yaklaştı. Ancak bazı atlar ve askerler yaşanan olağanüstü durumdan ürkmüştü.

Kanala giren askerlerden bazıları korkudan geri döndü. Orduda bir çatlama oldu. Geri dönenler, arkadan gelenlerin cesaretlerini kırdı. Kanala giriş yerinde bir kargaşa oldu. Bazıları kanala giriş yapmaya çalışırken, bazıları kanaldan çıkmak istiyordu. At kişnemeleri ve bağırmalar, su sütunlarını titretti.

Bu sırada Horemheb, arabasından olanları izliyordu. Hemen önünde bir kargaşa çıkmıştı. Atlardan bazıları ürktü. Birkaç savaş arabası devrildi. Parennefer ise intikam duygusuyla yanıp tutuşuyordu. Hemen Horemheb'i cesaretlendirmeye çalıştı. Horemheb ise kararsız ve kaygılıydı.

"Sayın majesteleri, orduyu başkomutan olarak düzene sokmalısınız!"

"Görevimi biliyorum, Parennefer!"

"Musa'yı kaçırmak üzereyiz!"

"Ya içerde bir tehlikeyle karşılaşırsak?

"Musa'nın büyüsünden mi korkacağız, Sayın Horemheb!"

"Hayır! Ama Mısır için endişeleniyorum!"

Parennefer'in gözü dönmüştü. Musa, Amon'un adını Mısır'dan silmek için birçok büyüye başvurmuştu. Parennefer'e göre artık Musa'yı kesin olarak öldürmek gerekliydi. Ölüme de hazırdı Parennefer. "Şehit olmaya da..." İlk defa ölümden korkmadı başrahip. Kutsal bir görev yapıyor olmanın onurunu taşımak istedi. Kararlı gözlerle Horemheb'e döndü. Gözlerinin içine baktı. Parennefer'in siyah gözleri içinde kırmızı kıvılcımlar gezindi:

"Horemheb, beni bağlasan, yüreğim o denizin içine girecek! Bugün Amon düşmanlarından intikam günüdür. Gerekirse geri dön-

meyeceğim! Gerekirse öleceğim! Ama bu dinsizlerin peşini bırakmayacağım!"

Parennefer çıldırmıştı. Bağırdı:

"Tanrı Amon benimle! Kafirlere ölüm! Kafirler cehenneme gidecek! Yaşasın kafirler için cehennem!"

Parennefer, arabanın sürücüsüne emir verdi. Araba sürücüsü, Parennefer'in emriyle kanala yöneldi. Firavun Horemheb, Parennefer'in bu cesaretine şaşırdı. Sesini çıkaramadı. Bu inançlı dindar Mısırlı'nın cesareti karşısında söyleyecek bir şey bulamadı. Firavun da cesaret buldu. Eliyle geri kaçan askerlere işaret etti. Saldırı borazanları çaldı. Kanalın ağzında toparlanma oldu. Atların yönü karşı yakaya çevrildi. Paramessu ise geride kaldı. Olanları izledi. Firavunun yaptığı bu atak karşısında derin bir kaygıya kapıldı.

Firavun Horemheb'in aracı hızlandı. Karşı yaka gözüküyordu. Atların nalları, kumlu deniz tabanında tökezledi. Altın kaplamalı tekerlekler, Amon tapınağı kadar hırslıydı. Firavunun savaş arabası önünde onlarca araç vardı. Kanal yaklaşık altı savaş arabasının yan yana sığacağı kadar genişti.

En öndeki araç neredeyse karşıya çıkmak üzereydi. Araçtan birkaç ok atıldı. Bu oklardan biri yaşlı bir kadına isabet etti. Kadın yere yığıldı. Birkaç ok ise Musa'nın başını sıyırıp geçti. Musa elindeki asayı sarsmadan tuttu. İki su sütunu iki yanda dimdik duruyordu. Hafif bir rampa çıktı önlerine... Taşlardan zıplayarak yukarı koştu grup. Atların nalları duyuldu. Yeşu, geriye baktığında yayını geren bir adam gördü:

"Hızlanın!" diye bağırdı. Khaten, hızla koştu. İbrani gençlerden bazısı Musa'yı korumak için arkasına geçti. Harun elini havaya kaldırıp Musa'nın başını korudu. Musa, en önde çıktı kanaldan. Yeşu öne atıldı birden. Yeşil yosunların kapladığı kayalarda sendeledi. Ancak çılgınca bir hareketle kanalın ağzında bekleyen kalabalığı dağıttı. Kanalın ağzında insan sıkışıklığı vardı. Musa ve Harun, kana-

lın bitimindeki kayalıklardaydı. Herkes kanaldan çıkmıştı. Artık resmen Mısır topraklarından çıkılmıştı. Musa ve halkı Medyen'e ayak bastı. Önlerini batıya döndüler. Musa'nın başında korkunç bir zonklama oldu. Mekanik bir cızırdama... Bedeni ağırlaştı. Kararlı bir ses, beyninde kıvılcımlar çıkararak dolandı:

"Asanı bırak, Musa."

Musa, asasını yere indirdi. İşaret verilmişti. İşareti görenler, işaret edileni yaptı. Kıyıda gürültü koptu. Medyen topraklarında korkunç dalgalar çarptı. İki mavi sütun, Medyen kıyısından birbirine kavuştu. Gerisi domino taşı gibi geldi. İki ayrı uçtaki dalgalar korkunç bir hızla birleşmeye başladı. Medyen kıyısındaki kalabalıktan bazıları dalgalardan korkarak geri çekildi.

Horemheb'in aracı ise denizde oluşan yarığın tam ortasındaydı. Su kanalındaki yolu yarılamıştı. Horemheb, kanalın içinde başını yukarı kaldırdı. Parennefer ise uzakta olanları izliyordu. Gördükleri karşısında öylece dondu. Çok güçlü dalgalar dağlar gibi yıkıldı. Su dağı, Horemheb'e çökmek üzereydi. O an firavun durdu, zaman durdu. Horemheb'in beynindeki tüm karmaşa sona erdi. Her şey sona erdi.

Derin bir pişmanlık Horemheb'in kanında dolaştı. Kalbinde çok derin bir acı duydu. Kalbi bedenine adrenalin pompaladı. Cinsel bir azgınlık sonrası gibiydi. Orgazm olan adamın yaşadığı boşluk ve pişmanlık gibiydi. Son bir nefes aldı. Tüm gücüyle bağırdı:

"Aton'a iman ettim, Musa'nın ve Harun'un Rabbine..."

"Harun" sözcüğündeki "n" sesi çınladı. O anda iki yandan büyük bir basınç oluştu. Horemheb'in ses tellerindeki titreşimler dalgalara karıştı.

Sadece karanlık... Gözleri kapandı Horemheb'in karanlıkla. Savruldu. Güçlü dalgalar çarptı bedenine. Ağzından giren soğuk su midesine yürüdü. Kulaklarındaki basınç burnu sızlattı. Tuzlu su genzini yaktı. Yuvarlandı. Bilinci hemen kapandı. Beyninde bir cızlama

hissetti. Kalbindeki derin pişmanlık ise sönmedi. Kendini saldı basınca. Direnemedi. Direnecek bir gücü de yoktu. Karanlığı çekti ruhuna. Korkunç bir karanlığı... Sonra bir ışık... Işık belirdi, ıssız bir tünelin ucunda. Küçük bir tünelin dibinde gördü kendini. Tünelin ucundaki ışık çağırdı Horemheb'i. Horemheb, ışığa yürüdü. Ama ışığa ulaşamadı.

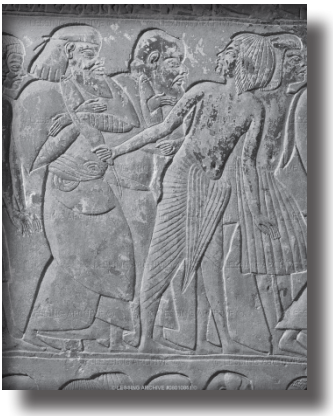
Sonra puslu bir gece gibi karardı her yer. Cesedi, dalgalar arasında savruldu.

Dalgalar durdu, fırtına dindi. Ölüm sustu. Mavi yuttu. İş bitti.

Geride sadece sessizlik kaldı. Alçakgönüllülükle kustu Kızıldeniz yuttuklarından arta kalanları...

Medyen kıyısındaki sevinç, göklerden duyuldu. Kurtuluş ezgileri, yeni doğuşun müjdecisiydi. Halk, Mısır ordusundan kurtulmanın verdiği neşeyle ilerledi. Dillerde Tek Tanrı Aton'a övgüler vardı. Musa, on binleri peşinden çölün bilinmezlerine sürükledi.

Boş Lahit

Horemheb'in mezarından sahne. Yabancılara zulüm.

Paramessu, kapanan denize bakakaldı. Silah arkadaşı Horemheb'i aradı gözleri. Geride kalan korkudan kalan pay, Paramessu'nun da yüreğine düştü. Mısır ordusunun artıkları, Teb'in yolunu tuttu. Saraya gidildiğinde acil bir toplantı yapıldı.

Paramessu, korkmuştu yaşananlardan. Kaygıyla konuştu:

"Tarihçiler, yazdıklarınızdan Musa'nın adını bütünüyle çıkartın. Bu ülkede, bu ad bir daha anılmayacak. İbraniler de anılmayacak. Ülke lanetten temizlenecek. Sonsuza kadar..."

Tarihçiler, saray odasında ateş yaktı. Saray arşivinde yaşanılanları anlatan tüm belgeler ateşe atıldı. Belgeler yandı. Ateş çıtırtıları beyinlere sızdı. Mısır üzerinden Musa'nın ve İbranilerin adı silindi.

Paramessu, mimarlara emir verdi. Silah arkadaşı talihsiz Horemheb'e görkemli bir mezar yapılmasını istedi. Bu türbe, Horemheb'in şanına uygun olmalıydı. Ancak Horemheb'in akıbeti yazılmamalıydı. Çünkü bu akıbet, Mısır için onur kırıcıydı. Horemheb, tanrılar için ölmüştü. Ölümüyle tanrıları onurlandıran Horemheb'in türbesi görkemli olmalıydı. Türbede Horemheb'in tanrılara layık bir kul olduğu belirtilmeliydi. O iyi bir dindardı. Paramessu çıkıştı mimarlara:

"Hiçbir masraftan kaçınmayın. Horemheb'in türbesinde tüm tanrıların resmedilmesini istiyorum. Hiçbir tanrı unutulmasın. Horus, Ptah, İsis, Anubis, Osiris ve tüm tanrılar..."

"Peki, lahite kimi koyacağız?"

"Lahit boş kalacak!"

"Saygıdeğer firavunun cesedine hâlâ ulaşılamadı mı?"

"Hayır, bu sır sonsuza kadar saklı kalacak!"

Paramessu, söylendi kendi kendine:

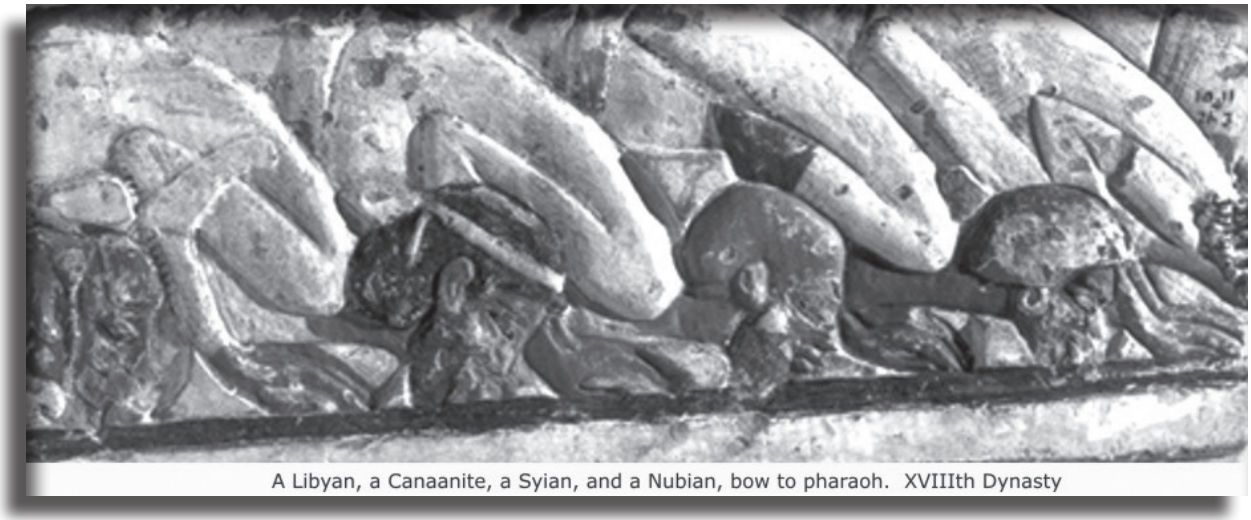
"Umarım, zavallı firavunun cesedi gelecekte bulunur."

Buna rağmen Paramessu'nun yüreğini korkunç bir şüphe kapladı:

"Ceset bulunursa Mısır'ın hezimeti ortaya çıkar."

Gizem ortaya çıktığında Horemheb bulunacaktı. Horemheb bulunduğunda gizem ortaya çıkacaktı. Gizem ve Horemheb bulunana kadar yaşananlar, çöl kumları tarafından Kızıldeniz'e süpürüldü.

Paramessu, firavunluğa adım attığı sırada yüreği hâlâ korku ve şüphe ile doluydu. Paramessu'nun beyni, lahitin içindeki boşluk kadar ıssızdı.

Horemheb'e secde eden Libyalı, Kenanlı, Asyalı, Nübyeliler

İKİNCİ VİZYON
"GELECEĞİN KORKULARI"
BÜYÜK YARGILAMA

Diriliş

MS 2046... Kızıldeniz'de korkunç bir fırtına koptu. Kum fırtınası, çıplak tepelere çarptı. Etrafı yakan bir sıcak... Kayalar ısındı. Buhar, kasırgaya karıştı.

Kızıldeniz'in Sina kıyısı... Sıcak su, buharlaştı. Gökyüzü kıpkızıl... Nefes almak çok güç... Çöl çakallarının cesetleri rüzgarla savruldu. Yılanlar, cansız olarak kayalara yapıştı.

Gündüz ya da gece... Kim bilir? Bin yıllarca ölgün olan bu coğrafya, ölümü bir daha tattı. Her ölüm bir başlangıçtı. Burası dünyaya benzemiyordu artık. Ölgün dünya, Mars'tan farksızdı.

Kasırga bir anda dindi. Gökler açıldı. Beyaz bulutlar her yeri kapladı. Beyaz bulutlar, aşağı doğru derinleşti. Bulutların arasında dağlar kadar büyük gümüşi renkte bir cisim belirdi. Sina tepelerinde derin bir gölge oluştu. Esrarengiz cisim, yüreklere korku verecek kadar görkemliydi. Uçan daire... Demir atmış büyük bir gök gemisi gibiydi. Dağlar kadar muhkemdi.

Çölün bu yakasında yaşayan kimse kalmamıştı. Bedeviler, yakıcı rüzgarla ölmüştü.

Büyük ışıklar aydınlattı tepelerdeki gölgeleri. Beyaz ışık, göz kamaştırıcı bir nur gibi indi tepelerden. Sonra sekine kapladı her yeri.

Sekine... Kutsal Ahit Sandığı'nın üzerinde gezinen sekine... Muhammed ordusunun kutsal savaşı sırasında beliren sekine... İsa'nın Zeytindağı'ndaki bulutları içinden yere yağan sekine...

Uçan dairenin yeryüzüne bakan yüzeyindeki devasa kapaklar açıldı. Kapaklardan uydu antenlerine benzeyen araçlar çıktı. Çınlama duyuldu. Çınlama, korkunç bir sese dönüştü.

Kodlanmış ses dalgaları... Nükleer bir bombanın patlaması gibi... Durgun suya düşen yağmur damlası gibi yayıldı. Bu titreşimler, çok yüksek bir tonda yankılandı. Ses dalgaları, çepeçevre sarıyordu yeryüzünü. Sur sesi... Koçboynuzundan yükselen başlangıç gibi...

Dev kaya parçaları, elekten geçen kum taneleri gibi titredi. Sonra titreşimler azaldı. Çöl üzerinde, doğa dışı bir olay başladı.

Kumların altından çıkan kemikler cızladı. Hareketlenen kemikler, sümük gibi bir sıvı üretti. Eklemlerin içinden çıkan sıvı titreyerek kemikleri kapattı. Sıvı, dokuları oluşturdu. Dokular, sinek kanatları gibi çırpındı. Beyaz kemiklerden kırmızı etler çıktı. Kırmızı kanlı etler, beyaz kemikleri çevreledi. Ses, kemiklere çarptı. Uyuyan DNA'lar uyanmaya başladı. İnsanın kadim kodları "Kalk!" emrini aldı.

Olanaksızlık artık olanaklı hale geldi. Bu bir ilkbahardı. Her ilkbahar olduğu gibi... Kuru ve donmuş toprakta uyuyan tohumların yağmurlarla filizlenmesi gibi...

Kemik, tohum... Sur, ilkbahar yağmuru... Kıyam, ilkbahar... Toplu kalkışma...

Sina yarımadasının kuru ve kavruk kumları arasında onlarca yüzlerce hareketlenme oldu. Beyaz derili bir adam doğruldu. Siyah saçları tozlu... Mavi gözlerini çevreleyen kirpiklerde kum taneleri... Çıplak baldırları kasıldı. Kalçaları gerildi. Penisi içine göçtü. Sarkık kasıkları toplandı. Etrafa baktı. Korku doluydu. Şaşkınlıkla irkildi. Çırılçıplak koşmaya başladı.

Birkaç dakika içinde çırılçıplak insanların sağa sola kaçıştığı görüldü. Bazıları ise korkudan olduğu yerde kalmıştı. Uzun boylu iri zenciler, minyon tipli kadınlar, sarı tenli çekik gözlüler... Uyandık-

ları bu çölde ne işleri vardı? Ne oluyordu? Kimdi bu insanlar? Neydi bu kanla kemikle oynanan oyun?

Birden hepsi tepelerindeki daireye baktı. Şaşkınlıkla irkilen gözler, ürkütücü gölgede durdu. Kafalarını tam tepeye çevirdi. Vaat edilen dirilme günü bu muydu? Herkesin belleği canlandı yarım yamalak... Sanki hiç ölmemişler gibi...

Benlikler çiftlendi. İkinci bedenleri tamamen kusursuzdu. Geçmiş yaşamdan kalan bellekleri vardı yalnızca. Çoğunun kurtulmak istediği tek şey bedenleri değil bellekleriydi. İyilikler, kötülükler, hatalar ve suçlar belleklerle taşındı yeni yaşama.

Horemheb gözlerini açtı. Kızıldeniz sahilindeydi.

"Musa... Musa..." diye mırıldandı. Uzun bir uykudan kalkıyor gibiydi. Esnedi. Doğruldu. Çırılçıplaktı. Utandı. Elbise aradı. Yere baktı. Sonra kafasını kaldırdı. O korkunç sahneye baktı. Koyu gölgenin ötesinde çırılçıplak insanlar... Hepsi aynı noktaya bakıyor. Yukarıdaki korkunç daireye...

"Aman tanrım!" diye çığlık attı. "Lanet olsun! Bu da ne?" Sonra başını iki yana salladı. Geçmişin sahneleri zihninden akıverdi. Bölük pörçük bir düş gibi... "Yargılanma günü... Diriliş günü... Şu öte dünya burası mı? Neredeyim ben?" diye düşündü. Ellerine ayaklarına ve çıplak bedenine baktı. Gençti. Uyumuş muydu? Ölmüş müydü? Yeniden dirilmiş miydi? Yeni uyanan bir insanın beynindeki karmaşa vardı Horemheb'in zihninde.

Dairenin altındaki geniş gölgenin ötesine baktı. Kıpkırmızı bir gök... Kızıldeniz'in çekilen suyu kan gibi... Musa... Musa'nın Nil'i kana boyamasını anımsadı.

Sonra Musa'nın sözcükleri geldi aklına. Bir yargılanma gününden söz etmişti. Yoksa Musa, yine haklı mıydı? Birden her yerin çok sıcak olduğunu hissetti. Terliyordu Horemheb. Vıcık vıcık terliyordu. Pis bir koku duydu yuvarlak hatlı burnunda. Bedeni kokuyordu. Sanki kan ter içinde yaşanan bir cinsel birleşmenin kokusu

gibi... Koltuk altı kokusunun, atılmış döl kokusuyla birleşmesi gibi... Ya da ayrılmış dudakları arasından zevk suyu akıtan kirli vajina kokusu gibi... Doğum anında kadından çıkan sıvı gibi, kan, irin, idrar... Ağır ve çıldırtıcı koku...

Ne hissedeceğini bilemedi Horemheb.

Bir seslenme duydu. Soluna baktı:

"Firavun... Firavun Horemheb..."

Gözlerini ovuşturdu. Karşısındaki koyu esmer adamın kim olduğunu anlamaya çalıştı. Sonra belleğindeki siluetleri kontrol etti. Dudaklarında bir fısıltı dolandı:

"Parennefer."

"Evet, benim Horemheb!"

"Neredeyiz? Neler oluyor, Parennefer?"

Parennefer, Horemheb'in gözlerindeki korkuyu hissetti:

"Sakin olun, efendim. Sonsuz yaşama kavuştuk. Tanrılar, bizi almaya geldi. Yargılama alanına gideceğiz. Korkmayın!"

"Umarım, dediğin gibidir. Ama her şey çok çabuk oldu. Dünyada ne kadar kaldık, Parennefer? Sanki bir gün ya da daha kısa bir süre oldu..."

"Öyle hissetmeniz normal... Dünya yaşamı böyledir. Ancak tanrılar bize sonsuz yaşamı verdi. Artık ölüm yok..."

"Şu yukarıdaki daire nedir? Gökleri kaplayan?"

"Tanrıların arabaları efendim."

"Peki, şimdi ne olacak?"

"Yargılama yerine götürüleceğiz. Tıpkı Ölüler Kitabı'nda olduğu gibi yargılanacağız. Yaptığımız iyilikler bizi kurtaracak!"

"Bizi Toth yargılayacak, öyle değil mi?"

"Tabi ki... Toth, Anubis, Mut ve diğerleri... Tüm tanrılar, bize merhamet etsin."

"Amon'a o kadar iyilikler yaptık. O kadar adaklar, sunular ve kurbanlar... Yoksulları doyurup merhamet ettim."

"Sizin cömertliğiniz ve dindarlığınız tüm Mısır'da konuşulurdu, rahat olun Horemheb."

"Peki ya Musa?"

Parennefer, şaşırdı. Anlamadı:

"Musa... Musa da kim?"

"Kızıldeniz'de takip ettiğimiz dinsiz büyücü."

Parennefer'in beyninde bazı sahneler canlandı. Koyu siyah gözlerindeki boşluk gitti:

"Evet, Musa..." Kahkahayı bastı, Parennefer.

"Neye gülüyorsun?"

"Musa... İşte şimdi bitti. Oyun bitti Horemheb. Musa, sonsuz bir cezaya çarptırılacak!"

"Evet, cezalandırılmalı, Musa. Bizi öldüren oydu. Tanrılara şikayet edelim onu."

"Katil Musa, sihirbaz, dolandırıcı ve dinsiz."

Horemheb, Parennefer'in çıplak bedenini fark etti:

"Burada elbise yok mu? Böyle çırılçıplak mı kalacağız? Niye bu kadar sıcak?"

"Tıpkı Ölüler Kitabı'nda yazdığı gibi... Efendim. Dünya değişmiş. Amellerimiz yargılanacak. Yargılandıktan sonra tanrılarla birlikte cennetteki saraylara götürüleceğiz."

Ürkütücü bir rüzgar çıktı. İnsanlar, yürümeye başladı. Kuzeye doğru yürüyordu herkes. Konuşmalar, uğultular, çığlıklar... Çırılçıp-

lak tepelerde, çırılçıplak insanlar... Herkes, bir emir almışçasına kuzeye doğru yöneldi. Bir anda kalabalık çoğaldı. Arttı. Arttı. Onlar, binlere; binler, on binlere dönüştü. Uzaktan çekirge sürülerini andıran kalabalık... Mahşer...

Horemheb ve Parennefer, karıştı kalabalığa. Kalabalık, ürkütücü bir sel gibi akmaya başladı. Horemheb, kalabalığın içinde bazı kişileri tanıyor gibiydi. Mısır ordusundaki askerler olabilir miydi bunlar? Korkudan kimse kimseyi tanıyamıyordu bu hengamede.

Aniden bir ses duyuldu. Gökteki büyük dairenin kapakları yeniden açıldı. İçlerinden hızla uçan araçlar çıktı. Herkes korkulu gözlerle yukarıya baktı. Metal parlaklığındaki cisimler hızla alçaldı. Cisimler, kalabalığı yardı. İnsanlar ürkmüş hayvanlar gibi kaçıştı. Açılan boşluklara, uçan araçlar indi. İnsanlar, korkuyla araçlara baktı. Uçan araçların kapıları açıldı. İçlerinden siyah elbiseli adamlar indi. Çok garip görüntüleri vardı. Hepsi iri yarıydı. Bu adamları görenler, hemen uzaklaştı. Sanki ruhsuz askerler gibiydi siyah üniformalı adamlar. Kireç gibi bembeyaz yüzleri vardı. Gözleri iriydi. Saçları varla yok gibiydi. Askerlerin ellerinde garip aletler vardı. Kalabalık, bu gizemli askerlerden ürkmüştü.

Askerler, hızla bir yöne aktı. Askerleri görenler, sağa sola kaçışıyordu. Şekere üşüşen sinekleri kovar gibi dağıttı kalabalığı korkunç askerler. Çıplak beden topluluğu, askerler tarafından hallaç gibi atıldı. Kararlı adımlarla ilerledi askerler.

Horemheb ve Parennefer, yaklaşan askerleri gördü.

"Bunlar kim, Parennefer?"

"Tanrıların yardımcıları olmalı ya da melekler?"

"Ama bunlar çok korkunç..."

"Korkmayın. Birini arıyor olmalılar sanırım."

"Kim bilir kimi?"

İkili, cesur olmaya çalıştı. Ancak askerler git gide yaklaştı. Horemheb ve Parennefer'in yanındaki kalabalık dağıldı. İkili kendilerine doğru gelen bu garip askerlere baktı. Öylece ortada kalmak daha ürkütücüydü. Horemheb, hemen kalabalığa karışmak istedi. Arkasına dönüp insanlara yöneldi. Parennefer ise korkudan yerinde sabit kaldı.

Yaklaşık on asker, Parennefer'in ve Horemheb'in çevresini sardı. İkisi de kaçamayacağını anladı. İki asker, Horemheb'i iki kolundan sıkıca yakaladı. Tıpkı Parennefer gibi...

Horemheb, umutsuzca bağırdı. Korkuyordu:

"Bırakın beni... Ben iki ülkenin egemeni firavunu Horemheb'im."

Parennefer, korkudan sesini çıkaramadı.

Horemheb, kendini izleyen kalabalığa baktı. Yardım isteyen bakışları vardı. Kalabalığın içinden bir siluete bakakaldı. Bir kadın... Unutulmaz bir kadın... Bu Ankhesenamun'du. Musa'nın üvey annesi... Ankhesenamun, Horemheb'in gözlerinin içine baktı. Ankhesenamun'un bakışlarındaki derinlik, Horemheb'in kalbine ok gibi saplandı.

İki Mısırlı, sürüklenerek götürüldü. Horemheb, geriye baktığında yüzlerce kişinin daha yakalandığını gördü. Bu yakalananları sanki anımsıyordu. Mısır'ın askerleri, bürokratları, rahipleri... Onlar ve binler, teslim oldu bu donuk bakışlı askerlere... Gökten inen araçlara bindirildi hepsi. Araçlar hızla yükseldi.

Sorgu

Bembeyaz ve kapalı bir yer... Gözlerini açtığında nerede olduğunu anlamadı Horemheb. Her şey o kadar beyazdı ki... Mekansızlık gibi... Bir oda... Bembeyaz ama içinde bir pencere yok. Ya da bir kapı... Her yer kapalı... Ancak bir koltuğun üzerinde oturduğunu fark etti. Bu koltuk, dünyadaki koltuklara hiç benzemiyordu. Ne yu-

muşak ne de sertti. Tek parça beyazlık... Horemheb'in tanımadığı bir kumaşla kaplanmıştı. Deri gibiydi ama deri değildi.

Gözlerini kırpıştırdı Horemheb. Hâlâ çırılçıplaktı. Karşısındaki oturan kişiyi gördüğünde ise irkildi. Karşısında korkunç bir yaratık vardı. Bir masanın ardından Horemheb'e donuk donuk baktı yaratık. İnsana benziyordu. Ancak insan değildi. Yüzü bembeyazdı. Gözleri iri ve yeşildi. Adamın hiç sakalı yoktu. Başı büyüktü. Yüzü çenesine doğru sivriliyordu. Ağzında ipincecik dudaklar tek bir çizgi gibiydi.

"Neredeyim ben."

Siyah tek parça giyimli adam konuştu:

"Horemheb Meryamun..." dedi, metalik bir ses. Konuşan garip adamdı. Ama ses ağzından çıkmıyordu. Horemheb ürktü. Sesin masadan çıktığını anladı. Masadaki küçük bir alet konuşuyordu. Ancak bu aleti yönlendiren bu garip adamdı.

"Eee... Evet! Benim."

"Mısır'ın 18. Hanedanlığının son firavunu."

"Evet, saygıdeğer insan... Ya da... Siz kimsiniz?"

Masanın yanında dikilen iki kişiyi daha fark etti Horemheb. İki kişi, onu kalabalıktan çekip alan askerlerdi.

"Yargı gününe hoş geldin Horemheb! Şimdi seni sorgulayacağım! Böylece Büyük Mahkeme'de anlatacakların için hazır olacaksın."

"Peki, değerli insan! Ama siz kimsiniz?"

"Ben, bir haberciyim!"

"Adınız?"

"Benim adım yok!"

Horemheb, bir an konuştuğu dilden şüphe etti. Konuştuğu dil, sanki Mısırca değildi. Ama ne olduğunu da tam anlayamadı. Aklından geçenleri düzgün bir biçimde ifade edebiliyordu. Mısır dilinden sözcüklere yabancı olduğunu hissetti bir an.

"Yüce tanrılar adına... Neler oluyor böyle?.." diye fısıldadı.

"Firavun Akhenaton, zamanında Aton adındaki Tanrı'ya tapındınız mı?"

Horemheb, irkildi. Bir an saraydaki ilk zamanlarını anımsadı. Akhenaton'un yüzü geldi aklına.

"Hayır... Hayır... Ben dinimden asla taviz vermedim. Yabancı tanrılara boyun eğmedim!"

"Saraya ilk geldiğinizden beri firavun olmayı amaçladınız mı?"

"Ben ilk başlardan beri Mısır'a ve tanrılara hizmeti amaçladım. Her zaman tapınağın ve din adamlarının yanında oldum. Mısır'daki imansızlığı ortadan kaldırmak ve ahlaklı bir nesil yetiştirmek için firavun olmayı istedim!"

"Firavun Tuthkanhamun'un ölümünden sonra Amon tapınağı ile anlaşarak Kraliçe Ankhesenamun'u bilerek ve tasarlayarak öldürttünüz mü?"

"Evet, o bir haindi. Mısır'da yeniden Aton denilen Tanrı'yı egemen kılmak istedi. Ben de kutsal rahiplerimizle anlaşarak onu öldürttüm."

"Aton kim?"

"Şu İbranilerin Tanrı'sı... İbraniler, tüm evrene egemen bir Tanrı'dan söz eder. Tabi böyle şeylere inanmak güç!"

Horemheb, konuştukça zihninde eksik olan noktalar canlanıyordu. Bu garip adamın sorularına makul yanıtlar verdiğini düşündü Horemheb.

"Peki! İbranilere yapılan soykırım hakkında neler söyleyeceksin? Ya da Nübyelilere ve Asurlulara? Mısır'daki halkları köleleştirme etkinliklerine?"

"Bilirsiniz, bu insanlar kafirdi. Yani hepsi dinsizdi. Mısır'ın tanrılarına karşı gelen kişilere merhametli olunması doğru olmazdı. Ayrıca bu toplulukların Amon dinini kabul etmesi gerekiyordu. Aslında ben, uyguladığım politikayla onlara iyilik yapmış sayılırım."

"Peki, öldürülen çocuklar, tecavüz edilen kadınlar ve köleleştirilen erkekler?"

"Mısır'da benim yerimde kim olsa aynısını yapardı. Siz Mısır'a hiç geldiniz mi? Hem o dönemde bunlar doğal sayılırdı. Yani di mi?.."

Karşısındaki kişilerin bakışlarında onay arar gibiydi. Horemheb, bu sorularda art niyet sezmişti, kendine göre... Sanki bu adamlar, tanrıların adamları değildi. Bu nedenle hiç de iyi sinyaller almadı sorulardan. Daha temkinli yanıtlar vermeye çalıştı.

"Mısır'da yaşayan halka ağır vergiler uygulayıp, onların emeklerine saray ve tapınak adına el koydunuz mu?"

"Bu resmî bir uygulama... Akhenaton zamanında dinimiz ikinci plana atıldı. Tapınaklar bakımsız kaldı. Tanrılar yemeksiz ve susuz... Mısır üzerinde ibadet yapanlar azaldı, tapınaklar boşaldı. Bu nedenle para gerekliydi. Tanrılar, her zaman insanlardan önemlidir. Yanıyor muyum?"

"Hangi tanrılar Horemheb?"

"Bilirsiniz işte sizin tanrılarınız ve benim tanrılarım... Amon, Anubis, Toth, Seth..."

Horemheb, kekeledi. Mısır'ın tanrılarını anımsamaya çalıştı.

Siyah giysili, donuk bakışlı, beyaz tenli garip adam konuştu. Konuşmalarında hiçbir duygu belirtisi yoktu:

"Bizim tanrılarımız yok!"

"Nasıl... Şey... Yoksa sizler mi tanrısınız?"

"Bizler de tanrı değiliz Horemheb. Evrene egemen olan bir Tanrı, tarafından görevlendirilmiş kişileriz."

"Bu Tanrı kim?"

"Senin anlayacağın adıyla Aton. Yani tek efendi!"

Horemheb'in yüzü bir anda değişti. Parennefer'in dedikleri geldi aklına. Ama Ölüler Kitabı doğruysa tanrılar da var olmalıydı. Nasıl olurdu? Bunun tam tersini anlamak istemedi:

"Ya Toth? Ya büyük Amon? Şaka mı bu?"

"Bunların hepsi boş adlardan ibaret... Bizi görevlendiren Tek Tanrı'dır."

"Yoksa Musa'nın ve Harun'un efendisi olan Tanrı mı?"

"Evet."

"Bu gerçekten kötü!"

"Bu sizin için kötü!"

"O zaman kesin olarak cezalandırılacağım!"

"Cezan daha önceden belliydi."

"Neden yargılanıyorum o zaman?"

"Büyük Mahkeme'de yargılanacaksın. Şu an sorgulanıyorsun. Belleğindekileri ortaya çıkarmak için sana özel bir uygulama bu! Çünkü sen, özel suçlulardansın?"

"Niye ben? Ben ne yaptım?"

"Çok tanrıcılık, din adamlarını kayırmak, haksız bir darbe, siyasal cinayet, soykırım, katliam, hırsızlık, yalancılık, ikiyüzlülük ve daha bu suçlar kapsamında birçok suç."

"Ben niye özel suçluyum!" diye fısıldadı Horemheb.

"Çünkü sen, sana gönderilen en özel adamımız olan Musa'yı ve kanıtlarını inkar ettin! Mısır'daki Akhenaton devrimini kesintiye uğrattın. Eğer sen, Musa'nın dediklerini yerine getirseydin, tarih bambaşka olacaktı. Senden sonraki gelecekte yaşanan karanlık, çok tanrıcılık ve katliam eylemlerinden dolayı da sorumlusun."

"Ama bu imkansız... Ben suçsuzum. Hem bu nasıl bir adalet? Ölümümden sonraki olaylardan nasıl sorumlu tutulabilirim?"

"Bu Tek Tanrı'nın adaleti... İyi tohumlar eken meyvelerin karşılığını alır. Kötü tohum eken dikenlerden sorumludur."

"Niye sadece ben yargılanıyorum? Niye diğer firavunlar yargılanmıyor? Ya da benimle birlikte olanlar?"

"Endişelenme Horemheb, seninle birlikte olanların tümü özel suçlu statüsünde yargılanacak. Diğer firavunlar da herkes gibi yargılanacak!"

"Ben tüm suçlamalarınızı kabul etmiyorum. Ben sadece milletimin geleneklerini ve dinini yaşattım. Onlara hizmet etmeye çalıştım. Kim kendi geleneğine ve dinine uymakla suçlanabilir? Kim kendi halkını sevmekle ve merhametli olmakla suçlanabilir?"

"Geleneklerin ve inançların yanlış olsa da haklı olacağını mı sanıyorsun, suçlu firavun!"

"İbadet yapmak suç olabilir mi? Ya da atalarının dinini devam ettirmek? Ya da kölelere tanrılar adına merhamet etmek?"

"Barış" dışında bir din var olmadı. Sen ise yeryüzündeki barışı bozdun. Barışı bozanlar, kuşkusuz cezalandırılacaktır. Bunu hangi din adına yapıyor olurlarsa olsunlar!"

"Ama bu haksızlık..."

"Haksızlık senin işindir. Şimdi biraz Atoncuların yargılanmalarından söz et!"

"Atonculaların yıllarca cezaevinde kalmaları Mısır açısından gerekliydi. Atoncular, "Barış! Barış!" diye Mısır halkını köle hale getirmeye çalıştılar. "Kölelere hak!" diye Mısır'ın servetini yağmalamak istediler. "Herkes eşittir." dediler. Ancak seçkin bir Mısırlı ile bir İbrani köle nasıl eşit olabilir?"

"Tüm insanlar, bir kadın ve erkekten çoğaldı."

"Ben bunu bilmiyorum."

"Bilmediğin konularda hüküm vermen başına iş açtı."

"Evet!"

"Aslında biliyordun. Bu konuda da yalan söyleyemezsin. Çünkü sana doğruyu gösteren bir uyarıcı geldi. Ama sen gerçeklere sırtını döndün!"

"Musa, bir büyücü ve yalancıydı."

"Yalancı olan sendin. Sahte tanrıların, ibadetlerin, kurbanların ve göstermelik merhametin gözünü kapatmıştı. Kibrin ile ulaşılmaz biriydin. Çevrendeki korumalarından sana ulaşmak olanaksızdı. Korkularınla zulmünü arttırdın. Kanla yaptırdığın tapınaklarda halka zorla ibadet ettirdin! Türbelere gidip yalvardın. Ölülerden merhamet bekledin. Dirilere yaptığın zulümle ölüleri memnun ettiğini düşündün!"

"Ama ben seçilmiş biriydim. Sıradan birisi değildim. Dine ve Mısır'a hizmet edilmek için seçilmiştim."

"Sen, azaba uğramak için seçilmiştin."

Horemheb, hızla kapana kısıldığını hissetmeye başladı. Bu sorgucu, oldukça çetindi. Tüm bildikleri bir anda altüst olmuştu. Şimdi ne yapacaktı? Kara kara düşünmeye başladı:

"Ya iyiliklerim? Bunları neden anmadınız? Yoksulları doyurdum. Hacılara su verdim. İbadet etmek isteyenlere yardımcı oldum. Çoğu köleye merhamet ettim. Bu iyiliklerim ne olacak?"

"Bu iyiliklerin karşılığını din adamlarından almalısın. Çünkü yaşamdayken din adamlarına uydun. Din adamlarını tanrı edindin. Şimdi bu konuda ödül beklemen gereken kimseler biz değiliz."

"Tüm bunlar yanlışsa neden din adamlarını cezalandırmıyorsunuz? Ben masumdum. Onlara uydum..."

"Başta Parennefer olmak üzere Neferhotep ve tüm din adamları da cezalandırılacak!"

"Onlar günahların tüm sorumlusu olmalı! Ben Aton'a da iman ettim. Gerek Akhenaton zamanında gerekse Musa zamanında... Tanıklarım var."

"Sen korkularınla iman ettin. Sen ikiyüzlüsün."

"Peki, ama neden sayılmıyor bunlar? Akhenaton'a hizmet ettim. Bunu niye kabul etmiyorsunuz?"

"Musa'nın sana yaptığı çağrıdan söz et!"

"Musa, firavunluğumun en görkemli zamanında bana geldi. Ben de ona Mısır'ın mülkünden armağanlar vermeyi istedim. Ona güzellikler vermek için elimden geleni yaptım."

"Musa'yı adım adım takip ettirdin. Ona büyük bir ceza vermeyi düşünüyordun!"

"Aslında ben, Musa'nın yaşamını bağışladım. Musa, bir katildi. Ayrıca siyasi bir mahkumdu. Önce çıkardığım afla onu bağışladım. Ardından bir yargıç olarak onu bağışladım. Buna herkes tanık oldu. Onu öldürtebilirdim ama yapmadım."

"Önceden ayarlanan büyücüleri ve yargıçları anlat!"

"Bunlardan haberim yok. Böyle bir durum varsa onu mutlaka Parennefer yapmıştır."

"Parennefer de aynısını senin için söyledi. Büyük bir tesadüf!"

Tam o anda garip sorgucunun arkasındaki duvarda bir görüntü oluştu. Horemheb, bu görüntü karşısında irkildi ve geriye çekildi. Sonra ise bunun sadece bir yansıma olduğunu anladı. Görüntüde Parennefer vardı. Parennefer de Horemheb gibi sorgulanıyordu. Parennefer biricik firavunu aleyhinde tanıklık yapıyordu:

"Her şeyin planlayıcısı ve uygulayıcısı Horemheb'dir. Bize emri veren odur. Bizler sadece yaparız. Musa ile ilgili kararları alan Horemheb'dir. Ben sadece zavallı küçük bir rahibim. Ben, İbranileri öldürün diye bir talimat vermedim. Firavun dururken bir rahip nasıl karar verebilir."

"Vay düzenbaz!" diye fısıldadı, Horemheb. Parennefer'in ihanetiydi görüntülerde var olan. Şaşırdı. Tam olarak köşeye sıkışmıştı.

"Yalancı... Parennefer'in yalancı olduğunu tüm Mısır bilir. Yeryüzündeki diğer din adamları gibi..."

"Tüm yalancılar cezasını bulacak."

"Tanrı Aton, bağışlayıcıdır. Lütfen Aton adına beni bağışlayın. Ben Aton'un kölesiyim. Hatta adım Pa-Aten-M-Heb'dir. Ne olur sanki? Ben, Kötülük Tanrısı Seth'e uymuş bir zavallıyım. Tanrı ise sonsuzdur ve bağışlayıcıdır."

"Sana fırsat verildi Horemheb! Sen değerlendiremedin. Tek Tanrı asla zulüm etmez. Sen Tanrı'ya bir şey yaptığın için cezalandırılmayacaksın. Sen evrene, doğaya ve insanlığa zarar verdiğin için cezalandırılacaksın! Evrensel kurala uymayan cezalandırılır. Bu konuda kimse suçluları kayıramaz."

"Ama ben Musa ile akraba sayılırım. Akhenaton'la da akrabayım. Tek Tanrı onlar namına beni bağışlayamaz mı?"

"Burada böyle olaylar yok! Uyan, Horemheb! Burası eski Mısır değil!"

Horemheb'in göz bebekleri kaydı. Diyecek bir şey bulamadı. Tüm yanıtları karşılıksızdı. Siyah üniformalı beyaz yüzlü adam, tüm görkemiyle ayağa kalktı:

"Yargılanma Günü'ne tekrar hoş geldin Horemheb! Sana sonsuz bir azabı müjdeliyorum."

Mahşerin Yargısı

Gök erimiş bakırdı. Kızıllık çöktü. Boz taşların ayakları zedeleyen yüzeyleri sivrildi. Büyük bir meydan... Korkunç gürültüler ve uğultularla dalgalandı. İtilip kakılma, ağlama, diş gıcırdatma... Cehennemin provası... Yaklaşık 150 milyar insan vardı. 100 bin yıllık süre içinde tüm doğanlar ve ölenler... Karanlık çağlardan gelenler, modern zamanlarda yaşayanlar... Liderler, kabileler, toplumlar, sadece kalabalık... Çağlarına ve toplumlarına göre sınıflanmış insan kalabalığı... Kimse unutulmamıştı. İzi kalan herkes... Kemik ya da ufak bir saç... Dirilmek için ufak bir şey yeterliydi.

Sen de oradasın. Sen, tüm gerçekliğinle oradasın. Hataların, suçların ve iyiliklerinle oradasın. Ve bu gözlerinle tanık oluyorsun tüm yaşananlara... Yüreğinde insan doğasının körüklediği en duru ürkekliği hissediyorsun.

Büyük yargılama başladı. Herkes sustu. Bu susuşun sebebi, derin bir korkuydu. Herkes korkudan ne yapacağını şaşırmıştı. Dev bir geminin gölgesinde toplandı insanlık. Yargılama bir platformun üzerinde yapılıyordu. Bu platform, herkes tarafından görülüyordu. Delirten bir zaman ıstırabı... Korkunç bir bekleyiş... Seçilen herkes, yargılama yerine çıkıyordu. Bazılarının korkunç günahları vardı.

Yargılama sonrası büyük suçlular, iki askerin gözetiminde özel bir araca bindiriliyordu. Suçlular için özel bir dünya hazırlanmıştı. Suçlular, yargılama sonrası cehennem denilen dünyaya gönderileceklerdi.

Büyük suçlular için özel uygulamalar vardı. Onların yargılaması için geniş katılım sağlanıyordu. Tanıklarla yüzleştirmeler yapılıyordu. Ayrıntılı belgeler ve gözlem raporları gündeme getiriliyordu. Buna rağmen işler oldukça hızlı yürüyordu. Zaman kavramının tümüyle yitirildiği bir ortamda zaman algısını uzatan tek şey, insanların iç çelişkileriydi.

Birkaç büyük kişinin yargılanmasının hemen ardından güçlü bir ses duyuldu:

"Mısır 18. Hanedanlığının firavunu Sepedsekheru Nebty name: WerbiatemipetsutVerbiatemipetsut Golden Falcon name: HorhermaatsekhepertawyHorhermaatsekhepertawy Prenomen: Djeserkheperure SetepenreDjeserkheperureSetepenre Nomen: HoremhebHoremheb Meryamun!"

Bilindik tüm adları söylendi Horemheb'in. Horemheb, platforma çıkarıldı. Tüm meydan derin bir sessizliğe büründü. Devasa meydan, ufak bir oda kadar sessizdi. En ufak bir çıtırtı, her yerden duyulacaktı. Buna rağmen insanlar nefes almıyordu sanki.

Platformda yargıçlar yoktu. Sadece bazı makineler vardı. Platformun arkasındaki alana dikey olarak hologramik görüntüleri yansıtan araçlar vardı. Seslerin nereden geldiğini kimse bilmiyordu. Herkes bu sesleri duyabiliyordu. Ancak alanda insan duyumsamasının dayanamayacağı kadar ses dalgalanması olmuyordu. Platformda sadece askerler vardı. Siyah üniformalı Büyük Teklik Askerleri... Tüm insanların yargılanmasından sorumlu bazı seçilmiş kişiler vardı. Bu kişiler, yargılamaları yukarıdaki büyük gemiden yönetiyordu.

Büyük Mahkeme'nin asıl lideri ise Seçilmiş Kral'dı. Seçilmiş Kral, tüm insanlığın çeyreğinin tanıdığı ünlü bir kişiydi. Herkes onun adaletine güveniyordu. Yeryüzünde ise sadece görevli askerler ve yargılananlar vardı.

Alanda bir duyuru dalgalandı.

"Mısır'ın firavunu Horemheb, çok tanrıcılık, ruhlara tapınma, din adamlarını kayırma, türbeleri kutsama, haksız darbe, cinayet, katliam, soykırım, haksız özgürlük kısıtlamaları ve baskılar, uyarıcıları inkar ve aşağılama ve diğer suçlardan dolayı suçlanıyorsun. Savunman nedir?"

Platformun orta yerinde çırılçıplak duran Horemheb, duyuruyu dikkatle dinledi. İki elini yukarı kaldırdı. Bakışları bir muhatap arar gibiydi. Sesin geldiği yönü saptamaya çalıştı. Sonra yüzünü platorm üzerindeki büyük daireye çevirdi. Savunmasını yapmaya başladı:

"Ben Tek Tanrı Aton'a iman ettim. Diğer tüm işleri ise din adamlarının kışkırtmaları sonucu yaptım. Ayrıca ülkemde gelenekler ve din çok baskındır. Ben dinin gereklerini yapmaya çalıştım. Bunun dışında beni suçladığınız şeylerden dolayı masumum! Kimse dinine, atalarına ve geleneklerine karşı gelemez. Bunu herkes bilir. Dünyanın kuralı budur."

Bunun üzerine büyük platformun üzerinde hologramik görüntüler oluşmaya başladı. Bu görüntüler, dünyayı izleyenler tarafından çekilmişti. Sadece akan görüntülerden ibaret değildi bunlar. Görüntüler ile birlikte sesler de akmaya başladı. Böylece bu kayıtlar, suçlular aleyhinde sağlam kanıtlar olarak ortaya döküldü.

Yaşamından kesitler yayınlandı Horemheb'in. Öncelikle saraya ilk geldiği zaman... Bir yazıcıydı, Horemheb. Sonra orduda yükselmişti. Orduda bir komutan iken Nübye'ye sefer yapmıştı. Bu seferler sırasında öldürdüğü masum kadın ve çocuklar görüntülendi. Ardından Akhenaton zamanında Akhenaton'a kurduğu tuzaklar... Tuthankhamun zamanında İbranilere ve diğer kölelere uygulanan zulümler gözüktü. Musa ile yaşanan olaylar... Horemheb'in dosyası oldukça kabarıktı. Suçları da bir o kadar büyük ve korkunç...

Horemheb, görüntüleri korku ve şaşkınlıkla izliyordu. "Bir şey beni devamlı takip etmiş..." diye geçirdi, aklından. "Ama bu nasıl olabilir? Hiçbir şey unutulmamış, her şey izlenmiş." diye düşündü. "Kaçış yok..." diye fısıldadı. Korkunç bir pişmanlık belirdi bir anda.

"Tek Tanrı beni affet!" diye bağırdı. Herkes duydu yakarmasını... Görüntüler akmaya devam etti.

Birkaç dakika sonra Horemheb, platformun üzerinde tanıdık birçok kişiyle karşılaştı. Hepsi birer birer platformun üstüne çıkarılıyordu. Parennefer, Maya, Neferhotep, Dallı ve diğerleri... Birkaç kişiyi gördüğünde ise şaşkınlıkla irkildi.

Ankhesenamun, Khaten ve Musa...

Bir ses yükseldi: "Ankhesenamun cinayetinden savunmanı yap!"

Horemheb'in yüreğinde puslu bir sarsıntı oluştu. Ne diyebilirdi? Ne dese kabul edilirdi?

"Ben..." dedi. "Gerçekten pişmanım. Böyle olmasını istememiştim."

Ankhesenamun, Horemheb'in üzerine doğru geldi. Bu geliş, Horemheb'i titretti. Birkaç adım geri gitti. Ankhesenamun, Horemheb'in gözlerine baktı:

"Aldığın canımı geri ver! Yaşam hakkımı senden istiyorum!"

Horemheb, gözlerini kaçırdı: "Ama bunu yapamam ki..."

"Geri getiremeyeceğin şeyleri neden çaldın, Horemheb?"

"Benim canımı, Akhenaton'un mirasını, İbranilerin emeklerini, Musa'nın gerçeklerini... Hepsini sen çaldın!"

"Alın, bu kadını başımdan!" diye ağlamaya başladı Horemheb. İki eliyle gözlerini kapadı. Ankhesenamun'un ışık saçan yüzündeki aydınlık, Horemheb'i rahatsız etmişti. Korkunç bir lanetin devamı gibi... Ankhesenamun, Horemheb'e arkasını döndü:

"Horemheb'den şikayetçiyim." dedi.

Yukarıdan bir ses:

"Tüm hakkınız, yargılama sonunda Horemheb'e yüklenecek."

Horemheb, sesi kısılana kadar bağırdı.

"Ankehesenamun."

Ankhesenamun, zavallı firavuna döndü ve Horemheb'in içler acısı haline baktı. Horemheb, ağlamaklı gözlerle Ankhesenamun'un gözlerine baktı:

"Beni affet, Ankhesenamun... Sana yalvarırım. Ben seni..." Sözlerinin sonunu tamamlayamadı Horemheb! Boğazına bir hıçkırık yapıştı.

Ankhesenamun, platformdan kayboldu. Horemheb göremiyordu artık Ankhesenamun'u.

Ankhesenamun, platformdan inerken ardından siyah bir kadın belirdi. Oldukça keskin bakışlarla Horemheb'e doğru yürüdü. Horemheb, bir adım geri çekildi. Kadın, çığlık atarcasına konuştu:

"Horemheb, benim canımı ve doğmamış yavrumun canını bana ver."

Horemheb, sustu.

Kadın, iri siyah parmaklarıyla Horemheb'i dürttü. "Haydi, lanet olası!"

Horemheb, sinirinden bağırdı:

"Kadın git başımdan!" Bu kadın, Horemheb'in Nübye fethi sırasında ırzına geçip öldürttüğü genç hamile kadındı. Kadın işaret parmağını Horemheb'e doğru salladı:

"Bugün tüm hakkım senden alınacak!"

Horemheb, gözlerini kaçırdı kadından. Kara yazgı, bu kez Horemheb'e ağlarını örmüştü anlaşılan. Kadın, lanet okuyarak kayboldu.

Horemheb'i çevreleyen ağır karanlık daha da kesifleşti. Artık işin bir an önce bitirilmesinden başka bir şey istemiyordu. "Ne olacaksa olsun!" diye veryansın etti Horemheb. Bu sırada milyonlarca milyarlarca insan olan biteni korkuyla izliyordu. Kimi bu kişiyi anım-

samıştı. "Musa'nın firavunu" diye düşündü çoğu. Özellikle ilk yaşamlarında Tevrat, İncil ve Kur'an okuyanlar hemen canlandırdı bu olayları kafasında. Yüzleri ay gibi aydınlık olanlar, bu davaya dikkat kesildi. Horemheb'e arkası arkasıya sorular soruluyordu. Horemheb, bu soruların çoğuna yanıt veremedi. Artık gücü tükenmişti. Sadece bu ağır yargılamanın yükünden kurtulmak istedi. Gideceği yerin az çok nasıl bir yer olduğunu tahmin etse de...

Ardından yüksek bir ses, Horemheb'e sordu: "Musa'ya büyücülerle kurduğun tuzakları anlat."

"Parennefer..." diye haykırdı. Aklını yitirmiş bir deli gibi gözüktü Horemheb. Gözleri kıpkırmızıydı. Ağlamaktan gözleri şişmişti. Ağır bir şizofreni hastasının bakışları vardı gözlerinde... Ağır korku altında yitirdiği psikolojiyle çığırından çıkmış bir hasta gibi durdu Horemheb. Dişlerini gıcırdattı. Elleriyle yüzüne vurdu. Tırnaklarıyla kendine zarar vermeye çalıştı. Göğsünde derin tırnak izleri oluştu. Ancak birkaç saniye içinde kanlı tırnak izleri kendiliğinden kayboluyordu. Acısını hissettiği halde bedeni hızla yenileniyordu. İkinci yaşam bedenlerinde, DNA'lar tamamen yeniden onarım ve ölümsüzlüğe kodlanmıştı. Bu nedenle sinirler acıyı hissediyordu. Ancak beden, kendini hemen onarıyordu. Ölüm ise yaşam kodlarından sonsuza kadar kaldırılmıştı.

Horemheb, bunu anladığında kolay kolay kurtuluşun olmadığının farkına vardı. Ağır travma nedeniyle şoka girdi. Bu ortamdan kurtulmak için psikolojik baskının ürettiği ikinci tepkiyi verdi. Bağırdı Horemheb:

"Evet, ben suçluyum! Herkesin suçu bende!.. Ben yaptım! İbranileri ben öldürdüm. Ankhesenamun'u öldürdüm. Musa'yı öldürmek istedim. Tek Tanrı'yı yok saydım. Tanrılara taptım. Haydi, atın beni cehenneme! En ağır ve en pis cezayı verin!"

Af umudu olmayan mahkumların ikinci tepkisiydi bu. Öncelikle suçlarını kabul etmezlerdi. Masum olduklarını söylerlerdi durmadan. En sonunda tüm kanıtları görünce masumluk iddiasından

vazgeçerlerdi. Bu kez tüm suçlamaları kabul edip ceza verilmesini isterlerdi. Ancak bu mahkemede hiçbir şekilde psikolojik benlik savunması işe yaramıyordu.

Horemheb'in çağrıları yanıtsız kaldı. Metalik bir ses güçlü biçimde yankılandı:

"Musa'ya verdiğin sözleri neden tutmadın Horemheb? İbranilere ve kölelere, Mısır'dan çıkış için izin vermiştin? Onlara göç yolunda dokunmayacağını söylemiştin? Sonra verdiğin sözden niye döndün?"

"Onlar yağma yaptılar. Mısır'ın mülkünü çaldılar. Ben de danışmanlarıma sordum. Onlar da bana köleleri cezalandırmam konusunda destek oldular."

Horemheb, platformda Parennefer'i ve Neferhotep'i fark etti. Yanlarına koştu. Delirmiş gibiydi:

"İşte onlar da burada... Onlara neden sormuyorsunuz?"

Horemheb, Parennefer'i boynundan sıkıca yakaladı.

"Sen, Amon'un kutsal rahibi... Neden konuşmuyorsun? Neden savunmuyorsun tanrılarını bugün? Musa'nın üzerine atılmak konusunda hepiniz benden cesurdu."

Horemheb, sarayın seçkinlerinin bulunduğu topluluğun arasına daldı. Parennefer'in kolunu bıraktı. Arkada duran Amenemopet Kharaun'u gördü. Koluna yapıştı Kharaun'un. Sıkıca tutup çekti. Herkesin ortasına çıkardı, İbrani kökenli hazine bakanını.

"Bu adam, Musa'nın baş düşmanıydı. Mısır'da Musa ile yattığını söyleyen bir kadın ayarlamıştı. Bu kadınla Musa'ya iftira etmişti. Şimdi ise susuyor. Beni yalnız bırakıyor."

Kharaun, yüzünü yere eğmişti. Put gibi duruyordu. Horemheb'in yaptıklarına hiçbir şey diyemiyordu. Öylece kalmıştı. Horemheb, saray maiyetinin hepsinin yüzlerine teker teker baktı:

"Siz, Mısır'ın ulları! Siz, saray dalkavukları... Bugün zor durumda olan firavununuzu neden savunmuyorsunuz. Neden beni yalnız bırakıyorsunuz. 'Bizim dinimiz buydu. Bizim geleneklerimiz buydu.' desenize...

Kimse sesini çıkartamadı. Herkes başını öne eğdi. Saray adamları, akıbetlerinin Horemheb gibi olmasını istemiyordu. Belki de yargılama sırasında göze batmak istemiyordu. Aradan sıyrılan yine Parennefer oldu. Gücünü topladı. Cesaretini biledi Parennefer. Tüm gücüyle Horemheb'e saldırdı.

"Ey Horemheb, bu çetin günde neden bizlere saldırıyorsun? Musa'dan kurtulmak isteyen sendin! İbranileri çekemeyen de sen! Neden suçu bize atıyorsun?"

Horemheb, Parennefer'e yaklaştı. Öfke kusan gözlerini kıstı:

"Çatallı dilini ağzına sok iblis! Aşağılık çocuk tecavüzcüsü! Irzına geçtiğin oğlanların hesabını vereceksin!" diye haykırdı, Horemheb. Sağ eliyle çok sert bir yumruk indirdi Parennefer'in suratına. Parennefer, yere düştü. Ağzından kan boşaldı. Parennefer, eliyle ağzını tuttu. O da Horemheb'e saldırmak için ayağa kalktı. O sırada dört üniformalı asker, Horemheb'i ve Parennefer'i etkisiz hale getirdi.

Bu sırada platform üzerinde Musa ile yüzleşti Horemheb. Musa'nın yüzü ayın on dördü gibi parlaktı. Horemheb, Musa'ya bakakaldı. Horemheb, o eski günü anımsadı. Hani şu Musa'nın elinden ışık çıkardığı günü... Musa, bu kez yüzünden ışık çıkartıyordu sanki. Yüzünün hatlarını parlak ışıktan zor da olsa seçebildi Horemheb.

Musa, bilinenin aksine bu kez oldukça sakindi. Yumuşak ve tatlı bir dille konuştu Musa:

"Sen, Firavun Horemheb. Seni her şey için uyarmıştım."

Horemheb, bir anda yalvarır gözlerle Musa'ya baktı:

"Musa, sen bağışlayıcı birisin. Asla kin tutmazsın. Lütfen beni bağışla!"

"Horemheb, seni kendi adıma bağışlıyorum. Ancak neden olduğun cinayet, soykırım ve katliam, yeryüzündeki barışı bozdu. Yeryüzünde barış bozulursa doğa bozulur. İşte Mısır'ın başına gelen felaketlerin nedeni, senin dinsel zorbalığın ve haksızlıklarındır. Evrensel yasayı bozduğun için cezalandırılacaksın."

"Ama Musa, bugün ancak sen bana yardım edebilirsin."

"Bu yargılamada ben bile kendime yardım edemem." dedi Musa. Sırtını Horemheb'e döndü. Platformdan aşağıya doğru inen bir merdivenden kayboldu.

Horemheb, Musa'nın ardından tüm gücüyle bağırdı:

"Musa, lütfen beni yalnız bırakma. Bana yardım et..." dedi. Firavunun yardım çağrısı yanıtsız kaldı.

Yargılama devam etti. Artık Horemheb'in sorulara verecek yanıtı yoktu. Tüm soruları "Evet, suçluyum." diye geçiştirdi. Horemheb'in iki yanındaki asker, Horemheb'i kollarından sıkıca yakaladı. Yargılanmanın bitmesini bekledi Horemheb.

Güçlü ses, yargılamanın sonuna gelindiğini bildirdi:

"Karar: Evrenin egemeni olan Tek Tanrı adına... Horemheb Meryamun, Mısır'ın 18. Hanedanlığı Firavunu... Horemheb'in Mısır'daki egemenliği boyunca Tek Tanrı'ya ve barışa karşı olduğu anlaşılmıştır. Yeryüzünde yerel ve küresel barışı bozan eylemleri bilerek ve isteyerek gerçekleştiren Firavun Horemheb Meryamun'un sonsuza kadar Barış Yurdu'na alınması yasaklanmıştır. Ayrıca cinayet, soykırım, katliam, özgürlük karşıtlığı ve barış karşıtlığı konusundaki suçları nedeniyle sonsuz yaşamı boyunca suçlular için hazırlanan dünyaya gönderilmesine karar verilmiştir. Kendisine gönderilen özel uyarıcı Musa'nın uyarılarını dikkate almaması nedeniyle cezası ağırlaştırılmıştır. Buna dayanarak Horemheb'in son-

suz yaşamı sırasında en ağır işkencelere çarptırılması uygun görülmüştür."

Kararı dinlemeye dayanamadı. İki üniformalı askerin arasında feryat etti:

"Yüce Tanrı, duy sesimi, bağışla beni..." Hıçkırarak devam etti yakarışına:

"Bir şans daha verin. Dünyaya geri gönderin. Yeni bir yaşam verin. Her şey yeniden başlasın!"

"Bu yaptıklarının karşılığı, Tek Tanrı olan Yüce Efendi asla zulüm etmez. Sen bu cezayı kendin istedin!" diyen ses, mahşer meydanında yankılandı.

Ses, kesildi.

Bağrışmalar arasında Horemheb platformdan indirildi. Sesi kısılmıştı. Fısıltılarla konuşmaya çalıştı. Hâlâ Tanrı'dan yardım istiyordu. Nereye gideceği konusunda bir fikri yoktu. Ancak sonsuz laneti kanıksamak oldukça zordu. Çetin bir yaşamın yeni kapıları aralandı. Özel bir araca bindirilen Horemheb'in üzerine kapı kapandı. Demir bir zemin hissetti Horemheb. Soğuğun çıplak tenine yapışması rahatsız etti onu. Karanlık, yeni arkadaşıydı. Soğuk demirin tende bıraktığı pas kokusu gibiydi iğrenç karanlık...

Terk Edilmiş Uzaklar

MS 4590... Kızıl bir atmosfer... Nefesi yakan sülfür içerikli bir hava... Öksürdü Horemheb... Ciğerleri parçalanacakmış gibi hissetti ama bu lanet yerde kimse hasta değildi. Ancak hissedilen acı, onlarca hastalığa bedeldi.

Güneş, kavurucuydu. Teninin yandığını hissediyordu. Sığınacak bir yerde yoktu güneşten. Yalnız başına yürüdü granit gibi sert taşların olduğu yerde. Ayaklarına batan dikenlerden rahatsız oldu. Durdu. Ayaklarının altındaki dikenleri çıkarttı. Kırmızı kan, yere damladı. Az ileride bir su birikintisi fark etti Horemheb. Ümitsizce yorgun bacaklarını hareket ettirdi.

Suyun içine ayaklarını soktu. Su sıcaktı. Kaynar sudan halliceydi. Sarı ve kükürtlü... Kalmış dışkı kokusu... Sıcağın ağırlığını alsın diye yanan ve kuruyan dudaklarına sürdü pis suyu. Susuzluktan kıvrandı. Ancak bir yudum içebildi. Ayaklarını çıkardı sudan. Çömeldi. Yapacak bir şeyi yoktu. Suya baktı. Yavaşça akıyordu su. Dikkatlice baktı pis suya. Sarı renkli sıvı üzerinde yüzünü görmeye çalıştı. Yansıması ve gölgesi dolandı pislikte. Görebildiği sadece bir karaltıydı.

Zamanı bilmiyordu. Nerede olduğunu da bilmiyordu. Ancak burası tüm ıssızlığıyla cehennemdi. Issız değildi buralar. Hatta kalabalık sayılırdı. Bu kadar yaşayan ceset arasında insani bir şeyler bulmak mümkün müydü? En çıldırtıcı şey ise zamanın akmamasıydı. Ya da zamanın olmaması...

Bazen aklını yitirdiği oluyordu. Bazen heyulalar görüyordu. Ama tam kendinden geçtiği anda, aklı tüm acı verici yüzüyle yeniden beliriyordu. Geceler ise sopsoğuktu. Kaskatı kesiliyordu bedeni.

Sudaki karaltıya baktı. Yüzünü görmeye çalıştı tekrar. O sırada güçlü ve de sıcak bir yel başladı. O kadar sıcaktı. Yere uzandı. Kurtulamadı. Güneş rüzgarları yaktı tenini. Eliyle dokundu yüzüne. Erimiş deri eline yapıştı. Birkaç damla irinin yere aktığını gördü. Acı bir çığlık attı. Kemiklerinde hissetti eriten ısıyı...

Yerde yarı baygın kaldı. Kıvrandı. Güneş rüzgarı kesildiğinde kendine gelir gibi oldu. Hissettiği derin bir yanmaydı. Öylece yapışıp kalan bir sıcak... Yararsız... Kaçıp gidecek bir yer yok...

Ölümü özledi. "Keşke ölebilsem." Herkes burada ölüme özlem duyardı. Çoğu kişi denemişti. Boğazını keskin taşla kesenler, yüksekten atlayanlar oldu. Arkadaşının kafasını taşla ezenler... Ama olmuyordu. Kanama biraz sonra duruyordu. Beden kendini yeniliyordu. Çok yüksek bir acı hissediyordu ölümü deneyen. Ancak bedenine karşı gelemiyordu. Ölüm çok uzaktı bu lanet yerden.

Anıları geldi aklına. Zaten hiç aklından çıkmıyordu. Anılar, insanı kovalayan bir sırtlan gibi dikiliyordu, karşısına... Çoğunlukla pişmanlık... İnsanın yaşadığını hissettiren tek şey anılarıydı. İnsanı bir makine ya da robottan tek farklı kılan şey, geçmişte kalan anılardı.

"Ankhesenamun..." dedi Horemheb. "Adının laneti, beni yakan..." kıvrandı.

"Bana armağan ettiğin Musa'ydı, lanetin kendisi."

Korktu. "Hepiniz bu tuzağın içindeydiniz. Akhenaton, sen ve Musa. Ya ben? Ben neydim? Tüm oyunlar içinde ben neydim? Beni neden lanetlediniz?"

Kendi kendine konuşmaya devam etti. Gülüyordu... Kahkahalar atarak ve kıvranarak. Delirdi yine Horemheb. Gözleri döndü. Sonra ağlamaya başladı.

"Lütfen Tanrı... Beni çıkar buradan... Ben de herkes gibiyim. Ben de... Ne farkım var. Bu işkence dayanılmaz. Artık dayanamıyorum." Kesik kesik ağlamasına devam etti.

Sonra bir adam yaklaştı Horemheb'e. Dokundu omzuna. Horemheb'in ıslanan göz yaşları sıcaktan buharlaştı. Gözyaşı tuzu gözlerini yaktı. Gözlerini ovalayıp açtı. Karşısındaki kararmış yüzlü adama baktı:

"Lanet olsun, Parennefer... Ne istiyorsun benden?"

"Horemheb, biraz yemek yiyelim."

Horemheb, Parennefer'in eline vurdu:

"Bu cehennemde yiyecek mi var?"

"Haydi kalk!"

"Lanet olası dikenleri ve otları sen ye..."

"Peki, pislik herif..."

Parennefer, uzaklaştı. Horemheb'in gözünde bir serap oluştu. Karşısında Ankhesenamun vardı. Ellerini uzattı. Ayağa kalkmaya çalıştı. Sürünerek yürüdü seraba. Ankhesenamun'un elinde şarap kadehleri vardı. Yanında güzel kuş etleri, meyveler... Doğrulmaya çalıştı. Yapamadı. Gözündeki serap bir anda yok oldu. Bakışları boşlukta kaldı.

"Ankhesenamun!.." diye inledi. Horemheb'in inlemesi, çölün sert taşlarına vurup sustu. "Seni sevmiştim..." diye kıvrandı pislik çukurunda.

ÜÇÜNCÜ VİZYON
"SIRLAR"
VAAT EDİLEN TOPRAKLARIN SINIRINDA

Çöl Sonrası

Nebo Dağı, Ölü Deniz'in batısı.

MÖ 1262... Ölü Deniz'in doğusunda Nebo Dağı etekleri... Uzayan vadide sıcak bir rüzgar esti. Rüzgar, yanan çalıları çıtırdattı. Yeşu, parıldayan yıldızlara başını çevirdi. Yüzündeki kırışıklar belirginleşmişti. Yavaş ve saygılı bir sesle konuştu Yeşu:

"Öğretmen Musa... Anlattığın öyküde bazı eksiklikler var. Tam anlamıyla çözemediğim şeyler..."

Sonra bir şeyler arayan birisi gibi tatminsiz bakışlar savurdu Musa'ya.

Musa, öksürdü. Uzun saçı ve sakalı bembeyaz olan Musa, oturduğu sandalyede doğruldu. Kırışık elleriyle sıcak çorba kasesini dudaklarına götürdü. Tahıl tanelerini birkaç dişiyle çiğnedi. Meraklı öğrencisini bekletti. Yeşu, sabırla Musa'yı bekledi. Musa, yutkunduktan sonra yanıt verdi:

"Ne gibi eksikler, evlat?"

"Firavun Horemheb, Ankhesenamun'u niye öldürttü? Onu hapsedebilirdi? Bir kadın öldürtmek çok onur kırıcı... Öyle ki kraliyet ailesinden bir kadını öldürtmek..."

"Öyküde sır olan şeyler var, Yeşu... Bunu gelecekteki bilgeler bile bilemeyecek. Sırlar, tozlarla kaplanır. Zaman, toz gibi öykünün üstünü kaplar. Öyküdeki sır ise sonsuza karışır."

"Öğretmen Musa, lütfen anlatın. Bu söylediklerinizi merakımı iyice arttırdı."

"Kırk yıldır çöllerde benimleydin Yeşu. Öykülerimi dinledin. Ama sen sadık bir dostsun. Bu kez seni kırmayacağım."

"Lütfen, öğretmen..."

"Yıllar öncesi... Ben Musa, bir İbrani evinde doğmamışken başlıyor her şey..."

"Peki! Siz nasıl öğrendiniz?"

"Sarayda her şeyi bilen bilgelerden..."

"Evet."

"Horemheb, bir yazman olarak girmiş saraya. Soylu bir yazman... Saraya ilk girdiği andan beri firavun olma hırsıyla yanıp tutuşuyormuş."

Musa, iyice yaşlanmıştı. Kesik kesik konuşuyordu. Yaşlı sesi titriyordu.

"Tuthankhamun yani üvey babam tahta çıktığında orduda en üst rütbeye yükselmiş Horemheb. Annem Ankhesenamun, Firavun Tuthankhamun'la birkaç yıl geçirdikten sonra, Horemheb, yeni planlar yapmış tahta çıkmak için. Tuthankhamun, o sıralarda hastalanmış. Hasta yatağında yatarken Horemheb, Ankhesenamun'a aşk mektupları göndermeye başlamış."

"Peki, Horemheb, Ankhesenamun'u gerçekten seviyor muymuş? Yoksa tahtı ele geçirmek için aşk yalanları mı uydurmuş?"

"Belki ilk başlarda bir yalan... Ama bu yalana fazla tutulmuş Horemheb. Tuthankhamun hasta yatağında yatarken, Horemheb, zavallı kadını taciz etmiş. Her gölgede bir kabus gibi beliriyormuş Horemheb. Annem Ankhesenamun ise bu kabustan kaçmaya çalışmış uzun süre..."

"Tuthankhamun, öldükten sonra Kraliçe Horemheb'le evlenseydi, her şey çok farklı olur muydu acaba?"

"Belki de... Ama Horemheb, ikiyüzlü bir dönek... Bunu sen de gözlerinle gördün. O aslında iyi bir dindar olduğu için böyle... Küçüklüğünden beri tanrılardan korkarmış. Çıkarları ve korkuları için tanrıları kullanırmış farkında olmadan. İki tanrıya tapan, iki yüze sahiptir. Her yüze gülen yılan gibi... Dinine çok düşkündü Horemheb. Çünkü din, ona kutsallık ve dokunulmazlık sağlıyordu. Bu nedenle seçilmiş olduğu hissini veren dinini asla terk etmedi. Çünkü dinini terk ettiğinde dayandığı tüm hayallerin çöktüğünü görecekti."

"Peki sonra?"

"Tuthankhamun öldükten sonra kraliçe annem ortada kaldı. Yalnızdı. Annem, Tek Tanrı'ya çok bağlı biriydi. Benden bile ileride... Kulaklarımda onun duaları yankılanır hâlâ... Tek Tanrı'yı bana ilk öğreten kraliçe annemdi. Küçük bir çocukken gerçeği annemin kollarında buldum. Yüce efendi Aton... Ahhh..." diye bir iç çekti Musa. Gözleri doldu. Uzaklarda kalan bir anneye özlemdi. Bir damla gözyaşı kaydı kırışık yanağına.

Yeşu, durumu fark etti. Öğretmeni Musa'nın elindeki çorba kasesini aldı. Yere bıraktı. Sonra Musa'nın elinden tuttu.

"Çok büyük bir kadın, anneniz yani kraliçe." dedi Yeşu...

"Hem de inanılmaz. Tek başına tahta çıkmak istiyordu annem. Babası Akhenaton'un dinini sürdürmek için..."

"Nasıl olabilir bu... Mısır'da bir kadın firavun olabilir mi öğretmen?"

"Aslında bu daha önce oldu. Yaklaşık 200 yıl önce Mısır tahtına bir kraliçe oturdu. Adı Hatshepsut'tu. Tek kadın firavun... Cesur bir kadın... Ama annem ondan daha cesurdu. Mısır'ın yöneticileri yeni bir Hatshepsut istemiyorlardı. Bu nedenle annemi tehdit ettiler. Annem de gerekli desteği bulamadığı için tahta çıkamadı. O zaman annem ikinci bir formül üretti. Sadık ve yaşlı Vezir Ay ile evlenmek... Böylece ülkede barış dini devam edecekti. Bunun için ölmeyi bile göze aldı annem."

"Peki, Horemheb ne yaptı?"

"Tuthankhamun'un ölümünden sonra, Horemheb iyice azgınlaştı. Zavallı kadına sarayda tecavüz etti. Daha Tuthankhamun'un cesedi soğumamıştı. Çok küçüktüm çok o olay olduğunda... Horemheb, yaslı annemin odasına girmişti. Fısıltıları duyabiliyordum. Yalvarıyordu sanki anneme. Tutkuyla karışık sapkın hislerdi. Şeytanca... Annem, yeni ölen bir firavunun ardından bir iftiraya kurban gitmekten çekiniyordu. Uzun süre fısıltılar geldi. Duvarlar tanıktı fısıltılara. Sonra bir bağırtı duydum. Ben, küçük bir çocuk olarak koş-

tum odasına. Cesaretimi topladım. İçeri girdiğimde Horemheb, zavallı kadını altına almıştı. İki elinden tutmuştu. Annemin elinde bir hançer vardı. Ancak alt tarafları çıplaktı. İstediğini almış gibi görünüyordu Horemheb. Ben ne yapacağımı bilmiyordum. Orada donmuş bir vaziyette onlara bakakaldım. O sırada..."

Musa, öksürmeye başladı. Yeşu, Musa'ya bir bardak su verdi. Musa, ağır hareketlerle sudan birkaç yudum aldı. Konuşmasına devam etti:

"O sırada kraliçenin muhafızlarından biri içeri girdi. Durumu gördü. Kılıcını çıkardı. Horemheb'e çekilmesini söyledi. Annem bağırıyordu: 'Öldür, Horemheb'i!' Ancak adam ikilemde kaldı. Tedirgindi. Horemheb de bundan istifade ederek muhafızı öldürdü. Bu olay beni çok korkutmuştu. Hâlâ bu olayın kalıcı izlerini taşıyorum."

"Nasıl oldu, öğretmen?"

"Gözlerimin önünde hâlâ... Horemheb, kılıcını hızla savurdu. Kılıç, adamın boynunu kökünden kopardı. Kelle tak diye yere düştü. Kafasız cesetten kanlar fışkırdı. Ceset, yere düşerken, kellenin içindeki iki göz sanki bana bakıyordu. Ben, donmuştum. Horemheb, beni fark etti. Üstüme doğru birkaç adım attı. Beni de öldüreceğini anladım. Aniden bir şey oldu. Horemheb, anneme döndü. Dizlerine kapandı: 'Seni seviyorum, Ankhesenamun. Neden anlamıyorsun?' dedi. Ağlamaya başladı."

"Çok çılgınca ve sapıkça... Nasıl bir adam şu Horemheb? Nefretini sevgiyle büyütebilen..."

"Evet, o adam baştan beri lanetliydi. Kendi lanetini kendi taşıyordu omuzlarında. Annem, o olaydan sonra konuşmamın bozulduğunu söyledi. Belki de... Belki de o nedenle sözcükleri bazen boğuyorum. Ya da söylemek istediklerim, düğümlenivériyor ağzımda..."

"Neden seni de öldürmedi, peki?"

"Ruhu derin gelgitler yaşıyordu Horemheb'in. Beni de öldürebilirdi. Tanrı'nın bir lütfu... Bilmiyorum."

"Tanrı, ona müsaade etmedi."

"Bildiğim şu... Horemheb'le ilişkimiz Ankhesenamun'la ilgiliydi. Horemheb, konu ben olduğum zamanlarda hep gelgitler yaşadı. Ben, kraliçenin tek yadigarıydım."

"Peki, bu kadar sevmesine rağmen kraliçeyi neden öldürttü?"

"Ay ölünce kraliçe Hitit kralına mektup yazdı. Kraliçe bir Hititli'yle evlenip Mısır'a egemen olmak istiyordu. Hititli kral, Mısır'ı bilmediğinden gerçek Kral Ankhesenamun olacaktı. Hitit kralı oğlunu gönderdi. Bu olay, sarayda duyuldu. Önde gelenler bir toplantı yaptı. Bu toplantıda kraliçenin hapsedilmesine ve gelen Hititli prensin öldürülmesine karar verildi. Ancak Horemheb, çılgına dönmüştü. Ankhesenamun, hem kendini hem de tahtı Horemheb'e yâr etmeyecekti. Bu nedenle zavallı annemi zehirletti. Zavallı annem can verirken hep benim adımı sayıklamış."

"Öğretmen, kendi annenden daha mı çok seviyorsun kraliçeyi?"

"Sana niye yalan söyleyeyim ki evlat. Ben, kraliçeyi annem bildim. Onu çok sevdim. Öz annemden daha çok sevdim kraliçe annemi."

"Ya Horemheb?"

"Horemheb, annem için hep bir kabus oldu. Tanrının yazgısı ki ben de Horemheb'in kabusu oldum. Böyle olmasını istemesem bile... Horemheb'in bana olan tavrı anneme olan tavrı gibiydi. Hep derin çelişkiler barındırıyordu. Çünkü ben, Horemheb'e Ankhesenamun'u anımsatıyordum. Hem benden kurtulmak istiyordu hem de beni görmek. Hem benimle alay ediyordu hem de benden korkuyordu. Bu çelişkiler beni güçlendirirken; Horemheb'i kendi kazdığı kuyuya düşürdü."

"Başka bir tarih olsaydı..."

"Başka bir tarih olamazdı Yeşu. Olamazdı. Her şey kaderde belirlenmişti. Benim doğumum, saraya girmem, evlat edinilmem... Ben, Mısır'a geri gelen Akhenaton'um. Ben, onun yansımasıyım. Ben, Yusuf'un varlığıyım. İbrahim'in dönüşüyüm. Seninle Truva yolculuğumuzu anımsadın mı oğlum?"

"Evet, efendim!"

"Denizlerde gördük. Bir dalga çıkar kıyıya vurur. Sonra geri döner karşı kıyıya çarpar. İnsanlar dalga karşı kıyıdan gelmeyecek sanır. Ancak o dalga mutlaka geri gelir. Biz o dalgayız, evlat. Akhenaton öldüğünde tüm Mısır, Aton'un öldüğünü sandı. Ama ben, Mısır'a Aton adına girdiğimde, o kuşak sanrılarına pişman oldu."

"Evet, efendim. Sen, Mısırlı putperest kölelerden imanlı bir toplum çıkardın."

"Ben, sadece bir asa çıkarabildim Mısır'dan. İnsanlar eski alışkanlıklarını asla değiştirmez, evlat. Hatırla, siyah bir kadınla evlendiğimde Harun'un ve Miryam'ın bana yaptıkları..."

"Evet, öğretmen!"

"Siyah derili bir insanın bizden ne farkı var, Yeşu?"

"Hiçbir farkı yok efendim."

"Mısır'dan çıkan İbraniler, kendilerini Mısırlı efendiler sandı bir anda... Cahil insanlarla uğraşmak zor! Bunu sen de biliyorsun. İnsanlar gördüklerine asla inanmaz. Onlar için sadece hayaller, dedikodular ve efsaneler önemlidir. Gözleri önünde olan şeyleri görmezden gelip efsanelere inanırlar."

"Samiri olayında olduğu gibi..."

"Evet, evlat!"

"Peki, şimdi ne olacak?"

Musa, elbisesinin eteklerini topladı. Yeşu'nun son sorusu yanıtlamak için gücü kalmamıştı. Son olarak kendini toplamaya çalıştı. Kekeleyerek yanıtladı:

"Tam 68 yaşındayım. 68 yaşındaki bir ihtiyara karşı bu kadar acımasız olma..." diye gülümsedi. Musa, konuşmaktan yorulmuştu. Yeşu, ihtiyar Musa'yı çadırına götürdü.

Dağın Başındaki Yalnızlık

"Haydi git, oğlum. Arkana bakma. Beni bırak."

"Öğretmen, seni bırakamam."

"Böyle olmalı."

"Ama efendim."

"Bu Tanrı'nın buyruğu, Yeşu. Bunu yapmak zorundasın!"

Yeşu çaresizdi. Karşısındaki yaşlı adam ısrarcıydı. Tanrı, Musa'nın Vaat Edilen Topraklara girmesini yasaklamıştı. Musa, Tanrı'nın bazı buyruklarını yapmakta gevşek davranmıştı. Bu nedenle, Vaat Edilen Toprakları sadece uzaktan görebilecekti Musa. Görevi burada bitmişti Musa'nın. Kutsal Ülke'nin sınırlarında... Musa bile Tek Tanrı'nın Barış Yurdu olarak adlandırdığı ülkeye giremiyordu. Bunu hak etmiyordu Musa. O zaman hangi ölümlü İsrail, Filistin sınırlarının bulunduğu Kenan'da yaşamayı hak ediyordu? Hangi tapınak kutsaldı? Hangi insan dokunulmazdı? Hangi inanç imanı yenebilirdi?

Yeşu, geri dönüp Musa'ya baktı. Yaşlı yüzü, pırıl pırıldı. Musa'nın birçok olağanüstü işine tanık olan Yeşu, öğretmeninin buyruğundan asla ayrılmamıştı. Bu toprakların neden Musa'ya yasaklandığını anlamamıştı Yeşu:

"Efendim, ama... Neden topraklara girişiniz yasak? Bu haksızlık değil mi?"

Musa, çirkin bir söz duymuş gibi yüzünü buruşturdu. Eliyle Yeşu'ya sus işareti yaptı. Sonra elinin tersiyle ona gitmesini emretti.

Yeşu, Eriha kentinin karşısındaki Pisga Dağı'ndaki tepelerden aşağı doğru indi. Aşağıdaki halk, Yeşu'yu bekliyordu. Yeşu'nun elinde Musa'nın asası vardı.

Musa, yukarıdan ovaya baktı. Boz tepelerin yer yer kumlarla giriftleştiği boşlukların uzağındaki yeşillikler görülebiliyordu. Musa, ihtiyar gözleriyle ufka baktı.

Elinde asası yoktu. Asası olmadan kendini yalnız hissetti. İlk defa ayrılıyordu asasından. Medyen topraklarında sürülerini güttüğü zamanlar geldi aklına. Tsippora ile tanışmasını anımsadı. Kayınbabası Yetro ile yaptığı tatlı sohbetleri aklına geldi. Gülümsedi Musa. Çağına göre normal bir insanın yaşadığı olayların çok ötesinde olağanüstü olaylar yaşamıştı.

Bir ağacın altına oturdu. Kızılçam ağacının gölgesine... Ayaklarını beyaz taşlara dayadı. Su kırbasını çıkardı. Bir yudum su aldı. Aşağı vadide kamp kurmuş halk yürüyüşe geçti. Halkını görebiliyordu. Hepsi uzaktan çekirge sürüsüne benziyordu. Kırk yıl önderlik yaptığı halkından ilk kez ayrılıyordu. Çölde kırk koca yıl geçmişti.

Musa, ağlamaya başladı. Geride bıraktığı sadece halkı değildi. Her şeyini bırakmıştı geride. Sevdiklerini, dostlarını, halkını ve tüm yaşamını...

Ufkun ötesini görmeye çalıştı. Dağın başında hissettiği şey, derin bir yalnızlıktı. Tüm yaşamı akıp gidiyordu zihninden. Horemheb'i anımsadı. Kızıldeniz'in suları kapandığı sırada görmüştü son olarak. Kalbinde hiçbir şey hissetmiyordu ona karşı... Musa, yaşamı boyunca davasını asla kişiselleştirmemişti. O nedenle kimseye karşı bir kini yoktu.

"Neden?" dedi, Musa. "İnsanlar gördüklerini anlamaz. Önündeki apaçık kanıtları bırakır da sadece boş hayallerin peşine düşer. Düşünmek bu kadar zor mu? Efsaneler bu kadar çekici mi?"

Musa, yalnızlığında insanları sorguladı. İnsanların kendisini her zaman sorguladığı gibi...

Uzaktan yaşlı gözlerle Kutsal Ahit Sandığı'na son bir kez daha baktı. Ufak sarı bir pırıltıydı sadece. "İnsanlıkla yapılan bir anlaşma..." diye mırıldandı. Kafasını iki yana salladı Musa. "Tanrı'nın kuralları ne kadar da adil, insanlar ise ne kadar cahil." dedi.

Kutsal Ahit Sandığı'nın üzerine baktı Musa. Ahit Sandığı'nın hep üzerinde onu izleyen bir cisim olurdu. "Şehina."[6] dedi Musa. Parlak metal cisim ışıklar saçtı. Sonra ufuktan bir şehina daha gözüktü. Musa'ya yaklaştı. Alçaldı. Musa'nın bulunduğu yerin çok yakınına geldi. Musa, ışıklar saçan nesneye baktı. Yere inen cismin kapısı açıldı.

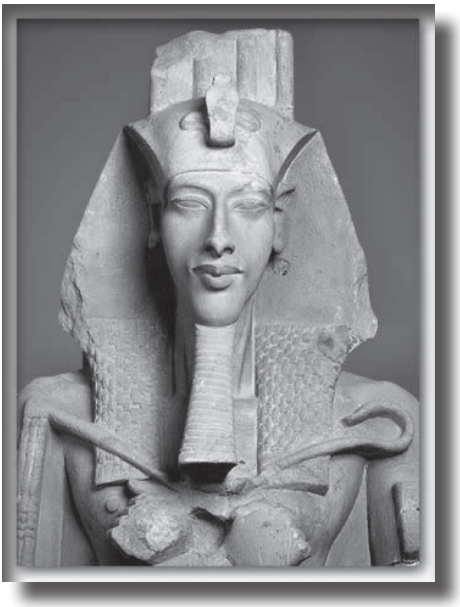
Karşısında duran kişiye baktı. Uzun siyah pelerinli beyaz yüzlü kişi konuştu:

"Zaman geldi Musa."

Musa, sessizce gelen zamana teslim oldu.

6 İbranice barınma, barınak anlamına gelen sözcük.

DÖRDÜNCÜ VİZYON
ESRARENGİZ ZİYARETÇİLER

Antik Mısır'da tevhidin kurucusu Akhenaton.

MÖ 1335 yılı... Tell Amarna kentinin renkli ve bombeli sütunları arasında bir koşuşturma yaşandı. Büyük sarayın koridorlarında koşan birkaç hizmetçi, üst salonda yemek yiyen Firavun Akhenaton'a haber getirmişlerdi.

"Saygıdeğer Firavun Akhenaton." dedi kıdemli siyahi hizmetçi.

Akhenaton, çekik gözlerini hizmetçiye doğrulttu. Uzun yüzündeki açık esmer teninde güneşin ışınları pırıldadı. İnce burnunu bütünleyen kalın dudaklarında tatlı bir gülümseme oldu:

"Söyleyin lütfen!" Alabildiğine nazik bir tonda konuştu firavun.

"Efendim, nereli olduklarını söylemeyen üç ziyaretçi geldi. Sizinle görüşmek istiyor."

"Kim olduklarını sormadınız mı?

"Efendim, sorduk ama garip şeyler söylediler."

"Nasıl garip şeyler?"

"Gökyüzünden ve yıldızlardan söz ettiler."

"Bu kişileri tarif eder misin?"

"Daha çok kuzeylilere benziyorlar. Sarı saçları ve mavi gözleri var. İçlerinden biri kadın... Uzun bir yüzü, nokta gibi çenesi var. İri gözleri masmavi..."

Akhenaton, yemek masasına yöneldi. Karşısında oturan Kraliçe Nefertiti ile göz göze geldi. Şaşkın bir tavırla eşine baktı. Gelen bu haber kraliçeyi de şaşırttı. Güzel yüzündeki şaşkınlık belirtisini gülümsemeyle sildi Kraliçe Nefertiti... Kraliçe Nefetiti'nin yüzündeki hatlar birden keskinleşti. Yüzüyle uyumlu dudakları arasından tiz bir fısıldama duyuldu:

"Bunlar, onlar mı?"

"Bilmiyorum." dedi Akhenaton.

"Lütfen dikkatli ol." dedi kraliçe. Eşi için kaygılandığı belliydi bu sözünden.

Ancak Akhenaton, tereddüt etmedi:

"Konukları çalışma odama alın." dedi.

Yemeği yarım bıraktı Akhenaton. Aceleyle doğruldu. Yanındaki yaver eşlik etti Akhenaton'a. Uzun boylu firavun, ayağa dikildiğinde kutsal bir ağırlıkla hareket ettiği anlaşılıyordu. Sanki sonsuz hazinelerin taşıyıcısı gibiydi. Bin yılların fısıltısı gibi devindi. Ağır adımlarla yürüdü Akhenaton. Büyük ve görkemli salon kapısından çıktı. İnce derinlikli merdivenlerden yukarıya çıktı. Yaverleri çalışma odasının kapısını açtı.

Yerdeki kırmızı halının üzerinde süzülen altın renkli sandaletlerinin usulluğu odanın kasvetini dağıttı. Akasya ağacından yapılmış desenli masasına parmak uçlarıyla dokundu. Yürüdü ve parlak vernikle kaplanmış geniş iskemlesine oturdu. "Konukları getirin" dercesine yaverlerine işaret etti. Yaverler, odadan çıktığında kapının başında güçlü bir adam belirdi. Adam içeriye girmek için izin istedi. Akhenaton, eliyle adama işaret ederek gelmesini söyledi. Mısır ordularının bir komutanı, saygıyla Akhenaton'un önüne kadar yürüdü. Başı öndeydi. Yumuşak bir sesle konuştu:

"Değerli ekselansları, bu kişilerin kim olduğu bilinmiyor. Konuklarınızla görüşürken güvenlik açısından sizinle bulunmam bir sorun teşkil eder mi?"

"Hayır."

Akhenaton'un yanıtı net oldu. Bunun üzerine komutan Akhenaton'un başında durdu. Az sonra kapı çalındı. Kapıyı açan hizmetçi izin istedi:

"Konuklar, saygıdeğer firavun hazretlerini görmek için hazır efendim!"

"Konukları içeri alın." dedi, firavun.

İçeri uzun gri pelerinleriyle giren üç konuk oldukça garip görünümlüydü. Akhenaton, bu garip görünümlü kişileri iyice süzdü. Beyaz yüzlerinde donuk bakışlar taşıyan bu kişiler sanki dünyalı değildi. Konuklardan kadın olanı oldukça güzeldi. Büyüleyici bir güzelliğe sahip olan kadının hareketleri ise oldukça soğuk ve donuktu. Komutan, sadece kadını izledi bakışlarıyla.

Akhenaton, gizemli ziyaretçileri karşısında ayağa kalktı. Üç kişi, Akhenaton'un tam karşısında durdu. İçlerinden daha yaşlı gözüken erkek konuk, saygıyla başını öne eğdi. Açık bir Mısır diliyle konuştu. Sesi, güne yeni uyanan bir insanın sesi gibi boğuktu:

"Yüce Tekliğin sahibi Aton'un esenliği ve ışığı üzerinize olsun! Mısır'ın sahibi!"

"Esenlik ve ışık sizin üzerinize olsun, değerli konuklarım!"

Komutan saygıyla başını eğdi. Akhenaton, konukları yüreğindeki sıcaklıkla karşıladı. Akhenaton, eliyle masanın önünde sıralanmış iskemleleri işaret etti:

"Buyurun, değerli konuklarım. Lütfen oturun."

Gri pelerinli uzun boylu konuklar, kedi motifli büyük sehpanın yanındaki geniş iskemlelere oturdu. Onların oturmasıyla içeriye hizmetçi kızlar girdi. Ellerinde meyve sepetleri vardı. Arkasından odaya giren kızlar, tatlı şaraplar ve bira taşıyordu. Birkaç dakika içinde büyük sehpanın üzerinde bir ziyafet sofrası kurulmuştu bile. Tabaklarda balık ciğerleri ve beyaz et mezeleri de vardı.

Akhenaton oldukça ağır başlı biriydi. İnce uzun parmaklarını bitiştirip açık tenli el ayalarıyla şefkatli bir içerleme yaptı:

"Değerli konuklar, öncelikle uzun yoldan gelmiş olmalısınız. Sizlere bu ikramlarımı lütfen kabul edin."

Garip konukların liderleri gibi davranan yabancı elini hafifçe kaldırdı:

"Teşekkür ederiz yüce firavun. Engin cömertliğin takdire şayan... Uzun yoldan geldiğimiz de doğru... Ama maalesef yemek yiyecek değiliz."

Akhenaton, bu gizemli kişilerin hallerindeki enteresanlığı en baştan beri anlamıştı. Ancak yemek yemeyi reddetmeleri, konukların garipliğini bir kat daha arttırdı. Akhenaton'un kuşkuları doruk noktaya ulaştı. Kimdi bu yabancılar? Yoksa İbrahim'in konukları gibi birileri miydi? O nedenle yemek konusunda konuklarına ısrar etmedi.

"Anlıyorum." dedi Akhenaton. "Sizlere ısrar edecek değilim. Konuk olan sizlersiniz. Konuk, ev sahibinden üstündür."

Yabancılar, hiçbir insani duygusallık taşımıyordu. Sustuklarında bir heykel gibi duruyorlardı. Sanki nefes almıyorlardı. Ayrıca gözlerindeki donukluk ürkütücüydü. Komutan, bu durumdan oldukça rahatsız oldu.

"Mısır'ın değerli sahibi... Biz sana bir müjde vermeye geldik."

Akhenaton, geniş dudaklarını iki yana açarak gülümsedi. Eğer Akhenaton'un öngörüsü doğruysa; bu kişiler seçkin habercilerdi. Heyecanlandı firavun. Neredeyse kalbi duracaktı.

"Sizler bu dünyadan değilsiniz sanırım." diyebildi, Akhenaton.

"Bizler göklerdeniz. Size getirdiğimiz müjde ise geleceğe yönelik..."

"Söylediklerinizi beni heyecanlandırıyor konuklarım. Ancak önce İbrahim'e gelen konuklar gibi misiniz? Lütfen bana bunun yanıtını verin."

"Biz İbrahim'in, Yakub'un, İshak'ın Tanrı'sı olan Tek Tanrı adına buraya geldik. Efendi Aton, ölülerin değil yaşayanların Tanrı'sıdır."

İşte bu sözcüklerle kodlanmış gerçeği anlamıştı Akhenaton. Bu gizemli yabancılar, dünyalı değildi. Sevinçle karışık korkunun titremelerini yaşadı Akhenaton. Parmağındaki altın yüzükle oynadı. Korkan gözlerle yabancılara bakarak sordu:

"Tüm egemenliğimi size sunmaya hazırım konuklarım. Beni çok memnun ettiniz. Lütfen müjdenizi verin."

"Beklediğin oldu Akhenaton. Senin attığın tohum, dünyada kök salacak. Mısır'da başlayan barış dini, tüm dünyayı saracak!"

"Ne mutlu... Ahh Ulu Aton. Sana övgüler olsun. Adın kutsansın." dedi Akhenaton. Gözlerini göğe kaldırdı. Ellerini de iki yana açtı. Bunları söyledikten sonra konuklarına yöneldi.

"Barışın zaferini ne zaman göreceğim değerli haberciler?"

Üç haberci donuk bakışlarla Akhenaton'a baktı. Sevinci yüzünden okunan Akhenaton'un bu neşesi karşısında yabancılar herhangi bir tepki vermedi. Komutan ise neler olup bittiği konusunda bir fikir sahibi değildi. Boş gözlerle olanları izledi. Söylenilenlere kulak verdi. Ziyaretçiler, bir kehanetten söz ettiler. Komutan da kehanetlere bayılırdı. Ancak bu güvenilir olmayan yabancıların getirdiği kehanetler de kuşkulu olsa gerekti.

"Barışın zaferini görmen senin için uzak ama insanlık için yakın ey Mısır'ın sahibi."

"Bu ne demek? Bana açıklayın lütfen."

"Sen, Mısır'daki zaferini göremeden öleceksin. Ama Tanrı, senden sonra birini gönderecek. Bu kişi, senin yapamadığın harikalarla Mısır'da olağanüstü işler yapacak. Kölelerden bir toplum yaratacak. O toplum, yeryüzüne dağılacak. Ve Messiah Yesu (Güneş) doğacak. İnsanlar senin dinine girecek. Ardından "Haameet" (Gerçek-Ahmed) doğacak. Tanrı sözü açıklanacak. Çağların Sonu'nda ise yeryüzünde "Tek Barış Devleti" kurulacak. İnsanlar adını çağlar boyunca anacak."

"Benden sonra gelecek olan kim?"

"Bir İbrani."

"Adı ne?"

"Çocuk."

"Şu an yaşıyor mu?"

"Daha doğmadı."

"Mısır'a egemen olacak mı?"

"Hayır, Mısır egemenlerini yıkacak!"

"Barış, benimle bitmeyecek mi?"

"Hayır, barış dini seninle tohumlandı. Adın göklerde anılıyor. Dünya için projen kabul edildi."

"Bu oldukça onur verici... Bu gerçekten büyük bir müjde... Ben de uzun süredir, ölümümden sonrası için kaygılanıp duruyordum. Güçlü bir varisim yok. Oğlum sorunlu ve hasta... Kızlarım ise bu iş için yeterli değil... Aton'un dinini devam ettiremeyeceğim diye korkuyordum.

"Kızlarından birisi "Çocuk"un annesi olacak."

"Bu sorumluluğu hangi kızım alacak?"

"Bunu bilmen gereksiz. Zamanı geldiğinde olan olacak!"

Konuklar ayağa kalktı birden. Akhenaton, ne olduğunu anlamadı. Ne diyeceğini bilemedi, Akhenaton, kekeledi:

"De- değerli konuklarım..."

"Görevimizi yerine getirdik, saygıdeğer firavun!"

"Ama sizin için bir şeyler yapmalıyım. Benden ne istersiniz? Ne yapmalıyım?"

"Tek Tanrı'dan sana taşıdığımız müjdeyi koru."

Üç garip konuk, ayaktaydı. Üçü birden aynı anda komutana baktı. Çok soğuk bir gerilim oldu odada. Zaman, parlak duvar resimlerindeki sahnelerde olduğu gibi dondu. Saniyeler süren bir bakış... Garip insanların bakışlarındaki oklar, uzak terk edilmiş diyarların kavurucu donukluğuyla saplandı komutanın yüreğine. Komutan, yüzüne soğuk ve yapışkan bir rüzgar çarptığını hissetti.

Bakışlar kesildiğinde komutanın yüreğindeki zelzelede vurgun yedi. Konuklar hızla odadan ayrıldı. Akhenaton, arkalarından bakakaldı. Kapıya yönelip birkaç adım attı. Onlara yetişmek istedi ama ne yapacağını bilemediğinden adımları tutuk kaldı. Komutan ise hâlâ soğuk bakışların gölgesi altındaydı. Üzerindeki ürpertiden sıyrılamadı. Ürperti, eklemlerini dalgakıranlara çarpan dalgaların titre-

mesi gibi titretti. Şoka girmiş gibi duruyordu. Akhenaton, kendini topladı ve şaşkınlıktan kurtuldu. Sağında duran komutanına baktı:

"Ne oldu Horemheb?"

"Hiç... Bunlar kimdi sayın firavun?"

"Bunlar değerli habercilerdi."

"Sizin ne konuştuğunuzu hiç anlamadım. Ama bakışları iki yüzü keskin kılıçlar gibiydi."

"Göklerin orduları, yeryüzünün ordularından her zaman üstündür Horemheb. Göklerin askerleri de yerlerin askerlerinden güçlüdür. Bunu asla unutma."

"Niye bana öyle baktılar?"

"Belki de sende bende göremedikleri bir şey görmüşlerdir."

"Belki de... Bunlar dünyalı değiller mi Sayın Akhenaton?"

"Yeryüzünden değiller... Aton'un yüce habercileri... Diskleri içinde yeryüzüne gelenler..."

"Oldukça farklıydılar. Soğuk insanlar gibi..." dedi. "Umarım bu lanet insanları bir daha asla görmem." diye fısıldadı kendi kendine.

"Bu akşam tüm halka ziyafet vereceğiz. Bu müjde ile bayram yapacağız."

"Evet! Efendim." dedi, Horemheb. "Aklını kaybetmiş zavallı." diye düşündü. "Kuzeyli barbarların ya da Truva'dan gelen insanların melekler olduğunu düşünmek ne büyük saçmalık." diye söylendi içinden. Bazı devletler, firavunla oyun oynuyor olmalıydı. Firavunun akıl hastalığı tüm diğer devletler tarafından öğrenilmiş olmalı. Bu hasta adama gönderilen garip adamlar, onunla dalga geçiyorlardı resmen. "Bu rezilliği ortadan kaldıracağım." diye ant içti Horemheb.

"Aton, bizi terk etmedi Horemheb."

"O zaten kendine yönelenlerin çağrılarını asla geri çevirmez." dedi Horemheb.

Akhenaton, ışıltılı bir tebessümle döndü Horemheb'e. Yüreği ürkek bir serçe kadar titrek ve sevinçliydi. Beyaz dişleri arasından inci gibi sözcükler döküldü:

"Haklısın Horemheb. Sanırım zafer bizim."

"Evet, efendim. Kesinlikle..."

SON

TARİHSEL TARTIŞMA

İlkokula yeni başlamıştım sanırım. Elime ilk geçen eser, Hüseyin Hilmi Işık'ın "Tam İlmihal" adlı kitabı oldu. O zaman tanıştım Hz. Musa ile. Tarihin derinlerinden kopan bir kişilikti o. Sonra dinsel kitaplara yönelen bir insan olarak Hz. Musa'yı tanıma fırsatı buldum. Öncelikle Said Okur (Nursi)'un Risaleleri, aynı anda Fethullah Gülen'in kitapları... Oralarda İslam klasikleri olarak kabul edilen tarihsel kaynaklardan aktarılmış birçok öykü vardı Hz. Musa'ya ilişkin. İslam'ın temel kaynakları olarak kabul edilen eserlere yöneldikçe belirli şablonlar oluşmaya başladı zihnimde.

Hz. Musa'ya ilişkin öyküler oldukça çekiciydi. Özellikle küçük bir çocuksanız, bu öyküler olağanüstüdür. Denizin yarılması, yılana dönüşen asa ve diğerleri. Bu olağanüstülüklerin ardındaki gerçeklerin peşine düşerseniz, gideceğiniz adresler bellidir. Elmalılı Hamdi Yazır, Taberi, Seyyid Kutup, Kurtubi, Mevdudi gibi tefsir kitaplarında Hz. Musa ile ilgili tefsirler benzer içeriklere sahiptir.

Hz. Musa'ya ilişkin farklı öykülerle de karşılaşırız zamanla. Örneğin Hz. Musa, sepetten çıkıp firavunun sakalını çekmiştir ya da İsrailoğulları, Musa'nın hastalıklı olmasından şüphelendiği için onun elbiselerini çalar. Böylece Hz. Musa'yı çıplak görmek isterler. Karun, para vererek bir kadın ayarlar. Bu kadın, Hz. Musa ile zina yaptığını söyleyecektir. Ancak iftira sonra anlaşılır. Daha buna benzer birçok öykü geçer bu kitaplarda.

Başta Kütüb-ü Sitte olmak üzere hadis kaynakları ise derin bir İsrailiyat perdesiyle örtülüdür. İsrailiyat, İslam'ın ilk çağında Müslüman olan Yahudilerin İslam'a etkisidir. Buna göre Kur'an, Yahudi teolojisine göre yorumlanmıştır. Bu etki inanılmaz biçimde güçlüdür. Çoğu din adamı, İslam'daki İsrailiyat etkisini kabul eder. Ancak bu din adamları İsrailiyat'ı koruma konusunda da oldukça ısrarcıdır. Bu kaynaklar, Hz. Musa'yı Yahudilikteki "Musa" imajıyla bütünleştirir.

Tasavvuf kitaplarında ise gerçeklikten uzak ve derin çarpıklıklarla dolu bir "Hz. Musa kişiliği" çıkar karşımıza. Gazali, Abdulkadir-i Geylani, Mevlana vs... Bu gelenek, bambaşka hayali bir "Musa" yaratmıştır. Allah'la pazarlık yapan bir Musa ya da Hz. Muhammed'e Allah'la pazarlık yapması konusunda öğütlerde bulunan bir Musa... Bu öyküler, daha nice tasavvuf kitabında ayrıntılarıyla anlatılır.

Tüm bunları kabul ettiğimizde aklımızda aşağı yukarı mitolojik bir "Musa" figürü oluşur. Bu kişilik, mitoloji kahramanı olan Herakles'ten ya da Gilgameş'ten farksızdır. O zaman Turan Dursun, İlhan Arsel gibi ateistler bu mitolojileri derinden sarsar. Derler ki "Bunlar bütünüyle eski hurafelerden bütünleştirilmiş öykülerdir." Eğer kabul ettiğimiz "Musa" bu imajdaysa, eleştirmenlerin haklı olduğu noktalar vardır.

Bu düşünceler, herkesin karşı çıktığı şu "Batı" denilen heyulanın kaynaklarında da oldukça güçlü tezlerle dile getirilir. Zaten yerli ateistler, çoğunlukla bu kaynaklardan yararlanır. Özellikle de "İsa" ve "Musa" konularında... Batı, ne de olsa hep kötüdür! Gelgelelim, "Doğu" da "Batı" kadar kirlidir, din konusunda. Hatta "Doğu", Hz. Muhammed'in ifadelerine göre "küfrün" merkezidir." Türk devriminin yetiştirdiği bir öge sayılacak bilim kadını Muazzez İlmiye Çığ koşar yardıma. Avrupa'da tutulan görüşlere yeniden soluk verir: "Tevrat, İncil ve Kuran'ın kökenleri Sümer'dedir." Bu önerme, Tevrat açısından fazlasıyla doğrudur. İncil açısından kısmi olarak doğ-

rudur. Kur'an açısından da hiç doğru değildir. Özgür akıl, düşünmeye devam eder.

Bazı yazarlara göre Hz. Musa hiç yaşamamıştır, Hz. İsa gibi. Aslında bu, bir toplumun yaşadığı trajediler sonucu oluşan kitlesel şizofreni halidir. Bu nedenle toplum yaşadığı çok ağır depresyonlar sonucu, kitlesel belleğe kazınan bir kahraman yaratır. Musa da böyle acılar sonucu yaratılmış mitolojik bir kişiliktir. İnsan aklı, bu söylemlerle tatmin olmaz. Çünkü öyküler ne kadar abartılırsa abartılsın, tarihsel anlamda yaşayan birileri mutlaka vardır. İşte bu kişiler kimdir? Nerede ve ne zaman yaşamışlardır? Gerçekte ne yapmışlardır? İnsanın asıl merak ettiği budur.

Ancak dinsel otoriteler - Allah'ın tek din otoritesi olduğunu inkar edercesine - tepkiler üretir. Dindar mı demeliydim? "Din-dar" ile "din-ci" arasında bir fark var mı? "-dar" eki, Farsça"dır. Türkçedeki karşılığıyla "-ci" ekiyle aynı anlama gelir. Kindar, kinci demektir mesela. O nedenle "Dinci kötüdür; dindar iyidir." gibi ayrımlar komik geliyor bana. Neyse konumuza dönersek... Bazı dindarlar, sözcüklerindeki zehirli hançerleri batırır gerçeğe: "Efendim, tarih önemli değildir. Musa'nın ya da İsa'nın ne zaman yaşadığı bizim için önemli değildir. Önemli olan Allah'ın bize vermek istediği mesajdır." İyi, tamam da "Musa kimdir? Ne zaman yaşamıştır?" sorusuna yanıt verilemezse Allah'ın bize verdiği mesajı nasıl anlayacağız? Buna kızdığınızda ve tepki koyduğunuzda karşınıza "Halkın dini değerlerini aşağılama" konusu gündeme gelir. O da çok güzel...

Eğer saygıdeğer önderimiz Hz. Muhammed, bu dönemde yaşasaydı, en çok cezaya mahkum olacağı kanun maddesi bu olurdu herhalde. Çünkü Mekke'de putların yüzlerine yağ sürüp, putlara konan sineklerle eğlenen ve müşriklerle alay eden kuşkusuz ilk Müslümanlardı. O zaman Mekkeli müşriklerin çoğunlukta olduğu göz önüne alınırsa, "halkın dinî değerleri alabildiğine aşağılanmış" oluyordu. Bu, günümüzde farklı değildir belki de.

İşte gerçeğe ulaşmak için oldukça zorlu yollardan geçmek gerekir. Hz. Musa, Hıristiyan teolojisinde de pek farklı değildir. Yahudilik teolojisinde ise Musa, "Moşe Rabenu"dur. Yani "Öğretmen Musa." Tora'yı açıp okuyanlar bilir; Tora yani Tevrat'ta sadece yetkin hahamlar yani tefsirciler tarafından yorumlanabilir. "Tefsir ilmi" Kur'an için neyse; "Tora" için de aynı metodoloji kullanılır. Öyle olunca hiç kimse, bu duruma karşı çıkıp "Ey hahamlar, siz Tevrat'ı yanlış tefsir ediyorsunuz." diyemez. "Din adamları her zaman haklıdır" anlayacağınız... Yahudilikteki "Musa" figürünün bizim anladığımız klasik İslam'daki figürle pek farklı olmadığını görebiliriz.

Ancak 19. yüzyıl ve devamında karşı konulmaz bir "tarih tutkusu" doğmuştur. Böyle olunca Hıristiyanlık, Yahudilik ve İslam'ın belli otoriteleri de bu tutkuya yanıtlar aramak zorunda kalmıştır. Dolayısıyla Kutsal Kitaplarda anlatılan öyküleri; elle tutulur gözle görülür biçimde yorumlama anlayışları oluşmuştur. Bu konuda en etkin din, maalesef Hıristiyanlık olmuştur. Yerden yere vurduğumuz - Avrupa'da hani şu maneviyatları her zaman çöküşte olan ve tebliğ yapılsa hemen İslam'a dönecek olan şu Avrupa'da - "Kutsal Kitapları Araştırma Merkezleri" vardır. Buna göre Hıristiyanlar, Nuh'un Gemisini, Kutsal Ahit Sandığı'nı resmen aramaktadır. Sadece bu da değil... İsa nerede yaşadı? Musa, nerede yaşadı? Neler yaptı? Kalıntıları var mı yok mu? Varsa nerede? Hemen hepsi; Avrupalı ve Amerikalı bilim adamları tarafından araştırılmaktadır. Zaman zaman bu çalışmalara Yahudi bilim adamları da katılmaktadır. Şu yaygaralar koparılan Mescid-i Aksa'nın altında yapılan kazılar tamamen Kutsal Ahit Sandığı'nı bulmakla ilgilidir. Bu çalışmalar sonunda inanılmaz şeyler de bulunmuştur. Örneğin Musa'nın Medyen'deki Tur Dağı... Orada İsrailoğullarının yaptığı göç sırasında bıraktığı birçok iz ve kanıt gün ışığına çıkarılmıştır. Musa'nın çölde akıttığı su, kurban kesim yerleri vs.

Peki, Müslümanlar bu çalışmaların neresindedir? Kısaca yanıtlarsam: "Hiçbir yerinde değildir." İslam'ın en ateşli taraftarlarının altın varaklı camiler yapıp, ikinci eş alma yöntemlerini resmileştirme

çabaları dışında hiçbir çabası yoktur. Tabi "ilim" adına hurafe ve gericiliğin okullaştırılması nevinden bıyıklı emperyalizm etkinlikleri dışında. Bu tek bir sözcükle özetlenebilir: "münafıklık." Çünkü kimse, gerçekliğine güvenmediği şeyler uğruna birtakım çalışmalara girmez. Bağımsız, güçlü ve bilimsel bir "Kur'an Araştırmaları Kurumu" olmadığı sürece bunları konuşmak anlamsız... Çünkü Kur'an, arkeolojinin en büyük destekçidir. "Yeryüzünü gezin ve eski kavimleri araştırın, bakın, görün" ayetleri en büyük farzlardan biri olsa gerektir.

Belki Atatürk yaşasaydı bu olurdu. Yaşanan bu olaylar Kemalizm'in İslam'ın en büyük hizmetçisi olduğunu göstermiştir. Beni Atatürk'e hayran yapan en önemli şeylerden birisi ise Atatürk'ün Türk Arkeolojisi'ni kurma çabasıdır. Belki de hurafeperest olduğum için eskiden Atatürk'e karşıttım. Kur'an'ın yasakladığı "taassup" insanın gözünü kör ediyor çoğunlukla. Ancak düşman olunması gereken her zaman "karanlıklar" olmalıdır.

İşte böyle bir ortamda araştırdım Hz. Musa'yı. Kur'an'da en çok söz edilen kişi kim denirse yanıt "kuşkusuz Hz. Musa" olacaktır. Kur'an'da yüzlerce yerde Hz. Musa anılır. İlginçtir ki Hz. Muhammed ise dört yerde ad olarak zikredilir. Kur'an'ı ilk okuyan biri, doğrudan Hz. Musa ile karşılaşır. Peki, kimdir Musa? Ne yapmıştır?

Çağı değiştiren adamların başında gelir Karl Marx. Komünizm denilen sistemin kurucusu olan Marx, bazı yazarlarca Hz. Musa ile karşılaştırılır. Karl Marx'ın devrimcilikte Hz. Musa çizgisinde olduğu dile getirilir. Karl Marx'ın bir Yahudi olarak doğduğu ve küçüklüğünde haham okuluna gittiği de unutulmasın. Psikolojik yöntemlerle Karl Marx irdelenseydi, Hz. Musa'nın izleri görülebilirdi belki. Günümüzde Hz. Musa'nın etkileri hâlâ gözlemleniyor. Irkçılığa karşı mücadele, haklı mücadelede direngenlik vs. gibi konularda Musa, her çağın önderine esin kaynağı olan bir kişiliktir. Amerika'daki zenci özgürlük hareketlerinde başat rol oynayan figürlerden

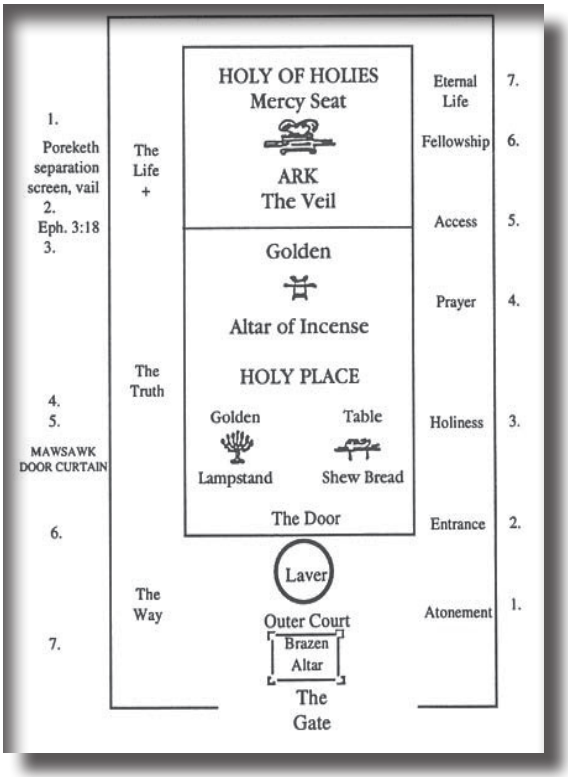
birisi Hz. Musa'dır. Amerika'daki mücadelenin ardından küresel olarak köleliğin kaldırılması olayı gerçekleşmiştir.

Başka bir Yahudi, Sigmund Freud... Hz. Musa'nın Tek Tanrıcılığının aslında Akhenaton'un Aton düşüncesiyle ilgili olduğu tezini ilk ortaya atan kişidir Freud. Bu inanılmaz bir keşiftir. Çünkü monoteizmin tarihsel yapısı oldukça gizemlidir. Mısır'da Tek Tanrıcılığı kuran kişinin getirdiği din, oldukça dikkat çekicidir. Bu dine girmek için "Tek Tanrı'yı kabul etmek ve Akhenaton'un Tek Tanrı'nın elçisi olduğunu kabul etmek" gerekiyordu. "Eşhedü enne la ilahe illallah ve eşhedu enne Muhammeden abduhu ve rasuluhu." İslam'ın ilk koşuluyla ne kadar benzerdir. Akhenaton'un getirdiği dinin en önemli prensibi barıştı. "İslam" sözcüğü de ne tesadüftür ki "barış" anlamına gelmektedir. Bu veriler, bağımsız araştırmacıların şu yorumuna neden olmuştur: "Akhenaton'un getirdiği din, Hz. Muhammed'in yaklaşık 1800 yıl sonra getireceği din ile neredeyse aynıdır."

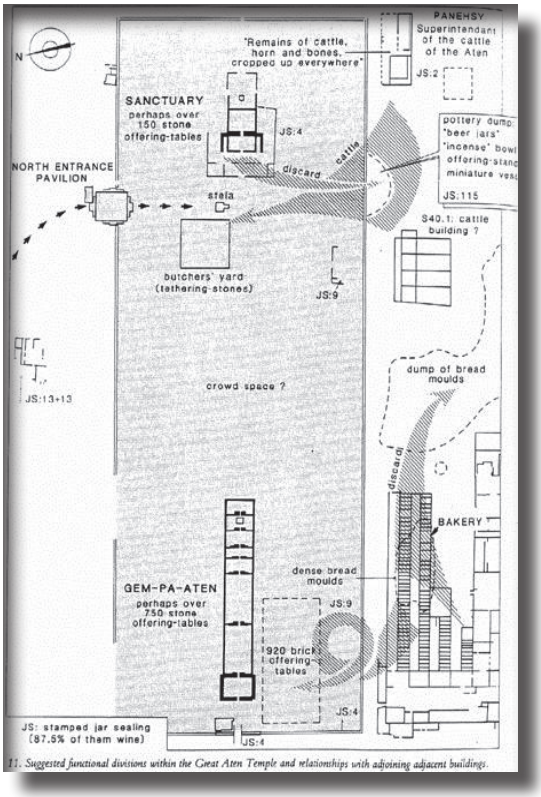
Bu konuda daha başka kanıtlar da vardır. Örneğin Musa'nın çölde yaptığı gezici tapınak ile Akhenaton'un Tell Amarna'daki tapınağı arasında ilginç benzerlikler bulunmaktadır. Musa, Tur Dağı'nda insanlık ile yapılan anlaşma levhalarını aldıktan sonra Kutsal Ahit Sandığı'nı yaptırmıştır. Göçebe olarak devamlı yer değiştiren İsrailoğulları, bir yerde konakladığında Kutsal Tapınak Çadırı kurulurdu. İşte bu çadır çölde taşınabilir tapınak olarak kullanılıyordu. İki tapınağın kıblesi de doğudur. "Kodeş Akodaşim" yani "Kutsalların Kutsalı" denilen yer tapınağın en önünde girişin karşısına gelecek biçimde konumlandırılmıştı. Yine iki tapınağın da ortasında sunular, adaklar ve kurbanlar için yerler hazırlanmıştı. Hz. Musa'nın Akhenaton'un Tell Amarna'daki Aton tapınağından esinlenmiş olduğu açıkça görülmektedir.

Bu noktada başka bir ayrıntıya değinmekte yarar vardır. 18. Hanedanlık zamanında Mısır'da kullanılan yazı biçimi hiyeratiktir. Hiyeratik, hiyeroglif yazısının sembolize edilmiş biçimidir. Hz. Musa, bir Mısır prensi olarak mutlaka güçlü bir eğitim almış olmalıdır.

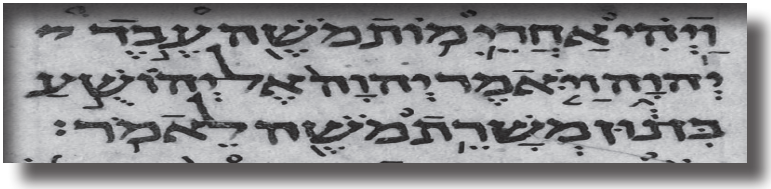
Musa'nın bilgi ve bilgelik ile dolu olduğunu bizzat Kur'an söylemektedir. Bu koşullarda Hz. Musa, hiyeratik yazım biçimini kesinlikle bilmektedir. Bu durumda da Antik İbranice yazımının kökenleri hakkında önemli ayrıntılara ulaşmış oluruz. "Suhuf-u Musa" ve "Elvah" yani Musa'nın Kitabı ve Taş Levhalar mutlaka hiyeratikle yazılmış olmalıdır. Bilindiği üzere o dönemde henüz İbrani abecesi mevcut değildir. Bu yazım biçimi, zaman içinde evrilerek İbrani abecesinin kökenlerini oluşturmuştur. Modern kaynaklar, İbrani abeceyi ısrarla Fenike abecesinden esinleme olarak değerlendirse de İbrani alfabesindeki hiyeratik etki açıkça görülebilir.

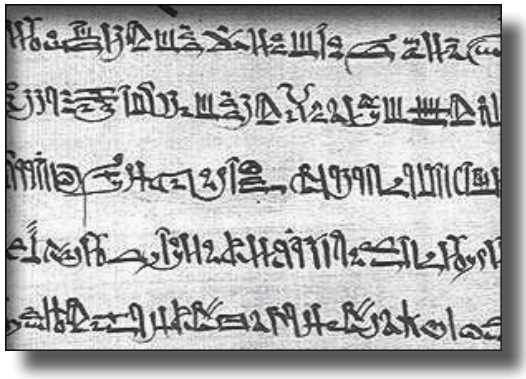
Musa'nın Kutsal Çadır Tapınağı

Aton Tapınağı

İbrani yazımı

Hiyeratik yazımı

Eğer Akhenaton, İslam dininden idiyse, Hz. Musa ile arasında daha gizemli bağların olduğu da günyüzüne çıkacaktır. Bu olay, Yusuf, Akhenaton, Musa zincirlemesini kurmamızı sağlar. Tarihte hiçbir şey tesadüfen ortaya çıkmaz. Ne gariptir ki Kur'an'da "Kifl sahibi" "Zülkifl"den söz edilir. "Mısır'ın sahibi" yani firavun. O zaman öykü tamamlanır. Ancak bu "puzzle"ın tamamlanan ilk parçasıdır.

Şu an tarihsel olarak baktığımızda Hz. Musa'yı kronolojik olarak konumlandırabileceğimiz bir yer bulunmamaktadır. Türkiye'de zaten bu konularla ilgili bağımsız tez üreten olmamakla birlikte dile getirilen görüşler kayda değer bile değildir. Bu kapsamda dünya kamuoyunda belli tarihler öne sürülmektedir. Örneğin Musa'nın yaşadığı dönemin MÖ 1650'li yıllarla çakıştığını söyleyen tarihçiler vardır. Buna kanıt olarak ileri sürülen teoriler mantıklıdır. Minos uygarlığının yıkımına neden olan Girit'teki Santorini yanardağı patlaması bu tarihte gerçekleşmiştir. Buna dayalı olarak depremler ve iklimsel felaketler, Santorini patlamasının ardından gerçekleşmiş olabilir. Böylece Mısır'da yaşanan felaketlerden kana boyanan Nil, tufan, kurbağalar ve diğer felaketleri mantıklı olarak açıklayabiliriz. Ancak saptanan bu tarih, çoğu açıdan genel öyküyle bağdaşmamaktadır. Çünkü Musa'nın yaşadığı dönemi MÖ 1650'lü yıllara

çekersek, İsrailoğullarının tarih sahnesine çıktığı MÖ 1000 yıllar arasında büyük bir uçurum oluşacaktır. En az 600 yıllık süreçte İsrailoğulları nereye kaybolmuştur? Kaldı ki Yusuf'un Mısır veziri olduğu dönem Hyksos akınlarının gerçekleştiği dönemle çakışmış olmalıdır. Bu nedenle Musa'nın dönemi, MÖ 1650'li yıllar olmamalıdır. Bu oldukça erken bir tarihtir.

Bu konuda en çok kabul edilen tarih ise MÖ 1200'lü yıllardır. Buna göre Musa'nın firavunu 2. Ramses'tir. 2. Ramses, 19. Hanedanlığın ikinci firavunudur. Tarihsel kaynaklara göre 2. Ramses, MÖ 1213 yılında ölmüştür. 2. Ramses en kötü ihtimal, Mısır'da 66 yıl boyunca iktidarda kalmıştır. Bu iktidarı sırasında Suriye, Nübye, Hitit gibi tüm ülkelere seferler düzenlemiştir. Tarihe Kadeş Antlaşması olarak geçen ünlü antlaşma da yine 2. Ramses zamanında yapılmıştır. 2. Ramses'in, Musa'nın firavunu olması aslında sadece bir tahmindir. Çünkü bu tarihlerde en güçlü ve despot firavun 2. Ramses olmuştur. Buradan çıkarım yapan araştırmacılar, "İbranilere ve kölelere zulüm yapan olsa olsa 2. Ramses olabilir" tahminiyle yola çıkar. Bunun dışında bu saptamayı doğru kılacak hiçbir kanıt yoktur. Kaldı ki 2. Ramses döneminde Mısır oldukça bilinebilir bir şeffaflık taşımaktadır. Yani 2. Ramses dönemine ait tarihsel kalıntılar, yazılı belgeler ve olaylar oldukça açıktır. Buna rağmen 2. Ramses döneminde herhangi bir felaketten herhangi bir İbrani göçünden ya da Musa'dan söz eden bir kanıtın varlığına ulaşamıyoruz. Mısır'da felaketler olmasının tersine, 2. Ramses döneminde Mısır, büyük bir yapılaşma faaliyeti içine girmiştir. Kaldı ki bu tarih, Musa öyküsü açısından oldukça geç bir tarihtir.

Bir başka açıdan bakarsak 2. Ramses'in Musa'yı ve İbranileri çölde kovalaması, Kızıldeniz'de boğulması gerekirdi. Ancak çok yaşlı olan firavunun bunu yaptığına dair hiçbir kayıt yoktur. Kaldı ki firavunun mumyası üzerinde değişik çalışmalar yapılmıştır. Mumyasında boğularak öldüğüne ilişkin herhangi bir kanıta rastlanmamıştır. Dolayısıyla Musa'nın firavunu 2. Ramses değildir ve 2. Ramses asla Musa'nın firavunu olamaz. 19. yüzyılın aceleci araş-

tırmacıları ve bazı Hıristiyan kaynakları, 2. Ramses'i alelacele Musa'nın firavunu ilan etti. Daha sonra romanlara ve filmlere konu olan bu olgu, halk tarafından da ilgi görerek kabul edilmiştir. Oysa bu büyük bir yanılgıdır. Bu noktada oldukça ünlü bir şehir efsanesinden de söz etmekte yarar vardır.

Yine bu yanılgının farkında olanlar diğer bir teoriyi gündeme getirdi. Buna göre Musa'nın firavunu Merneptah'tı. Oysa firavun Merneptah'ın da mumyası vardı. Mumya üzerindeki incelemelerde Merneptah'ın Musa'nın firavunu olduğunu gösterecek herhangi bir kanıta rastlanmadı.

Bu noktada bir şehir efsanesini de gündeme getirerek ufak bir parantez açmakta yarar vardır. Yukarıdaki resim, British Museum'da sergilenen bir mumyaya aittir. Dünyadaki diğer bütün büyük müzelerde olduğu gibi uluslararası üne sahip British Museum'da da her yapıt o alanda uzmanlaşmış küratörler adına kayıt edilmiştir. Müze envanterinde EA 32751 kod numarasıyla kayıtlı bulunan bu mum-

yanın bilimsel sahibi İngiliz arkeologlarından Derek A. Welsby'dir. İngiliz arkeolog, bu mumya ile ilgili verileri açıkça ortaya koymuştur. Buna göre bu mumya bir firavuna ait değildir. Ayrıca bu mumya, kimyasal olarak elde edilen materyallerle değil tamamen doğal olarak oluşmuştur. Doğal mumyalar, iklim koşullarının uygun olduğu her bölgede kolayca oluşabilir. Yeni ölmüş biri kuru çöl kumlarında açılan bir mezara konur ve üzeri zaman yitirilmeksizin yine aynı kuru kum ya da toprakla sıkı sıkıya kapatılır. Böylelikle vücuttaki sıvılar yüksek sıcaklıkta kısa süre içinde buharlaşır ve ceset bir tür fosile dönüşür. Benzer görünümlü doğal mumyalara Mısır'ın daha birçok çöllük bölgesinde ve Peru'nun Nazca ovasında da rastlanılabilir. Kaldı ki bu ceset, Geç Hanedan Öncesi Dönem'e ait olan (MÖ 3500-3250 arası) Yukarı Mısır'daki Cebeleyn kasabasında yapılan resmî bir kazıda bulunmuştur. Kazı yapılan yerin Kızıldeniz'e olan aşırı uzaklığı göz önünde bulundurulmalıdır. Bu mesafe en aşağı 300 km'dir. "Secde pozisyonu" denilen olay ise tamamen geçmiş inanışlarla ilgilidir. Buna göre ilk insanlar, ölümü de bir doğuş olarak kabul ettikleri için cesedi anne karnındaki cenin pozisyonunda gömerlerdi.

Ülkemizde 1970'li yılların sonunda ilk defa bir dergide ortaya atılan bu fotoğraf, din propagandasının en ucuz biçimi olarak değerlendirilmelidir. Gerçeklerle hiçbir ilgisi bulunmamaktadır. Kaldı ki bu hurafelerin hâlâ günümüzde destekçileri vardır.

Bu parantezi kapatarak konuya devam edelim. Hz. Musa'nın firavunu kim olabilir? Dikkatli bir Kur'an okuyucusu, Kur'an'ın Tevrat'tan çok daha farklı ayrıntılara yer verdiğini hemen anlar. Özellikle Hz. Musa konusunda bu böyledir. Kur'an'ın Musa anlatımlarında asla hurafelere ve mitolojik öykülere yer yoktur. Betimlemeler çok güçlüdür. Farklı sahneler, göze çarpan ayrıntılarla dile getirilir. Örneğin Firavun, Musa'nın büyücülerle görüşmesi için gün ister. Kararlaştırdığı gün, bir bayram günüdür. Bu durum, öykünün gerçekliğini ortaya koyar. Yine Kur'an'ın Mümin bölümünde "imanını saklayan bir hanedanlık mensubundan" söz edilir. Bu oldukça gü-

zel bir ayrıntıdır. Böylece hanedanlığın kendi içindeki siyasal ve dinsel çelişkileri anlamamıza yardımcı olur. Yine Kur'an, "Musa, kente girdiğinde" der. İki kişinin kavgası anlatılırken öyküye bu tümceyle başlanılır. Böylece "Musa'nın bir kentten geldiği ve diğer bir kente girdiği" anlaşılır. Bu Musa'nın iki kent arasında yolculuk yaptığını anlatır. İki kişinin kavgası betimlenirken, bu kişilerden birinin Musa'nın "şia"sına üye olduğu belirtilir. Tüm tefsirciler bu kişinin İbrani olduğunu öne sürer. Oysa bu kişi, İbrani değildir. Musa'nın şiasındadır. Yani Musa'nın partisindendir. Kaldı ki öykünün hemen sonunda "Kavminin Musa'yı tanımadığı" belirtilir. Kavga eden adam bir İbrani ise Musa'yı tanımadığı için ondan yardım isteyemez. İşte bu gibi küçük ayrıntılar, Musa, öyküsünü bambaşka bir biçime sokar. Yine Kur'an, Karun'dan söz ederken Mısır'daki bilge kişileri zikreder ya da Musa'nın asası normal bir tahta parçasıdır. Allah, Musa'ya sorar: "Elindeki nedir?" "Bir asa, koyunlarımı güderim onla..." Bu anlatım, asanın normal bir ağaç parçası olduğunu vurgular. Kimilerinin iddia ettiği gibi sihirli bir değnek değildir Musa'nın asası.

İşte Kur'an'ın bu ayrıntılarıyla oluşan bambaşka öykü bizi yalın gerçeklere ulaştırır. Bu yalın gerçeklerde yaşananlar tüm duruluğu içinde abartısız olarak yer almaktadır. İlginçtir ki Kur'an, Mısır'da yaşanan olaylardan dolayı tek bir suçluya gönderme yapmaz. Kur'an'a göre "Firavun, askerler yani ordu ve Haman yani Amon tapınağı" zulümden sorumludur. Bu üçleme çok önemlidir. Mısır tarihini araştıranlar bilir, Mısır'da Amon tapınağı özellikle 18. Hanedanlık sırasında güçlenmiştir. Ayrıca Mısır ordusu, Amon tapınağı ile yakından ilişkilidir. 18. Hanedanlık boyunca bu ikili, Mısır'da militarist teokratik bir devlet kurmuştur. Militarist teokrasi aynı zamanda ırkçıdır. Ne zaman ki Akhenaton duruma müdahale etmiştir, tapınağı yasaklayıp orduyu laikleştiren Akhenaton, Mısır siyasetini derinden sarsmıştır. Ölümünün ardından yapılan laik devrim, din adamları tarafından alelacele yağma edilmiştir. Akhenaton'un ölümünden sonra gerici dalga, çok güçlü olarak ortaya çıktı. Bu gerici dalga, siyaset, ekonomi ve din alanında aydınlık yüzlere savaş açtı.

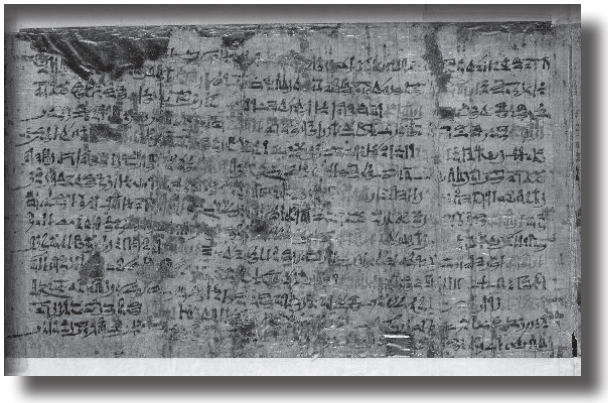
Bu noktada Musa'nın öyküsü başladı. Bu açıdan bakacak olursak Hz. Musa'yı tarihte nereye konumlandırabiliriz? Tüm bilimsel, dinsel ve tarihsel kaynaklara göre Musa'nın konumlandırılabileceği dönem, 18. Hanedanlığın sonudur. Hz. Musa, Akhenaton'dan sonra doğmuş olmalıdır. Hz. Musa'yı sahiplenecek bir kraliçe gereklidir. Onu Nil'de bulup, saraya sokan ve Musa'yı Mısır'ın prensi yapan bir kraliçe... Tevrat'a göre Musa'yı evlat edinen bir firavunun kızı olan prensestir. Kur'an'a göre Musa'yı evlat edinen Firavunun karısı olan bir kraliçedir. Bu iki özellik, Ankhesenamun'da birleşir. Ankhesenamun, Akhenaton'un kızıdır; aynı zamanda Firavun Tuthankhamun'un eşidir. Bu yönüyle Ankhesenamun, hem firavun kızı hem de firavun eşidir. Kraliçe, bir İbrani çocuğunu evlat edinecek kadar ırkçı olmamalıdır. Yine firavun, bir İbrani'nin evlat edinmesine karşı çıkmayacak kadar geniş yürekli ya da tecrübesiz olmalıdır. Kraliçe, derin bir annelik ateşiyle yanmalıdır. Bu nitelikler Tuthankhamun ve Ankhesenamun'da birleşir. Öyküde Musa'yı evlat edinen üvey anne ve babayı bulursak, öykü kendiliğinden ortaya çıkar. Horemheb'in Tek Tanrı'ya olan düşmanlığı ve Akhenaton tarafından yapılan devrimleri ortadan kaldırdığı tarihçiler tarafından açıkça dile getirilmektedir. İşte Akhenaton karşıtı birinin Musa'ya karşıt olması doğaldır.

İlginçtir ki Horemheb, saraya yazman olarak giren bir soyluydu. Ancak kısa sürede Mısır ordusunda üst rütbelere yükseldi. Ayrıca Amon tapınağı ile arasındaki sıkı ilişkileri de biliyoruz. Yani firavun, Kur'an'ın işaret ettiği tüm gruplarla ilgilidir. Bir ordu mensubu olarak Amon cemaati içinde etkin olması, ona firavunluğun yolunu açmış olmalıdır. Yine Horemheb'in dinci bir darbe sonucu başa gelmiş olması da unutulmamalıdır. Tüm bu özellikler göz önünde tutulduğunda Musa'nın firavunu Horemheb'den başkası olamaz.

Peki, Horemheb'in cesedi nerede? Araştırmacılar, günümüze kadar Horemheb'in mumyasına ya da iskeletine ulaşamamıştır. Bu nedenle farklı teoriler gündeme gelmiştir. Horemheb'in mumyası, mezar soyguncuları tarafından yok edilmiş olabilir mi? Bunu bil-

miyoruz. Ancak Horemheb'in türbesindeki lahtin en başından beri boş olması daha makul gözüküyor. Kur'an'da bu konuda önemli bir ayrıntı var. Firavunun bozulmayan cesedi ibret olarak saklandı. Belki de bin yılların gizemi çok yakın bir gelecekte çözülür.

Peki, Mısır'da yaşanan felaketler? Bu konuda tarihsel kayıtlar var mıdır? Evet, bu konuda çok güçlü kanıtlar var: Ünlü İpuwer Papirüsü. İpuwer, "Uyarılar" anlamında bir sözcüktür. İpuwer papirüsünün bilinen tek nüshası vardır. Bu nüsha, 1828 yılında Mısır İsveç konsolosu aracılığıyla Hollanda Ulusal Antik Müzesi'ne satıldı. Bu nüsha, en erken 19. Hanedanlığı zamanında yani MÖ 13. yüzyılda yazılmıştır. Bazı araştırmacılar, papirüste yazılanların daha erken dönem kehanetleriyle ilgili olduğunu öne sürse de papirüs doğrudan 18. Hanedanlığın sonuyla ilgilidir.

İpuwer Papirüsü

"Nehir kan oldu, henüz erkekler içiyor. Erkekler ve insanlar susuzluktan küçüldü. Indeed, gates, columns and walls are burnt up , while the hall of the palace stands firm and endures.Sarayın salonu dimdik ayakta durmakta... Ancak kapılar, sütunlar ve duvarlar yanmış. Indeed, the ship of [the southerners] has broken up; towns are

destroyed and Upper Egypt has become an empty waste.Gemiler dağıldı; kasaba tahrip edildi ve Yukarı Mısır boş bir atık haline gelmişti. Indeed, crocodiles [are glutted] with the fish they have taken, for men go to them of their own accord ; it is the destruction of the land.Erkekler söylüyor: 'Burada yürümek olanaksız, her şey bitmiş.' 'Behold, men tread [the water] like fishes, and the frightened man cannot distinguish it because of terror. Hani, erkekler, sudaki balıklar gibi korkmuştu çünkü her yerde terör ayırt edilemezdi.'"

Yukarıdaki anlatımlar gibi birçok sahneler içeren İpuwer Papirüsü, Mısır topraklarındaki yıkımların ve felaketlerin tanığıdır. Bu anlatımların, Musa zamanında olmuş olabileceği oldukça güçlü bir olasılıktır. Suların kan olması, kurbağalar, sinekler vs... Bu aslında belli bir mantık içerisinde gerçekleşen felaketlerdir. Tarihsel olarak klimatoloji verilerini incelemekte yarar vardır. MÖ 1300 yıllarının başında küresel anlamda sıcaklıkların arttığını söyleyebiliriz. Sıcaklık artışları, iklimin değişmesi ile Mısır felaketlerini tetiklemiş olabilir. Takip eden yıllarda benzer felaketlerin Kenan'da da yaşandığını söyleyebiliriz. Sıcaklık artışları, yağış dengesizlikleri, Nil suyundaki değişimi yani Nil'in kan olmasını sağlamış olabilir. Su bozulunca, balıklar ölmüştür. Balıklar öldüğünde kurbağalar çoğalmıştır. Ardından kurbağalar öldüğünde sinekler çoğalmıştır. Yine sivrisinek ve çekirge nüfusundaki artışlar iklimle doğrudan ilgili görülebilir. Afrika coğrafyasında bir yanardağın faaliyete geçmesi de bu felaketlerle ilişkili olabilir. Bu olaylar, ana nedenlerin artçı sarsıntılardır. "Behorların Ölümü" yani ilk doğanların ölümü olayı ise Kur'an'da anılmaz. Tam bu sırada Musa'nın ve İsrailoğullarının Mısır'dan çıkmış olması güçlü bir olasılıktır. Bu felaketler, kuşkusuz Musa'ya katılan halkın çoğalmasını sağlayacaktır. Felaketlerin, Çıkış için firavundan izin koparmak anlamına da geldiği unutulmasın. Yine Çıkış sırasında sadece İsrailoğulları yoktur. Musa'nın yanında tüm köleler ve Aton dini savunucuları kümelenmiştir. Bu nedenle Musa, oldukça güçlü ve kalabalık bir kitleyi örgütlemiştir.

Buna rağmen Musa konusunda Mısır kaynaklarında herhangi bir açık belgeyle karşılaşmayız. Bunun nedeni ne olabilir? Aslında bu çok kompleks bir yanıt gerektirmeyen sorudur. Tarihte, özellikle Mısır tarihinde, sonradan gelen, el değiştiren iktidarların öncekileri tarih kayıtlarından çıkardığı sabittir. Örneğin Kraliçe Hatshepsut, ilk kadın firavundur.[7] Kendinden sonra gelen kişiler, Mısır'a bir kadının egemen olmasını gururlarına yedirememişlerdir. Bu nedenle kadın firavunun tüm kayıtlarını yok etmeye çalışmışlardır. Musa'da tarihsel kayıtlar içinde yer alırken, yaşanan olaylar sonucu doğan öfkeyle kayıtlardan tamamen çıkarılmış olabilir. Belki de kısa bir süre sonra araştırmacılar, Musa'nın adından söz eden belgelere ulaşabilirler. Böyle keşifler de olasılıklar listemizde yer almaktadır. Tıpkı "Davud'un Evi" yazılı bir saray levhasının bulunması gibi ya da Karadeniz'de Nuh Tufanı'nın yaşandığının bilimsel olarak kanıtlanması gibi...

Musa öyküsünde "9" rakamının ilginç bir rolü vardır. Yahudi kaynakları ise 9 rakamındaki rastlantısal olayları dejenere ederek bu rakamı 10'a çıkarmışlardır. 10 felaket, 10 emir gibi... Oysa aslında 9 felaket ve 9 emir vardır. Kur'an'ın Enam bölümü 151-152. tümcelerinde geçen emirler, 10 değil 9 tanedir. Antik Mısır'da 9 sayısının ilginç çağrışımlar vardır. "9 yay" simgesi, Mısır'ın 9 düşmanını simgeler. Tuthankhamun'un mezarında 9 fiyonk işareti vardır. Mısır'da büyü için yapılan düğümlü iplerde de 9 düğüm vardır.

İşte romanı bu gerçekler üzerine kurgulamaya çalıştım. Romanda verilen tarihler, aşağı yukarı tarihlerdir. Kronolojik anlamda birkaç yıllık oynamalar söz konusu olabilir. Bu modern tarih araştırmaları sonucu aradaki boşluklardan kaynaklanmaktadır. Ancak tarihlemeler genel olarak doğrudur.

Tek Tanrı düşüncesi içinde "Tanrı'nın adı" Aton'du. "Aton" sözcüğü, bugünkü anlamıyla "rabb", "efendi" anlamlarında kullanılmıştır. Antik Mısır'da da bu böyleydi. Bugün Yahudilerin "Adonai"

7 Arapçadaki Hatija, Türkçedeki Hatice adlarının kökeni bu kraliçedir.

sözcüğü, "Aton" sözcüğü ile aynıdır. "Adonai" sözcüğü de "rabb" anlamındadır. Musa zamanında "Eloi" sözcüğü de kullanıyor olmalıdır. "El" daha çok Kenan tanrısı olarak bilinmektedir. Ancak, sözcüğün evrimi sırasında monoteizme kazandırılmış olabileceğini söyleyebiliriz.[8]

İran sineması geçtiğimiz yıllarda "Hz. Yusuf" adında bir film yaptı. Bu filmde Akhenaton, Tek Tanrı Allah'a inanan biri olarak gösterildi. İran sineması bile Akhenaton'un tek tanrıcılığına kayıtsız kalamadı. Her ne kadar bu yapım, kronolojik ve tarihsel olarak yanlışlarla dolu olsa da bu konuda önemli bir yaklaşım olarak göze çarpar.

Romanda adı geçen kişilerden çoğunun adı gerçektir. Bununla birlikte kayıtlardan ulaşamadığımız bazı adlar da vardır. Örneğin Kur'an'da "imanlı kişi" olarak geçen adam... Kur'an'da "Mumin" bölümü, bu kişiye ithaf edilmiştir. Bu kişi Musa'nın ölümden dönmesini sağlamıştır. Ama adını bilmiyoruz. Yine İslam kaynaklarının "Asiye" olarak tanıdığı kraliçenin bilinen adı Ankhesenamun'dur. Oysa kraliçenin asıl adı "Ankhesenpaaten"dir. Anlamı "Aton'un O'ndaki yaşamı." Ancak karışıklığa neden olmamak için kraliçenin bilinen adı kullanılmıştır.

Tevrat'a göre Büyük Göç, Mısır'ın kuzeyindeki kentlerde başlamıştır. Kuran ise bu konuda bir bilgi vermez. Ancak tarihsel verilere göre Büyük Göç, Teb kentinde başlamış olmalıdır.

Musa öyküsü, günümüze göndermeleri bulunan oldukça önemli bir öyküdür. Öyküdeki karakterleri günümüzde de fazlasıyla görebiliriz. Militarist teokrasi, firavun, Haman ve Karun... Sanki bu kişilikler gözlerimin önünde her gün gördüğüm kişiler gibi... Laikliği alabildiğine yok eden bir firavun... Her geçen gün toplumu boğan din adamları ve örgütleri... Oturdukları yerden kafalarında takkeleriyle ahkam kesen burnu büyük ama mütevazı görünen din adamları!

8 Ayrıca bu konudaki geniş açıklamalar, "Tanrı'nın Doğumu - Çağların Başlangıcı" adlı yapıtta yer almıştı. (Paraf Yayınları, 2012, İstanbul.)

Musa da öyküsü de alabildiğine siyasidir. Bu arada kölelerin kurtuluş mücadelesine esin kaynağı olan da Musa'dır. Işık, her zaman kazanır. Yeter ki karanlığın değil; ışığın taşıyıcısı olalım. Bugüne kadar ışık taşıdığını söyleyip, karanlık taşıyanlar egemen oldu. Şimdi Amon, Toth, Ptah, Anubis gibi sahte tanrılardan, rahiplerinden ve tapınaklarından kurtulma zamanı geldi. "Musa olursak denizleri yarabiliriz." Öykü de bunu anlatmıyor mu? "Barışı savunanlar, gökler tarafından desteklenir."

EKLER

HOREMHEB GÜNLERİNDE YETKİLİLER

VEZİRLER:

Paramessu: 'Kuzey Veziri' olarak bilinir. 'Seti'nin oğlu' adını taşır. Kuzeydeki kentlerin belediye işleriyle de ilgilenmiştir. 'Prens naibi', 'Vezir', 'Okçu şefi', 'Kraliyet kâtibi' unvanlarıyla o dönemdeki 400 yıllık bir dikilitaş üzerine onun adı yazılmıştır. Paramessu, Horemheb'in ölümünden sonra 19. Hanedanlığın başı olarak firavun olacaktır. II. Ramses'in babasıdır. Çekingen bir firavunluk dönemi geçirmiştir.

Usermontu: 'Güney Veziri' olarak Tutankhamon'un altında görev yaptı. Usermontu'nun adı, II. Ramses zamanındaki mezarlarda da anılmıştır. Horemheb'in saltanatı sırasında güneydeki yönetim merkezlerinde görev yapmış olabilir.

Amenemopet: Yukarı ve Aşağı Mısır'ın tahıl ambarlarından sorumlu kişidir. Antik Mısır'daki 'İki Ülke'nin hazinelerini elinde tutuyordu. 'Rab'bin Hazine Gözetmeni' unvanına sahipti. Kutsal Kitaplarda anlatılan 'Karun' karakteriyle paralel nitelikleri taşımaktadır.

Maya: 'Firavunun sağ taraftaki fan (güneşlik) taşıyıcısı', 'Firavun-Kral Katibi' ve 'Hazine Gözetmeni'dir. Yargıç Yuy'un oğludur. Soylu bir geçmişi vardır. Maya'nın Eski Mısır'daki karmaşık protokol içinde değişik unvanları vardı. Örneğin 'Atların Gözetmeni.'

Pa-atenemheb: Kraliyetin 'Baş Uşağıdır'. Tuthankhamun zamanında görev yapmıştır. Horemheb zamanında da yetkili olabilir. Mezarı bilinen kült alanları içindedir.

Raia: 'Pay'ın oğlu' olarak bilinir. Tutankhamun altında babasını izledi. 'Raia Ptah' adıyla bilinen soylu, 'İstikrarlı Usta' 'Tapınağın Hazinecisi', 'Kraliyet Kâtibi', 'İki Ülkenin Efendisi', 'Yay Taşıyıcısı', 'Atların Kahyası', 'Kralın sağındaki fan taşıyıcısı', haremden sorumlu olarak 'Kral'ın Özel Daireler Gözetmeni' unvanlarına sahipti.

Dallı: Asker-komutan ve orduyu temsil eden milletvekiliydi. Sakkara'da Horemheb mezarında resmedildi ve yakınına gömüldü.

Sementawy: Sakkara'da Horemheb mezarında yer aldı. Horemheb'in yardımcısı olmuş olabilir.

RAHİPLİK:

Parennefer: Ayrıca 'Wennefer' adıyla bilinir. Tutankamon'un ve Horemheb'in saltanatları süresince Amon başpapazı oldu. Soylu bir aileden geldiği bilinmektedir. Amon tapınağının en yetkili sorumlusuydu. Siyasette etkin bir rol oynadığı ve orduyla yakın ilişkiler içinde olduğu bilinmektedir.

Neferhotep: Amun-Ra'nın rahibidir. Parennefer'in yardımcısıdır. Horemheb zamanında Yukarı ve Aşağı Mısır'ın valilerini kontrol etti. Kraliyet yazıtlarında, Neferhotep ve Parennufer, 'Amun'un İlahi Rahibi' olarak tebrik edilir. (Horemheb saltanatının 3. yılındadır)

ORDU:

Paramessu: 'Kuzey Veziri' olarak bilinir. 'Seti'nin oğlu' adını taşır. Kuzeydeki kentlerin belediye işleriyle de ilgilenmiştir. 'Prens Naibi' 'Vezir' 'Okçu Şefi', 'Kraliyet Kâtibi' unvanlarıyla o dönemdeki 400 yıllık bir dikilitaş üzerine onun adı yazılmıştır. Paramessu,

Horemheb'in ölümünden sonra 19. Hanedanlığın başı olarak firavun olacaktır. II. Ramses'in babasıdır. Çekingen bir firavunluk dönemi geçirmiştir.

Dallı: Asker-komutan ve orduyu temsil eden milletvekiliydi. Sakkara'da Horemheb mezarında resmedildi ve yakınına gömüldü.

Sementawy: Sakkara'da Horemheb mezarında yer aldı. Horemheb yardımcısı olmuş olabilir. Bu üç asker, aynı zamanda Horemheb'in yakın silah arkadaşlarındandır.

MISIR'IN 18. HANEDAN FİRAVUNLARI

Firavun	Horus Adı	Hükümdarlığı (MÖ)	Mezarı	Eşleri
Ahmose I	Nebpehtire	1549–1524 BC		Ahmose-Nefertari Ahmose-Henuttamehu Ahmose-Sitkamose
Amenhotep I	Djeserkare	1524 - 1503 BC	KV39?	Ahmose-Meritamon
Thutmose I	Akheperkare	1503 - 1491 BC	KV20, KV38	Ahmose- Mutnofret
II. Thutmose	Akheperenre	1503 - 1491 BC	KV42?	Hatshepsut Isis
Hatşepsut	Maatkare	1491 - 1479 BC	KV20	
III. Thutmose	Menkheper(en)re	1479 - 1424 BC	KV34	Satiah Merytre-Hatshepsut Nebtu Menhet, Menwi and Merti
Amenhotep II	Akheperure	1424 - 1398 BC	KV35	Tiaa
Thutmose IV	Menkheperure	1398 - 1388 BC	KV43	Nefertari Iaret Mutemwiya Mitanni kralı I. Artatama'nın kızı
Amenhotep III	Nebmaatre	1388 - 1348 BC	KV22	Tiye Mitannilerden Gilukhipa Mitannilerden Tadukhipa Sitamun Iset Babil kralı I. Kurigalzu'nun kızı. Babil kralı Kadashman-Enlil'nin kızı. Arzawa kralı Tarhundaradu'nın kızı. Ammia hükümdarının kızı.
Akhenaten	Neferkepherure-Waenre	1360 - 1343 BC	Royal Tomb of Akhenaten	Nefertiti Kiya Mitannilerden Tadukhipa Enišasi hükümdarı Šatiya'nın kızı. Babil kralı II. Burna-Buriash'nın kızı.
Smenkhkare	Ankhkheperure	1346 BC		Meritaten
Neferneferuaten	Ankhkheperure-Meriwaenre	1346 - 1343 BC		
Tutankhamun	Nebkheperure	1343 - 1333 BC	KV62	Ankhesenamun
Kheperkheprure Ay	Kheperkheperure	1333 - 1328 BC	KV23	Ankhesenamun Tey
Horemheb	Djeserkheperure-Setepenre	1328 - 1298 BC	KV57	Mutnedjmet

Yukarıdaki kronoloji yaklaşık tarihler içermektedir. Değişik kaynaklarda birkaç yıllık farklılıklar bulunmaktadır.